

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ
ΝΕΠΩΤΟΣ ΒΙΟΙ
ΕΚΛΟΓΑΙ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
787

Ε' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙ 1971

ΣΤ'

89

ΣΧΒ

Nepos (Cornelius)

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Ε/Γ 135

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

ΒΙΟΙ

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΣΤ 87 ΣΧΒ 200
Νέρος (Cornelius)

(ΕΡΡΙΚΟΥ Α.) ΣΚΑΣΣΗ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ, ΟΜΟΤΙΜΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ
ΕΔΩΡΗΣΑΤΟ
Ο.Ε.Δ.Β.
αριθ. απόθ. στοιχ. 2074 τμήτ. 1071

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

ΒΙΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

Ε' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΛΛΑΣ

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1971

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

002
K12
IT2B
787

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ: 0.648

ΗΜΕΡΑ: 20/11/2011

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥ ΝΕΠΟΤΟΣ

Β.Ι.Ο.Ι

(ΕΚΛΟΓΑ)

Ε.Τ.Μ.Ε.ΙΟΥ

ΕΛΛΑΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ι. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος τοῦ ὁποίου εἶναι ἄγνωστον τὸ προωνύμιον καὶ ὀλίγον γνωστὸς ὁ βίος, ἐγεννήθη ἐν τῇ ἐντεῦθεν τῶν Ἀλπεων Γαλατίας πιθανῶς τὸ 100/99 π.Χ. καὶ ἀπέθανε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀττικοῦ (32 π.Χ.) κατὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Αὐγούστου (Plin.n.h. 9, 137 : Nepos Cornelius ... Divi Augusti principatu obiit).

Ἄλλ' ἐν τίνι ἀκριβῶς πόλει ἐγεννήθη ἀμφισβητεῖται. Κατ' ἄλλους ἐγεννήθη εἰς τὴν πόλιν Hostilia (νῦν Ostiglia), κατ' ἄλλους εἰς τὸ Ticinum (νῦν Pavia) καὶ κατ' ἄλλους εἰς τὸ Mediolanum (νῦν Milano) πρωτεύουσιν τῶν Ἰνσούβρων.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ βίου του ἔζησεν εἰς τὴν πατρίδα του καὶ ἀπὸ τοῦ ἔτους 65 π.Χ. μετέβη εἰς τὴν Ῥώμην ἔνθα, κατὰ τὸν Ἱερώνυμον (Hieron. c. Ioh. Hierosoly. § 12 Migne 23, 365) ἤκουσε τότε τὸν ἐνώπιον τῶν δικαστῶν λόγον τοῦ Κικέρωνος ὑπὲρ τοῦ Γαίου Κορνηλίου, μὴ διασωθέντα μέχρις ἡμῶν. Ὁθεν, δοθέντος ὅτι τὰ ἀπὸ τοῦ κεφ. 19, 1 μέχρι τοῦ τέλους τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἐγράφησαν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 29 - 27 π.Χ., ὁ θάνατος τοῦ Νέπωτος θὰ συνέβη μικρὸν ἔπειτα τοῦ 27, ἥτοι περὶ τὸ 25 - 24 π.Χ., εἰς ἡλικίαν περίπου τῶν 75 ἐτῶν. Κατὰ τὴν ἐν Ῥώμῃ παραμονὴν του κατώρθωσε νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν μακρὰν τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν δικαστηρίων. Ἀνῆκεν εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν τῆς τάξεως τῶν ἱππέων, ἀλλ' οὐδεμίαν ἤρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι προῆγον εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ συγκλητικῆς.

Ὁ Νέπωτος κατώρθωσε νὰ ἀσκήσῃ ἐνωρὶς τὸ otium cum dignitate καὶ νὰ ἀσχοληθῇ κυρίως περὶ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ γράμματα, περιορισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδετερότητα, ἥτις προσέφυλatten αὐτὸν ἀπὸ τῶν μεταστροφῶν τῆς τύχης. Ἦδη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐσχετίσθη ἐν Ῥώμῃ χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ κύκλου. Ἦτο πολὺ φίλος τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου, ὅστις ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὸν τὰ ποιήματά του (Catull. c. 1), φίλος ἐπίσης τοῦ Ἀττικοῦ (Att. 19, 1) καὶ τοῦ Κικέρωνος, εἰ καὶ μετὰ τοῦ τελευταίου ἐν τέλει ἀνεφύησαν διαφωνίαι ἐπὶ

τινων ζητημάτων (πρβλ. Auson. epist. 16, 1 καὶ codd. Corn. Nep. ἐν τέλει).

2. Ἔργα Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Νέπωσ συντάξεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ῥωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν. Τὰ ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἔτυχον καλῆς ὑποδοχῆς καὶ ἱκανῶς διεδόθησαν διὰ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ὕφους καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν ὑποθέσεων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἡθοπλαστικὴν ἀξίαν αὐτοῦ, μολονότι τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων δὲν εἶναι ὡς καθαρῶς ἱστορικὸν τόσον μεγάλῃς σημασίας, καθ' ὅτι ὁ Νέπωσ δὲν εἶναι ἐν τῇ ἀκριβεῖ σημασίᾳ τῆς λέξεως ἱστορικὸς συγγραφεύς, ἀλλὰ ἐκλαϊκευτῆς ἡθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιομάτων.

Α) Ἄπολεσθέντα ἔργα, ἥτοι ἐν ὀλίγοις μόνον ἀποσπάσματα διασωθέντα :

1. Χρονικὰ (*Chronicōn libri ἢ Chronica*, Catull. c. 1, 5 - 7, Auson. epist. XVI 1). Ταῦτα εἰς τρία βιβλία γραφέντα πολὺ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κατούλλου (Catull. c. 1, 5 - 6) περιελάμβανον περιληπτικῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιστῶν χρόνων συμβάντα τῆς ἰταλικῆς ἱστορίας ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους λαοὺς (Catull. c. 1, 1. Auson. ecl. 1, 1 - 3. 9).

Τὸ χρονικὸν τοῦ Νέπωτος εἶναι ἡ πρώτη ῥωμαϊκὴ ἀπόπειρα ἱστορικῆς συγγραφῆς, ῥωμαϊκῶν γεγονότων καὶ μὴ, ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους λαοὺς. Εἶχεν ὡς πρότυπον τὰ Χρονικὰ τοῦ Ἀπολλοδώρου (2ος αἰ. π.Χ.).

2. Παραδείγματα (*Exempla*) εἰς πέντε βιβλία συλλογὴ παραδειγμάτων ἡθοπλαστικῶν καὶ ἀξιοθεάτων (πρβλ. Ξενοφ. Ἀγῆσ. 10, 2 καλὸν ἂν μοι δοκεῖ ἡ Ἀγησιλάου ἀρετὴ παράδειγμα γενέσθαι τοῖς ἀνδραγαθίαν [= γενναϊότητα μετὰ τιμιότητος] ἀσκεῖν βουλομένοις). Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὅπερ ἴσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π.Χ., παρέβαλλεν ὁ Νέπωσ τὰ ἥθη τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων πρὸς τὰ τῶν συγχρόνων.

Διὰ τῶν δύο τούτων συγγραφῶν ἀπέκτησεν ὁ Νέπωσ φήμην ἱστορικοῦ, διότι πρῶτος ἐκ τῶν Ἰταλῶν εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῆς Ἑλληνικῆς γραμματείας.

3. Δύο μονογραφίαι : α) τοῦ Μάρκου Πορκίου Κάτωνος τοῦ Τιμητοῦ (*Censorius*) γραφεῖσα κατὰ προτροπὴν τοῦ Ἀττικοῦ (Cato 3, 5) καὶ β) τοῦ Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Τούτων ἡ πρώτη δὲν πρέπει νὰ συγχέεται πρὸς τὴν σφριζομένην ἐπιτομήν, ἡ δευτέρα συνετάχθη μετὰ τὸν

θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π.Χ.) καὶ ἦτο ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικὸς αὐτοῦ.

Διὰ τῶν ἔργων τούτων ὁ Νέπως μετεφύτευσε εἰς τὴν 'Ρώμην, παρακινήθεις βεβαίως ὑπὸ τοῦ 'Αττικοῦ, ἑλληνιστικὴν ἰδίαν φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλοῦσια τὰ σπέρματα εἰς τὰ ἐπικήδεια ἐγκώμια (laudationes funebres).

4. Δύο τοῦλάχιστον βιβλία ἀνταλλαγεῖσιν ἐπιστολῶν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

5. Γεωγραφικὸν σύγγραμμα (?), ἄγνωστον καὶ ὡς πρὸς τὸν τίτλον. Μᾶλλον πρόκειται περὶ τοποθεσίας γεωγραφικῶν ὀνομάτων ἢ καὶ περὶ τινων πληροφοριῶν.

6. Βίοι ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (de viris illustribus). Διεσώθησαν ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐν μέρει μόνον ἐξ ὀλίγων μαρτυριῶν. Ἐν αὐτοῖς περιλαμβάνονται βίοι 'Ρωμαίων καὶ ξένων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, ῥητόρων, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἱστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἐξ τοῦλάχιστον βιβλία ἀφιερωμένα εἰς τὸν 'Αττικόν, καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν παραλληλισμῷ πρὸς ἀλλήλους, καθὼς ἔπραξε μετὰ ἓνα περίπου αἰῶνα ὁ Πλούταρχος μετ' ἀπείρως μεγαλυτέρας καλλιτεχνικῆς καὶ ῥητορικῆς ἐμπειρίας καὶ μετ' εὐρυτέρας ἀνέσεως.

Β) Σ φ ζ ὁ μ ε ν α ἔ ρ γ α :

1. De excellentibus ducibus exterarum gentium. Τὸ βιβλίον τοῦτο μετὰ μικρὸν προοίμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ὧν τὰ δέκα ἐννέα ἀναφέρονται εἰς βίους 'Ελλήνων στρατηγῶν, ἐν (τὸ 14ον) εἰς τὸν βίον τοῦ ἐκ Καρίας Δατάμου, τὸ 21ον κεφ. ἀναφέρεται, ὅπως συντομώτατα, εἰς βασιλεῖς (Κῦρον, Δαρεῖον, Φίλιππον, 'Αλέξανδρον Μέγαν, Διονύσιον τὸν Πρεσβύτερον, 'Αντίγονον, Δημήτριον, Λυσίμαχον, Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον), τὸ 22ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ 'Αμίλκα*, τὸ 23ον κεφ. τοῦ 'Αννίβα*, τὸ 24ον κεφ. τοῦ Κάτωνος καὶ τὸ 25ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ 'Αττικοῦ.

* Ὁ Νέπως ἔκρινεν ἐπιφυλὲς νὰ μὴ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν 'Αμίλκαν καὶ τὸν 'Αννίβαν, διότι οὗτοι κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν, ὑπερέβαλλον πάντας τοὺς ἐν 'Αφρικῇ κατὰ τὴν μεγαλοφυΐαν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἐκ τῶν βίων ὅλων ἐξέχουσι μετὰξὺ ἄλλων κυρίως ὁ βίος τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ 'Αλκιβιάδου, τοῦ 'Επαμεινώνδου, τοῦ 'Αννίβα καὶ τοῦ 'Αττικοῦ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βίοι εἶναι ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νέπωτος de historicis latinis, τὸ ὅποῖον ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἔργου de viris illustribus. Τοῦτο ὠρμαῖο ἀπὸ τῆς ἐλληνικῆς φιλολογίας, ἀλλ' ὁ Νέπωσ εἶχεν εἰς αὐτὸ καὶ προδρόμους Ῥωμαίους κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἱερωνύμου (Hier. de vir. ill. praef.) τὸν M. T. Varro γράψαντα τὸ ἔτος 39 π.Χ. Imagines, εἰς 15 βιβλία, καὶ τὸν Santra, κυρίως τὸν πρῶτον, ὑποτυπωδῶς δὲ τὸν δεύτερον.

2. Ὀλίγα ἀποσπάσματα, ὡς ἐδηλώθη ἀνωτέρω Α.

Γνησιότης τῶν βίων. Ἐγεννήθη ζήτημα, ἂν οἱ σφῶζόμενοι βίοι εἶναι γνήσιοι ἢ ἐπιτομή τοῦ ἔργου de viris illustribus ἢ τέλος, οὐχὶ ὀρθῶς, ἂν εἶναι ἔργον ἄλλου συγγραφέως.

Ἡ γνησιότης ἡμφεσβητήθη ἐξ ἀφορμῆς ὅτι ἐν τέλει πολλῶν χειρογράφων τοῦ ἔργου de excellentibus ducibus φέρεται ποιημάτιον ἐξ διστίχων, ἀφιερωμένον ὑπὸ τινος Αἰμιλίου Πρόβου εἰς τὸν αὐτοκράτορα Θεοδόσιον (Α' ? Β' ?) χωρὶς νὰ φαίνεται ἂν ὁ Πρόβος παρουσιάζεται ὡς συγγραφεὺς ἢ ὡς ἀντιγραφεὺς τοῦ ἔργου. Ἐν τῷ ποιηματίῳ τούτῳ ἀναγιγνώσκεται μόνον τὸ ὄνομα Probus, κάτωθι δ' ἐν πεζῷ λόγῳ τίθεται ἡ συνήθης φράσις Aemilii Probi de excellentibus ducibus exterarum gentium liber explicit. Καὶ ὅμως ἤρκεσε τοῦτο νὰ δημιουργήσῃ ζήτημα γνησιότητος τοῦ ἔργου διαρκέσαν ἐπὶ μακρὸν χρόνον. Ἡ πρώτη ἐκδοσις τοῦ Νέπωτος τοῦ 1471 παρὰ τῷ Jenson εἶχε τίτλον Probi Aemilii liber de virorum excellentium vita. Οὕτω καὶ αἱ μετ' αὐτὴν ἕως ὅτου ἡ ὑπὸ τοῦ D. Lambinus, (Paris 1569), ἀποκατέστησεν ὀριστικῶς πλέον τὸ ὄνομα τοῦ Κορνηλίου Νέπωτος ὡς συγγραφέως τοῦ ἔργου*.

Γλῶσσα τοῦ Νέπωτος. Ἡ γλῶσσα τοῦ Νέπωτος —πλὴν ὀλίγων ἐξαίρεσεων— εἶναι δόκιμος ἀλλ' οὐχὶ καὶ καθ' ὅλα ὑπόδειγμα ἄκρας ὀρθοεπειάς ὡς εἶναι ἡ τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Καίσαρος. Χρησιμοποιεῖ ἐνίοτε συντάξεις καὶ λέξεις μὴ ἐν χρῇσει ὑπὸ τῶν συγχρόνων κλασσικῶν, εἰσάγει λέξεις ἀρχαϊκὰς ἀνηκούσας εἰς τὸν Πλαῦτον καὶ τὸν Τερέντιον ἢ εἰς τὸν καθ' ἡμέραν λόγον (sermo cotidianus) ἢ καὶ εἰς τὸν δημῶδη (sermo vulgaris). Τὸ ὕφος τοῦ συγγραφέως, μὴ ἰδιαίτερος διακρινόμενον, ὡς εἶναι τῶν κατ' ἐξοχὴν κλασσικῶν, ἀνήκει εἰς τὸ ἀπλοῦν εἶδος (genus

* Τὸ ἀκριβὲς ὅμως εἶναι ὅτι τρία ἔτη πρὸ τοῦ Lambinus ὁ Obertus Giphanius (Giff-) ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδόσει τοῦ Λουκρητίου (Antv. 1566) διεπίστωσε τὸ ὀρθὸν ἀποδώσας τὸ ἔργον εἰς τὸν Κορνήλιον Νέπωτα.

tenue). Βαίνει συνήθως διὰ μικρῶν φράσεων, ὁσάκις ὅμως θέλει νὰ προσλάβῃ τόνον ῥητορικόν, προχωρεῖ διὰ μεγάλων περιόδων, περιπλέκεται, σφάλλει ἐνίοτε εἰς τὴν σύνταξιν καὶ ἐνιαχοῦ ἢ φράσις προσκόπτει. Ὁ Νέπως δὲν χρησιμοποιοῦ τὰς εἰκόνας, τὴν μεταφορὰν καὶ ἄλλα σχήματα τοῦ ὑψηλοῦ ὕφους, οὕτως ὥστε ἡ κομπότης τοῦ λόγου νὰ μὴ ἔχῃ ἰδιαιτέρας ἀπαιτήσεις. Παρὰ ταῦτα τὸ ὕφος του δὲν στερεῖται ἐνίων ἐξάρσεων ὅταν, παρὰ τὸ ἀπλοῦν, παρέχῃ διὰ καταλλήλου τοποθετήσεως τῶν λέξεων γλῶσσαν οὐχὶ ἄμοιρον τέχνης. "Ὅθεν ἡ γλῶσσα τοῦ Νέπως, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, δὲν ἀπέχει πολὺ τῆς γλώσσης τῶν δοκίμων συγγραφέων, ἀλλὰ καὶ δὲν ἔχει τὴν ἀπαίτησιν νὰ συγκριθῇ οὔτε ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ Κικέρωνος οὔτε ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ Καίσαρος καὶ προσπαθεῖ δι' ἐκλογῆς καὶ καταλλήλου διατάξεως τῶν λέξεων νὰ προσδώσῃ ἀπὸ ῥητορικῆς τέχνης γλαφυρότητα εἰς τὴν ἔκφρασιν.

Πηγαί. Πρὸς σύνταξιν τοῦ βιβλίου de excellentibus ducibus exterarum gentium ἔσχεν ὑπ' ὄψιν ὁ Νέπως τὸν Θουκυδίδην, τὸν Ξενοφῶντα (Ἀγησιλάου ἐγκώμιον), τὸν Θεόπομπον, τὸν Δεϊνωνα, τὸν Τίμαιον, τὸν Πολύβιον, τὸν Βλῖθωνα καὶ τὸν Ἀττικόν, ὅστις τελευταῖος ἔγραψε (47 π.Χ.) Χρονικόν (liber annalis) περιέχον τὴν ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (Hn. 13, 1. A 18, 1). Ὁ Νέπως ἔσως ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἄλλους, τοὺς ὁποίους ὅμως δὲν ἀναφέρει, οἷον τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὁποίου πολλὰ, ὡς εἰκός, ἠδύνατο νὰ ἀντλήσῃ.

Γενικῶς εἰπεῖν ὁ Νέπως δὲν εἶναι ἐκ τῶν μεγάλων ἱστορικῶν. Περιπίπτει καὶ εἰς ἱστορικὰς τινὰς ἀνακριβείας. Δίκαιον ὅμως εἶναι νὰ τονισθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ, ὅτι πρῶτος ἐκ τῶν ῥωμαίων ἱστορικῶν ἐπραγματεύθη ἱστορίαν ξένων ἐθνῶν.

Ὡς πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ ὁ Νέπως διηγεῖται ὅ τι εἶχεν ἴδει καὶ ἀκούσει ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (A 13, 7).

ΜΕΡΟΣ Α'
KEIMENON*

HAMILCAR

Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginien- 1
sis, primo Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adu- 246
lescentulus in Sicilia praeesse coepit exercitui. cum ante eius ad 2
ventum et mari et terra male res gererentur Karthaginensium,
ipse ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum nocendi dedit,
saepeque e contrario occasione data lacessivit semperque supe-
rior discessit. quo facto, cum paene omnia in Sicilia Poeni amis-
sent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco gestum non vide- 243
retur. interim Karthaginienses classe apud insulas Aegates a C. 3
Lutatio, consule Romanorum, superati statuerunt belli facere fi- 241
nem eamque rem arbitrio permiserunt Hamilcaris. ille etsi flagra-
bat bellandi cupiditate, tamen paci serviundum putavit, quod pa-
triam exhaustam sumptibus diutius calamitates belli ferre non
posse intellegebat, sed ita ut statim mente agitaret, si paulum mo- 4
do res essent refectae, bellum renovare Romanosque armis per-
sequi, donecum aut virtute vicissent aut victi manus dedissent.
hoc consilio pacem conciliavit, in quo tanta fuit ferocia, cum Ca- 5
tulus negaret bellum compositurum, nisi ille cum suis, qui Erycem
tenerent, armis relictis Sicilia decederent, ut succumbente patria
ipse periturum se potius dixerit, quam cum tanto flagitio domum
rediret: non enim suae esse virtutis arma a patria accepta ad-
versus hostes adversariis tradere. huius pertinaciae cessit Catulus.

* Τὸ κείμενον εἶναι κατὰ τὴν στερεότυπον ἔκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen², 1912. Αἱ σημειούμεναι ἐν τοῖς περιθωρίοις χρονολογίαι ἀναφέρονται εἰς τὰ ἐν ταῖς ἀντιστοίχοις γραμμαῖς τοῦ κειμένου ἱστορικὰ γεγονότα.

At ille ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem publicam se habentem cognovit. namque diuturnitate externi mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam in pari periculo fuerit Karthago nisi cum deleta est. primo mercennarii milites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quorum numerus erat viginti milium. ii totam abalienarunt Africam, ipsam Karthaginem oppugnarunt. quibus malis adeo sunt Poeni perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint; eaque impetrarunt. sed extremo, cum prope iam ad desperationem pervenissent, Hamilcarem imperatorem fecerunt. is non solum hostes a muris Karthaginis removit, cum amplius centum milia facta essent armatorum, sed etiam eo compulit, ut locorum angustiis clausi plures fame quam ferro interirent. omnia oppida abalienata, in eis Uticam atque Hipponem, valentissima totius Africae, restituit patriae. neque eo fuit contentus, sed etiam fines imperii propagavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nullum in ea bellum videretur multis annis fuisse.

Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut imperator cum exercitu in Hispaniam mitteretur, eoque secum duxit filium Hannibalem annorum novem. erat praeterea cum eo adulescens illustris, formosus, Hasdrubal: huic ille filiam suam in matrimonium dedit. de hoc ideo mentionem fecimus, quod Hamilcare occiso ille exercitui praefuit resque magnas gessit et princeps largitione vetustos pervertit mores Karthaginensium eiusdemque post mortem Hannibal ab exercitu accepit imperium.

At Hamilcar, posteaquam mare transiit in Hispaniamque venit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissimasque gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam locupletavit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre medicaretur, nono anno postquam in Hispaniam venerat, in proelio pugnans adversus Vettones occisus est. huius perpetuum odium erga Romanos maxime concitasse videtur secundum bellum Poenicum. namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obtestationibus eo est perductus, ut interire quam Romanos non experiri mallet.

- 247/183 1 Hannibal, Hamilcaris filius, Karthaginiensis. si verum est, quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute superarit, non est infitiandum Hannibalem tanto praestitisse ceteros imperatores prudentia, quanto populus Romanus ante-
- 2 cedat fortitudine cunctas nationes. nam quotienscumque cum eo congressus est in Italia, semper discessit superior. quod nisi domi civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur superare potuisse. sed multorum obtrectatio devicit unius virtutem.
- 3 Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposuerit, qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum indige-
- 2 ret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis. nam ut o-
- 215-205 mittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis, omnium iis temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. hunc
- 192 tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma
- 2 conatus sit inferre Italiae. ad quem cum legati venissent Romani, qui de eius voluntate explorarent darentque operam consiliis clandestinis ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent, tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id frustra fecissent idque Hannibal comperisset seque ab interiori-
- 3 bus consiliis segregari vidisset, tempore dato adiit ad regem, eique cum multa de fide sua et odio in Romanos commemorasset, hoc adiunxit: 'pater meus' inquit 'Hamilcar puerulo me, utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam imperator proficiscens
- 237 Karthagine Iovi optimo maximo hostias immolavit. quae divina
- 4 res dum conficiebatur, quaesivit a me vellemne secum in castra proficisci. id cum libenter accepissem atque ab eo petere coepissem ne dubitaret ducere, tum ille, faciam, inquit, si mihi fidem quam postulo dederis. simul me ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat, eamque ceteris remotis tenentem iurare ius-
- 5 sit numquam me in amicitia cum Romanis fore. id ego iusiurandum patri datum usque ad hanc aetatem ita conservavi, ut nemini dubium esse debeat, quin reliquo tempore eadem mente sim
- 6 futurus. quare, si quid amice de Romanis cogitabis, non impru-

denter feceris, si me celaris; cum quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris'.

Hac igitur qua diximus aetate cum patre in Hispaniam profectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto, equitatu omni praefuit. hoc quoque interfecto exercitus summam imperii ad eum detulit. id Karthaginem delatum publice comprobatum est. sic Hannibal minor quinque et viginti annis natus imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispaniae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi expugnavit, tres exercitus maximos comparavit. ex his unum in Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania reliquit, tertium in Italiam secum duxit. ut saltum Pyrenaeum transiit, quacunque iter fecit, cum omnibus incolis confligit: neminem nisi victum dimisit. ad Alpes posteaquam venit, quae Italiam ab Gallia seiungunt, quas nemo umquam cum exercitu ante eum praeter Herculem Graium transierat (quo facto is hodie saltus Graius appellatur), Alpico conantes prohibere transitu concidit, loca patefecit, itinera munit, effecit ut ea elephantus ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat repere. hac copias traduxit in Italiamque pervenit.

Confluxerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione consule eumque pepulerat. cum hoc eodem Clastidii apud Padum decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit. tertio idem Scipio cum collega Ti. Longo apud Trebiam adversus eum venit. cum iis manum conseruit, utrosque profligavit. inde per Ligures Appenninum transiit, petens Etruriam. hoc in itinere adeo gravi morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro aeque bene usus sit. qua valetudine cum etiamnum premeretur lecticaque ferretur, C. Flaminium consulem apud Trasumennum cum exercitu insidiis circumventum occidit, neque multo post C. Centenium praetorem cum delecta manu saltus occupantem. hinc in Apuliam pervenit. ibi obviam ei venerunt duo consules, C. Terentius et L. Aemilius. utriusque exercitus uno proelio fugavit, Paulum consulem occidit et aliquot praeterea consulares, in eis Cn. Servilium Geminum, qui superiore anno fuerat consul.

Hac pugna pugnata Romam profectus nullo resistente in

- 211 propinquis urbi montibus moratus est. cum aliquot ibi dies castra habuisset et Capuam reverteretur, Q. Fabius Maximus, dictator Romanus, in agro Falerno ei se obiecit. hic clausus locorum angustiiis noctu sine ullo detrimento exercitus se expedivit Fabioque, callidissimo imperatori, dedit verba. namque obducta nocte sarmenta in cornibus iuvenorum deligata incendit eiusque generis multitudinem magnam dispalatam immisit. quo repentino visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitui Romanorum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. hanc post rem gestam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum equitum pari ac dictatorem imperio, dolo productum in proelium fugavit. Ti. Sempronium Gracchum, iterum consulem, in Lucanis absens in insidias inductum sustulit. M. Claudium Marcellum, quinquies consulem, apud Venusiam pari modo interfecit. longum est omnia enumerare proelia. quare hoc unum satis erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit: quamdiu in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum post Cannensem pugnam in campo castra posuit.
- 203 6 Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit adversus P. Scipionem, filium eius *Scipionis*, quem ipse primo apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam fugarat.
- 202 2 cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit impraesentiarum bellum componere, quo valentior postea congregaretur. inde colloquium convenit, condiciones non convenerunt. post id factum paucis diebus apud Zamam cum eodem confligit; pulsus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus Hadrumentum pervenit, quod abest ab Zama circiter milia passuum trecenta. in hac fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie excesserant, insidiati sunt ei, quos non solum effugit, sed etiam ipsos oppressit. Hadrumentum reliquos e fuga collegit, novis dilectibus paucis diebus multos contraxit.
- 7 Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthaginenses bellum cum Romanis composuerunt. ille nihilo setius exercitui postea praefuit resque in Africa gessit [itemque Mago frater eius] usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his enim magistratibus legati Karthaginienses Romam venerunt, qui se-

natui populoque Romano gratias agerent, quod cum iis pacem fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent simulque peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique redderentur. his ex senatus consulto responsum est: munus eorum gratum acceptumque esse; obsides, quo loco rogarent, futuros; captivos non remissuros, quod Hannibalem, cuius opera suspectum bellum foret, inimicissimum nomini Romano, etiamnum cum imperio apud exercitum haberent itemque fratrem eius Magonem. hoc responso Karthaginienses cognito Hannibalem domum et Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex factus est, postquam imperator fuerat, anno secundo et vicesimo: ut enim Romae consules, sic Karthagine quotannis annui bini reges creabantur. in eo magistratu pari diligentia se Hannibal prae-buit, ac fuerat in bello. namque effecit ex novis vectigalibus non solum ut esset pecunia, quae Romanis ex foedere penderetur, sed etiam superesset, quae in aerario reponeretur. deinde [anno post praeturam] M. Claudio L. Furio consulibus Roma legati Karthaginem venerunt. hos Hannibal ratus sui exposcendi gratia missos, priusquam iis senatus daretur, navem ascendit clam atque in Syriam ad Antiochum perfugit. hac re palam facta Poeni naves duas, quae eum comprehenderent, si possent consequi, miserunt, bona eius publicarunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum exulem iudicarunt.

At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat, L. Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque navibus Africam accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginienses ad bellum inducere posset Antiochi spe fiduciaque, cui iam persuaserat ut cum exercitibus in Italiam proficisceretur. huc Magonem fratrem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem, qua fratrem, absentem affecerunt poena. illi desperatis rebus cum solvissent naves ac vela ventis dedissent, Hannibal ad Antiochum pervenit. de Magonis interitu duplex memoria prodita est: namque alii naufragio, alii a servulis ipsius interfectum eum scriptum reliquerunt. Antiochus autem si tam in gerendo bello consiliis eius parere voluisset, quam in suscipiendo instituerat, propius Tiberi quam in Thermopylis de summa imperii dimi-

casset. quem etsi multa stulte conari videbat, tamen nulla de-
 4 seruit in re. praeuit paucis navibus, quas ex Syria iussus erat
 in Asiam ducere, iisque adversus Rhodiorum classem in Pam-
 190 phylio mari confluit. *in* quo cum multitudine adversariorum
 sui superarentur, ipse quo cornu rem gessit fuit superior.

190 9 Antiocho fugato verens ne dederetur, quod sine dubio acci-
 disset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit, ut
 2 ibi, quo se conferret, consideraret. vidit autem vir omnium cal-
 lidissimus *in* magno se fore periculo, nisi quid providisset, prop-
 ter avaritiam Cretensium: magnam enim secum pecuniam por-
 3 tabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale consilium.
 amphoras complures complet plumbo, summas operit auro et
 argento. has praesentibus principibus deponit in templo Dianae,
 simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his in errorem in-
 ductis statuas aëneas, quas secum portabat, omni sua pecunia
 4 complet easque in propatulo domi abicit. Gortynii templum mag-
 na cura custodiunt, non tam a ceteris quam ab Hannibale, ne
 ille inscientibus iis tolleret *sua* secumque duceret.

10 Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illis Cretensi-
 bus ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem animo
 fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem arma-
 2 vit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret domesticis
 opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges, adiun-
 gebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus rex Eu-
 184 menes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos gerebatur et
 3 mari et terra; sed utrobique Eumenes plus valebat propter Ro-
 manorum societatem. quo magis cupiebat eum Hannibal op-
 primi, quem si removisset, faciliora sibi cetera fore arbitrabatur.
 4 ad hunc interficiendum talem iniit rationem. classe paucis die-
 bus erant decreturi. superabatur navium multitudine: dolo erat
 pugnandum, cum par non esset armis. imperavit quam plurimas
 venenatas serpentes vivas colligi easque in vasa fictilia conici.
 5 harum cum effecisset magnam multitudinem, die ipso, quo fac-
 turus erat navale proelium, classarios convocat iisque praeci-
 pit, omnes ut in unam Eumenis regis concurrant navem, a ceteris
 tantum satis habeant se defendere. id illos facile serpentium mul-

titudine consecuturos. rex autem in qua nave veheretur, ut sci- 6
 rent, se facturum: quem si aut cepissent aut interfecissent, magno
 iis pollicetur praemio fore. tali cohortatione militum facta classis 11
 ab utrisque in proelium deducitur. quarum acie constituta, prius-
 quam signum pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis,
 quo loco Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mit-
 tit. qui ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque osten- 2
 dens se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deduc-
 tus est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum.
 tabellarius ducis nave declarata suis eodem, unde erat egressus,
 se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit nisi 3
 quae ad irridendum eum pertinerent. cuius rei etsi causam mi-
 rabatur neque reperiebat, tamen proelium statim committere
 non dubitavit. horum in concursu Bithyni Hannibalis praecepto 4
 universi navem Eumenis adoriuntur. quorum vim rex cum sus-
 tinere non posset, fuga salutem petiit, quam consecutus non
 esset, nisi intra sua praesidia se recepisset, quae in proximo litore
 erant collocata. reliquae Pergamenae naves cum adversarios pre- 5
 merent acrius, repente in eas vasa fictilia, de quibus supra men-
 tionem fecimus, conici coepta sunt. quae iacta initio risum pug-
 nantibus concitarunt, neque quare id fieret poterat intellegi. post- 6
 quam autem naves suas oppletas conspexerunt serpentibus, nova re
 perterriti, cum, quid potissimum vitarent, non viderent, puppes
 verterunt seque ad sua castra nautica rettulerunt. sic Hannibal 7
 consilio arma Pergamenorum superavit, neque tum solum, sed
 saepe alias pedestribus copiis pari prudentia pepulit adversarios.

Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae 12
 Romae apud T. Quintium Flaminium consularem cenarent,
 atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum
 in Prusiae regno esse. Id postero die Flamininus senatui detulit. 2
 patres conscripti, qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis 189
 futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis Fla-
 mininum, qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum secum
 haberet sibi que dederet. his Prusia negare ausus non est; illud 3
 recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius hospitii
 esset: ipsi, si possent, comprehenderent: locum, ubi esset, facile

inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in castello quod ei a rege datum erat muneri, idque sic aedificarat, ut in omnibus partibus aedificii exitus haberet, scilicet verens ne usu veniret, quod accidit. huc cum legati Romanorum venissent ac multitudine domum eius circumdedissent, puer ab ianua prospiciens Hannibali dixit plures praeter consuetudinem armatos apparere. qui imperavit ei, ut omnes fores aedificii circumiret ac propere sibi nuntiaret, num eodem modo undique obsideretur. puer cum celeriter, quid vidisset, renuntiasset omnesque exitus occupatos ostendisset, sensit id non fortuito factum, sed se peti neque sibi diutius vitam esse retinendam. quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinarum virtutum venenum, quod semper secum habere consuerat, sumpsit.

13 Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus, anno acquievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non convenit. namque Atticus M. Claudio Marcello Q. Fabio Labeone consulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit, at Polybius L. Aemilio Paulo Cn. Baebio Tamphilo, Sulpicius autem Blitho P. Cornelio Cethego M. Baebio Tamphilo. atque hic tantus vir tantisque bellis districtus nonnihil temporis tribuit litteris. namque aliquot eius libri sunt, Graeco sermone confecti, in eis ad Rhodios d. Cn. Manlii Volsonis in Asia rebus gestis. huius belli gesta multi memoriae prodiderunt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fuerunt simulque vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et Sosylus Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum Graecarum usus est doctore.

.

C A T O

M. Cato, ortus municipio Tusculo, adolescentulus, priusquam **1** 234/149
 honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi here-
 dium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii Flacci,
 quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut M. Perpenna
 censorius narrare solitus est, Romam demigravit in foroque esse
 coepit. primum stipendium meruit annorum decem septemque. **2** 217
 Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus militum in Sicilia fuit. **214**
 inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii Neronis, magnique
 opera eius existimata est in proelio apud Senam, quo cecidit Has- **207**
 drubal, frater Hannibalis. quaestor obtigit P. Africano consuli, **3** 204
 cum quo non pro sortis necessitudine vixit: namque ab eo per-
 petua dissensit vita. aedilis plebei factus est cum C. Helvio. prae- **199**
 tor provinciam obtinuit Sardiniam, ex qua quaestor superiore **4** 198
 tempore ex Africa decedens Q. Ennium poetam deduxerat, quod
 non minoris aestimamus quam quemlibet amplissimum Sardi-
 niensem triumphum.

Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam **2** 199
 nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi **2**
 cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum, cuius
 in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provincia de- **194**
 pellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum efficere potuit,
 cum quidem Scipio principatum in civitate obtineret, quod tum
 non potentia, sed iure res publica administrabatur. qua ex re ira-
 tus senatui *consulatu* peracto privatus in urbe mansit. at Cato, **3**
 censor cum eodem Flacco factus, severe praeftit ei potestati. **184**
 nam et in complures nobiles animadvertit et multas res novas
 in edictum addidit, qua re luxuria reprimeretur, quae iam tum
 incipiebat pullulare. circiter annos octoginta, usque ad extre- **4**
 mam aetatem ab adolescentia, rei publicae causa suscipere inimi-
 citias non destitit. a multis tentatus non modo nullum detrimen-
 tum existimationis fecit, sed, quoad vixit, virtutum laude crevit.

In omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola **3**
 sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et proba-
 bilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum studium **2**

etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit, ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis rebus, quod ei fuerit incognitum. ab adolescentia confecit orationes. 3 senex historias scribere instituit. earum sunt libri septem. primus continet res gestas regum populi Romani, secundus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam rem omnes Origines videtur appellasse. in quarto autem bellum Poenicum est 4 primum, in quinto secundum. atque haec omnia capitulatim sunt dicta. reliqua quoque bella pari modo persecutus est usque ad 150 praeturam Ser. Galbae, qui diripuit Lusitanos: atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine nominibus res notavit. in eisdem exposuit, quae in Italia Hispanisque [aut fierent aut] viderentur admiranda: in quibus multa industria et diligentia comparet, nulla doctrina.

ATTICUS

- 1 T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit dignitatem. patre usus est diligente et, ut tum erant tempora, diti inprimisque studioso litterarum. hic, prout ipse amabat litteras, omnibus doctrinis, quibus pueri aetas impertiri debet, filium erudit. erat autem in puero praeter docilitatem ingenii summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter acciperet quae tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret. quae ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur clariusque exsplendesceret, quam generosi condiscipuli animo aequo ferre possent.
- 2 itaque incitabat omnes studio suo, quo in numero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero: quos consuetudine sua sic devinxit, ut nemo iis perpetua *vita* fuerit carior.
- 2 Pater mature decessit. ipse adolescentulus propter affinitatem P. Sulpicii, qui tribunus plebei interfectus est, non expers fuit illius periculi: namque Anicia, Pomponii consobrina, nupsit Servio, fratri Sulpicii. itaque interfecto Sulpicio posteaquam vidit Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam neque

271
sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram par-
tem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sullanis, alii
Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus studiis obse- 86
quendi suis Athenas se contulit. neque eo setius adulescentem Ma- 88
rium hostem iudicatum iuvat opibus suis, cuius fugam pecunia
sublevavit. ac ne illa peregrinatio detrimentum aliquod affer- 3
ret rei familiari, eodem magnam partem fortunarum traiecit
suarum. hic ita vixit, ut universis Atheniensibus merito esset
carissimus. nam praeter gratiam, quae iam in adulescentulo mag- 4
na erat, saepe suis opibus inopiam eorum publicam levavit. cum
enim versuram facere publice necesse esset neque eius condi-
tionem aequam haberent, semper se interposuit, atque ita ut
neque usuram umquam ab iis acceperit neque longius, quam dic-
tum esset, debere passus sit. quod utrumque erat iis salutare:
nam neque indulgendo inveterascere eorum aes alienum patie- 5
batur neque multiplicandis usuris crescere. auxit hoc officium 6
alia quoque liberalitate: nam universos frumento donavit, ita
ut singulis seni modii tritici darentur, qui modus mensurae me-
dimnus Athenis appellatur.

Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par princi- 3
pibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos
possent, publice haberent civemque facere studerent: quo bene-
ficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti ci-
vitatem Romanam alia ascita]. quamdiu affuit, ne qua sibi sta- 2
tua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque a-
liquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt: hunc enim
in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habe-
bant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in 3
ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset im-
perii, ut eandem et patriam haberet et domum; hoc specimen
prudentialiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae
antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus ei
fuit carissimus.

4
tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opi- 5
nor L. Cotta L. Torquato consulibus: quem discedentem sic uni- 65

versa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis desiderii futuri dolorem indicaret.

70 5 Habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Romanum, familiarem L. Luculli, divitem, difficillima natura: cuius sic asperitatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine offensione ad summam senectutem retinuerit benivolentiam. quo
2 facto tulit pietatis fructum. Caecilius enim moriens testamento
58 adoptavit eum heredemque fecit ex dodrante: ex qua hereditate
68 3 accepit circiter centiens sestertium. erat nupta soror Attici Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias M. Cicero conciliarat, cum quo a condiscipulatu vivebat coniunctissime, multo etiam familiarius
4 quam cum Quinto, ut iudicari possit plus in amicitia valere similitudinem morum quam affinitatem. utebatur autem intime Q. Hortensio, qui iis temporibus principatum eloquentiae tenebat, ut intellegi non posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hortensius: et, id quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos tantae laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtreectatio essetque talium virorum copula.

6 In re publica ita est versatus, ut semper optimarum partium et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus committeret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse,
2 qui se his dedissent, quam qui maritimis iactarentur. honores non petiit, cum ei paterent propter vel gratiam vel dignitatem: quod neque peti more maiorum neque capi possent conservatis legibus in tam effusis ambitus largitionibus neque *geri* e re publica sine periculo corruptis civitatis moribus. ad hastam publicam
3 numquam accessit. nullius rei neque praes neque manceps factus est. neminem neque suo nomine neque subscribens accusavit,
4 in ius de sua re numquam iit, iudicium nullum habuit. multorum consulum praetorumque praefecturas delatas sic accepit, ut neminem in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus, rei familiaris despexerit fructum: qui ne cum Quinto quidem Cicerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtinere posset. non enim decere se arbitrabatur, cum praeturam gerere
5 noluisset, asseclam esse praetoris. qua in re non solum dignitati serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspiciones quoque vi

taret criminum. quo fiebat ut eius observantia omnibus esset carior, cum eam officio, non timori neque spei tribui viderent.

Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est quam **13** civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit emax, minus aedificator. neque tamen non inprimis bene habitavit omnibusque optimis rebus usus est. nam domum habuit in colle Quirinali Tamphilianam, ab avunculo hereditate relictam, cuius amoenitas non aedificio, sed silva constabat: ipsum enim tectum antiquitus constitutum plus salis quam sumptus habebat: in quo nihil commutavit, nisi quid vetustate coactus est. usus est familia, si utilitate iudicandum est, optima, si forma, vix mediocri. namque in ea erant pueri litteratissimi, anagnostae optimi et plurimi librarii, ut ne pedisequus quidem quisquam esset, qui non utrumque horum pulchre facere posset, pari modo artifices ceteri, quos cultus domesticus desiderat, apprime boni. neque tamen horum quemquam nisi domi natum domique factum **4** habuit: quod est signum non solum continentiae, sed etiam diligentiae. nam et non intemperanter concupiscere, quod a plurimis videas, continentis debet duci, et potius industria quam pretio parare non mediocris est diligentiae. elegans, non magnificus, **5** splendidus, non sumptuosus: omnisque diligentia munditiam, non affluentiam affectabat. supellex modica, non multa, ut in neutram partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam non **6** nullis leve visum iri putem, cum inprimis lautus esset eques Romanus et non parum liberaliter domum suam omnium ordinum homines invitaret, non amplius quam terna milia peraeque in singulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre solitum. atque hoc non auditum, sed cognitum praedicamus: saepe **7** enim propter familiaritatem domesticis rebus interfuimus.

Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anag- **14** nosten, quod nos quidem iucundissimum arbitramur; neque umquam sine aliqua lectione apud eum cenatum est, ut non minus animo quam ventre convivae delectarentur: namque eos **2** vocabat, quorum mores a suis non abhorrerent. cum tanta pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano cultu mutavit,

nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est moderatione, ut neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat, parum se splendide gesserit neque in sestertio centiens affluentius vixerit, quam instituerat, parique fastigio steterit in utraque fortuna. nullos habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam sumptuosam villam, neque in Italia, praeter Arretinum et Nomentanum, rusticum praedium, omnisque eius pecuniae reditus constabat in Epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione metiri solitum.

15 Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate, ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri quod praestare non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam suscepti negotii eum pertaesum est: suam enim existimationem in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut omnia Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, multorum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publicae procurationem.

16 Humanitatis vero nullum affere maius testimonium possum, quam quod adulescens idem seni Sullae fuit iucundissimus, senex adulescenti M. Bruto, cum aequalibus autem suis Q. Hortensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut ne frater quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei sunt indicio praeter eos libros, in quibus de eo facit mentionem, qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum, ab consulatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum missarum: quae qui legat, non multum desideret historiam contextam eorum temporum. sic enim omnia de studiis principum, vitiis ducum, mutationibus rei publicae perscripta sunt, ut nihil in eis non appareat et facile existimari possit, prudentiam quodam modo esse divinationem. non enim Cicero ea solum, quae vivo se acciderunt,

futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu veniunt, cecinit ut vates.

De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum hoc **17**
 ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suae, quam ex-
 tulit annorum nonaginta, cum *ipse esset* septem et sexaginta, se **42**
 numquam cum matre in gratiam redisse, numquam cum sorore **2**
 fuisse in similitudine, quam prope aequalem habebat. quod est
 signum aut nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse,
 aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut, quos amare deberet,
 irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quamquam **3**
 omnes ei paremus, sed etiam doctrina: nam principum philoso-
 phorum ita percepta habuit praecepta, ut iis ad vitam agendam,
 non ad ostentationem uteretur.

Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque **18**
 amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam
 in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla enim **2**
 lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi Ro-
 mani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod difficil-
 limum fuit, sic familiarum originem subtexit, ut ex eo clarorum
 virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc idem separa- **3**
 tim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe
 ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans, quis a quo ortus
 quos honores quibusque temporibus cepisset: pari modo Marcelli **4**
 Claudii Marcellorum, Scipionis Cornелиi et Fabii Maximi Fabiorum
 et Aemiliorum. quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui ali-
 quam cupiditatem habent notitiae clarorum virorum. attingit **5**
 poetice quoque, credimus, ne eius expertus esset suavitatis. nam-
 que versibus *de iis*, qui honore rerumque gestarum amplitudine
 ceteros populi Romani praestiterunt, exposuit ita, ut sub sin- **6**
 gulorum imaginibus facta magistratusque eorum non amplius
 quaternis quinisque versibus descripserit: quod vix credendum
 sit tantas res tam breviter potuisse declarari. est etiam unus li-
 ber Graece confectus, de consulatu Ciceronis.

Haec hactenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, quoniam **19**
 fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequemur et,
 quantum potuerimus, rerum exemplis lectores docebimus.... suos

- 2 cuique mores plerumque conciliare fortunam. namque hic contentus ordine equestri, quo erat ortus, in affinitatem pervenit imperatoris divi filii, cum iam ante familiaritatem eius esset consecutus nulla alia re quam elegantia vitae, qua ceteros ceperat
- 3 principes civitatis dignitate pari, fortuna humiliores. tanta enim prosperitas Caesarem est consecuta, ut nihil ei non tribuerit fortuna, quod cuiquam ante detulerat, et conciliarit, quod nemo
- 4 adhuc civis Romanus quivit consequi. nata est autem Attico neptis ex Agrippa, cui virginem filiam collocarat. hanc Caesar vix anniculam Ti. Claudio Neroni, Drusilla nato, privigno suo, despondit: quae coniunctio necessitudinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentiore. quamquam ante haec sponsalia non solum, cum ab urbe abesset, numquam ad suorum quemquam litteras misit, quin Attico scriberet, quid ageret, inprimis quid legeret quibusque in locis et quamdiu esset moraturus, sed
- 2 etiam, cum esset in urbe et propter infinitas suas occupationes minus saepe, quam vellet, Attico frueretur, nullus dies temere intercessit, quo non ad eum scriberet, cum modo aliquid de antiquitate ab eo requireret, modo aliquam quaestionem poëticam ei proponeret, interdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas.
- 3 ex quo accidit, cum aedis Iovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo constituta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut Attici admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M. Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certiore facere Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare poterit, quantae sit sapientiae eorum retinere usum benivolentiamque, inter quos maximarum rerum non solum aemulatio, sed obtrectatio tanta intercedebat, quantam fuit [incidere] necesse inter Caesarem atque Antonium, cum se uterque principem non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse cuperet.
- 21 Tali modo cum septem et septuaginta annos complexset atque ad extremam senectutem non minus dignitate quam gratia fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia re quam bonitate consecutus est) tantaque prosperitate usus esset
- 2 valetudinis, ut annis triginta medicina non indiguisset, nactus

est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt: nam putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque proponebantur. in hoc cum tres menses sine ullis doloribus, praeter quam 3 quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito tanta vis morbi in imum intestinum prorupit, ut extremo tempore per lumbos fistulae puris eruperint. atque hoc priusquam ei accideret, post- 4 quam in dies dolores accrescere febresque accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi iussit et cum eo L. Cornelium Balbum Sextumque Peducaeam. hos ut venisse vidit, in cubitum 5 innixus 'quantam' inquit 'curam diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus verbis commemorare. quibus quoniam, ut spero, satisfeci, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est ut egomet mihi consulam. id vos ignorare nolui: nam mihi stat alere morbum desinere. namque his 6 diebus quidquid cibi sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salutis. quare a vobis peto, primum ut consilium probetis meum, deinde ne frustra dehortando impedire conemini.'

Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut 22 non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum quidem Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsecraret, 2 ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et, quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque reservaret, preces eius taciturna sua obstinatione depressit. sic 3 cum biduum cibo se abstinuisset, subito febris decessit leviorque morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius peregit. itaque die quinto, postquam id consilium inierat, pridie Kal. Apriles Cn. Domitio C. Sosio consulibus decessit. elatus est in lecticula, ut ipse praescripserat, sine ulla pompa funeris, comitantibus 4 32 omnibus bonis, maxima vulgi frequentia. sepultus est iuxta viam Appiam ad quintum lapidem in monumento Q. Caecilii, avunculi sui.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΜΙΛΚΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibalis] τοῦ πάππου τοῦ περιωνύμου Ἀννίβα. Οἱ ἀρχαῖοι συχναίως ἔδιδον εἰς τὸν ἕγγονον τὸ ὄνομα τοῦ πάππου. cognomine] ἀφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς. temporibus] (ἔνν. belli) ἀφαιρ. χρονική. admodum] ἐπιτείνει τὸ ἐπίθετον adulescentulus = peradulescentulus.

2. cum] σύνδ. χρόν. = ἐν ᾧ eius] γεν. ὑποκειμ. et mari et terra] (συνήθως terra marique)· τὸ πρῶτον δὲν ἀληθεύει, διότι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἤδη ἐπανακτήσει τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης. male] = non feliciter. ubi] ἐνθα, ὅπου. locum] = facultatem, occasionem (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οἵτινες, ἐὰν ἀπεκαλύπτετο μέρος τοῦ σώματός των, παρουσίαζον οὕτω εἰς τοὺς ἀντιπάλους των τὴν θέσιν, ἣν οὗτοι ἠδύναντο νὰ πλῆξουν. saepeque] τὸ -que = ἀλλά. occasione datā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo facto] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = οὗ γενομένου, οὗ ἔνεκα, δηλ. τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαί ποτε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. cum amisissent] δηλ. πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα. eo loco] ἀντὶ in eo loco. ut ... gestum non videretur] gestum (ἔνν. esse). Ὑπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοί, ὠχυρωμένοι ἕκαστος ἐντὸς χαρακωμάτων, δὲν ἐπεχείρουν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἐφαίνετο ὅτι διεζήγητο πόλεμος.

3. a C. Lutatius...superati] ποιητ. αἵτιον = ὑπὸ τοῦ... consule] παράθεσις εἰς τὸ Lutatius. bellandi] γεν. ἀντικειμενική. cupiditate] ἀφαιρ. τῆς αἰτίας serviundum] ἔνν. esse· serviundum = serviendum. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ putavit. quod... intellegebat] διότι... κατενόει. sumptibus] ἀφαιρ. ferre] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ posse, ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ intellegebat.

4. sed ita...ut] συμπλήρωσον sed p a c i s e r v i u n d u m p u t a v i t ... ita ut...] εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑστεροβουλίαν (ἐπιφύλαξιν ὥστε) νά... Τὸ ita ut περιορίζει τὸ serviundum putavit. Κατὰ τὸ στάδιον τῶν διαπραγματεύσεων συνέλαβε τὸ σχέδιον νά...—armis] ἄφαιρ. vicissent... dedissent...] ὑποκέιμ. Romani. manus] ἡ φράσις manus (αἰτ. πληθ.) dare ἐλήφθη ἀπὸ τῶν ἀγώνων τῶν μονομάχων, οἵτινες νικώμενοι ἀνέτεινον τὰς χεῖρας, ἵνα δεῖξωσιν ὅτι ἡττήθησαν.

5. hoc consilio] = hac mente. in quo] = in qua re (= ἐν ταύτῃ τῇ διαπραγματεύσει). tanta... ferocia] ἄφαιρ. τῆς ιδιότητος cum... negaret] se compositurum (e s s e). nisi] = si non. cum] πρόθεσις. armis relictis] ἄφαιρ. ἀπόλυτος. Sicilia] ἄφαιρ. decederent] ἐτέθη ὁ πληθ., διότι ἐννοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (= cum suis δηλ. ille et sui). ut.. (dixerit)] ὥστε... εἶπεν· ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ tanta... ferocia, ἡ δὲ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum... negaret. armis relictis... succumbente patriā] ἀφαιρετικαὶ ἀπόλυτοι. ipse] ἡδύνατο νὰ τεθῇ καὶ ipsum, διὰ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἀκολουθοῦσαν αἰτιατ. se.—potius...quam rediret] = quam ut. cum tanto flagitio] δηλοῖ τρόπον. domum] οἶκαδε. non suae virtutis esse] ὑπον. τὸ ῥ. dixit. (εἶπεν) ὅτι δὲν εἶναι ἰδιον τοῦ χαρακτῆρός του. pertinaciae] δοτικῇ. cessit] ὑπεχώρησε παρασχὼν ὅρους ὀλιγώτερον σκληροῦς καὶ ἐπιτρέψας νὰ ἀποσυρθοῦν ἔχοντες τὰ ὅπλα καὶ τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. ut... venit] ὥς... ἦλθε. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικῇ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ cognovit (= vidit). externi] ἀντίθ. τοῦ intestini mali] = belli (a d v e r s u s R o m a n o s). intestinum bellum] ὁ « ἄσπονδος » οὗτος πόλεμος διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 241 - 238 π.Χ. tantum... ut... fuerit] (πρkm. ὑποτ.) τοσοῦτον... ὥστε ὑπῆρξε nisi cum]... εἰ μὴ ὅτε...

2. mercennarii] οὗτοι ἦσαν Ἰβηρες, Γαλάται, Λίγυες, Ἕλληνες, erat] ἀνῆρχετο, συνεποσοῦτο εἰς... ipsam] αὐτὴν ταύτην.

3. quibus (ἀφαιρ.) = his a u t e m. etiam] καί, ἐτι... ut... petierint] ὥστε ἐζήτησαν... auxilia] οὐχὶ στρατόν, ἀλλὰ σῖτον καὶ τὸ δικαίωμα νὰ στρατολογηθοῦν ἄνδρες ἐκ τῆς Ἰταλίας. extremo] ἀνταπο-

κρίνεται εἰς τὸ προηγούμενον primo (§ 2). cum... pervenissent] ἀφοῦ περιῆλθον. imperatorem] κατηγορούμενον.

4. non solum... sed etiam] οὐ μόνον... ἀλλὰ καί. cum] = εἰ καί, καίτοι. milia] ἦσαν 20000 μισθοφόροι καὶ 80000 Καρχηδόνιοι. armatorum] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ milia. eo... ut] εἰς τοσοῦτον... ὥστε. locorum angustis] = angustis locis clausi. fame] ἐτρέφοντο κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν δούλων καὶ τέλος ἀλληλοσπαρασσόμενοι. in eis] μεταξὺ τούτων. patriae] δοτ.

5. neque] = ἀλλὰ δέν. eo] (οὐσιαστικῶς) = hac re, δηλ. μετὰ τὴν ἐκ νέου κατάκτησιν τῶν πόλεων τούτων. tota Africa] (ἀφαιρ.) δέν πρέπει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθοῦν κατὰ γράμμα. otium] = pacem. reddidit] = restituit (= ἀποκατέστησε). multis annis] ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. nullum... bellum videretur] ἰδ. κεφ. 1, 2 εἰς τὸ τέλος. Ὑπερβολικῶς ἐλέχθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ Νέπωτος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententia] ἡ πρόθεσις ex δηλοῖ συμφωνίαν. Ἡ φράσις αὕτη ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ feliciter, bene = εὐτυχῶς. rebus... peractis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. fidenti animo...] ἀφαιρ. τῆς συνοδείας καὶ τοῦ τρόπου. Romanis] δοτ. quo] = u t eo, ἵνα... bellandi] ἐνν. cum Romanis. imperator] κατηγορ. eoque] καὶ ἐκεῖσε. annorum] γεν. τῆς ἰδιότητος.

2. cum eo] μετ' αὐτοῦ, παρ' αὐτοῦ. illustris] = illustri loco natus, ἐξ εὐγενοῦς γένους (οἰκογενείας) καταγόμενος.

3. de hoc] = de Hasdrubale. Hamilcare occiso] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = post mortem Hamilcaris μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμίλκα. Οὗτος ἐφονεύθη εἰς τινὰ μάχην κατὰ τὸ 228 π.Χ. ille] = Hasdrubal. Οὗτος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π.Χ. magnas] ὑπέταξε πολλοὺς Ἰσπανικοὺς λαοὺς εἰς τοὺς Καρχηδονίους καὶ ἔκτισε τὴν Carthago nova (νῦν Καρθαγέννην). princeps] (= primus (πρῶτος ἦτο ὁ ὁποῖος... largitione] αἱ γενναιοδωραὶ αὐταὶ προήρχοντο ἐξ Ἰσπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. mare] = fretum Gaditanum τὸν πορθμὸν τῶν Γαδεΐρων (τὸ νῦν στενὸν τοῦ Γιβραλτάρ). secunda fortuna] ἀφαιρ. ἀπόλ.

equis, armis, viris, pecunia] αφαιρετικάι ὀργανικάι. viris] ἐξα-
ναγκάζων τοὺς ὑποταγμένους λαοὺς νὰ παρέχουν εἰς τοὺς Καρχηδο-
νίους ἄνδρας χάριν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν.

2. hic] ἀντωνυμία. cum] σύνδ. χρον. nono anno postquam] 8
ἔτη μετὰ τὴν ἄφιξίν του εἰς τὴν Ἰσπανίαν. occisus est] οὗτος κατέ-
λιπε τέσσαρα τέκνα, περὶ ὧν λέγεται ὅτι συχνάκις τὰ ἀνέτρεφεν ὡς
λεοντιδεῖς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ.

3. erga] = in, adversus. odium] ὑποκείμε. concitasse] = con-
citavisse ἔνεκα τοῦ μίσους, ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἱὸν κατὰ τῶν Ῥω-
μαίων καὶ τοῦ ὅρκου, τὸν ὁποῖον παρ' αὐτοῦ ἀπῆλθε. bellum] ἀντι-
κείμε. assiduis] περὶ τούτου ἰδ. Ἀνν. 2, 3 - 6. patris] γεν. ὑποκειμε-
νική εἰς τὸ obtestationibus.

ANNIBAS

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal... Karthaginiensis] μᾶλλον εἶναι ὡς τίτλος, ὡς
ἐπιγραφὴ. ἰδ. Ἀμίκλ. 1, 1. si verum est... ut populus Romanus...
superarit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Roma-
num superasse. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν ὑπο-
κειμένου = (τὸ) ὅτι... quod] = de qua, de qua re. non est in-
fitiandum] οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ, πᾶς τις ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ.
ceteros] συνηθέστερον τίθεται ἢ δοτ. ceteris. prudentiā] ἀφαιρ.
antecedat] ἡ ὑποτακτική ἀναγκασία, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπαρεμ-
φαικῆς προτάσεως (praestitisse). Tò antecedat θὰ μεταφρασθῇ
ὡς ἐὰν ᾔτο ἐνεστῶς τῆς ὀριστικῆς.

2. cum eo] = cum populo Romano. congressus est] ὑπο-
κείμενον Hannibal. semper] κυρίως f e r e semper σχεδὸν πάντοτε.
quod nisi] ὡς τὸ quod si ἐν ἀρχῇ τῆς φράσεως χρησιμεύει ὡς συνδε-
τικόν = ἐὰν δὲ δέν... domi] οἶκοι, ἐν Καρχηδόνι. civium] τὸ κόμμα
τοῦ Ἀννωνος κατεπολέμει τὴν οἰκογένειαν τοῦ Βάρκα καὶ ἐπομένως
κατέλιπε τὸν Ἀννίβαν ἄνευ βοηθείας, ἔρμαιον τῆς τύχης του. invidiā]
ἀφαιρ. αἰτίου. videtur... potuisse] = potuisset. Ἡ ἔννοια : πρέπει
νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ μόνος, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ καταβάλλῃ τοὺς Ῥωμαίους.

3. hereditate relictum] = hereditarium. paternum] τὸ παρὰ

τοῦ πατρός· ἰδ. Ἀμίλκ. 4, 3. sic... ut... deposuerit] οὕτως... ὥστε... παρέδωκε (κατέλιπε). quam] ἤ. id] δηλ. o d i u m. qui quidem (quidem = γε, πράγματι)... destiterit] ἀναφ. αἰτιολ. = cum... is. cum] σύνδ. ἐνδ. patriā] ἀφαιρ. εἰς τὸ pulsus esset. animo] ἐπειδὴ δὲν ἡδύνατο πλέον νὰ καταπολεμῇ τοὺς Ῥωμαίους ἐκ τοῦ πλησίον (corpore), κατεπολέμει τούτους μακρόθεν (animo διὰ τῶν διανοητικῶν του δυνάμεων) ἐξεγείρων τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] ἀπών, μακρόθεν. Εὐρίσκετο τότε ἐν Ἰταλίᾳ μακρὰν τοῦ Φιλίππου, ἐν τούτοις κατῴρθωνε νὰ πείσῃ αὐτὸν διὰ τινος τῶν ἀπεσταλμένων του. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ τὸ potentissimus. tanta... ut... conatus sit] διὰ τσαύτης... ὥστε... ἐπεχείρησε.

2. ad quem] = et ad eum. cum...] cum... venissent... fecissent... comperisset... vidisset] ἀφοῦ... ἤλθον... ἐπραξαν... ἔμαθε... παρετήρησε. Κατὰ τὸ 192 π.Χ. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις = ut ii. eius] = Antiochi. consiliis clandestinis] (ἀφαιρ.). Ἦθελον δι' αὐτῶν νὰ καταστήσουν τὸν Ἀννίβαν ὑποπτον εἰς τὸν βασιλέα. ut... adducerent] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ darent operam. tamquam] ἐνν. si = ὡς ἐάν, ὥσει· συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentiret. ab ipsis] ποιητ. αἰτιον. alia atque antea] ὅτι δηλ. συνεφιλώθη πλέον μὲ τοὺς Ῥωμαίους sentiret] ἐφρόνει. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ fecissent = et (cum) non. id] τὴν ἀφίξιν αὐτῶν. idque] = et (cum) id. seque] = et (cum) se tempore dato] ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος = occasione data.

3. adiit] εἶναι τὸ κύριον ῥῆμα τῆς ὅλης προηγούμενης § 2. cum... commemorasset] ἀφοῦ... multa] (σύστοιχον ἀντικείμεν.) = πολλὰς ἀναμνήσεις. in] ἐναντίον. hoc] οὐσιαστ. τόδε. inquit] πλεονάζει, ἐφ' ὅσον προηγεῖται τὸ adiunxit. puerulo me] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) ὄντος ἐμοῦ... utpote... nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerulo) = ἅτε γεγονότος. imperator] (κατηγορ. ὡς στρατηγός. proficiscens] (ἐνταῦθα ἀντὶ profecturus). Iovi optimo maximo] (τυπικὴ ἐπίκλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς ἱεσίας καὶ τὰς θυσίας)· ἰδ. Πίνακα ἱστορικῶν καὶ γεωγραφ. λ. Iuppiter.

4. quae... dum conficiebatur] dum a u t e m h a e c... con-

ficiebatur. Συνήθως μετὰ τὸ τοιοῦτον dum τίθεται ἐνεστώως, ἀδιαφόρως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως. a me] ιδ. Λεξιλ. λ. quaero. vellemne] δύο λέξεις : vellem καὶ -ne = ἐὰν ᾔθελον. in castra] = ad bellum. cum...accepissem atque...coepissem] ἀφοῦ... ἐδέχθην καὶ... ἤρχισα. ab eo] ιδ. Λεξιλόγ. λ. peto. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ petere. ducere] ἐνν. m e s e c u m. dederis] τετελ. μέλλ., ὅστις μεταφράζεται δι' ἀπλοῦ. simul] ἐπίρρ. iussit] (me) tenentem eam (a r a m) iurare ὡς νῦν ὀρκιζόμεθα ἐπιθέτοντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. instituerat] = coeperat.

5. usque ad] τότε ἦγε τὸ 55ον ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubium esse debeat] = ut nemo dubitare debeat = ὥστε πᾶς τις ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θά... quin... sim futurus] (ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ nemini dubium esse (= ὅτι θὰ εἶμαι τῶν αὐτῶν ἐχθρικῶν διαθέσεων, ὅτι θὰ ἔχω...

6. si quid] = si aliquid. feceris... celaris... posueris] τετελεσμένοι μέλλοντες. celaris = celaveris. cum...] (ἀλλ' ἔπειτα) ὅταν. Τὸ quidem χρησιμεύει ἐνταῦθα, διὰ νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀντίθετον. te ipsum] σὲ αὐτὸν (σὲ τὸν ἴδιον) in eo] (οὐδ. οὐς.) = in ea re, δηλ. in bello parando. principem] κατηγορ. (= ducem, imperatorem στρατηγὸν [ἐπὶ κεφαλῆς]).

Κεφάλαιον 3.

1. qua] ἀντὶ quam. Ἐγένιν ἐλξίς πρὸς τὸ hac aetate. post obitum] = post mortem. ἰδὲ Ἀμίλκ. 3, 3 imperatore] (κατηγορ. εἰς τὸ suffecto) = ὡς στρατηγοῦ. id] (οὐς.) = ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἀνίβα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. delatum] = cum delatum esset.

2. annis] (ἀφαίρ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ minor) ἀντὶ τοῦ συνηθεστ. annos... natus ὁ Ἀννίβας τότε ἦτο 26 ἐτῶν. foederatam] (ἐνν. cum Romanis). Τὸ Σάγουντον κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους συνθήκην, ἣτις ἡσφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἐμπροσθέντος ἀντὶ horum. Μὲ τὸ unus τίθενται ἐκτὸς τῆς γενικῆς διαιρετικῆς καὶ αἱ προθέσεις ex, de καὶ inter. tertium] τὸ μεγαλύτερον ὅλων τμημα. ut] εὐθὺς ὡς.

4. nemo umquam] ἐν τούτοις οἱ παρὰ τὸν Ῥοδανὸν κατοικοῦντες Γαλάται πολλὰκις εἶχον διαβῆ ταύτας. cum exercitu] ἡ πρόθ. δηλοῖ συνοδείαν. quo facto] μεθ' ὃ γεγονός, οὗ ἕνεκα. is] καθ' ἑλξιν

πρὸς τὸ saltus ἀντὶ id (= τὸ μέρος τοῦτο). hodie] (ἀκόμη) σήμερον. prohibere] ἐνν. se. ut] ὥστε. ea] ἐπίρρ. κατὰ παράλειψιν τῆς ἀφαιρ. via. quā] (ἀφ.) ἐνν. viā. repere] τὸ ῥῆμα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν δυσβάτων μερῶν. copias] ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἔχων 50.000 πεζοὺς καὶ 9.000 ἵππεῖς, πάντας παλαιμάχους. Ὑπελείφθησαν ὅμως ἐκ τούτων μόνον 35.000 ἄνδρες. Προσέτι ἔπαθε φθορὰν μεγάλην εἰς ζῶα καὶ εἰς ἀποσκευάς. in Italiamque] τὸ que προστεθῇ εἰς τὴν δευτέραν λέξιν, διότι ἡ πρόθεσις in εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. apud Rhodanum] ἡ μάχη αὕτη, ἃν ἀληθεύῃ, φαίνεται ὅτι ἦτο οὐχὶ σημαντικῇ. Scipione] ὁ Σκιπίων εἶχεν ἀποβιβασθῇ εἰς Μασσαλίαν, ὅπως ἐμποδίσῃ τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῇ τὸν ποταμὸν Ῥοδανόν, ἀλλ' ὑστέρησε, διότι ἤδη ὁ Ἀννίβας εὕρισκετο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ ποταμοῦ. pepulerat] κατ' ἄλλους ὅμως, εἰς τὴν ἀσήμαντον ταύτην ἀψιμαχίαν τοῦ ἱππικοῦ ἀνεδείχθησαν νικηταὶ οἱ Ῥωμαῖοι. cum hoc eodem] = cum Scipione. Clastidii] (κυρίως ad Clastidium παρὰ τὸ Κλ.). apud Padum] Ἡ δευτέρα αὕτη μάχη δὲν ἐγένινεν ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρὰ τὸ Τίκινον, μεθ' ἧν ὁ Ἀννίβας ἐκυρίευσεν τὴν μνημονευομένην πόλιν. decernit... dimittit] ἴστορ. ἐνεστ. (ὑποκ. Hannibal).

2. tertio] = tertium. cum] πρὸθ. = μετά. collegā] ἀφαιρ. manum] ἰδ. Αεξ. ῥ. consero. utrosque] ἀντὶ utrumque (ἐτέθη ὁ πληθυντικός, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ τῶν στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ). per Ligures] = per fines Ligurum διὰ τῆς χώρας τῶν Λιγύων.

3. hoc in itinere] διαρκούσης τῆς πορείας διὰ τῆς κοιλάδος τῆς μεταξὺ Ἀρνου καὶ Ἀνσερος (νῦν S e r c h i o). ut] ἔξαρκ. ἐκ τοῦ adeo. dextro] ἐνν. oculo. aequae] ἐνν. atque sinistro. usus sit] ἐχρησιμοποίησε, πρβλ. dixezit Ἀμ. 4, 5. quā] = et eā. lecticā] ἀφαιρ. = διὰ (ἢ ἐπὶ) φορείου. post] ἐπίρρ. praetorem] (ἐνν. o c c i d i t) κυρίως ἦτο legatus pro praetore. Οὗτος σταλείς μετὰ ἱππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ὑπάτου Σερβιλίου εἰς βοήθειαν τοῦ Φλαμινίου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὀμβρικὴν μετὰ τὴν μάχην καὶ ὄχι κατέχων τὰς στενὰς διόδους (πρβλ. ἀνωτέρω : saltus occupantem). cum delecta manu] πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Φλαμινίου.

4. hinc] ἐδῶ ἀκριβῶς θὰ ἔπρεπεν ὁ Νέπως νὰ ἀναφέρῃ τὰ περὶ Φαβίου καὶ Μινουκίου ἐκτιθέμενα ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ. utrius-

que] ἐκατέρου, δηλ. ἀμφοτέρων. exercitus] αἰτ. πληθυντ. uno proelio] δηλ. apud Cannas ἢ Cannensi (216 π.Χ.). Paulum] = L. Paulum Aemilium. in eis] (καὶ) μεταξὺ τούτων.

Κεφάλαιον 5.

1. pugnā pugnātā] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος). pugnam pugnare (σύστοιχον ἀντικείμενον) = πόλεμον πολεμεῖν. Γίνεται σύγχυσις, διότι πλησίον τῆς Ῥώμης ἔφθασε κατὰ τὸ ἔτος 211 π.Χ. nullo (= nemine) resistente] ἄνευ ἀντιστάσεως. urbi] = Romae (δοτ.). in propinquis] πλησίον τοῦ Ἀνίωνος (νῦν T e v e r o n e). Ὁ Ἀννίβας διαβάς τὸν Ἀνίωνα ἐστρατοπέδευσε ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 40 παλαιῶν σταδίων, ἦτοι δύο περίπου ὥρων ὁδὸν ἀπὸ τῆς Ῥώμης. Τοῦτο ὅμως ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 217 π.Χ. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας. aliquot dies] τοιοῦτον ἦτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του.

2. hic] ἐνταῦθα. clausus] ὑποκείμε. Hannibal. locorum angustiiis] ἰδ. Ἀμίλκ. 2, 4. exercitus] γεν. Συνάπτεται μὲ τὸ detrimento. dedit verba] = sefellit ἐξηπάτησεν (ἔκφρ. τῶν λατίνων κωμικῶν). obducta] ἰδ. Λεξιλ. obducō. incendit... immisit...] κυρίως incendi (παθητ. ἀπαρμφ.) et immitti (παθητ. ἀπαρμφ.) iussit.... eiusque generis] δηλ. iuvenorum ἐχόντων sarmenta in cornibus. vallum] δηλ. castrorum. ut... nemo sit ausus] ὥστε... οὐδεὶς ἐτόλμησε.

3. post] ἡ σύνταξις : non ita multis diebus post hanc rem gestam. Τὸ ἰτα περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis. pari ac dictatorem imperio] μετὰ δικτατορικῆς ἐξουσίας. Τοῦτο συνέβη κατ' ἐξάίρεσιν, διότι ὁ δῆμος εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις δὲν συνεμερίζετο τὸ σχέδιον τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου (ὅστις ἔνεκα τούτου ἐπωνομάσθη Cunctator = Μελλητής). productum fugavit] = produxit et fugavit. iterum] κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν ὑπατείαν αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῇ bis consulem. in Lucanis] = in Lucania. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς χώρας. absens] ἀπὼν ὁ Ἀννίβας, δηλ. ἄνευ προσωπικῆς ἐπεμβάσεως, πόρρωθεν διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μάγωνος. inductum sustulit] induxit et sustulit. quinque(n)s] κυρίως διαρκούσης τῆς πέμπτης ὑπατείας αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῇ quintum consulem (= τὸ πέμπτον ὑπατον ὄντα). pari modo] ὁμοίως, δηλ. in insidias inductum.

4. longum est] ὅα ἦτο μακρὸν (= longum esset « μακρὸν ἂν εἶη »). hoc unum] τοῦτο (καὶ) μόνον. ex quo] = u t e x e o... possit. quantus ille fuerit] παρακείμ. ὑποτακτ., διότι εἶναι πλαγία ἐρώτησις = ὅπόσον μέγας . . . ὑπῆρξε. quamdiu] περὶ τὰ 16 ἔτη. nemo] τοῦτο εἶναι ὑπερβολή. in acie] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐκ συναντήσεως). adversus eum] (ἀ π έ ν α ν τ ι α ὑ τ ο ῦ), κατ' αὐτοῦ. in campo] δηλ. in loco maxime idoneo proeliis = εἰς πεδῖον ἀνοικτὸν τὰ μάλιστα κατάλληλον πρὸς μάχας.

Κεφάλαιον 6.

1. Hinc] (ἐντεῦθεν· χρονικῶς). invictus] τοῦτο δὲν ἀληθεύει ὅλως, διότι ὁ Ἀννίβας εἶχεν ὑποστῇ ἦττας καὶ ἰδίᾳ παρὰ τὴν Νῶλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὑπτιον α' πρὸς δῆλωσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦν μὲ τελικὴν μετοχὴν τῆς ἑλλην. γλώσσης). Συνάπτεται μὲ τὸ revocatus. gessit] ὑποκ. Hannibal. P. Scipionem] οὗτος βραδύτερον καὶ μετὰ τὴν κατανίκησιν τοῦ Ἀννίβα ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. fugarat] ὑπερσυντέλικος = fugaverat.

2. cum hoc] δηλ. S c i p i o n e. exhaustis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. αἰτιολ. quo] = u t e o ἴνα... congregaretur] συμπλήρ. cum Romanis. convenerunt] ἰδὲ Λεξιλ. convenio.

3. post id factum] (οὐσ.) = quo facto· ἰδ. Ἀμύλκ. 1, 2. paucis diebus] = non ita multis diebus. apud Zamam] πιθανῶς ὅχι μακρὰν τῆς Σίγκης. incredibile] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς, ἦτοι εἰς τὸ Hadrumentum pervenit. Hadrumentum] τοῦτο ἀπέχεται ἀπὸ τῆς Ζάμας 100.000 ῥωμαϊκῶν βημάτων (περίπου 150 χλμ.). ab] ἡ πρόθεσις εἶναι ἀναγκαία, διότι ὀρίζεται ἡ ἀπόστασις (milia passuum trecenta [= 444.000 μέτρα] ἐνός τόπου ἀπὸ ἄλλου). Ὁ ὑπολογισμὸς τῆς ἀποστάσεως ἀφίσταται πολὺ τοῦ πραγματικοῦ.

4. quos] = s e d e o s ἀλλὰ τούτους. effūgit] προκμ. Hadrumeti] (γεν. τοῦ τόπου) ἐν Ἀδρυμήτῳ. e fuga] ἀνῆκει εἰς τὸ collegit. reliquos] = τοὺς ὑπολοίπους (= reliquias τὰ λείψανα).

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] (ἀπολύτως), κατὰ παράλειψιν τοῦ bellum ἢ τοῦ copias (= in apparatu belli = εἰς τήν... ἢ περὶ τὴν παρασκευὴν

τοῦ πολέμου). usque ad... consules] = usque ad consulatum P. Suplicii (et) C. Aurelii.

2. his...magistratibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = his consulis. qui (ut ii) agerent... donarent... peterent = ἵνα οὔτοι... cum iis] δηλ. Karthaginiensibus: cum iis καὶ οὐχὶ se-cum, διότι οἱ πρέσβεις ὁμιλοῦν ἐξ ὀνόματος τῶν Καρχηδονίων καὶ οὐχὶ δι' ἴδιον λογαριασμόν· πρβλ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui. ob eam-que rem] τὸ que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν = et ob eam rem. coronā aureā] (ἀφαιρ. ὀργαν.). Τοῦτο ἦτο ἐνδειξίς τῆς ἀξίας καὶ τῆς νίκης. eos] δηλ. senatum populumque Romanum. eorum] ἀντὶ suos, δηλ. τῶν Καρχηδονίων. Fregellis] (ἀφαιρ. πρὸς δῆλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως) = ἐν Φρεγγέλλαις. essent] (ἵνα) μείνουν, κρατηθοῦν ἐν...

3. his] = legatis Karthaginiensibus (δοτ.). ex] ἡ προθ. δηλοῖ συμφωνίαν· ἰδὲ Ἀμ. 3, 1. quo loco rogarent, futuros] ἦτοι = eo loco futuros (esse) quo (loco) rogarent (ut essent). remissuros] ἐνν. se esse. Τὸ ὑποκείμενον se ἐξάγεται ἐκ τοῦ responsum est (a Romanis, δηλ. Romani responderunt). quod... haberent] διότι οἱ K... εἶχον. foret] = esset. nomini Romano] ἐντονώτερον τοῦ Romanis ἢ populo Romano. etiamnum] ἀντὶ τοῦ etiamtum.

4. responso... cognito] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. domum] οἶκαδε, εἰς τὴν Καρχηδόνα. revocārent] = revocaverunt. huc] = domum. ut] σύνδ. χρόν. (εὐθύς) ὥς. Ἡ σύνταξις: anno secundo et vicesimo postquam imperator fuerat, rex factus est (δηλ. 221 π.Χ. - 199 π.Χ. = 22 ἔτη)· περὶ τοῦ rex ἰδ. Λεξιλόγιον. ut] ὥσπερ. Romae] ἐν Ῥώμῃ.

5. pari diligentia] (ἀφαιρ. ἰδιότ.) = se pariter diligentem. pari ac] τῆς αὐτῆς καὶ... (ἰδὲ Λεξιλόγιον λ. par). effecit ut] ἡ σύνταξις: effecit ut ex novis vectigalibus non solum esset pecunia quae (= ut ea ἵνα...) penderetur (πρὸς πληρωμὴν) sed etiam superesset, quae... (= ut ea) reponeretur (πρὸς ἀποταμίευσιν). ex vectigalibus] ἡ προθ. δηλοῖ τὴν αἰτίαν, ἐξ ἧς προέρχεται τι. esset] (ἵνα) ὑπάρχει. ex foedere] συμφώνως πρὸς τὴν συνθήκην. supereset] ὑποκείμεν. pecunia.

6. consulibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ὑπάτων (ὄντων). Roma] ἀφαιρ., ἐκ τῆς Ῥώμης. Karthaginem] εἰς τὴν Καρχηδόνα. hos] (legatos) ὑποκείμεν. τοῦ missos (esse). ratus] μτχ. πρκμ. με σημασίαν ἐνεστῶτος = νομίζων. exposcendi gratiā] ἡ γενικὴ τοῦ γερονδίου

πρὸ τοῦ gratiā ἢ causā δηλοῦ τὸ τελικὸν αἷτιον. prius quam.... daretur] πρὶν ἤ... δοθῇ. senatus daretur] ἰδ. Λεξιλ. ῥ. do. ascendit] συνηθέστερον τίθεται τὸ conscendit.

7. perfūgit] κατέφυγε. re palam factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = re cognitā ἢ nuntiātā. Τὸ palam κεῖται ἀντὶ κατηγορουμένου. quae... comprehenderent] = eius generis ut (ἵνα) eae comprehenderent. si possent consequi] (ἐνν. e u m), ἐὰν θὰ ἠδύναντο νὰ προφθάσουν (α ὕ τ ὁ ν). publicarunt] (π ρ κ μ.) = publicaverunt.

Κεφάλαιον 8.

1. quarto anno] ἰδ. Ἀττ. 22, 3. domo] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνας. Africam] ἀντὶ in Afr. si forte] (εἴ ποτε) ἂν τυχόν ... μὲ τὴν ἐλπίδα ἴσως ὅτι θὰ... Antiochi] γεν. ἀντικειμ. Ὁ Ἀννίβας ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀντίοχον ὅτι ἐχρειάζοντο μόνον 10.000 πεζοί, 1000 ἵππεῖς καὶ 100 πλοῖα. in] ἐναντίον. huc] = in fines Cyrenaearum. spe fiduciaque] ἐξ ἐλπίδος καὶ ἐμπιστοσύνης πρὸς τόν...

2. ubi] σύνδ. χρον. eādem quā... poenā] ἀφαιρ. absentem] ἀπόντα. ὅθεν ἐ ρ ἡ μ η ν. illi] ὄνομ. πληθ. = Hannibal et Mago. desperatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. cum] σύνδ. χρον. ἀφοῦ. naufragio] ὑπνονεῖται κατὰ ζεύγμα τὸ periisse (ῥ. pereō). a servulis] ποιητικὸν αἷτιον. ipsius] ἀντὶ suis ἢ suis ipsius (δηλ. Magonis), τῶν ἰδίων αὐτοῦ. interfectum] ἐνν. esse. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ scriptum reliquerunt, ἰδ. Λεξιλόγ. λ. relinquo.

3. autem] δέ, ἀλλά. in gerendo bello... in suscipiendo] ἐνν. bello = κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου... κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πολέμου. consiliis eius]. Ὁ Ἀννίβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε, νὰ καταπολεμηθοῦν οἱ Ῥωμαῖοι ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. eius] τοῦ Ἀννίβα. instituerat] (συμπλήρ. p a r ῆ r e consiliis). Ὁ Ἀντίοχος εἵτε ἄλλοθεν πεισθεὶς εἵτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγρόμενος παρήκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα καὶ ἐπολέμησεν ἐν Ἑλλάδι νικηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 191 π.Χ. εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τοῦ Ἀχιλίου Γλαβρίωνος. propius Tiberi] (ἡ δοτ. μὲ τὸ propius σπανιωτέρα ἀντὶ αἰτιατικῆς) = propius Romae (δοτ.) δηλ. εἰς τὴν Ἰταλίαν. dimicasset] = dimicavisset. Ὁ ὑπερσυντέλ. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῦ τὸ ἀπραγματοποίητον εἰς τὸ παρελθόν. quem] (Antiochum) = (ἀλλά) τοῦτον.

4. paucis navibus] δοτ. εἰς τὸ praefuit. in Asiam] = εἰς τὴν (Μικρὰν) Ἀσίαν. in Pamphylio mari] παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐρυμέδοντος. in quo] = in qua re. ipse] αὐτὸς οὗτος. quo cornu] ἄφαιρ. ὄργαν. = eo cornu in quo. rem gessit] = pugnavit ἐπολέμησε. Τῆς ἄλλης πτέρυγος τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τινα ἐκ Συρίας, ἕνεκα τῆς προδοσίας τοῦ ὁποίου ἡ νίκη μετέστη πρὸς τὸ μέρος τῶν Ῥοδίων.

Κεφάλαιον 9.

1. fugato] (ἄφαιρ. ἀπόλ.). 'Ο Ἀντίοχος ἡττηθεὶς παρὰ τὸ ὄρος Σίπυλον τῆς Μαγνησίας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἀνέλαβεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὄρων νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. verens ne] φοβούμενος ὁ Ἀννίβας μὴ (πως), μὴ θέλων νά... dederetur] δηλ. Romanis, quod] ὅπερ, δηλ. ἡ παραδόσις. sui] ἰδ. Λεξιλ. λ. potestas. Cretam] εἰς Κρήτην. ut] ἵνα ἡ σύνταξις : ut ibi consideraret quo (= quem in locum εἰς ποῖον μέρος) se conferret θὰ ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ καταφύγιον.

2. nisi [= si non. quid] = aliquid. de qua] δηλαδὴ pecuniā. Συνάπτεται μὲ τὸ exisse famam.

3. plumbo... auro... argento] ἄφαιρ. τῆς ὕλης. summas] (ἐν. a m p h o r a s) = τὴν ἐπιφάνειαν, « τὸ ἄνω μέρος ». praesentibus principibus] (ἄφαιρ. ἀπόλυτος) = παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν... suas... sua]. Ἐτέθη suas... sua, διότι ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. illorum his] ἀμφοτέρω ἀναφέρονται εἰς τοὺς Γορτυνίους καὶ εἰς τοὺς principes... inductis] ἄφαιρ. ἀπόλυτος χρονική. domi] (πτωσίς τοπ.). Ἐὰν ἡ λέξις αὕτη ἐξηρτᾶτο ἐκ τοῦ in propatulo, ἔπρεπε νὰ τεθῇ ὁ τύπος τῆς γενικῆς domus (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν).

4. magnā curā] ἄφαιρ. τροπ. inscientibus iis] ἀντὶ iis ὁρθότ. se = ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν. ne tolleretur... duceretur] ἐν. e a s (ἦτοι amphoras) ἵνα μὴ σηκώσῃ καὶ ἀποκομίσῃ.

Κεφάλαιον 10.

1. conservatis... illis] ἄφαιρ. ἀπόλυτος. rebus] = fortunis, pecuniā. Poenus] ἐτέθη τὸ ἐθνικὸν ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι πάλαι οἱ Καρχηδόνιοι ἐφημίζοντο ὡς πονηροὶ καὶ δόλιοι, ὡς οἱ Κρήτες. 'Ο Ἀννίβας ἀπατήσας τοὺτους ἔθεσεν εἰς πρᾶξιν τὴν παροίμειαν « πρὸς Κρήτα κρητίζειν ». pervēnit] πρὸς. exacuit] ἐντο-

νώτερον τοῦ excitavit. neque... quicquam egit] τὸ egit ἢ τὸ ἀντίστοιχον fecit (= ἐπράξε) δύναται καὶ νὰ παραλειφθῇ· πρβλ. τὸ « οὐδὲν ἄλλο ἦ ».

2. quem] = sed eum. cum] σύνδ. αἰτιολογ. conciliabat... adiungebat] δηλ. εἰ ἢ illi (= Prusiae)· παρατ. ἀποπειράς = προσεπάθει (ἐπεζήτει νά...). ceteros reges] δηλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eo] = a Prusia. amicissimus] (ἐπιθετικῶς) φίλτατος. utrobique] ἐπ' ἀλλήψις τοῦ et mari et terra.

3. quo] = et eā re igitur. quem] = quia ἢ nam eum (δηλ. Eumenem). removisset] = sustulisset ἤθελεν ἄρει, παραμερίσει.

4. ad...] ἢ πρόθεσις ad δηλοῖ σκοπόν. classe] ἰδὲ Ἀμίκ. 1, 3. paucis diebus] ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. erant decreturi] ἐμελλόν νά... superabatur] ἦτο ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannibal ab Eumene). cum] (σύνδ. αἰτιολογ.). par] συμπλήρ. Eumeni. quam] (ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικὸν plurimas = ὥς, ὅσον τὸ δυνατόν, πλείστους. vivas] (κατηγορ.). Συνάπτεται μὲ τὸ colligi.

5. cum] σύνδ. χρον. die ipso, quo] καθ' ἣν ἀκριβῶς ἡμέραν. facturus erat] ἐμελλε νά... omnes ut] ἐντονώτερον τοῦ ut omnes. unam] μόνην, μόνον. a ceteris] ἀνῆκει εἰς τὸ se defendere. tantum satis habeant] τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς μὲ τὸ satis habeant. consecuturos] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις : (dicit) illos (δηλ. classarios) consecuturos (esse) facile id.

6. rex] προηγεῖται ἢ λέξις αὕτη χάριν μεγαλυτέρας ἀντιθέσεως πρὸς τὸ ceteris. in qua] ἢ πρόθεσις in περιττεύει. facturum] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις : (dicit) se facturum (esse) ut scirent in qua nave rex veheretur. fore] = futurum esse. Ἡ σύνταξις : pollicetur (id) fore magno praemio (praemio = δοτ. τοῦ σκοποῦ = θὰ εἶναι πρὸς μεγάλην ἀμοιβὴν ἢ μεγάλη ἀμοιβή). iis (qui aut cepissent aut interfecissent).

Κεφάλαιον 11.

1. cohortatione factā] ἀφαίρ. ἀπόλυτος. ab utrisque] ἰδὲ 4, 2. quarum] δηλ. classium ἢ navium utriusque classis. daretur] ἰδὲ 7, 6. esset] ἦτο.

2. qui] = is a u t e m. ubi] σύνδ. χρον. regem] ἀντικ. τοῦ quaerere. quod] διότι.

3. solutā epistolā] άφαιρ. άπόλυτος. Tò ρ. solvo άρμόζει κάλλι-
στα. Κατά τήν τότε συνήθειαν αἱ έπιστολαί, καί μάλιστα αἱ μυστικά,
οὔσαι πινακίδια κηρωτά, προσηρμόζοντο ανά δύο καί περιεδένοντο διά
ταινίας (linum) διασταυρουμένης, ἥς τὰ άκρα συνενούμενα έσφραγί-
ζοντο διά κηροῦ. quae... pertinerent] έτέθη ύποτακτική, διότι ἡ πρό-
τασις εἶναι άποτελεσματική = πράγματα τοιαῦτα, ὥστε... eum] τόν
Εὐμένη. cuius rei] ἡ όνομαστ. quae res. neque reperiebat] ά-
λ ά δέν άνεύρισκε (χ ω ρ ἰ ς ὅ μ ω ς ν ά . . .).

4. Hannibalis] γεν. ύποκειμενική. universi] ιδέ 10,5 : omnes.
quorum] = horum a u t e m. fuga] άφαιρ. όργαν. praesidia] = cas-
tra nautica (ιδέ κατωτ. § 6). cum] σύνδ. αίτιολ.

5. in] εις, εναντίον. conici coepta sunt] (ύπό τῶν άνθρώπων τοῦ
’Αννίβα) νά ρίπτονται ἤρχισαν. ’Ο τύπος coeptus sum τίθεται, όταν
τὸ άπαρέμφ. έχη (έδῶ τὸ conici) παθητικήν σημασίαν. iacta] =
cum iacerentur, ένῶ έρρίπτοντο. neque... poterat] αλλά δέν ... ἦτο
δυνατόν. quare... fieret] διά τί... intelligi] (άπροσώπως). Πρέπει
έκ τοῦ pugnantis νά νοηθῇ τὸ a pugnantis.

6. oppletas] ένν. esse. serpentibus] άφαιρ. τῆς ὕλης. Συνάπτε-
ται με τὸ oppletas. cum] σύνδ. αίτιολ. vitarent] έπρεπε νά, ὡφείλον
νά... ιδέ 9, 1 : conferret. puppes] ἐπὶ στρατιωτῶν θά έτίθετο
t erga.

7. consilio] = dolo. Μετεχειρίσθη τέχνασμα, καθότι αριθμητικῶς
ἦτο κατώτερος ιδέ 10,4 : superabatur. arma] = exercitum. ’Η λέ-
ξις έτέθη έπίτηδες πρὸς δήλωσιν τῆς ύπεροχῆς τοῦ έχθροῦ ὅχι μόνον
εις άριθμόν άνδρῶν, αλλά καί εις πολεμικήν παρασκευήν. alias] έπίρρ.
pedestribus] = terrestribus. Ταῦτα εις αντίθεσιν πρὸς τοὺς classia-
rios ιδέ 10,5. prudentiā] άφαιρ.

Κεφάλαιον 12.

1. dum geruntur] έν ᾧ χρόνῳ έπράττοντο. accidit] πρkm.
legati] άναμφιβόλως οὐχὶ οἱ πρέσβεις τοῦ Προυσίου, αλλά οἱ πρέσβεις
τοῦ Εὐμένους έλθόντες εις ’Ρώμην έπεισαν τήν Σύγκλητον νά ζητήσῃ τήν
έκδοσιν τοῦ ’Αννίβα. Romae] = έν ’Ρώμῃ. apud] εις τήν οἰκίαν τοῦ...
consularem] = qui consul fuerat. ibi] = in cenā. mentione factā]
μετοχή άπόλυτος = μνείας γενομένης. eum] = Hannibalem. in Pru-
siae regno] τοῦτο έγνώριζεν ἡ Σύγκλητος.

2. qui... existimarent] = cum ii (ἐπειδὴ...). Οἱ πρόεσβεις, κατ' ἄλλους συγγραφεῖς, εἶχον σταλῆ με ἄλλον σκοπόν. Hannibale vivo] ἀφαίρ. ἀπόλ. se] (αἰτίατ. πληθ.) ὑποκείμε. τοῦ futuros (e s s e). sine insidiis] ἄνευ (ἐκτὸς) ἐπιβουλῆς, ἀσφαλεῖς. Οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Ἀννίβαν, καίπερ ὄντα γέροντα καὶ ἐξόριστον, ἐφοβοῦντο ὡς τὸ πῦρ. qui] q u i p p e qui διότι οὗτοι. inimicissimum suum] τὸν ἐαυτῶν ἐχθιστον, τὸν μεγαλύτερον ἐχθρὸν τῶν Ῥωμαίων. secum] παρ' ἐαυτοῦ (τῷ Προυσία). Ἡ se ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχὲς ὑποκείμενον, ἦτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ haberet. sibique] = sed Romanis. Τὸ que = ἀλλά. dederet] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου u t, ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne = utque sibi (= legatis ἢ patribus conscriptis) eum dederet.

3. negare] ἀπολύτως = νὰ δώσῃ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. illud] μόνον τοῦτο, δηλ. ne... postularent. recusavit] ἰδὲ Λεξιλόγιον κατ' ἄλλους ὅμως, ὅπερ ἀπίθανον, μάτην ἱκετευτικῶς παρεκάλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fieri (= ut fieret). a se] ποιητ. αἷτ. = a Prusia· πρβλ. κατ. a rege. quod] ὅπερ. esset] (κατὰ τὴν γνώμην του) ἦτο. ipsi] = l e g a t i. comprehenderent] ὑποκ. προτρεπτικὴ ἰσοδυναμοῦσα πρὸς προστακτ. τοῦ εὐθέως λόγου. Ὁ εὐθέως λόγος : comprehendite, si potestis. inventuros] (e s s e). Τὸ ὑποκείμε. eos ἢ (illos). Τὸ locum... inventuros ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου dixit. Ὁ Προυσίας ὑπῆρξε ταυτοχρόνως δειλὸς καὶ ὑποκριτής. in castello] τοῦτο ὠνομάζετο Λίβυσσα. muneri] ὡς δῶρον· ἰδὲ 10, 6 : praemio. exitus] αἷτ. πληθυντ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἐπὶ ὑπογείους ἐξόδους. haberet] ὑποκείμε. Hannibal. usu] ἀφαίρ. (ἢ δοτ. ἀντὶ usui)· ἰδ. Λεξιλ. λ. usus.

4. cum] σύνδ. χρον. ab ianua] συνάπτεται μετὰ τὸ prospiciens. plures praeter consuetudinem] πλείονας τοῦ συνήθους, ἀσυνήθως, ἐκτάκτως. qui] = et i s, t u n c i s (δηλ. Hannibal). ei] δηλ. p u e r o. sibi] = Hannibali. num] εἰσάγει πλαγίαν ἐρώτησιν = ἄρά γε, εἰάν.

5. cum... renuntiasset... ostendisset...] ἀφοῦ... (τί εἶχεν ἴδει quid vidisset). occupatos] ἐνν. e s s e. sensit] ὑποκ. Hannibal. factum] ἐνν. e s s e. s e] ὑποκ. τοῦ peti. Ἐτέθη ἐν ἀρχῇ, διότι τονίζεται. neque... esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν αὐτὸς νὰ... (καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπεν αὐτὸς νὰ...). quam] = hanc a u t e m (ἐνν. vitam). alieno] = aliorum. virtutum] τῶν ἡρωικῶν ἔργων. Ὁ πληθυντ. ἐτέθη, διότι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀνδρεία αὐτοῦ ἐξεδηλώθη. secum] μεθ' ἐαυτοῦ. Λέγεται ὅτι τὸ δηλητήριο ἐφε-

ρεν ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του. consuērat] = consueverat] = 'Ιδ. consuesco.

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] τὸ -que = καὶ μάλιστα. adquevit] δηλ. morte (εὐφημισμός, πρβλ. καὶ τὸ ἡμέτερον ἀνεπαύθη, δηλ. ἀπέθανε). septuagesimo] κατὰ προσέγγισιν, διότι, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (κεφ. 2, 3 καὶ Hm 3, 1) λεγόμενα, ἀπέθανεν, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, εἰς ἡλικίαν 63 ἐτῶν. mortuum] ἐνν. e u m esse... in annali suo] ἐνν. libro. Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π.Χ. καὶ περιελάμβανε τὴν ἱστορίαν τῆς 'Ρώμης ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (ἰδὲ β. 'Αττικοῦ 18, 1. 2). scriptum] ἰδὲ 8, 2.

2. atque] ἐπιπροσθέτως, καὶ μάλιστα. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἐρμηνεύεται ἐνταῦθα διὰ τοῦ μέγας. districtus] εἰ καὶ ἦτο... καίπερ ὢν. nonnihil] ἀρκετὰ πολὺ. temporis] γεν. διαιρετικῇ. litteris] (δοτ.) εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν συγγραφικὴν. sunt] ὑπάρχουν. confecti] = scripti. in eis] μετὰ τὸν τούτων. ad Rhodios] ἐνν. liber.

3. huius] = Hannibalis. 'Εξαρθᾶται ἐκ τοῦ belli gesta (= res gestas). memoriae] δοτικῇ. ex eis] ἐκ τούτων, duo] (κυρίως) δύο. simul] ἐνν. e u m H a n n i b a l e. fortuna] ἡ εὐτυχία. doctore] κατηγόρ.

4.

Κ Α Τ Ω Ν

Κεφάλαιον 1.

1. M. Cato] 234 - 149 π.Χ. ortus municipio Tusculo] = ortus ἡ oriundus (a) Tusculo καταγόμενος ἐκ Τούσκλου, Τουσκούλανός τὴν πατρίδα. adolescentulus] νεώτατος (ὢν). in Sabinis] = in f i n i b u s Sabinorum ἡ in agro Sabino. quod] διότι. in consulatu] ἰδὲ καὶ 11, 4: in concursu. censuraque] = et in censurā. ut] ὥσπερ. in foro] τὸ - que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν πρόθεσιν = et in foro πρβλ. 'Ανν. 3, 4: Italiamque. esse] = versari νὰ εἶναι, νὰ διατρίβῃ (ἀσχοῦμενος εἰς τὴν δικανικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν).

2. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος (ἰδὲ 'Αμίλκ. 3, 1) εἰς τὸ νοοῦμενον eum esset (= ὢν). decem septemque] septendecim. 'Η ἡλι-

κία αὕτη ἦτο νόμιμος διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.
consulibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. = ὑπάτων (ὄντων)... *ut*] σύνδ. χρόν.
 (εὐθὺς) ὡς. *magni*] μεγάλως. *apud Senam*] ἡ μάχη παρὰ τὴν Σή-
 νην εἶναι γνωστοτέρα ὡς μάχη τοῦ Μεταύρου (207 π.Χ.).

3. *P. Africano*] οὗτος τότε δὲν εἶχε ἀκόμη λάβει τὴν ἐπωνυμίαν
 τοῦ Ἀφρικανοῦ. *consuli*] κυρίως ἀνθυπάτῳ μετὰ ὑπατικῆς ἐξουσίας
 (204 π.Χ.). *cum quo*] = *quocum*, *cum e o t a m e n*. *pro*] ἀνα-
 λόγως πρὸς. *perpetua... vitā*] ἀφαιρ. χρόν. *dissensit*] ὡς λόγος τῆς
 διαφωνίας φέρεται ὅτι ὁ Κάτων ἐθαύμαζε τὸν Φάβιον Μάξιμον, ὃν ὁ
 Σκιπίων δὲν ἠγάπα, καὶ τοῦ ὁποίου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν.
plebei] (γεν. τοῦ *plebes*) ἀντὶ *plebis* (οὗ ἡ ὄνομ. *plebs*). Κατὰ τοὺς
 χρόνους τούτους ὑπῆρχον δύο *aediles curules* καὶ δύο *aediles plebei*
 (γεν. ἡ [κατὰ συναίρεσιν τοῦ *plebei*] *plebi*).

4. *praetor*] ὡς στρατηγός, στρατηγός (ὢν). *ex qua*] σύνδεσμον
 μὲ τὸ *deduxerat* (ἐν. *R o m a m*). *quod*] αἰτιατ. Ἀναφέρεται εἰς τὰ
 προηγούμενα. *minoris*] ἡ ἄφιξις τοῦ Ἐννίου εἰς τὴν Ῥώμην ὠφέι-
 λετο μᾶλλον εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν
 ποίησιν, ἣν καὶ περιεφρόνει. Ὁ Ἐννιος ἐγένεν αἰτία νὰ ἀγαπήσουν οἱ
 Ῥωμαῖοι τὰ γράμματα καὶ τὸ ὥραϊον. *quam*] ἡ. *amplissimum*]
 ἡ λέξις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν θριαύ-
 βων. *Sardiniensem*] Ἡ πλήρης καθυπόταξις τῆς Σαρδηνίας συνετελέ-
 σθη τῷ 238 π.Χ.

Κεφάλαιον 2.

1. *sorte*] ἰδ. 1, 3. Τοῦτο συνέβη διαρκοῦντος τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους
 καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. *provinciam*] ὡς ἐπαρχίαν. *nac-*
tus] = *postquam nactus est*. Τοῦτο ἐγένε διαρκούσης τῆς ὑπατείας
 αὐτοῦ (ἰδὲ καὶ 2, 2 : *consulatu peracto*). *ex*] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν
 αἰτίαν ἐξ ἧς ἀπορρέει τι.

2. *cum*] σύνδεσμος αἰτιολογ. *diutius*] μακρότερον χρόνον (ἢ
 ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε). *cuius*] ἀναφέρεται εἰς τὸ *consulatu* καὶ εἰς τὸ
quaestor. *ipse*] αὐτὸς οὗτος. *neque*] = *s e d n o n* (ἀλλὰ δέν). *per*
senatum] = κωλυούσης τῆς Συγκλήτου, ἥτις κατὰ κανόνα ἀπεφάσιζε
 περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχιῶν. *cum quidem*] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ
 ἀληθῶς). *quod*] τὸ *quod* αἰτιολογεῖ τὸ *neque efficere potuit*. *qua*

ex re] δι' ὅ. privatus] κατηγορούμενον· ἀντὶ δηλ. νὰ μεταβῇ ὡς ἀνθύπατος νὰ διοικήσῃ ἐπαρχίαν. potentiā... iure] ἀφαίρ. ὄργαν. in urbe] κατ' ἐξοχὴν διὰ τῆς λέξεως urbs ἐδηλοῦτο ἡ 'Ρώμη.

3. censor] ἡ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἡ τιμητεία, ἐτάσσεται ἱεραρχικῶς μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ τὴν στρατηγείαν, ἀλλὰ μὲ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ τιμιώτατον τῶν ἀξιομάτων τῆς ἐλευθέρως πολιτείας (τ.ἔ. τῆς προαυτοκρατορικῆς 'Ρώμης). severe praefuit] ὅθεν καὶ ἡ ἐπωνυμία Censorius· ἰδὲ 1, 1. in... nobiles] ἐξεδιώξέ τινας τούτων ἐκ τῆς Συγκλήτου. novas] ἐνῶ ἡ ἀνωτάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικὰ τῆς τρυφῆς μέτρα, τοῦναντίον ὁ λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνῆγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα μὲ ὥραιαν ἐπιγραφὴν. in] ἐναντίον. animadverit] ἡ ἐπιτίμησης τῶν τιμητῶν ἐλέγετο animadversio ἢ nota censoria. quā re] ἵνα (ἀντὶ quibus rebus) = ut eā re. luxuria] αὕτη εἶχεν αἰτίαν τὸν εἰσερέυσαντα εἰς 'Ρώμην πλοῦτον ἐκ τῶν εὐτυχῶν ἐξωτερικῶν πολέμων.

4. circiter annos octoginta] ὁ Κάτων ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν. Τὸ λεγόμενον ἐνταῦθα εἶναι πως ὑπερβολικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῇ διὰ χρονικὴν περίοδον μόνον τοῦ δημοσίου βίου αὐτοῦ. ad extremam aetatem] εἰς βαθύτατον γῆρας κατηγόρησε τὸν Γάλβαν. a multis] ποιητ. αἷτιον· λέγεται ὅτι 44κις (ἢ κατ' ἄλλους 50κις) ἐνήχθη καὶ τοσάκις ἠθωώθη. non modo nullum... sed] οὐ μόνον· οὐδεμία... ἀλλὰ τοῦναντίον.

Κεφάλαιον 3.

1. in omnibus rebus] ἐν παντὶ πράγματι, εἰς ὅλα. singulari industriā] ἀφαίρ. ιδιότητος. et-et-et-et-] πολυσύνδετον. Δύναται νὰ μεταφρασθῇ μόνον τὸ τελευταῖον et. agricola] ἔγραψε μάλιστα ἐξ ἐλληνικῶν πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν de re rustica ἢ de agri cultura (περὶ γεωργίας), ὅπερ μόνον ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κάτωνος σφίζεται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον περὶ λατινικὸν ἔργον. peritus iurisconsultus] = iuris peritissimus. Διέπρεψεν ὡς δικανικὸς ῥήτωρ. imperator] στρατηγός. Ὁ Κάτων ὑπατος ὢν ἐκυρίευσεν μέγα μέρος τῆς Ἰσπανίας, ἔπειτα δὲ συνώδευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Ἀντιόχου τὸν ὑπατον Γλαβρίωνα, φανείς εἰς αὐτὸν χρησιμώτατος (ἰδὲ καὶ Hn 8, 3 : Thermopylis). probabilis orator] ὁ Κάτων διὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ῥήτωρ δόκιμος, ἄξιος ἐκτιμῆ-

σεως. cupidissimus litterarum] (γενικὴν ἀντικειμεν.) = ἔνθερμος φίλος τῶν γραμμάτων.

2. senior] ἀρετὰ γέρων, γέρων πως. Ὁ Κάτων πολὺ ἀργὰ ἔλαβεν εἰς χεῖρας βιβλίον, καθότι ἐθεώρει τὴν Ἑλληνικὴν μόρφωσιν ὡς ἐπιβλαβὴ εἰς τὰ ῥωμαϊκὰ ἥθη. possit] ἀντί posset. Ἐδῶ ὁ ἐνεστὼς τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἡ πρᾶξις τῆς δευτερευούσης προτάσεως θεωρεῖται ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπωσ. Ὡς ὑποκείμενον τοῦ possit πρέπει νὰ νοηθῇ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας, εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἐπομένη ἀναφορικὴ πρότασις quod... de Graecis de Italicis] ἐπέχουν, θέσιν γεν. διαιρετικῆς εἰς τὸ νοούμενον οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας (π.χ. id ἢ aliquid ἢ quiddam) quod ei fuerit incognitum = quod ille non investigaverit et scierit, ὅπερ ἐκείνος δὲν ἠρεύνησε καὶ ἔμαθε. Τίθεται ὑποτακτικὴ (fuerit), διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς (possit).

3. orationes] ἐδημοσίευσεν πλείστους, περὶ τοὺς ἑκατὸν πεντήκοντα λόγους ῥητορικοὺς, ἕνεκα τῆς μακρᾶς καὶ περιπετειώδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἐξεφώνησε πολιτικοὺς καὶ δικανικοὺς λόγους, ὧν ἐλάχιστα μόνον ἀποσπάσματα σφύζονται. historias] ἱστορικὸν ἔργον (ἐπιγραφόμενον Origines). sunt] ὑπάρχουν. primus] ἕν. liber. unde orta sit] τὰς « Κτίσεις ». omnes] δηλ. libros. Origines] « Ἀρχαί ». Ἐκλήθησαν οὕτω, εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἥτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἵδρυσιν πλείστων Ἰταλικῶν πόλεων (βιβλ. II. III.), εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς (ab origine) ἐπραγματεύθη τὴν πάτριον ἱστορίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο οὐ μόνον τὸ ἀρχαιότερον λατινικὸν ἱστορικὸν ἔργον, ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἄξιον λόγου δημιούργημα τῆς ῥωμαϊκῆς πεζογραφίας. Δυστυχῶς ὅμως δὲν σφύζεται. est] ὑπάρχει, περιέχεται, περιλαμβάνεται.

4. reliqua bella] τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δεῦτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον. diripuit] οὗτος, καίπερ ἐγγυηθεὶς (τῷ 150 π.Χ.) τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, ὅπως πεισθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτίμως φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάζουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἠθώθη, ὅπερ ἦτο νέα ἀτιμία. atque] καὶ δή. non nominavit] ὁ Νέπωσ ἐμνημόνευσε τοὺς ἑκάστοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμπομένους ἄρχοντας μόνον διὰ τῶν δηλωτικῶν τοῦ ἀξιωματοῦ τῶν ἀρχόντων λέξεων (π.χ. consul, praetor κ.τ.τ.). res] αἰτ. πληθ. τὰ γεγονότα. in eisdem] δηλ. libris. viderentur] (πλαγία ἐρώτησις εἰς τὸ exposuit) ἀναφέρεται εἰς πᾶν

ὅ,τι ἦτο ἀξιοθέατον (π.χ. τόποι, μνημεῖα, κ.λπ.) admiranda] ἄξια θαυμασμοῦ. Διηγεῖται π.χ. περὶ τῶν ὑπερβολικῶς παχέων χοίρων τῶν Ἰνσούβρων τῆς Gallia cisalpina, περὶ ὄρους ἐξ ἄλλας ἐν Ἰσπανίᾳ κ.τ.τ. in quibus] ἐνν. libris.

5.

ΑΤΤΙΚΟΣ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν ἀπωτέραν καταγωγὴν. Ἰσχυρίζοντο ὅτι κατήγοντο ἀπὸ τὸν Pompos, υἱὸν τοῦ Νομά. perpetuo] συνάπτεται μετὰ τὸ obtinuit. equestrem] ἵππικόν. Καὶ ὅμως ἠδύνατο νὰ γίνῃ συγκλητικὸς, ἐὰν ἤθελε προηγουμένως νὰ ἀποκτήσῃ ἀρχὰς δημοσίας.

2. usus] ἰδὲ Ἀνν. 13,3 τέλ. ut tum erant tempora] ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του. filium erudivit] δηλ. erudiendum curavit (= ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

3. erat in puero] εἰς τὸν νεανίαν ἦτο, εἶχεν ὁ νεανίας. quae trahebantur] (ἀντικείμεν. τοῦ acciperet καὶ pronuntiaret) = πᾶν τὸ παραδιδόμενον, διδασκόμενον. suavis oris (ὀνομαστ. os) atque vocis] τῆς προφορᾶς καὶ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς. Ἀμφότερα εἶχον ἀποτελεσματὶ τὴν καλὴν ἀπαγγελίαν (excellenter pronuntiare). clarior... quam... possent] = λαμπρότερον ἢ ὅσον (θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποφέρωσι...)

4. quo] ἀντὶ quorum. filius] δηλαδὴ ὁ υἱὸς τοῦ ὀνομαστοῦ στρατηγοῦ Γαίου Μαρίου. quos] = καὶ ὅμως τούτους. devinxit] ἐνν. sibi fuerit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἦτο τραπεζίτης. decessit] ἐνν. de vitā. adolescentulus] νεανίας (23 ἐτῶν). plebei tribunus] (ὢν) δῆμαρχος. Περὶ τοῦ plebei ἰδ. Κάτων. 1, 3. namque] αἰτιολογεῖ τὸ affinitatem.

2. interfecto Sulpicio] μετοχὴ ἀπόλυτος χρόν. = μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σ. vivendi] facultatem vivendi. quin] = χωρὶς νά... dissociatis animis] μετοχὴ ἀπόλυτος αἰτιολογικὴ, ἐπειδὴ... cum] χρόν. ἐν ᾧ. studiis] δοτ. εἰς τὸ obsequendi. Athenas] εἰς Ἀθήνας. Αὐταὶ εἶχον ἤδη περιέλθει διὰ τοῦ Σύλλα εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Ἐκεῖ διατρέψας ἀπὸ

τοῦ 86 - 65 προσέλαβε τὴν ἐπωνυμίαν Ἀττικός. iuvit] ἡ ὑποστήριξις ἐν τούτοις ἔγινε δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀφίξεως αὐτοῦ. adulescentem Marium] τὸν νέον Μάριον. hostem iudicatum] ἐνν. patria. Παράθεσις μὲ ἐνδοτικὴν σημασίαν. cuius] οὗ = διότι τούτου. fugam] τὴν φυγὴν (ἕνεκα τῆς προγραφῆς αὐτοῦ). pecuniā] ἀφαιρ. τοῦ ὀργάνου.

3. aliquod] τὸ aliquod μετὰ τὸ ne εἶναι ἐντονώτερον τοῦ quod. eodem] εἰς τὰς Ἀθήνας (ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, π.χ. εἰς τὴν Ἡπειρον). hic] ἐνταῦθα. ita... ut... esset] οὕτως... ὥστε νὰ εἶναι.

4. adulescentulo] οὗς. opibus... inopiam (λογοπαίγνιον)] διὰ τῶν χρημάτων αὐτοῦ τὴν ἀχρηματίαν τῶν Ἀθηναίων. cum] = ὁσάκις, ἐάν. eius] δηλ. versurae faciendae. se interposuit] παρενεβλήθη. atque ita] καὶ οὕτως. acceperit] (πρκμ. ὑποτ.) ἐδέχθη. quam dictum esset] ὑποτακτ. καθ' ἑλξιν τῆς ἐγκλίσεως καὶ διότι δηλοῖ ἀόριστόν τι = ἡ ὅσον (ἐκάστοτε) ὠρίζετο ἡ ἀπόδοσις τοῦ δανείου. passus sit] παρεδέχθη, ὑπέμεινε. debere] ὀφείλειν, ὀφειλέτας εἶναι. Συμπλήρωσον eos, δηλ. Athenienses, διότι ἐβοήθει ἐξ ἰδίων χρηματικῶν μεσῶν.

5. indulgendo] ἀφαιρ. γερονδίου πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὀργάνου = indulgentiā suā. neque] ἐνν. patiebatur. multiplicandis usuris] = multiplicando (ἀφαιρ. ὀργ.) usuras διὰ τῆς ἐπισωρεύσεως τόκων. Ὁ κανονικὸς τόκος ἦτο τότε 1% τὸν μῆνα (ἦτοι 12% ἔτησίως).

6. alia] σύναψον μὲ τὸ liberalitate. universos] τὸν δῆμον ἢ τὸ πλῆθος. singulis] εἰς ἕκαστον. seni] ἀντὶ sex ἑξ. Athenis] (ἀφαιρ. τοπ.) ἐν Ἀθήναις.

Κεφάλαιον 3.

1. hic] ἐν ταῖς Ἀθήναις. gerebat] ὑποκείμεν. Atticus. communis... par] ἐνν. esse. quo] = eo igitur. honores quos possent] ἐτέθη ὑποτακτική, διότι δηλοῦται σκέψις ἀλλοτρία (ἐδῶ τῶν Ἀθηναίων) ἐξαρτωμένη ἐξ ἄλλης ὑποτακτικῆς ὡς κατ. κεφ. 5,1 quem posset. = πάσας τὰς δυνατάς τιμὰς.

2. affuit] δηλ. Athenis. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ῥήμ. restitit (resisto). ne... qua] = aliqua. sibi] δοτ. ἡθικῇ. absens] ἀφοῦ ἀνεχώρησε, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. aliquot] δηλ. effigies, statu a s. ipsi] = Attico. Phidiae] (δοτ.) ποῖον Φειδίαν ἐννοεῖ ὁ συγ-

γραφεὺς ἄγνωστον. Ἴσως πρόκειται περὶ Ἀθηναίου τινός, ὅστις θὰ εἶχε καὶ οὗτος εὐεργετήσῃ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων. locis] ἀφαιρ. τοπική. posuerunt] ὑποκείμ. Athenienses. hunc] τὸν Φειδίαν.

3. illud] ὑποκείμ. τοῦ ὑπονοουμένου est ἢ fuit. quod natus est] ἐπεξήγησις τοῦ illud. quod] ὅτι δηλ. in ea ... urbe] = in tali urbe (δηλ. Romae ἐν τῇ Ῥώμῃ). in qua esset] = tali ut in eā... esset = ἐν τοιαύτῃ πόλει ἐν ἣ ἤδρευεν ἡ παγκόσμιος ἐξουσία. orbis terrarum] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ imperii, ὅπερ πάλιν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ domicilium. eandem] δηλ. urbem. Ἀντικείμ. τοῦ haberet. patriam... et domum] κατηγορ. Ἡ ἐν Ἀθήναις διαμονὴ τοῦ ὑπῆρξε τυχαία καὶ προσωρινή, διὰ τοῦτο ὁ Ἀττικὸς παρέμενε Ῥωμαῖος πολίτης. hoc... quod] hoc (ἐνν. est ἢ fuit) specimen prudentiae ὅτι δηλ. contulisset] ἰδ. con-fero. doctrinā] ἀφαιρ. Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ naturā ἰδὲ 17, 3. omnes] ἢ omnibus (δοτ.) unus] (πλεοναστική ἐπίτασις τοῦ ὑπερθετικοῦ carissimus] = μόνος, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. ei] (= civi-tati Atheniensium) δοτ. εἰς τὸ carissimus ἰδὲ καὶ 2, 3: carissimus.

Κεφάλαιον 4.

5. tranquillatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ ... consuli-bus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων ὄντων. desiderii] (γεν. ἀντικείμ. εἰς τὸ dolorem) = τὴν λύπην τοῦ μέλλοντος πόνου των ἐκ τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ.

Κεφάλαιον 5.

1. naturā] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος. cuius] = sed eius ἀλλὰ τούτου. ut] Ἡ σύντ. : ut benivolentiam huius, quem nemo ferre posset (ἡδύνατο) ad summam senectutem (δηλ. Caecilii) sine of-fensione (ἐνν. huius γεν. ἀντικ.) retinuerit (διετήρησε). quem (=etsi eum). posset] ἐτέθη ὑποτακτ., διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἄλλης ὑποτακτ. (retinuerit). quo facto] καὶ διὰ τοῦτο. tulit] ὑποκ. Atticus.

2. testamento] ἀφαιρ. ὄργαν. adoptavit] ἕκτοτε (ἀπὸ τοῦ 58 π.Χ.) ὠνομάζετο Q. Caecilius Q. f. Pomponius Atticus. dodrante — sestertium] ἰδ. Λεξιλ. soror Attici] = Pomponia.

3. Q. Tullio Ciceroni] μὲ τὸν ἀδελφὸν δηλ. τοῦ ῥήτορος. easque]

(= καὶ μάλιστα· κατὰ λέξιν = καὶ τοῦτον τὸν γάμον. conciliarat] = conciliauerat. cum quo] ἀντὶ quocum. etiam] ἔτι, ἀκόμῃ. ut] = ita ut εἰς τρόπον ὥστε. iudicari] (ἀπροσώπως) = νὰ κρίνῃ (νὰ ἴδῃ) τις. possit] ἐνεστώσως, διότι τὸ λεγόμενον ἴσχυε καὶ ὅτε ἔγραφεν ὁ συγγραφεύς.

4. utebatur intime Q. Hortensio] ἦτο ἐπιστήθιος φίλος τοῦ... autem] δέ, (πρὸς τούτοις). iis temporibus] δηλ. ἀπὸ τοῦ 89 - 68 π.Χ. intellegi] (ἀπροσ.) = νὰ κατανοηθῇ, νὰ κατανοήσῃ τις. inter quos] δηλ. inter eos, inter quos μεταξὺ ἐκείνων ἐν οἷς ὑπῆρχε τὸσον μέγας ἀνταγωνισμὸς δόξης. essetque] = atque (ut) esset (ὑποκ. εἶναι ὁ Ἀττικὸς). talium] τοιούτων, οὕτω μεγάλων. copula] κατηγορ.

Κεφάλαιον 6.

1. in re publica] εἰς τὸν δημόσιον βίον. optimarum partium] = optimatum (τῆς συντηρητικῆς συγκαλητικῆς μερίδος). neque tamen] = χωρὶς ἐν τούτοις νά... quod] διότι. Ἡ σύντ. : quod existimabat eos, qui se dedissent his (δηλ. civilibus fluctibus) esse non magis in sua potestate quam qui iactarentur maritimis (δηλ. fluctibus). Τολμηρὰ μεταφορὰ ἀλλὰ συνήθης. in sua potestate] κύριοις ἑαυτῶν, εἰς κατὰστασιν νὰ πράττουν ὅ,τι θέλουν.

2. cum] εἰ καὶ (= quamvis). capi... geri] = ἀπόκτησις... διαχείρισις. more maiorum] ἐντίμως (ὡς οἱ παλαιότεροι), ἄνευ δηλ. τεχνασμάτων καὶ δωροδοκιῶν κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν πρὸς διαφθοράν τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων καὶ ἀγορὰν τῆς ψήφου των. quod... possent] (ὑποκ. honores). Ἡ ὑποτακτική, διότι δηλοῖ τὸ ὑποκειμενικόν. conservatis legibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = ἄνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. in largitionibus] (ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἀνήκει καὶ εἰς τὸ neque peti more maiorum] = ἐν μέσῳ... ἀφειδῶν δεκασμῶν... tam] ἐπιτείνει τὸ effusis. e re publica] πρὸς ὄφελος τῆς πολιτείας... Τὸ res ἐνταῦθα δηλοῖ τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. corruptis moribus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (αἰτιολογική).

3. praes - manceps] ἐγγυητὴς ἢ ἐργολάβος (ἐπιχειρηματίας) ὥφειλε κατὰ τὰς δημοσίας μισθώσεις νὰ καταβάλλῃ χρηματικὴν τινα ἐγγύησιν ἢ τοῦλάχιστον νὰ παράσχῃ ἀξιοχρεῶν ἐγγυητὴν (praes).

4. praefecturas] ἐπαρχιακὰς διοικήσεις (προσενεχθείσας παρ' ὑπάτων καὶ πραιτόρων). Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσοδοφόρα ὑπουργήματα ἦσαν κατώτερα τῆς legatio καὶ τῆς quaestura. sic accepit ut... sit secutus] οὕτως ἐδέχθη, ὥστε οὐδένα ἠκολούθησε... (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη). honore] ἀφαιρ. εἰς τὸ contentus. qui ne quidem] ἀναφ. συμπερασμ. = ὅστις ὑπῆρξε τοιοῦτος, ὥστε οὐδέ... ἠθέλησε. Cicerone]. 'Ο Κόιντος Κικέρων (ἰδὲ 5, 3) ἐχρημάτισεν ἐπὶ τριετίᾳ 61 - 59 π.Χ. διοικητῆς τῆς ἐπαρχίας 'Ασίας. cum] ἂν καὶ (ἡδύνατο). cum] ἀφοῦ (ἡρνήθη).

5. qua in re] = in quo διότι ἐν τούτῳ, διότι πράττων οὕτω. 'Αναφέρεται εἰς ὁλόκληρον τὴν § 4. cum] αἰτιολ. criminum] αἰτιάσεων (δυναμένων νὰ παράσχουν λαβὴν κατηγορίας). 'Ο Κόιντος Κικέρων π.χ. ἠπειλήθη κατ' ἀρχὴν διὰ παράνομον ἀργυρολογίαν. quo fiebat ut] τοῦτου ἔνεκα. cum] αἰτιολ. officio] δοτ. non timori] οὐχὶ εἰς φόβον πρὸς τοὺς ἰσχυροτέρους του. spei] εἰς ἐλπίδα καλυτέρας σταδιοδρομίας ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. tribui] ὅτι ἀπεδίδετο, ἐγίνετο, ὠφείλετο. Τὰ Κεφ. 7 - 12 παραλείπονται.

Κεφάλαιον 13.

1. neque vero... minus... quam] ἀλλὰ δέν... ὀλιγώτερον... ὅσον. pater familiās] = pater familiae. Τὸ familias εἶναι ἀρχαϊκὸς τύπος τῆς γεν. τοῦ ἐνικοῦ. cum] ἂν καὶ (= quamvis). illo] β' ὅρος συγκρ. = quam ille, neque tamen non] καὶ ἐν τοσούτῳ (μ' ὅλα ταῦτα). Τὸ neque non ἀντὶ τοῦ et δηλοῖ ἰσχυρότερον τὴν κατάφασιν. bene habitavit] εὐμαρῶς κατώκησε (εἰχεν ὥραϊο σπιτί).

2. ab avunculo] ἰδὲ 5, 1 καὶ 2. cuius] = eius a u t e m τοῦτου δέ. aedificio—silva] (ἀφαιρ.) σύναψον πρὸ τὸ constabat. tectum] τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου = domus. salis—sumptūs] γεν. διαίρ. si quid] = si aliquid. coactus est] συμπλήρωσον c o m m u t a r e.

3. usus est familia... optima] (ἀφαιρ.) ἔσχεν οἰκογένειαν... ἀρίστην. Τὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὠραίους (πρβλ. κατωτ. forma) ἐθεωρεῖτο τότε ζήτημα πολυτελείας. utilitate - forma] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. si formā] συμπλ. i u d i c a n d u m est. in eā] = in Attici familiā. anagnostae et librarii] προσδιορισμός τοῦ pueri (δοῦλοι). qui non ... posset] = talis ut non ... posset

τοιούτος, ὥστε νὰ μὴ . . . utrumque horum] δηλ. ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιγραφὴν. artifices] ἐνν. in eā erant.

4. horum] γεν. διαιρ. domi] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. natum] γνωστὸν εἶναι ὅτι ὡς δοῦλοι ἐθεωροῦντο καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων. concupiscere] ὑποκ. τοῦ debet duci. quod] = id quod (ἀντικείμεν. τοῦ concup.). a plurimis συμπληρ. fieri τ.ξ. concupisci. videas] ὑποτακτ. δυνητικῇ. Ἐπὶ ἀορίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β' ἐν. πρόσωπον = videre aliquis potest δύναται τις νὰ ἴδῃ. continentis] = proprium (= ἴδιον) continentis (= ἐγκρατοῦς). iudustriā] ἀφαιρ. pretio] (ἀφαιρ.) δι' ἀγορᾶς, διὰ χρημάτων. parare] συμπλ. a l i q u i d non mediocris] = magnae. est diligentiae] τὸ ἐστὶ καίται ἐλλειπτικῶς ἄνευ οὐσιαστικοῦ τινος ἀντὶ ἐστὶ signum (σημεῖον) diligentiae = προδίδει οἰκονομίαν.

5. elegans—magnificus—splendidus—sumptuosus] συμπληρωσεν erat.

6. nec praeteribo] σύναψον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὐρισκόμενον solitum (ἐνν. esse), τὸ ὅποῖον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου = ὅτι συνήθως ἐδαπάνᾳ. quamquam] μὲ ὑποτακτικὴν δὲν εἶναι κλασσικόν. visum iri] σπάνιος τύπος. putem] ὑποτακτ. δυνητικῇ = putare possum. cum] μολοντί. lautus] = splendidus. domum suam] εἰς τὸν οἶκόν του. terna milia] ἐνν. sestertium = 3000 σηστερτίων (ἰδ. Λεξιλόγ.). expensum ferre] ἡ λέξις expensum μένει ἀμετάβλητος (ἰδ. Λεξιλόγ. λ. expendo). sumptui] δοτ. τοῦ σκοποῦ (τοῦ προορισμοῦ).

7. hoc] (οὐσιαστικῶς) = τὸ γεγονὸς τοῦτο. auditum] ἐξ ἀκοῆς, ἐκ φήμης. cognitum] — ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως (ἰδ. Λεξιλ. cognosco). praedicamus — interfuimus] ἀντὶ α' ἐν. προσ. familiaritatem] δηλ. cum eo (= Attico). rebus] πτώσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. acroāma] εἶδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ audivit. Εἰς τὸ προκείμενον χωρίον πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀναγνωστών, ὡς δηλοῦν τὸ ἐπόμενον quam anagnosten = praeter anagnosten. nos quidem] = ego quidem ἐγὼ τοῦλάχιστον. aliquā] οὐχὶ ullā, διότι τὸ non umquam sine ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ semper cum. apud eum] παρ' αὐτῷ (σπίτι του). cenatum est] (ἀπρόσ.) = ἐδείπνησαν. animo] ἀφαιρ. διὰ τοῦ πνεύματος, πνευματικῶς.

2. eos... quorum] = tales ut eorum. abhorrèrent] ὑποτακτική, διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικὴν σημασίαν. a suis] συμπλήρωσον διὰ τοῦ moribus. cum] εἰ καὶ (= quamvis). accessio] τοῦτο συνέβη ἔνεκα τῆς κληρονομίας. tantā] ἀφαιρ. ut se gesserit — vixerit — steterit] μετάφρασον δι' ἀορίστων = ὥστε... — in sestertio viciens] = in viciens centenis milibus sestertium ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... 2.000.000 σηστερτίων. in sestertio centiens] = in centiens centenis milibus sestertium = 10.000.000 σηστερτίων. quam... instituerat] = solito, τοῦ συνήθους. fastigio] ἀφαιρετική. in utrāque fortuna] καὶ ὅτε δηλαδὴ εἶχε 2.000.000 καὶ ὅτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρκα) καὶ πολυτελεῖς ἐξοχικάς οἰκίας ἐφιλοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλούσιοι. Ῥωμαῖοι. aut] (ἐνταῦθα =) καί, eius] = Attici. omnis] σύναψον πρὸς τὸ reditūs. urbanis] δηλ. τῆς Ῥώμης. possessionibus] δηλ. οἰκίαι, καταστήματα (tabernae), ἐργαστήρια, ἅτινα οὗτος ἐξεμίσθου. Ὁ Ἀττικὸς ἀπέκτησεν ὡσαύτως ἀξιόλογα προσοδοφόρα κτήματα εἰς τὴν Ἡπειρον (πρβλ. in Epiroticis) πλησίον τῆς Χαονικῆς πόλεως Βουθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμιδος ποταμοῦ (τῷ 70 περίπου ἢ 69 π.Χ.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν, καθὼς καὶ εἰς τὰ Σύβοτα. eum] τὸν Ἀττικόν· σύναψον πρὸς τὸ solitum (ἐνν. esse). usum... pecuniae] ἀντικ. τοῦ metiri. non magnitudine sed ratione] οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ ὀρθοῦ μέτρου (τῆς καλῆς χρήσεως). Ἐκ τῆς διεξοδικότητος τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ Ἀττικοῦ δύνανται τις νὰ συμπεράνῃ πόσον ἐσπάνιζεν ἡ ιδιότης αὐτῇ εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

Κεφάλαιον 15.

1. pati] ἐνν. in alio. itaque] = et ita καὶ οὕτω. difficile intellectu] δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ τις. quidquid] ἀπ. τοῦ συστήχ. ἀντικειμένου εἰς τὸ rogabatur = si quid rogabatur. promittebat] ἀπολύτως ἄνευ ἀντικειμ. quod] διότι. quod... non possent] ἀντικείμεν. τοῦ polliceri. Τίθεται ἡ ὑποτακτική, διότι quod = tale ut id non...

2. idem] ὁ αὐτός, ὡσαύτως. quod] = si quid ἓάν τι, ὅσάκις τι. adnuisset] ἡ ὑποτακτικὴ δηλοῖ τὸ ἀόριστον καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tantā... eura] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος. eum] ἡ ἀντων. εἶναι τὸ λογικὸν ὑποκείμεν. τοῦ pertaesum est. suam] ἀντὶ γεν. ἀντικειμ. sui = τὴν γνώ-

μην, ἣν εἶχον περὶ αὐτοῦ, δηλ. τὴν ὑπόληψίν του. qua] δηλ. existimatione (β' ὅρος τῆς συγκρίσεως).

3. quo fiebat ut] ἰδέ, 6,5. Ciceronum] = Marci et Quinti Ciceronis· ἰδέ 5, 3. iudicari] ἀπροσώπως, inertia — iudicio] ἀφαιρ. fugisse] ὡς ὑποκαίμ. ἐνν. e u m (Atticum).

Κεφάλαιον 16.

1. adulescens] νέος (ὦν). 'Ο μὲν Σύλλας ἦτο τότε 55 ἐτῶν, ὁ δὲ Ἀττικὸς 27 ἐτῶν. idem] αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὁμοίως. senex] ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ adulescens = cum senex esset. Εἶχε τότε ὁ Ἀττικὸς ἡλικίαν 66 ἐτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἐτῶν. cui aetati] (δοτ. ἡθικῇ) δηλ. τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν ὁμηλικῶν. fuerit aptissimus] = προσηρμόσθη (συνεφώνησε) τὰ μάλιστα.

2. quamquam] ὁ σύνδεσμος οὗτος ἐν τῇ ἀρχῇ προτάσεως χρησιμεύει ἀπλῶς, ἵνα προσθήσῃ ἐπεξηγηματικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρησιν εἰς τὰ προηγούμενα = ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως. eum] τὸν Ἀττικόν. ei] τῷ Μ. Κικέρωνι. ut] = tam praecipue ut... fuerit τόσον... ὥστε... ὑπῆρξε.

3. ei rei] δηλ. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Ἀττικόν. indicio] δοτ. σκοποῦ. eos libros] πρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ Κικέρωνος, ἅπερ ἐπιγράφονται de amicitia (= περὶ φιλίας) καὶ de senectute (= περὶ γῆρατος). de eo] = de Attico. sedecim volumina] . 'Η « συναγωγὴ » τῶν πρὸς Ἀττικόν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διεσώθη μέχρις ἡμῶν εἰς 16 βιβλία. ab consulatu] ἀπὸ τοῦ 63 π.Χ. Τοῦτο δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα, διότι ἔχομεν ἐπιστολὰς τοῦ 68 - 64 καὶ 61 - 54 π.Χ. eius] = Ciceronis. ad extremum tempus] ἐνν. vitae Ciceronis, μέχρι τοῦ 44 π.Χ., ἥτοι ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος. missarum] πεμφθεισῶν (ἡμεῖς θὰ ἐλέγομεν : γραφεισῶν). quae] δηλ. volumina. qui legat] = si quis ea legat ἂν τις ἤθελεν ἀναγνώσει. non desideret] δὲν ἤθελεν ἐπιθυμήσει, δὲν ἤθελεν αἰσθανθῇ τὴν ἑλλειψιν συνεχοῦς ἱστορίας τῶν χρόνων τούτων.

4. principum] δηλ. τοῦ Καίσαρος, τοῦ Πομπηίου, τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Ὀκταβίου. vitiis] = de vitiis. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ἰδίᾳ τὰ πολιτικὰ καὶ στρατηγικά, ἔγιναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν μεταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου. in eis] δηλαδὴ voluminibus. nihil... non] = πᾶν. appareat — possit] τίθεται ἐνεστώς, διότι ἡ ἐνέργεια

παρίσταται ὡς συμβαίνουσα καὶ καθ' ὃν χρόνον ἔγραφε ταῦτα ὁ Νέπωσ.
 prudentiam] δηλ. Ciceronis divinationem] τέχνην τοῦ μαν-
 τεύειν τὸ μέλλον. vivo se] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρόν.). Tò se ἀντί eo. futura]
 συμπλ. esse, ὅτι θὰ συμβοῦν. usu] (δοτ. ἢ ἀφαιρ.)· ἰδὲ Ἀνν. 12, 3 καὶ
 Λεξιλόγιον. cecinit] τὸ ῥῆμα cano κυριολεκτεῖται ἐπὶ προφητειῶν,
 ἃς οἱ μάντις (vates) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

1. quid] (= cur) τί, διατί ; plura] σύστοιχ. ἀντικείμεν. comme-
 morem] ὑποτακτικὴ ἀπορηματικὴ. cum] αἰτιολ. hoc] (σύστοιχ.
 ἀντικείμεν. τοῦ gloriantem) = τοῦτο ἢ μὲ τοῦτο (δηλ. se numquam...
 redisse... fuisse). ipsum] = Atticum. redisse] = rediisse. aequa-
 lem] ἐνν. sibi. ipse] δηλ. Atticus. gloriantem] μτχ. κατηγορημα-
 τικὴ (ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου gloriari) πρὸς ἐξαρσιν τῆς πράξεως. ex-
 tulit (ῥ. effero) = sepeliendam curavit. annorum] γεν. τῆς ἰδιότητος.

2. hunc] = Atticum. ea indulgentia] ἀφαιρ. ἰδιότ. ἐπέχουσα
 θέσιν κατηγορουμένου = τοιαύτης... in] (= erga) ἐπὶ φιλικῆς ἐν-
 νοίας. ut] ἢ σύνταξις : ut duceret nefas irasci eis quos amare de-
 beret... (τίθεται ὑποτακτ. deberet, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτι-
 κῆς duceret..., καὶ δηλοῦ τὴν σκέψιν τοῦ Ἀττικοῦ). nefas] ὡς ἐξωτε-
 ρικευσις τῆς impietas.

3. neque id] καὶ μάλιστα τοῦτο δέν... naturā—doctrinā] ἀφαιρ.
 αἰτίου = ἐκ φύσεως, ἐξ ἀγωγῆς. quamquam...] μολονότι (τοῦτο
 δὲν ἔχει μεγάλην σημασίαν, διότι) ὅλοι ὑπακούομεν εἰς αὐτὴν (τὴν φύ-
 σιν). ei] δηλ. naturae. iis] (ἀφαιρ.) δηλ. praeceptis. ad ostenta-
 tionem] δηλ. scientiae = πρὸς ἐπαρσιν, πρὸς ματαίαν ἐπί-
 δεξιὴν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. moris] ἀντὶ morum. summus] μέγιστος, τὰ μάλιστα, εἰς μέ-
 γιστον βαθμόν. antiquitatis] γεν. ἀντικείμεν. Ὁ χρόνος, ὃν ὑπέκλεπτεν
 ὁ Ἀττικὸς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ἦτο καθ' ὅλοκληρίαν ἀφιερω-
 μένος εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἱστορίαν (ἰδὲ κατωτέρω), εἰς τὴν ἐλ-
 ληνικὴν φιλολογίαν καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν (ἰδὲ καὶ 3, 3 ἐν τέλει).
 in volumine] ἰδὲ Ἀνν. 13, 1 : in annali suo. exposuerit] ἐξέθηκε.
 magistratūs] (αἰτιατικὴ πληθ.) ἐνν. curules τοὺς τῆς περιπορφύρου

ἐσθλῆτος ἀξιωθέντας, τ.ἐ. τοὺς ὑπάτους, τοὺς στρατηγούς. 'O a n n a - l i s τοῦ Ἀττικοῦ ἐφθανεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ 54 π.Χ.

2. est] ὑπάρχει. quae] = ut ea. in eo] δηλ. volumine, l i - b r o. suo tempore] ἐν τῷ χρόνῳ καθ' ὃν συνέβαιναν (ἐν χρονολογικῇ τάξει). ex eo] δηλ. v o l u m i n e, l i b r o. possimus] ἰδ. ἀνωτ. 16, 4 possit.

3. hoc idem] αὐτὸ τοῦτο, ἐντελῶς, τὸ αὐτό, δηλ. τὴν ἔρευναν περὶ τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τῶν διακεκριμένων τῆς Πώμης οἰκογενειῶν. ut] (οὕτως) ὥστε. M. Bruti] Marci Iunii Bruti. rogātū] ἰδ. Ἀνω. 11, 4. Iuniam familiam] εἰς ταύτην ἀνῆκεν ὁ Βροῦτος. ad] μέχρι. ordine] ἡ λέξις αὕτη ἀναπτύσσεται διὰ τῶν ἐπομένων = ἐν (χρο- νολογικῇ) τάξει· ἰδὲ § 1 : ordinavit. quis...] πλῆχρα ἐρώτησις. Ἐννοεῖ τοὺς ἔχοντας ἀξιώματα. (Ἡ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς τὸ ὄνομα = τίς; πῶς ὠνομάζετο ;). a quo... quibusque] = a quo... et a quibus· ἰδὲ λε- ξιλόγ. λ. orior. ortus] ἰδὲ Κάτ. 1, 1. quibusque temporibus] καὶ κατὰ τίνας χρόνους, καὶ πότε.

4. pari modo] συμπλήρ. ὡς ἐξῆς : pari modo M. Claudii (rogātū hoc idem fecit de) Marcellorum (f a m i l i ā). Scipionis Corn... et F. Max.] (rogātū de) Fabiorum et Aemiliorum (f a m i l i ā). quibus (libris)] β' ὅρ. τῆς συγκρ. εἰς τὸ dulcius = iis igitur libris. iis] δοτ. ἡθικῇ. notitiae virorum] virorum γεν. ἀντικ. = noscendi claros viros.

5. quoque] ὡσαύτως, καί. credimus] ἀντὶ credo ἐγὼ ὁ Κορνῆ- λιος Νέπως (διὰ τοῦτο τὸ ῥῆμα ἐτέθη παρενθετικῶς). eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. ceteros] (ὅλους τοὺς ἄλλους) : Ἡ δοτικὴ συνηθεστέρα. ἰδ. Hn. 1, 1. A. 3, 3.

6. exposuit] ἐνν. eos ἡ e o r u m v i t a m. singulorum] ἐκάστου sub... imaginibus] αἱ εἰκόνες αὗται, καθὼς καὶ οἱ στίχοι, εὗρισκοντο εἰς τὸ Ἀμάθειον (= τὸ ἱερὸν τῆς Νύμφης Ἀμαλθείας) εἰς τὸ τῆς Ἡ- πεύρου κτῆμα αὐτοῦ (ἰδὲ Ἀττ. 14, 3). facta magistratūsque] τὰ δημό- σια ὑπουργήματα ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ. quaternis quinive] (quinis καὶ -ve) δι' ὅχι περισσώτερον τῶν τεσσάρων ἢ πέντε (στίχων). descriperit] (ὑποτ.) περιέγραψε. quod] τὸ ἀναφορικὸν συνάπτει τὴν φράσιν πρὸς τὴν προηγουμένην καὶ προεξαγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀκολουθούσης συμπληρωματικῆς προτάσεως. credendum sit] (ὑπο- τακτικὴ δυνητικὴ). tantas res] τοσαύτην (ἢ τόσον) σπουδαίαν ὕλην.

declarari] τὸ ἀπρμφ. εἶναι ἐπεξηγήσεις τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως quod vix credendum sit (= credibile sit) = τοῦτο δὲ μόλις δύναται νὰ γίνη πιστευτὸν ὅτι κατέστη σαφές. tam breviter] τόσον βραχέως, μετὰ τόσης βραχυλογίας. est] ὑπάρχει, ἔχομεν. Ἐδημοσιεύθη τῷ 60 π.Χ. Δὲν πρέπει νὰ συναφθῇ τὸ est μὲ τὸ confectus (= scriptus). liber] βιβλίον, « ὑπόμνημα ».

Κεφάλαιον 19.

1. haec hactenus] ἐνν. dixi (ἀπὸ τοῦ 1ου-19ου κεφ.) vivo] ἀφαιρ. (ἰδὲ 16, 4). edita sunt] ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ ἐκδοσις τοῦ ὅλου ἔργου ἔγινεν ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀττικοῦ. nunc] τώρα δηλ. μετὰ τὸν θάνατον (32 π.Χ.) τοῦ Ἀττικοῦ. ei] = Attico. reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19ου κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22ου. Ἡ προσθήκη αὕτη ἐγράφη μεταξὺ τοῦ 29 καὶ 27 π.Χ. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐννοίας ἐπιμετρητικῆς συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὀριστικῆς. potuerimus] (τε-τελ. μέλ. Οἱ Λατῖνοι ἦσαν ἀκριβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος) = κατὰ τὸ δυνατόν, ὅσον δυνάμεθα. docebimus] ἀντὶ τοῦ ῥήματος) = κατὰ τὸ δυνατόν, ὅσον δυνάμεθα. docebimus] ἀντὶ τοῦ ῥήματος. supra] ὁ Νέπως ἐν κεφ. 11,6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἐδήλωσεν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἦθι διαπλάττουν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (plerumque) τὴν τύχην εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον.

2. equestri] ἰδ. ἀνωτ. 6, 2. quo] ἀφαιρ. καταγωγῆς. imperatoris] τοῦ Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστου, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης ἀπὸ τοῦ 29 π.Χ. divi filii] divi Caesaris filii = υἱοῦ τοῦ θεοῦ Καίσαρος. cum... esset consecutus] ἀφοῦ ἐπέτυχε. iam ante] ἤδη πρότερον. quam] ἢ. elegantia] (ἀφαιρ.) μὲ τρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐκλεκτούς. dignitate pari] ἀφαιρ. ἰδιότ. = οἵτινες ἦσαν ἴσης (μὲν) ἀξίας. fortuna] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. humiliores] ἦττον λαμπροὶ (συμπλήρωσον quam Octavianus erat). Οὗτοι ἄρα (Σύλλας, Κικέρων, Καῖσαρ, Βρούτος, Πομπήιος, Ἀντώνιος) ἦσαν dignitate pari ἀλλὰ non pari fortunā.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliores. prosperitas] ἡ εὐτυχία τοῦτου ὑπῆρξε παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις παροιμιώδης. Καὶ πράγματι ὁ Αὐγούστος ἔμεινε μόνος κύριος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίαν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου. Δικαίως ἄρα ἀπεκαλεῖτο Felix. Caesarem] ὁ Ὀκταβιανός, ἀφοῦ ἔλαβε τὸν τίτλον Caesar καὶ εἶτα τὸν τίτλον Augustus, ἐκαλεῖτο Caesar Augustus. est con-

secuta] = tantam prosperitatem Caesar consecutus est. nihil... non... quod] πᾶν... ὅπερ, πᾶν... ὅ, τι. ei] δηλ. Caesarī. quod... detulerit] (ἡ ὑποτακτ. καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ tribuerit) = detulit. 'Ομοίως τὸ conciliārit = conciliavit. quivit] ὅριστ. (θὰ ἡδύνατο νὰ τεθῇ non quierit). conciliārit] (= conciliaverit) ἐνν. n i h i l e i n o n ... quod... quod nemo... consequi. τ. ἔ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτικὴ ἡθική. neptis] ἡ Ἀγριππῖνα (κατ' ἄλλους Βεψανία) ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταύτης ἡ ὁμόνυμος θυγάτηρ ὑπῆρξεν ἡ περίφημος μήτηρ τοῦ Νέρωνος. cui] = Agrippae. virginem] παράθεσις εἰς τὸ filiam. 'Η λέξις virgo δηλοῦ, ὅτι ἡ κόρη τοῦ Ἀττικοῦ ἤρχετο εἰς πρῶτον γάμον. hanc] = neptem. Caesar] = Octavianus. Drusillā nato] = Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20.

1. quamquam... misit... intercessit] τὸ quamquam (ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως) περιορίζει τὴν προηγουμένην ἔννοιαν : quae coniunctio... frequentiore. Τὸ ὑποκείμεν. γενικῶς εἶναι ὁ Ὀκταβιανός. ante] (ἡδη) πρό. cum] (ἰδὲ 2, 4) ὁσάκις, ἐάν. ab urbe] ἀπὸ τῆς Ῥώμης. quin] χωρὶς νὰ ἰδέ, 2, 2. Attico] δοτ. mitteret] δηλ. l i t t e r a s. quid ageret... et quamdiu esset moraturus] (πλαγ. ἐρώτ.) τί ἐπραττε (πῶς ἦτο, πῶς εἶχε) ... πόσον ἔμελλε νὰ διατρίψῃ.

2. in urbe] ἰδὲ § 1 = Romae. quam vellet] ἡ ὅσον ἤθελε. temere] (προηγουμένης ἀρνήσεως) = facile (= εὐκόλως). Attico] ἀφαιρ. εἰς τὸ fruor. quo (= ut eo die) non scriberet] = quin scriberet χωρὶς νὰ γράφῃ. cum] ὁσάκις. quaestionem poëticam] ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν ποίησιν (εἴτε τὴν ἑλληνικὴν εἴτε τὴν ῥωμαϊκὴν).

3. ex quo] ἐξ οὗ, κατ' ἀκολουθίαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prolaberetur ut...] ἀναστροφὴ τῶν συνδέσμων. 'Η συντ. : accidit ut... curaret. cum prolaberetur, vetustate... incuriā] σύναψον πρὸς τὸ detecta (ἰδ. Λεξιλ. detego).

4. M. Antonio] οὗτος διώκει τότε ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἐνῶ ὁ Ὀκταβιανός ἐν τῇ Δύσει. 'Ο Ἀντώνιος ἐπέζησε τοῦ Ἀττικοῦ. minus] σύναψον πρὸς τὸ colebatur. absens] μακρὰν τοῦ Ἀντωνίου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ Ἀντωνίου. (ἰδὲ 3, 2 καὶ Ἀνν. 5, 3). 'Ο Ἀττικὸς διέτριβε τότε ἐν Ῥώμῃ, ὁ δὲ Ἀντώνιος ἐν Αἰγύπτῳ. accu-

rate] σύναψον πρὸς τὸ certiozem facere. sibi] πλεονάζον ἐξαίρει ἐπὶ μᾶλλον τὴν ἐννοιαν. Ἡ σύντ.: adeo ut ille curae (δοτ.) sibi habēret, ex ultimis terris certiozem facere Atticūm quid ageret (ὁ Ἄντ.).

5. hoc (ὅποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο ὁποίας σπουδαϊότητος (σημασίας) εἶναι, τοῦτο τί δηλοῦ, τί ἀξίζει, (τί θέλει νὰ πῇ). quantae sit sapientiae πόσον σοφὸν εἶναι (ιδὲ 13,4 ἐν τέλει). eorum] γεν. κτητικῇ (τοῦ Αὐγοῦστου καὶ τοῦ Ἀντωνίου). usum] τὰς φιλικὰς σχέσεις. maximarum rerum...] de maximis rebus inter se aemulabantur et obtrecebant. quantam] δηλ. aemulationem et obtreccationem). fuit necesse] ἐνν. incidere. cum] αἰτιολ. se] ὅποκ. τοῦ esse.

Κεφάλαιον 21.

1. cum complexset] (χρον.) ἀφοῦ συνεπλήρωσεν. hereditates] Ἡτο συνήθεια ἐν Ῥώμῃ νὰ ἐνθυμῶνται οἱ πλούσιοι κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης των ἄνδρας διακρινομένους διὰ χρηστοθήειαν, ἔστω καὶ ἂν οὗτοι εὐρίσκοντο μακρὰν τῆς Ῥώμης. ad] = usque ad. ut... non indiguisset] ὥστε... δὲν εἶχε χρειασθῇ (δὲν εἶχε λάβει ἀνάγκην φαρμάκου). medicina] ἀφαιρ. annis trigintā] (ἀφαιρ.) ἀπὸ τριάκοντα ἐτών.

2. tenesmon] τεινεσμόν, αἰτ. ἐνικοῦ μετὰ ἑλλην. καταλήξεως (-on = -ον). Ἡ ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξία πόνων φαίνεται δηλοῦσα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐλαφροῦς δυσεντερίας. cui] (δοτικῇ ἡθικῇ μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπαλλαγῆς) = χάριν τοῦ ὁποίου καὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ ὁποίου νοσήματος. facilia] (εὐκολα), ἀνώδυνα. proponebantur] προστείνοντο (γενικῶς ὑπὸ τῶν ἰατρῶν).

3. in hoc] δηλ. morbo. cum] χρον. quos] eos (dolores) quos. ex] ιδ. Κάτ. 2, 1. tanta vis morbi] = morbus tantā vi. fistulae puris] μετὰ τὴν φλόγωσιν τοῦ ἀπευθυμένου (τοῦ ὀρθοῦ ἢ εὐθέος ἐντέρου) παρουσιάσθησαν πυώδη συρίγγια. ut... eruperint] ὥστε ἐξέσπασαν.

4. hoc] (οὐσιαστικῶς), τοῦτο, δηλ. ἡ ἐμφάνις συριγγίων (= ut per lumbos fistulae puris erumperent). ei] = Attico. priusquam... accideret] πρὶν... συμβῇ.

5. ut] (εὐθὺς) ὥς. innixus — inquit] στηριχθεὶς — εἶπεν: ἐστηρίχθη καὶ εἶπε. quantam...adhibuerim] πλάγια ἐρώτησις. Ἐξαρχ. ἐκ τοῦ commemorare. hoc tempore] κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον

καιρόν. cum] αἰτιολ. testes] κατηγο. nihil] ἐντονώτερον τοῦ non. quibus] δοτ. καὶ ἐπειδὴ δὲ ὑμῖν (= et quoniam vobis). ut spero] παρενθετικῶς = ὡς ἐλπίζω... satisfēci] ἱκανοποίησα, ἐποίησα. ὥστε νὰ πιστεῦσετε (= persuasi). me nihil reliqui fecisse] = me nihil reliquisse, nihil praetermisisse (ὅτι) οὐδὲν ἐγὼ παρέλιπον (παρημέλησα). quod... pertinēret] = tale ut pertineret. ut mihi consulam] περὶ ἐμαυτοῦ νὰ λάβω πρόνοιαν (ἀπαλλασσόμενος δηλ. τῶν βασάνων, τὰ ὅποια ὑπέστην μέχρι τοῦδε, ἀφίνων νὰ παρατείνεται ὁ βίος μου ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης μου). ignorare nolui] λιτότης (δὲν ἠθέλησα νὰ ἀγνοῇτε) = ἐπιθυμῶ νὰ μάθετε. mihi stat desinere] (ἀπροσώπως). alere] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ desinere.

6. his diebus] κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, τώρα τελευταίως. quidquid] = si quidquid. cibi] γενικὴ διαίρετική. ita] οὕτω, μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. ut auxerim] ὥστε ἡῤῥηξα. deinde] ἔπειτα (ἐάν δηλ. δὲν ἐγκρίνετε τὴν ἀπόφασίν μου). frustrā] σὺναψον πρὸς τὸ conemini. dehortando] (ἀφαιρ.) impedire] διὰ τοῦ ἀποτρέπειν (μὲ τὸ νὰ προσπαθῇτε νὰ μὲ ἀποτρέψετε) νὰ ἐμπῶδίσετε ἐμὲ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεώς μου.

Κεφάλαιον 22.

1. habitā (ἀφαιρ. ἀπόλ.)... depressit] δηλ. Atticus. constantiā] ἀφαιρ. τροπ. vultūs] εἶναι πτώσεως γενικῆς. ut] ὥστε. ex vitā] ἐννόησον πάλιν τὸ migrare (= discedere ἢ excedere ἀποχωρεῖν). Οἱ ἀρχαῖοι τὸν θάνατον ἐθεώρουν ὡς ἀποδημίαν.

2. cum quidem] ἐνῶ μάλιστα, καὶ δὴ ἐνῶ. quod] ἀντικείμεν. τοῦ cogeret. et... reservaret] (συμπλήρ. διὰ τοῦ ut, ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne = et (= ἀλλὰ) ut... reservaret. tum quoque] ἀκόμη τώρα, δηλ. εἰς τὴν κατάστασιν ἦτο... superesse] = superstitem (= ἐπιζῶντα) esse. eius] δηλ. Agrippae... taciturnā suā obstinatione] διὰ τῆς σιωπηρᾶς αὐτοῦ ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτοῦ σιωπῆς. depressit] διέκοψε.

3. cum] χρον. = ἀφοῦ. se] πλεονασμός. inierat] ὑπερσ. τοῦ ῥ. in eo. pridie Kal (endas) Apriles] τῇ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π.Χ. Ἐγεννήθη τῷ 109 π.Χ. consulibus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων (ὄντων).

4. in lecticulā] τὸ ἀπέριττον φορεῖον δηλοῖ ὅτι ἔλειπεν ἀπὸ τῆς

ἐκφορᾶς πᾶν τὸ ἐπιδεικτικὸν καὶ πομπῶδες, ut] ὥσπερ. frequentiā]
 ἀφαιρ. Appiam] οἱ Ῥωμαῖοι ἐθάπτοντο κατὰ μῆκος τῶν γειτονικῶν
 ὁδῶν τῆς Ῥώμης, ὡς ἡ Ἀππία. lapidem] αἱ ἀποστάσεις ἐπὶ Αὐγού-
 στου ὑπελογίζοντο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τῆς Ῥώμης (forum), ἐνθα ὑπῆρχεν
 ὁ πρῶτος χρυσοῦς μιλιοδείκτης.

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

- Aegātes, ἰum, θηλ., Αἴγουςαι. Ἦσαν τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ. τῆς Σικελίας. Hm 1, 3.
- Aemilius (L. Aem. Paulus), Λεύκιος Αἰμίλιος Παῦλος. 1) ῥωμαῖος ὕπατος, ὅστις ἐφονεύθη κατὰ τὴν μάχην παρὰ τὰς Κάννας (τῷ 216 π.Χ., Hn 4, 4. — 2) ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 182 π.Χ.) Hn 13, 1.
- Aemilii, ōrum, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν γενεὰν τῶν Αἰμιλίων Hn 4, 4. 13, 1. A 18, 4.
- Africa, ae, θηλ., Ἀφρική, ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων ἡ βόρειος παράλιος χώρα, ἡ περιχώρη τῆς Καρχηδόνος Hm 2, 2. 4. 4, 1. Hn 3, 3. 7, 1. 8, 1. C 1, 4.
- Africānus, ἐπωνυμία τῶν Σχιπιώνων· ἰδ. Scipio.
- Agrippa (Marcus Vipsanius), Μᾶρκος Οὐψάνιος (Βιψάνιος) Ἀγρίππας. Διεκρίνετο ὡς ἄριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικὸς. Συνεζεύχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του* (27 π.Χ.) τὴν νεαρὰν χήραν Ἰουλίαν, θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου. A 12, 1. 19, 4. 21, 4. 22, 2.
- Alpes. ἰum, θηλ., Ἀλπεις, ὄρη τῆς Β. Ἰταλίας. Hn 3, 4. Alpici Hn 3, 4.
- Aniciā, ae, Ἀνικία, ἐξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ A 2, 1· ἰδὲ καὶ Sulpicius.
- Antiochus, Ἀντίοχος ὁ Γ', ὁ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223 - 187 π.Χ.). Hn 2, 1. 7, 6. 8, 1 - 3. 9, 1.
- Antonius (Marcus), Μᾶρκος Ἀντώνιος, εἷς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumvir) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ὀκταβιανοῦ. A 20, 4.
- Appennīnus, i, ἄ., τὰ Ἀπέννινα ὄρη. Hn 4, 2.
- Appia (via), Ἀππία ὁδός A 22, 4. Ἡ μεγάλη μεσημβρινὴ ὁδός, ἥς τὴν κατασκευὴν ἤρchiσεν (τῷ 312 π.Χ.) ὁ τιμητῆς (censor) Ἀππίος Κλαύδιος Καῖκος. Ἦτο ἡ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν τῆς Ρώμης καὶ διὰ τρυφῆς ἐκαλεῖτο βασιλίσσα τῶν ὁδῶν (regina viarum) καὶ ἐφθανε μέχρι τῆς πόλεως Καπύης, βραδύτερον ὅμως ἐπὶ Αὐγούστου προεξετάθη μέχρι τοῦ Βρενδησίου (νῦν Brindisi). Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ, ἐρ' ἱκανὸν διάστημα ἀπὸ τῆς Ρώμης, ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, ὧν σφῶνται ἔτι λείψανα.
- Apulia, ae, θηλ., Ἀπουλία, χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ. πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας, ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους. Hn 4, 4.

- Arrētīnus, Ἀρρητίνος, τοῦ Ἀρρητίου, παρὰ τὸ Ἀρρήτιον, πόλιν τῆς Ἑτρούρίας (νῦν Arrezo). Hn 14, 3.
- Asīa, ae, θηλ., (Ἀσία). ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ' μ.Χ. αἰῶνος καλουμένη M. Ἀσία ῥωμ. ἐπαρχία ἀπὸ τοῦ 130 π.Χ. Hn 8, 4. 12, 1. 13, 2. A 4, 1. 6, 4.
- Athēnae, ārum, θηλ., Ἀθῆναι A 2, 2. Atheniensis A 2, 3. 4, 5.
- Attīcus, (T. Pomponius Atticus), ἰδ. C 3, 5, Hn 13, 1 καὶ βίον Ἀττικῶ.
- Aurēlius Cotta (C.), Γάιος Αὐρήλιος Κόττας, ῥωμαῖος ὕπατος μετὰ τοῦ Σολπικίου (200 π.Χ.) Hn 7, 1. L. Aur. Cotta A 4, 5.
- Baebius, Βαίβιος, ὄνομα ῥωμ. οἰκογενείας ἰδ. Tamphilus.
- Balbus (L. Cornelius), Βάλβος (ὕπατος τῷ 40 π.Χ.) ἄλλοτε φίλος τοῦ Καίσαρος καὶ νῦν τοῦ Ὀκταβιανοῦ.
- Barca, ae, ἄ., Βάρκας (λ. Φοινικική, ἰδ. λ. Hamilcar, ἐν τέλει). Προσωπία τοῦ Ἀμίλκα καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.
- Bithyni, ὄρυμ, ἄ., Βιθυνοί, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας.
- Bithynia, ae θηλ., Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ. παραλίας τῆς Ἀσίας.
- Blitho, ἰδ. Sulpicius.
- Brutus (Marcus Iunius), Μᾶρκος Ἰούνιος Βροῦτος, υἱὸς τοῦ M. Βρούτου καὶ τῆς Σερβιλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticensis). Οὗτος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας ἐναντίον τοῦ Καίσαρος.
- Caecilius (Quintus), πλούσιος ῥωμαῖος ἱππεύς, θεῖος τοῦ Ἀττικῶ.
- Caesar, āris, Κᾶρ- C. Julius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς (ἐγεννήθη τῇ 12 Ἰουλίου τοῦ 100 π.Χ., ἐδόλοφονήθη τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π.Χ.). Μετὰ θάνατον ἀπενεμήθη αὐτῷ ὁ τίτλος divus (θεός), ὅστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους ἐδίδετο εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς αὐτοκράτορας A 19, 2.—2). Caesar (C. Octavius) : Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 63 π.Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ.Χ. ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ imperator τῷ 29 π.Χ. καὶ κατόπιν τὴν προσωνομίαν Augustus. Ἦτο υἱὸς τῆς Ἀτίας, ἀνεψιᾶς τοῦ Γαίου Ἰουλίου Καίσαρος. Ὑιοθετηθεὶς παρ' αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ Ὀκταβιανός. A 19, 2 - 4. 20, 3 - 5.
- Cannensis, e, τῶν Καννῶν, πολέμου τῆς Ἀπουλίας, pugna Cannensis, ἡ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.
- Capitolium, īi, οὗ., Καπιτώλιον, ὁ λόφος τοῦ Καπιτωλίου, A 20, 3.
- Capua, ae, θηλ., Καπύη πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.

- Cato, ōnis. 1) M. Porcius Cato, Μᾶρκος Πόρκιος Κάτων, ὁ πρεσβύτερος ἢ Censorius· ἰδ. βιογρ. Κάτωνος. — 2) M. Porcius Cato ὁ νεώτερος, ὁ ἐπονομασθεὶς ἐκ τῆς πόλεως Ὑτικής Uticensis (Ὑτικαῖος), διότι ἡττοκτόνησεν ἐκεῖ (τῷ 46 π.Χ.), δισέγγονος τοῦ προηγουμένου A 15, 3.
- Caŭlus (C. Lutatius), Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμ. ὕπατος (242 π.Χ.).
- Centenŭs (C.), Γάιος Κεντένιος. Ἦτο praetor (legatus pro praetore) τοῦ ὑπάτου Σερβιλίου Hn 4, 3.
- Cethēgus (P. Cornelius). Πόπλιος Κορνήλιος Κέθηγος, ῥωμ. ὕπατος (181 π.Χ.) Hn 13, 1.
- Cicēro, ōnis. 1) Marcus Tullius Cicero, Μᾶρκος Τύλλιος Κικέρων, ὁ γνωστός ῥωμ. πολιτικός, ῥήτωρ, καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικοῦ (ἐγεννήθη τῷ 106 π.Χ., ἐφονεύθη τῇ 7 Δεκεμβρίου τοῦ 43 π.Χ.) A 1, 4, 4, 4, 5, 3 ἐξ. 15, 3, 16, 1 ἐξ. 16, 6, 18, 6.—2) Quintus Tullius Cicero, Κόιντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, γαμβρὸς (τῷ 68 π.Χ.), τοῦ Ἀττικοῦ A 5, 3, 6, 4, 16, 2.—Πληθ. Cicerones = M. καὶ Q. Tullius Cicero A 5, 3, 6, 4, 15, 3, 16, 2.
- Cinnānus, Κιννανός, τοῦ Κίννα. A 2, 2. Ὁ Λεύκιος Κορνήλιος Κίννας, ἐκβληθεὶς ἐκ Ῥώμης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλα καὶ συναθροίσας στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐπὶ πέντε ἡμέρας διαρκέσασαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.
- Clastidŭm, ūi, οὖ., Κλαστίδιον (νῦν Casteggio)· πόλις τῆς ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Γαλατίας πρὸς B. τῆς Γενόας (τῆς νῦν Genova). Hn 4, 1.
- Claudŭs. 1) M. Claudius Marcellus, Μᾶρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, ῥωμ. ὕπατος (196 π.Χ., 183 π.Χ.) Hn 7, 6, 13, 1.—2) C. Claudius Nero, Γάιος Κλαύδιος Νέρων (τὸ β' ὕπατος τῷ 207 π.Χ.), νικητὴς τοῦ Ἀσδρούβα παρὰ τὴν Σήνην C 1, 2.—3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (υἱὸς τῆς Λιβίας Δρουσίλλης συζευχθείσης εἰς δευτέρον γάμον μετὰ τοῦ Αὐγούστου), ὁ μετέπειτα (14 - 37 μ.Χ.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19, 4.
- Cornēlius (L.) Merula, Λεύκιος Κορνήλιος Μερόλας, ῥωμ. ὕπατος (193 μ.Χ.) Hn 8, 1.
- Cotta (L. Aurelius), Κόττας, ῥωμ. ὕπατος τῷ 65 π.Χ. A 4, 5.
- Crēta, ae, θηλ., Κρήτη. Cretenses, ium, ᾶ., οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης, οἱ Κρήτες. Hn, 9, 2, 10, 1.

- Cyrēnaei, ōrum, ἀ., κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυρηναϊκῆς
 ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρηναῖοι. Hn 8, 1.
 Diāna, ae, θ., Ἀρτεμις, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ἐτιμᾶτο ὡς
 θεὰ τῆς θήρας. Ταυτίζεται μὲ τὴν Ἀρτεμιν τῶν Ἑλλήνων. Hn 9, 3.
 Domitius (Cn. = Γναῖος), Δομίτιος, ῥωμ. ὕπατος (32 π.Χ.). A 22, 3.
 Drusilla, ae, θ., ἰδ. Claudius ἀρ. 3.
 Ennius (Q. = Quintus), Κόιντος Ἐννιος, ὁ δημιουργὸς τῆς ῥωμ.
 λογοτεχνίας. Ἐγεννήθη τὸ 239 π.Χ. ἐν τῇ πόλει Rudiae (νῦν
 Rugge) τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικὸν ποίημα ἐπιγραφόμενον
 Annales (= Χρονικά), ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπραγματεύθη τὴν
 ἱστορίαν τῶν ἑαυτοῦ χρόνων. C 1, 4.
 Epiroticus, Ἡπειρωτικός, ἐπὶ τῆς Ἡπείρου κείμενος. A 14, 3.
 Eryx, ἔεις, ἀ., Ἐρυξ, πόλις καὶ ὄρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σικελίας
 (νῦν Monte San Giuliano). Hm 1, 2. 5.
 Etruria, ae, θ., Ἐτρούρια (νῦν Toscana), χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς
 παραλίας τῆς Ἰταλίας. Hn 4, 2.
 Eumēnes, is, Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περγᾶμου (197 - 159 π.Χ.). Hn
 10, 2 ἐξ. 11, 1.
 Fabius. 1) Quintus Fabius Maximus Verrucōsus (ὁ ἐπικληθεὶς
 Cunctator = Μελλητής), ὕπατος τῷ 214 π.Χ., ὀνομαστὸς στρα-
 τηγὸς κατὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον Hn 5, 1 καὶ
 ἐξῆς. C 1, 2. Πληθυντ. Fabii, ōrum, ἀ., τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας
 τῶν Φαβίων, Q. Fabius Maximus (ὕπατος 45 π.Χ.) A 18, 4.—2)
 Q. Fabius Labeo, Κόϊντος Φάβιος Λαβέων, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ
 183 π.Χ.) Hn 13, 1.
 Falernus (ager), ὁ Φαλερνὸς ἀγρός, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς
 Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, ὀνομαστὸς διὰ τὸν οἶνον. Hn 5, 1.
 Feretrius, Iuppiter Feretrius, Ζεὺς ὁ Φερέτριος, ὁ Ὑπέρμαχος, Ζεὺς
 ὁ νικητῆς (κυρίως = ὁ θεὸς τῶν σχύλων καὶ τῶν λαφύρων). Ὁ
 ναὸς τούτου ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ Ῥωμύλου ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου. A 20, 3.
 Flaccus, ἰδ. Valerius.
 Flamīnius (Titus Quintius), Τίτος Κοῖντιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος
 ὕπατος (τῷ 198 π.Χ.), νικητῆς τοῦ Φιλίππου, βασιλέως τῆς
 Μακεδονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς (197 π.Χ.), ἐλευθερωτῆς
 τῶν Ἑλλήνων. Hn 12, 1 ἐξ.
 Flaminius (C.), Γάιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὕπατος (217 π.Χ.). Hn, 4, 3.

- Fregellae, ārum, θ., Φρεγγέλλαι (νῦν C e p r a n o), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατίῳ ΝΑ. τῆς Ῥώμης. Hn 7, 2.
- Furius (L.), Λεύκ. Φούριος, ῥωμαῖος ὑπάτος (196 π.Χ.). Hn 7, 6.
- Galba, ae (Servius Sulpicius), Σέρβιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος praetor ἐν Ἰσπανίᾳ (151 π.Χ.). C 3, 4.
- Gallia, ae, θ., Γαλατία. Αὕτη ἦτο διηρημένη εἰς δύο μέρη α) εἰς Gallia transalpina (τὴν σημερινὴν Γαλλίαν) Hn 3, 4. καὶ β) εἰς Gallia cisalpina (τὴν σημερινὴν βόρειον Ἰταλίαν).
- Gortynii, ōrum, ἀ., Γορτύνιοι, οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ὀνομαστ. Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης. Hn 1, 4.
- Gracchus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Γράγχος (Γράχχος), ῥωμαῖος ὑπάτος τῷ 215 καὶ 213 π.Χ. Ἐφονεύθη τῷ 212 π.Χ. πολεμῶν κατὰ τοῦ Ἀννίβα. Hn 5, 3.
- Graecus, ἑλληνικός, ἔλλην Hn 13, 2. 13, 3. C 3, 2.
- Grāius (προφ. Grajus) saltus, ἡ Γραΐγια Ἰαλπίς » (ἐκ τοῦ Κελτικοῦ Kraig = φαῖος βράχος), Γραϊκαὶ Ἰαλπίς. Τὸ σημεῖον τῆς διαβάσεως εἶναι ὁ αὐχὴν (ἡ κλεισθρία) τοῦ μικροῦ Ἀγίου Βερνάρδου (ὕψ. 2188 μ.), κατ' ἄλλους ὁ αὐχὴν τοῦ ὄρους Genèvre (ὕψ. 1860 μ.). "Ὅτι ἐκλήθησαν οὕτω (τ.ἔ. Γραΐαι Ἰαλπίς Hn 3, 4 ἐκ τοῦ graius = graecus) ἀπὸ τοῦ ἑλλήνος Ἡρακλέους εἶναι μῦθος.
- Hadrumētum, i., οὐ., Ἀδρύμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν S u s a). Hn 6, 3 ἐξ.
- Hamilcar, āris, Ἀμίλκας, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀννίβα, στρατηγός (ἀπὸ τοῦ 247 — † 229 π.Χ.) κατὰ τὸν ἀ' Καρχηδ. πόλεμον. "Ὄνομα πολλῶν ὀνομαστῶν Καρχηδονίων. (Ἡ λέξις εἶναι φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸν ὑπηρέτην ἢ τὸ δῶρον τοῦ Melqart Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βήλου, πολιούχου θεοῦ τῆς Τύρου, οὗ ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). Ὁ Ἀμίλκας ἐπεκαλεῖτο (Barag Barak ἢ Barca = ἀστραπή, τὸ ἀστράπτειν ξίφος) Hn 6, 3 ἐξ.
- Hannibal, ālis, Ἀννίβας (περ. 247 - 183 π.Χ.), υἱὸς τοῦ Ἀμίλκα Βάρκα. "Ὄνομα πολλῶν Καρχηδον. στρατηγῶν. Ἡ λ. εἶναι φοινικικὴ = τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Περὶ τοῦ Baal (Βάαλ = Βῆλος) ἰδ. Iuppiter.
- Hasdrūbal, ālis, Ἀσδρούβας : 1) γαμβρός ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίλκα καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229/228 - 221 π.Χ.) Hm 3, 2. Hn 3, 1.— 2) νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα, φονευθεὶς (207 π.Χ.) παρὰ τὴν Σήνην Hn 3, 3. C 1, 2.

Helvīus (C.), Γάιος "Ελβίος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορανομίᾳ (199 π.Χ.) C 1, 3.

Hercūles, is, Ἡρακλῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης, ὀνομαστὸς ἐθνικὸς ἥρωας τῶν Ἑλλήνων. Hercules Grāius (= Graecus?) ἡ ἱστορία ἐνταῦθα τοῦ Ἡρακλέους εἶναι καθαρὸς μῦθος. Hn 3, 4.

Hippo, ōnis, ἄ., Ἱππῶν (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνας (νῦν B o n a , γαλλ. Bône). Hm 2, 4.

Hispanīa, ae, θηλ. Ἰσπανία (ἡ σημερινὴ Ἰσπανία μετὰ τῆς Πορτογαλίας). Πληθυντ. Hispaniae (C 3, 4) αἱ δύο Ἰσπανίαι, τ.ἑ. α) Hispania citerior (Tarracōnensis) νοτιοδυτικὴ Ἰσπανία, ἐκεῖθεν καὶ νοτιοδυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἰβήρος (νῦν Ebro) C 2, 1 καὶ β) Hispania ulterior (Lusitania καὶ Baetica) βορειοανατολικὴ Ἰσπανία, ἐντεῦθεν καὶ βορείως τοῦ Ἰβήρος.

Hortensius (Quintus Hortensius Hortālus), Κόντος Ὀρτή(ν)σιος Ὀρταλος (114 - 50 π.Χ.), ἦτο πρὸ τῆς ἀκμῆς τοῦ Κικέρωνος ὁ μεγαλύτερος ρήτωρ τῆς Ῥώμης (ἀπὸ τοῦ 89 - 68 π.Χ.) A 5,4. 15,3. 16,1.

Italia, ae, θηλ., Ἰταλία. Hm 4,2. Hn 1,2. 2,1. 3,3 ἐξ. 5,4. 8,1. 10,1 C 3,4. A 4,2. 14,3.

Italicus Ἰταλικός, C 3, 2. 3.

Iuppīter (καὶ Iūpiter), γεν. Iovis (πρόφ. Jovis), υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, ὁ μέγιστος καὶ ἰσχυρότατος θεὸς τῶν Ῥωμαίων (ταυτίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) A 20, 3.—Ἐπίσης κεῖται ἀντὶ τοῦ Baal (="Ἡλῖος") τοῦ μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδονίων Hn 2, 3. ἰδ. Feretrius.

Karthaginiensis, e, καὶ Carthaginiensis, Καρχηδόνιος Hn 6, 2 (οὐσ.)

Hn 1, 1. Οὐσ. πληθυν. οἱ Καρχηδόνιοι Hm 1, 3. 2. 3. Hn 7, 1 ἐξ.

Karthāgo (καὶ Carthāgo), gīnis, θηλ., Καρχηδών. Hm 2, 1 ἐξ. καὶ 4. Hn 2, 3. 3, 1. 7, 4. 6. Ὀνομαστὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀποικία τῆς Τύρου. Ἐκτίσθη περὶ τὸ 888 π.Χ. (σήμερον σφάζονται ἐρείπια παρὰ τὴν M e r s a ἐν Τύνιδι), ἀντίζηλος τῆς Ῥώμης, κατεστράφη τῷ 146 π.Χ. ὑπὸ τοῦ Πομπλίου Κορνηλίου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ.

Labēo, ἰδ. Fabius ἀρ. 2.

Lacedaemonīus, Λακεδαιμόνιος, ἐκ Λακεδαίμονος (Σπάρτης). Hn 13, 3.

Ligūres, um, ἄ., Λίγυρες, Λιγυστῖνοι, λαὸς ἐπὶ τῆς ΒΑ. ἀκτῆς τῆς Ἰταλίας πρὸς Ν. τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενόαν (νῦν G e n o v a).

- Longus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρόνιος Λόγγος (ὕπατος τῷ 218 π.Χ. καὶ 194 π.Χ.). Hn 4, 2.
- Lucullus (Lucius Licinius), Λεύκιος Λικίνιος Λούκουλλος, ῥωμαῖος ὕπατος (74 π.Χ.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ (77 - 66 π.Χ.), γνωστὸς διὰ τὰ πλοῦτη καὶ τὴν ἀχλίνωτον πολυτέλειαν A 5, 1.
- Lusitāni, ōrum, ἄ., οἱ κάτοικοι τῆς Λυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας), οἱ Λυσιτανοὶ C 3, 4. ἰδ. Hispania.
- Lutatius (C. Lutatius Catulus), Γάιος Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 242 π.Χ.) Hn 1, 3. 5.
- Mago, ōnis, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβη. Hn 7, 1 ἐξ. 8, 1 ἐξ.
- Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλήρες Marcus Claudius Marcellus)
1) ῥωμ. ὕπατος (τῷ 212 π.Χ.), περίφημος στρατηγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, πορθητὴς τῶν Συρακουσῶν Hn 5, 3. C 1, 2. — 2) ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 183 π.Χ.) Hn 7, 6. 13, 1. — 3) γαμβρὸς τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ὕπατος (τῷ 50 π.Χ.). Ἀπέθανεν ὀλίγον πρὸ τοῦ 40 π.Χ. — 3) C. Claudius Nero C 1, 2. — 4) Ti. Claudius Nero A 19, 4. — Πληθ. Marcelli, ōrum, ἄ., ἡ γενεά, ἡ οἰκογένεια τῶν Μαρκέλλων A 18, 4.
- Marius (C.), Γάιος Μάριος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 82 π.Χ.), υἱὸς τοῦ Γ. Μαρίου (γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα [ἰδ. Sulla]), νικητοῦ τῶν Κίμβρων (101 π.Χ.) καὶ τῶν Τευτόνων (102 π.Χ.) A 1, 4. 2, 2. 15, 3.
- Maxīmus, ἰδ. Fabius.
- Minucius : 1) Quintus Minucius, Κόιντος Μινούκιος, ῥωμαῖος ὕπατος (193 π.Χ.) Hn 8, 1. — 2) Marcus Minucius Rufus, ἑπάρχος ὑπὸ τὸν δικτάτωρα Φάβιον Μάξιμον ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Hn 5, 3.
- Nero, ἰδ. Claudius ἀριθ. 2 καὶ 3.
- Nōmēntānus, Νωμεντανός, τοῦ Νωμέντου (νῦν M e n t a n a), πόλεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων ὀλίγον ΒΔ. τῆς Ῥώμης. — Nomen-tanum (praedium), κτῆμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων A 14, 3.
- Numidae, ārum, ἄ., Νομάδες, λαὸς τῆς Β. Ἀφρικῆς.
- Octavius, ἰδ. Caesar 2.
- Padus, i, ἄ., Πάδος. ποταμὸς τῆς Β. Ἰταλίας (νῦν Po), πηγάζων ἐκ

- τῶν Ἀλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος Hn 4, 1. 6, 1.
 Pamphylum mare, οὐ., Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος
 τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Hn 8, 4.
- Paulus, ἰδ. Aemilius.
- Peducæus (Sextus), Σέξτος Πεδουκαῖος, παλαιὸς φίλος τοῦ Τίτου
 Πομπωνίου Ἀττικοῦ. A 21, 4.
- Pergamēnus, Περγάμηνος, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν P e r g a m a),
 ἡ ὁποία ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγάμηνου βασι-
 λείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ Hn 10, 2. 11, 5. Pergamēni, ὄρυμ, ἀ., οἱ κά-
 τοικοὶ τῆς Περγάμου, οἱ Περγάμηνοὶ Hn 11, 7.
- Perpenna, æ, (Marcus), Μᾶρκος Περπέννας, ἐπιφανὴς ρωμαῖος ὑπα-
 τος (τῷ 92 π.Χ.), τιμητῆς (τῷ 86 π.Χ.). C 1, 1.
- Phidias, æ, Φειδίας τις (ἰδ. βίον Ἀττικοῦ 3, 2).
- Philippus, Φίλιππος ὁ Ε΄, υἱὸς Δημητρίου τοῦ Β΄, βασιλεὺς τῆς Μα-
 κεδονίας ἀπὸ τοῦ 221 - 179 π.Χ., πατὴρ τοῦ Περσέως Hn 2, 1.
- Poenus, συνήθως κατὰ πληθ. Poeni, ὄρυμ, ἀ., Φοίνικες = Καρχηδό-
 νιοι (ὡς ἄποικοι ἐκ Φοινίκης) Hm 1, 2. 2, 3. Hn 7, 7. Poenus
 (= Hannibal) Hn 10, 1. Poenīcus, a, um, Καρχηδονι(α)κός.
 Hm 1, 1. 4, 3. C 3, 3.
- Polybius Hn 13, 1.
- Pontus, Πόντος, ὁ Εὐξείνιος Πόντος (νῦν Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν
 ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβρινῶν ἀκτῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Βιθυνίας, τοῦ βα-
 σιλείου τοῦ Προυσίου. Hn 10, 1.
- Prusiā (καὶ Prusias), æ, Προυσίας ὁ Α΄, βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας,
 γαμβρὸς ἐπὶ ἀδελφῇ Φιλίππου τοῦ Ε΄ (ἀποθανὼν ὀλίγον μετὰ τὸν
 θάνατον τοῦ Ἀντίβια). Hn 10, 1. 12, 1. 3.
- Pyrenæus saltus, ἀ., τὰ Πυρηναῖα : σειρὰ ὀρέων μεταξὺ τῆς σημερι-
 νῆς Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας. Hn 3, 3.
- Quirinālis collis, ἀ., A 13, 2 ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότερος τῶν ἐπτὰ
 λόφων τῆς Ῥώμης (νῦν M o n t e c a v a l l o). Ἐπὶ τούτου ἔκειτο
 ὁ ναὸς τοῦ Κυρίνου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ῥω-
 μύλου).
- Rhodānus, i, ἀ., Ῥοδανός, (νῦν R h ô n e), ποταμὸς τῆς Γαλατίας
 (Γαλλίας) ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον. Hn 4, 1. 6, 1.
- Rhodii, ὄρυμ, ἀ., οἱ Ῥόδιοι. Οὗτοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων. Hn
 8, 1. 13, 2.

- Roma, ae, θ., 'Ρώμη, πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὁλοκλήρου τοῦ ῥωμαϊκοῦ βασιλείου. Hn 5, 1. 7, 2 ἐξ. 12, 1. C 1, 1. A 20, 5.
- Romānus, 'Ρωμαῖος οὐσ. Romani, ōrum, ἀ., οἱ 'Ρωμαῖοι.
- Romulus, 'Ρωμύλος, πρῶτος ἰδρυτῆς καὶ βασιλεὺς τῆς 'Ρώμης.
- Rubrum mare, οὐ., ἡ 'Ερυθρὰ θάλασσα (νῦν 'Αραβικὸς καὶ Περσικὸς κόλπος). Hn 2, 6.
- Sabini, ōrum, ἀ., Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς 'Ιταλίας πρὸς Α. τοῦ Λατίου. in Sabinis = ἐν τοῖς Σαβίνοις, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων, C 1, 1.
- Saguntum, i, οὐ., Σάγουντον, πόλις τῆς 'Ισπανίας βορείως τῆς Valentia (νῦν ἐρείπια μόνον παρὰ τὴν Murviedro), κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ 'Αννίβα (τῷ 219 π.Χ.) Hn 3, 2.
- Sardinia, ae, θ., Σαρδῶ, Σαρδηνία, Σαρδινία, νῆσος πρὸς Δ. τῆς 'Ιταλίας. C 1, 4. Sardiniensis, e, ἀφορῶν (εἰς) τὴν Σαρδηνίαν. C 1, 4.
- Scipio, ōnis : 1) P. Cornēlius Scipio, Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων, ὕπατος (τῷ 218 π.Χ.) καὶ ἀντίπαλος τοῦ 'Αννίβα Hn 4, 1.—2) P. Cornelius Scipio Africānus maior (235 - 184 π.Χ.), υἱὸς τοῦ προηγουμένου, νικητῆς τοῦ 'Αννίβα παρὰ τὴν Ζάμαν (τῷ 202 π.Χ.) Hn 6, 1. 3.—3) Scipio Cornelius, ὁ ὑπὸ τοῦ Γάτου Μετέλλου Πίου υἱοθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα Q. Caecilius Metellus Pius Scipio (ὕπατος τῷ 52 π.Χ.), πενθερὸς τοῦ Πομπηίου A 18, 4.
- Sēna, ae, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς 'Ομβρικῆς ἐπὶ τοῦ 'Αδριατικοῦ πελάγους (νῦν Sinigaglia) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον C 1, 2.
- Servilius (τὸ πλῆρες Cn[aeus] Servilius Geminus), Γναῖος Σερβίλιος Γέμινος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 216 π.Χ.). Hn 4, 4.
- Sicilia, ae, θ., Σικελία. Hn 1, 1 ἐξ. C 1, 2.
- Silēnus, Σιληνὸς ὁ Καλακτῖνος (= ἐκ τῆς Καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας), "Ἑλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ 'Αννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἱστορικῶν Hn 13, 3.
- Sosius (C.), Γάιος Σόσιος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 32 π.Χ.). A 22, 3.
- Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ Ἴλιος ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς Λακεδαιμόνου (Σπάρτης), ἑλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ 'Αννίβα Hn 13, 3.
- Sulla, ae, (L. Cornelius), Λεύκ. Κορνήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς ῥω-

μαῖος δικτάτωρ (τῷ 82 π.Χ.), ἐχθρὸς τοῦ Γ. Μαρίου. Sullānus ὁ τῷ Σύλλα ἀνέκων, τοῦ Σύλλα. Sullanae partes A 2, 2.

Sulpicius : 1) Sulpicius Galba, Πρόπιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 200 π.Χ.) Hn 7, 1.—2) P. Sulpicius Rufus, δῆμαρχος (τῷ 88 π.Χ.) προγραφεῖς καὶ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Σύλλα A 2, 1 ἐξ. Ὁ ἀδελφὸς τοῦτου Servius Sulpicius Rufus ἦτο ὀνομαστὸς ῥήτωρ καὶ νομομαθής, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διατελέσας ὑπάτος (τῷ 51 π.Χ.), A 2, 1. 2.—3) Sulpicius Blitho, Σολπίκιος Βλίθων, ῥωμαῖος χρονογράφος Hn 13, 1.

Syrīa, ae, θ., Συρία, χώρα τῆς Ἀσίας μετὰ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου. Hn 7, 6. 8, 4.

Tamphiliānus, ὁ ἀνέκων τῷ Ταμφίλῳ. Tamphiliāna (domus) θ., οἰκία φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἰδιοκτήτου αὐτῆς Ταμφίλου, ὅστις ἀνῆκεν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν ὁμωνύμων ὑπάτων.

Tamphilus, Τάμφιλος, Cn. Baebius Hn 13, 1. A 13, 2 καὶ M. Baebius Hn 13, 1. A 13, 2 (ῥωμαῖοι ὑπάτοι τῷ 182 καὶ 181 π.Χ.) Hn 13, 1.

Terentius (τὸ πλῆρες C. Terentius Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐάρρων (Βάρρων), ῥωμαῖος ὑπάτος τῷ 216 π.Χ. Hn 4, 4.

Thermopylae, ārum, θ., Θερμοπύλαι Hn 8, 3.

Tibēris, is (αἰτ. Tiberim, ἄφαιρ. Tiberi), ἄ., Τίβερης (νῦν Tevere), ποταμὸς πηγάζων ἐκ τῶν Ἀπεννίνων καὶ διερχόμενος διὰ τῆς Ρώμης. Hn 2, 8.

Torquātus : 1) L. Manlius Torquatus. Λεύκιος Μάνλιος Τορκουᾶτος· ὀνομαστὸς ῥωμ. ῥήτωρ, ὑπάτος (τῷ 65 π.Χ.) A 1, 4. 4, 5.—2) Aulus Manlius Torquatus Αὔλος Μάνλιος Τορκουᾶτος, ἀδελφὸς τοῦ προηγούμενου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικῶς A 15, 3.

Trasumē(n)nus, i, ἄ., (κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως lacus ἄρσ. = λίμνη), Τρασιμέν(ν)η, λίμνη τῆς Ἐτρουρίας (νῦν lago di Perugia).

Trebbia, ae, ἄ., Τρεβίας (νῦν Trebbia), παραπόταμος τοῦ Πάδου διαρρέων τὴν Πλακεντίαν (νῦν Piacenza). Hn 1, 2. 6, 1.

Tullius, Τύλλιος ἰδ. Cicero.

Tusculum, i, οῦ., Τοῦσκλον (νῦν Frascati), πόλις τοῦ Λατίου, 14 χιλμ. μακρὰν τῆς Ρώμης. C 1, 1.

Utica, ae, θ., Ὑτίκη (Οὐτίκη), πόλις τῆς Β. Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνας, ἀποικία τῶν Τυρίων. Hn 2, 4.

Valerius Catullus A 12, 4.

- Valerius (L. Valerius Flaccus), Λεύκιος Ουαλέριος (Βαλέριος) Φλάκκος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ (τῷ ἔτει 199 π.Χ.) καὶ ἐν τῇ τιμητείᾳ (τῷ 184 π.Χ.) C 1, 1. 2, 1.
- Venusia, ae, θ., Οὐενουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς Ν. Ἰταλίας (Ἀπουλίας), πατρὶς τοῦ ῥωμαίου ποιητοῦ Ὀρατίου. Hn 5, 3.
- Vettōnes, um, ἄ., οἱ Οὐέττωνες (Βέττωνες), λαὸς τῆς Λυσιτανίας κατοικῶν τὴν ΒΔ. Ἰσπανίαν (τὴν νῦν Πορτογαλίαν). Hn 4, 2.
- Vipsanius, ἰδ. Agrippa.
- Volso (γεν. Volsōnis), Cn. Manlius Volso (ἢ Vulso), Γναῖος Μάνλιος Οὐόλσων (Βόλσων), ῥωμαῖος ἕπατος (τῷ 189 π.Χ.) νικητῆς τῶν Γαλατῶν τῆς Μ. Ἀσίας Hn 13, 2.
- Zama ae, Ζάμα, ἰσχυρὰ πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Καρχηδόνος Hn 6, 3.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ*

Α

ā ἢ āb (abs παρὰ τῷ Νέπωτι μόνον ἐν συνθέσει, π.χ. abstineo ἐκ τῆς προθ. abs καὶ teneo), πρόθεσις μετ. ἀφαιρ. 1) τοπικῶς : ἀπό, ἐκ, Hm 2, 4. Hn 2, 1. 2, 2. 6, 3. 7, 7. A 20, 1. Μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀμύντης ἀπό τινος (ἡμεῖς λέγομεν : ἐναντίον τινός) Hm 9, 4. 10, 5. 2) χρονικῶς : ἀπό, ἐκ C 2, 4. 3, 2. A 5, 3. 16, 3. 18, 3 (a stirpe). 3) πρὸς δῆλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους : ἀπό, ἐκ A 1, 1. 18, 3 (a quōque ortus = et a quo ortus). 4) πρὸς δῆλωσιν ἐκπορεύσεως ἐνεργείας : a patriā, a maioribus, a patre accipio παρὰ τῆς πατρίδος, παρὰ τῶν προγόνων, παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω Hm 1, 5. A 1, 1. 14, 2. 5) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου : = ὑπό, παρὰ (+ γεν.) Hn 2, 4.

C 2, 4 κ.ά. A 13, 2. 19, 1. 20, 4. ab-aliēno, 1. (ἀποξενῶ). 2) ἀφίστημι, ἀποσπῶ ἐγείρων εἰς ἀποστασίαν, καθιστῶ ἐχθρὸν Hm 2, 2. oppida abalienāta πόλεις ἐπαναστᾶσαι, ἀποσκιρτήσασαι Hm 2, 4. ab-est, ἰδ. absum.

ab - horreo, ὕϊ, —, 2. (ἀποστρέφομαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὐρίσκομαι εἰς ἀσυμφωνίαν (ἀντίφασιν), διαφέρω.

ab-icio (πρόφερε ab - jicio ἐκ τῆς ab καὶ iacio), iēci, iectum, 3. (ἀπορρίπτω). 2) ἀπορρίπτω, (ρίπτω τι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς πρᾶγμα εὐτελοῦς ἀξίας [ἀποθέτω]).

abs-tineo (abs καὶ teneo), tinui, —, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.) ἀπέχομαι τῆς τροφῆς, ἐγκρατεύομαι, νηστεύω.

ab-sens, ἰδ. absum.

ab-sum, afui, abesse, εἶμαι ἀπών, ἀποδημῶ, ἀπουσιάζω A 20, 1. ἀπέ-

* Τὰ οὐσιαστικά, ὧν δὲν σημειοῦται τὸ γένος, εἶναι θηλυκά. Τῶν εἰς -us, -a -um ἐπιθέτων ἐσημειώθη μόνον ὁ τύπος τοῦ ἀρσενικοῦ. — Οἱ ἀναγραφόμενοι μεθ' ἑκαστον ῥῆμα ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς συζυγίας. — Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συνθέτων ῥημάτων ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς ἀπλοῖς. Τῶν ῥημ. τῆς 1ης συζυγίας ἐσημειώθη μόνον ὁ ἐνεστώς τῆς ὀρίστ. — Ἐκάστης λέξεως ἡ πρώτη σημασία ἐτέθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἐκτὸς ἂν ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ μετὰ τῆς σημασίας ταύτης. Τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήεντα δὲν ἐσημειώθησαν πανταχοῦ, ἀλλὰ μόνον ἔνθα ἐθεωρήθη ἀνγκαῖον ἢ χάριν τοῦ ὀρθοῦ τονισμοῦ.

Hm = Hamilcar, Hn = Hannibal, C = Cato, A = Atticus.

χω, εἴμαι μακράν Hn 6, 2. absens
ἀπὼν Hn 2, 1. 8, 2. A 3, 2. 20, 4.—
2) ἀπὼν (ἄνευ συνδρομῆς, συμ-
πράξεως) Hn 5, 3.

ac (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h)
ἢ atque (πρὸ φων. καὶ σπανίως
πρὸ συμφ.) καί, καὶ δῆ. multo
aliter ac πολὺ ἄλλως ἢ. alia atque
antea ἄλλα (διαφορετικὰ) ἢ πρό-
τερον (ἄλλα καὶ πρότερον). atque
hic tantus vir καὶ μάλιστα ὁ μέγας
οὗτος ἀνὴρ Hn 13, 2.

ac-cēdo, 3. προσέρχομαι, ad has-
tam publicam προσέρχομαι εἰς
δημοσίαν πρᾶσιν (εἰς δημοπρα-
σίαν), ἀγοράζω δημόπρατα, λαμ-
βάνω μέρος εἰς δημοπρασίαν (ιδ.
hasta). 2) Africam (= ad A-
fricam) προσορμίζομαι εἰς τὴν
Ἀφρικὴν Hn 8, 1. 3) παρουσιάζομαι,
ἐμφανίζομαι A 24, 4.

ac-celēro, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπισπεύδω.

accēpi, ιδ. accipio.

acceptus, εὐπρόσδεκτος.

accessio, ὄνις, (ἐπ)αὔξησις.

ac-cido (ad καὶ cādo), accidi, —,
3. (προσπίπτω). 2) accidit συμ-
βαίνει νά... Hn 12, 1.

ac-cipio (ad καὶ cāpio), accēpi,
acceptum, 3. (παρα)λαμβάνω, δέ-
χομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A
2, 4 3) λέγω ναί, συγκατανεύω,
παραδέχομαι Hn 2, 4. 4) ἀντιλαμ-
βάνομαι, (κατα)νοῶ, μανθάνω A
1, 3. 5) dignitatem παραλαμβάνω
τὸ ἀξίωμα. 6) κληρονομῶ A 14, 2.

ac-cresco, 3. ἐπαυξάνω, -ομαι.

accuratē, ἐπίρρ. ἀκριβῶς, ἐπιμε-
λῶς, λεπτομερῶς.

ac-cūso, 1. γράφομαι, μηνύω τινά
(ὡς ἐνοχον δημοσίου ἀδικήματος).
in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ
δίκῃ, ιδ. suus.

aciēs, ēi (τάξις μάχης), παράταξις,
μάχη Hn 6, 4. 2) ναυτική παρά-
ταξις Hn 11, 1. 3) in acie «κατὰ
στόμα», κατὰ μέτωπον Hn 5, 4.

acquiēvi, ιδ. acquiesco.

ac-quiesco, ēvi, ētum, 3. (ἀνα-
παύομαι). 2) (κατ' εὐφημισμὸν)
ἀποθνήσκω, (ἀνα)παύομαι).

acriter, ἐπίρρ. (ὀξέως). 2) δρα-

στηρίως, ἐντόνως. Συγκρ. ἐπίρρ.

acrius, ὑπερθ. ἐπίρρ. acerrime

(acer, acris, acre δριμύς, ὀξύς).

acroāma, ātis, οὐ. (πληθ. āta,

δοτ. ἀφαιρ. ātis), ἀκρόαμα (ἐκ

τοῦ ἀκροᾶσθαι) = πᾶν τὸ μετὰ

τέρψεως ἀκουόμενον (εἴτε τοῦτο

ἀναγινώσκεται, εἴτε ἀπαγγέλλε-

ται, εἴτε κρούεται καὶ ᾄδεται), ὡς

π.χ. ἀνάγνωσμα, σκηνικὴ παρά-

στασις, ἀπαγγελία, μέλος, ᾄσμα.

3) ἀντὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἀνα-

γινώσκει (διηγεῖται ἡδέως, ἀπαγ-

γέλλει κ.λπ. [μάλιστα ἐν τοῖς δει-

πνοῖς]), ὁ ἀναγινώσκων, ὁ ἀπαγ-

γέλλων, ὁ μουσικός, ὁ αὐδός.

actor, ōris, ἄ. (πράκτωρ). 2) ὁ ἐκτε-

λῶν τὸ ἀποφασισθέν, ἐκτελεστής,

ὁ ἔργῳ ὑποστηρικτῆς ιδ. auctor.

ad, πρόθ. μετ' αἰτ., πρὸς, εἰς Hn

2, 1. 2, 4. liber ad Rhodios (ἐνν. scriptus γεγραμμένον) βιβλίον ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς Ῥοδίους, ἀφιερωμένον τοῖς Ῥοδίοις A 22, 4. — 2) χρονικῶς μέχρι A 5, 1. 18, 3. usque ad μέχρι Hn 2, 3. 7, 1. C 2, 4. — 3) πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ A 17, 3.

addidi, ἰδ. ad-do.

ad-do, addidi (ἐκ τοῦ addēdi), additum (ἐκ τρῦ ad-dātum), 3. προστίθῃμι, προσθέτω.

ad-dūco, 3. ad aram προσάγω, ὁδηγῶ εἰς τὸν βωμόν. in suspcionem καθίστημι τινα εἰς ὑπόψιν, καθιστῶ τινα ὑποπτον.

1. ad-ēo, adīi, adītum, adīre, προσέρχομαι.

2. adēo, ἐπίρρ., εἰς τοσοῦτον, εἰς τοῦτο. 2) οὕτω, (τόσον).

ad-hībēo (ἐκ τοῦ ad-hābeo), būi, bītum, 2. (προσέχω). curam diligentiamque καταβάλλω φροντίδα καὶ προσοχὴν (ἐπιμελεῖς φροντίδας).

adhuc, ἐπίρρ. μέχρι τοῦ νῦν.

adii, ἰδὲ ῥῆμα ad-ēo.

ad-iungo, nxi, netum, 3. προστίθῃμι, συνάπτω.

adiunxi, ἰδ. adiungo.

ad-ministro, 1. διοικῶ.

admirandum, i, οὐ., τὸ θαυμάσιον (τὸ ἀξιοθαύμαστον, τὸ ἀξιοσημείωτον).

admōdum (ἐκ τοῦ ad mōdum =

μέχρι τοῦ ἀπαιτουμένου μέτρου) πάνυ, μάλα, λίαν.

admonitus, ūs, ἀ. (admōnēo παραινῶ) παραινέσεις. admonitū (μετὰ γενικῆς) τῇ παραινέσει (τινός), ad-opto, 1. υἰοθετῶ.

ad-orior, adortus sum, adoriri, 4. ἀποθ. προσβάλλω.

ad-sum, affūi (ad-fui), adesse, παραγίγνομαι, παρευρίσκομαι.

adulescens, ntis, ἀ. (κυρίως μτχ. ἐνεστ. τοῦ ῥ. adolesco αὐξάνομαι), ὁ νέος ἀνὴρ (ἀπὸ 17-42 ἐτῶν) Hm 3, 2. A 16, 1.—2) ἐπιθετικῶς, νέος, ἐν νεανικῇ ἡλικίᾳ A 2, 2.

adulescentia, ae, παιδικὴ ἡλικία.

adulescentulus, i, ἀ., μεῖραξ, νεανίας, (νέος ἀνὴρ) A 2, 1. 2, 4 (ἐνθα πρόκειται περὶ νέου ἔχοντος ἡλικίαν 23 περίπου ἐτῶν). 2) ἐπιθ. admodum adulescentulus πολὺ νεαρὸς Hm 1, 1.

adventus, ūs, ἀ., ἄφιξις.

adversarius (ἐπιθ. ἀντίπαλος). 2) οὐσ. ἀ. ὁ πολέμιος, ὁ ἐχθρὸς.

adversus, πρόθ. (κυρίως τὸ adversus εἶναι μετοχὴ = ἐστραμμένος πρὸς τι), ἀπέναντι, ἀντικρῦ. 2) τοπικῶς ἐχθρικῶς καὶ μεταφορικῶς ἐναντίον, παρὰ + αἰτ.

aedēs (ἀρχαϊότ. τύπος aedis), is, ναός.

aedificāram = aedificavēram.

aedificātor, ōris, ἀ., (ὁ οἰκοδόμος). 2) ὁ φιλοικοδόμος, ὁ ἀγαπῶν τὰ

οικοδομῇ ὠραίας καὶ μεγαλοπρε-
πεῖς κατοικίας.
aedificium, ii, οὖ., οἰκοδόμημα Hn
12, 3.
aedifico, 1. οἰκοδομῶ, κατασκευάζω.
aedilis, is, ἄ., ὁ ἀγορανόμος. ae-
dilis plebei (plebei εἶναι γεν.
[= plebis] ἐξ ὀνομαστικῆς ple-
bes) ὁ δημοτικὸς ἢ ταπεινότερος
ἀγορανόμος.
aedis, id. aedes.
aemulatio, ōnis, ἀνταγωνισμός, ἄ-
μιλλα (εὐγενής), ἀντίθ. obtrectatio.
aëneus (ἐκ τοῦ aes, aeris οὖ. χαλ-
κός), χαλκοῦς.
aequālis, e, (ὀμῆλιξ). 2) οὖσ. ἄ.,
ὁ ὀμῆλιξ.
aequē, ἐπίρρ., ἐπίσης, ὡσαύτως.
aequus, ὁμαλός, ἴσος. 2) ἀπαθής,
ἀτάραχος A 1, 3. 3) condicio πα-
ραδεκτός, δίκαιος (λογικός, συμ-
φέρων) ὅρος (ἐπὶ τόκου).
aerarium, ii, οὖ., ταμειῖον, ταμείον
(τοῦ κράτους).
aes, aeris, οὖ., χαλκός. 2) χρῆμα.
aes aliënum τὸ χρέος (κατὰ λέξιν
= χρῆμα ξένον).
aestimo, 1. (τιμῶ). 2) magni aes-
timo μεγάλως ἐκτιμῶ. minoris
aestimo ὀλιγώτερον ἐκτιμῶ.
aetas, ātis (αἰών). 2) ἡλικία,
ἔτος, βίος. puerilis aetas παιδική
ἡλικία. extrēma aetas ἐσχάτη ἡλι-
κία, βαθὺ γῆρας. haec aetas οὗτος
ὁ χρόνος, ὁ παρὼν χρόνος Hn, 2.5.
affeci, id. afficio.

affecto, 1. (ἐπιχειρῶ). 2) ἐπιδιώκω.
af-fēro (ad-fero), attūli, allātum,
affere (προσφέρω) 2) testimonium
δίδω, (ἀνα)φέρω ἀπόδειξιν (τε-
κμήριον).
af-ficio (ad καὶ fācio), fēci, fe-
ctum, 3. οὕτω διατίθημί τινα 2)
aliquem poenā τιμωρῶ τινά. af-
ficior morbo (ἀφαιρ.) περιπί-
πτω νόσῳ, νοσῶ. afficior morbo
oculorum περιπίπτω νόσῳ τῶν
ὀφθαλμῶν, περιπίπτω ὀφθαλμῶν.
affinitas, ātis, κηδεστία, συγγέ-
νεια ἐκ γάμου.
affuit, id. adsum.
affluentia, ae, καὶ affluentia (ἀ-
φθονία). 2) περίσσεια μετὰ πο-
λυτελείας, περιττὴ πολυτέλεια.
affluentius, συγκρ. (τοῦ ἐπιρρήμα-
τος affluenter ἀφθόνως), πολυτε-
λέστερον (μὲ περισσώτερο λοῦσο).
ager, agri, ἄ., ἀγρός, χώρα.
agito, 1. (ἐλαύνω). 2) mente ἐν τῷ
νῷ κινῶ, κατὰ νοῦν ἔχω, διανοοῦμαι.
ago, ēgi, āctum, 3. (ἄγω). 2) ἐπι-
τελῶ, κατορθῶ. Hn 10, 1. 3) πράτ-
τω A 20, 1. 20, 4. meam rem διεξά-
γω ὑπόθεσίν μου. bellum πόλε-
μον, (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ
(ἐπὶ στρατηγοῦ), πολεμῶ. gra-
tias χάριτας ὁμολογῶ, εὐχαριστῶ.
ad vitam agendam πρὸς τὸ δια-
γαγεῖν τὸν βίον, πρὸς τὸ πρακτικὸν
μέρος τοῦ βίου. 4) existimatio
agitur ἡ ὑπόληψις διακυβεύεται
(παίζεται) A 15, 2.

agricola, ae, ἄ., (ἄγρονόμος, γεω-
πόνος), γεωργός.
aliās, ἐπίρρ., ἄλλοτε.
aliēnus, ἀλλότριος, ξένος.
alīquis, alīqua, alīquod, ἄντων.
ἄορ. ὡς ἐπίθετ. τις, τι A 2, 3. 14, 1.
18, 4. Συγχεκομμένος τύπος quis,
qua, quod A 3, 2. 3, 3. 2) ἄντων.
ἄορ. τιθεμένη ὡς οὐσ. aliquis,
aliquid τις, τι Hn 11, 2. A 20, 2
Συγχεκομμένος τύπος, quis, quid
Hn 2, 6. 9, 2.
alīquot, ἄκλ. πληθυντ. τινές, τινά.
alīter, ἐπίρρ., ἄλλως. aliter ac ἄλ-
λως ἤ.
aliūs, alia, aliud, (γεν. aliūs, δοτ.
aliī) ἄλλος, διάφορος aliī - aliī οἱ
μὲν—οἱ δέ.
alo, alūi, altum, 3. (τρέφω). 2)
morbum τρέφω, παρατείνω, ὑπο-
θάλλω τὴν νόσον.
alter, altēra, altērū, (ὁ ἕτερος).
2) ὁ δεύτερος.
alterūter, ūtra, ūtrum ὁ ἕτερος.
alterūtra pars τὸ ἐν ἡ τὸ ἄλλο κόμ-
μα (μερίς).
amātor, ōris, ἄ. (ἐραστής). 2)
φίλος, θαυμαστής, λάτρης, ἐραστής.
ambītus, ūs, ἄ. (ἐκλογικὴ περιο-
δεία). 2) παράνομος σπουδαρχία
(ἐκλογικαὶ παραβάσεις).
amicē, ἐπίρρ. φιλικῶς.
amicitia, ae, φιλία.
amicus, ἐπιθ. φίλος.
amississem, ἰδ. amitto.
a-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀπόλ-

λυμι [χάνω], ἀποβάλλω.
āmo, 1. ἀγαπῶ.
amoenitas, tātis, (χάρις), 2) τερ-
πνότης (εὐμορφία).
amphōra, ae, ἀμπορεὺς (εἶδος ὑ-
δρίας μετὰ στενοῦ λαιμοῦ καὶ δύο
λαβῶν ἢ ὠτίων).
amplitūdo, īnis, (εὐρύτης). 2) λαμ-
πρότης, σπουδαιότης.
amplius, ἐπίρρ., πλέον (θετ. amplē
ἄφθονως). amplius centum mi-
lia ἀντι amplius q u a m centum
milia πλέον ἢ ἑκατὸν χιλιάδες.
non amplius novem annos οὐχὶ
πλέον ἢ ἑννέα ἔτη.
amplus, (ἄφθονος). 2) μέγας κα-
τὰ τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν ἢ ἀξίαν,
μεγαλοπρεπής.
ān, mōr., ἡ (εἰσάγει τὸ β' μέρος
πλαγίως ἐρωτήσεως).
anagnostes, ae, (αἰτ. ἐν. anagno-
stem καὶ anagnosten), ἄ., ἀνα-
γνώστης. Πληθ. —ae. Οἱ ἀναγνώ-
σται ἦσαν πεπαιδευμένοι δοῦλοι,
"Ἑλληνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. 'Α-
νεγίνωσκον ἐν ὥρᾳ ἀναπαύσεως
τῶν 'Ρωμαίων ἢ διαρκοῦντος τοῦ
δείπνου. 'Η ἀντίστοιχος λατ. λέξις
εἶναι lector (= ἀναγνώστης).
angustiae, ārum, πληθ. (τὰ στενά).
angustiae locorum τὰ στενά, τὸ
στενὸν πέρασμα, ἡ στενοχωρία, τὸ
στενόπορον, ἡ κλεισώρεια.
anima, ae, (πνεῦμα, ἀναπνοή).
2) ψυχή, ζωή.
animadverto (animus adverto),

verti, versum, 3. (προσέχω τὸν νοῦν). (ἐπὶ τῶν τιμητῶν) in aliquem ἐπιτιμῶ τινι, τιμωρῶ.
 animus, i, ἄ., (ψυχή). 2) νοῦς, φρόνημα, διάθεσις. animo aequo πράως (ἄνευ ἀντιδράσεως). animo fidenti atque infesto φρονήματι θαρροῦντι καὶ ἐχθρικοῦ (μετ' αὐτοπεποιθήσεως καὶ μίσους). animo...ventre πνευματικῶς...διὰ σωματικῶν ἀπολαύσεων ἰδ. bello.
 annālīs, is, ἄ., (ἐνν. liber καὶ συνηθέστ. κατὰ πληθ.) βίβλος χρονική, τὰ χρονικά, ἡ ἱστορία.
 annicūlus, ἔτειος, ἐνὸς ἔτους.
 an-nuo (ad-nuo), nūi,—, 3. (κατανεύω), ὑπισχνοῦμαι, συγκατανεύω.
 annus, i, ἄ., ἔτος. multis annis ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν Hm 2, 5. anno quarto (nono) postquam τριὰ (ὀκτώ) ἔτη ἀφοῦ... Hn 8, 1. Hm 4, 2.
 annūus, ἐνιαύσιος, ἐπὶ (ἢ δι') ἐν ἔτος.
 ante, I. πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸ A 3, 3. 2) χρον. Hn 1, 2. A 20, 1. anteeum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς ἐποχῆς του) Hn 3, 4.—II. ἐπίρρ. χρονικόν. πρότερον A 19, 2. 3.
 antēā, (ante + eā), ἐπίρρ., πρότερον.
 ante-cēdo, 3. (προβαίνω). 2) προέχω, ὑπερέχω (εἶμαι ἀνώτερος).
 antiquitas, ātis, ἀρχαιότης, ἀρχαῖοι χρόνοι A 3, 3. 2) πᾶν τὸ ἀφορῶν (εἰς) τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν, ἱστορία τῶν ἀρχαίων χρό-

νων, ἀρχαιολογία A 18, 1. 20, 2. antiquitus, ἐπίρρ., ἀρχαίῳθεν.
 ap-pārēo, ūi, itum, 2. ἀναφαίνομαι, ἐμφανίζομαι Hn 12, 4. φανερός καθίσταμαι, εἰς φῶς ἔρχομαι A 16, 4.
 ap-pāro (ad-pāro), 1. παρασκευάζω. appellasse = appellavisse.
 appello, 1. καλῶ, ὀνομάζω.
 ap-prime (ad-primus), ἐπίρρ., μετ. ἐπιθετ. θετικοῦ βαθμοῦ, ἐν πρώτοις, πρώτιστα (ὅλως ἰδιαιτέρως).
 aptus, ἀρμόδιος, ἐπιτήδειος.
 apud, πρόθ. μετ' αἰτ., παρὰ τινά, παρὰ τι. 2) παρὰ τινι Hn 10, 1.
 apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ Hn 7, 3.
 ara, ae, θ. βωμός.
 arbitrium, ii, οὐ. (διαιτησία). 2) κρίσις, γνώμη Hn 1, 3. 3) βούλησις, αὐθαιρέσις (ἀπεριόριστος ἰσχύς) Hn 12, 5.
 arbitror, 1. ἀποθ. (ὠτακουστῶ). 2) θεωρῶ ὡς ἀληθές, πιστεύω, φρονῶ A 15, 1.
 arcessi, παθ. ἀπρμφ. ἰδ. arcesso. arcesso, iui, itum, 3. μεταπέμπομαι (στέλλω καὶ προσκαλῶ).
 argentum, i, οὐ. (ἄργυρος). 2) νομίσματα ἀργυρᾶ, ἀργύριον, χρήματα = pecunia.
 arma, ōrum, οὐ. πληθ. (ὅπλα). 2) ὅπλα, ἡ δύναμις τῶν ὀπλων, ἡ πολεμικὴ ἰσχύς Hn 10, 4. αἱ ναυτικαὶ μονάδες, ἔξοπλισμός Hn 11, 7. πόλεμος.

armo, 1. (ὀπλιζέω). 2) παρέχω ἔνοπλον δύνάμιν Hn 10, 1. — 2) ὡς οὖσ. armāti, ōrum, ἄ., οἱ ἔνοπλοι. ar-rīpio (ad-rāpio), ripūi, reptum, 3. (ἀναρπάζω). 2) aliquid μετὰ ζήλου ἐπιλαμβάνομαι, ἀφοσιοῦμαι εἰς τι. arripūi, id. arripio. artifex, artificis, ἄ. (ὁ μετερχόμενος τέχνην τινά), τεχνίτης. a-scendo (ad καὶ scando), ndi, nsum, 3. (ἀναβαίνω). 2) navem ἐπιβαίνω νεώς. ascītus, id. ascisco. a-scisco (ad-scisco), īvi, itum, 3. (δέχομαι). 1) civitatem δέχομαι (ἄλλην) πολιτείαν (τὸ διακίωμα τοῦ πολίτου ἐν ἄλλῃ πόλει). asperitas, ātis, (τραχύτης). 2) τραχύτης, δυστροπία. assēcla, ae, ἄ., (ἀντὶ assec[ū]la ἐκ τοῦ assequor), ὁ ἀκολουθῶν τινα, ὁ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τινος ὢν (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λέγεται περὶ τοῦ ἀκολουθοῦ τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ῥωμαίου στρατηγοῦ). assidūus, συνεχής. at, σύνδ., ἀλλά, δέ. atque, id. ac. at-tingo (ad-tango), tīgi, tactum 3. (ἐφάπτομαι). 2) ἄπτομαι, ἀσχο-λοῦμαι (ἐρασιτεχνικῶς) περὶ τι. āuctor, ōris, ἄ. (ὁ αἴτιος [ἐπὶ κα-λοῦ]), ὁ συμβουλῇ ὑποστηρικτής, ὁ σύμβουλος id. actor. āudeo, ausus sum, 2. (ἡμιαποθετι-

κὸν) τολμῶ. negare ausus non sum δὲν τολμῶ νὰ εἶπω (τὸ) ὅχι. āudio, īvi, itum. 4. ἀκούω. 2) ἐξ ἀκοῆς ἢ ἐκ φήμης γινώσκω A 13, 7. āugeō, āuxi, āuctum, 2. αὐξέω, αὐξάνω. augeo officium αὐξάνω τὴν ἐξυπηρετικότητα, τὴν καλωσύνην. āurēus, χρυσοῦς.

āurum, i, οὖ., (χρυσός). 2) χρυσᾶ νομίσματα, χρυσίον.

āusus, id. audeo.

aut, σύνδ., ἢ (ἐν A 14, 3 = καί). autem, σύνδ., δέ.

auxilium, īi, οὖ. (ἐπικουρία). 2) πληθυντικός: auxilia, ōrum, οὖ., βοήθεια, ἐπικουρικά στρατεύματα Hm 2, 3.

avaritia, ae, φιλαργυρία.

avuncūlus, i, ἄ., θεῖος (πρὸς μη-τρὸς), μητράδελφος (ἀδελφὸς τῆς μητρὸς).

B

bellicōsus, πολεμικός.

bello, 1. πολεμῶ. animo bellare μετὰ σπουδῆς καὶ ζήλου, μετ' ἐνεργείας τοῦ πνεύματος πολεμῶ.

bellum, i, οὖ., πόλεμος.

bene, ἐπίρρ. (καλῶς). 2) εὖμα-ρῶς, μετ' ἀνέσεως (κόμμοδα).

beneficium, īi, οὖ., (εὐεργεσία).

2) τιμή, γέρας, τιμητικὴ διάκρισις. benivolentia, ae, εὖνοια, εὐμένεια usus benivolentiaque αἱ καλὰ φιλικαὶ σχέσεις, ἢ ἐκ τῆς φιλίας εὖνοια.

biduum, i, οὐ., (χρόνος δύο ἡμερῶν bis καὶ dies). 2) αἰτ. biduum ἐπὶ δύο ἡμέρας. Ἀφαιρ. biduo μετὰ δύο ἡμέρας ἢ ἐντὸς δύο ἡμερῶν. bini, ae, a, (ἀριθμ. διανεμητ.) ἀνὰ δύο, δύο.

bonitas, ātis, χρηστότης, εὐθύτης. bonus, (ἀγαθός, συγκρ. melior ἀμείνων, ὑπερθ. optimus ἄριστος) καλός, χρηστός, ἐνάρετος. 2) δραστήριος, ἐπιτήδειος A 13, 3. Πληθ. boni, ōrum, ἀ., «οἱ ἀγαθοί, οἱ ἄριστοι» οἱ optimātes (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ vulgus), ἡ καλὴ κοινωνία, (οἱ καθὼς πρέπει πολῖται [ἀπὸ ἀπόψεως γένους καὶ ἀρχῶν]) A 22, 4. — Οὐσ. bonum, i, οὐ. καὶ πληθ. bona, ōrum, παρουσία (τὰ καλὰ).

breviter, ἐπίρρ., βραχέως, διὰ βραχέων.

C

C. συντετμημένον (ἀντὶ Caius ὅπερ προφέρεται Gāius) Γάιος.

cādo, cecidi, cāsum, 3. (πίπτω). 2) πίπτω ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἀποθνήσκω, φονεύομαι.

caducēus, i, ἀ., κηρύκειον. Σύμβολον τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῶν κηρύκων εἰς ἐνδειξιν προτάσεων καὶ συμβιβασμοῦ. Ἦτο ῥάβδος (ἐλαίας), εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας περιελίσσοντο δύο ὄφεις (πρβλ. τὴν λευκὴν σημαίαν τῶν νεωτέρων στρατῶν).

calamitas, ātis, φθορά.

callidus, ἔμπειρος, πεπειραμένος Hn 5, 2. 9, 2.

campus, i, ἀ., τὸ πεδῖον, πεδιάς (κ ἄ μ π ο ς).

cāno, cecīni, —, 3. (ἄδω). 2) προφητεύω, προμαντεύω.

cāpio, cēpi, captum, 3. λαμβάνω.

dolores αἰσθάνομαι πόνους, (ἀλγηδónας ἔνεκα τῆς θεραπευτικῆς διαίτης), honores καθίσταμαι εἰς ἀρχὴν τιμητικὴν, καταλαμβάνω (ἐπιτυχάνω) ἀρχάς (τιμὰς). 2) συλλαμβάνω, αἰχμαλωτίζω, κατακτῶ,

κερδίζω, θέλω (τ ρ α υ ῶ) A 19, 2.

capitulātim, ἐπίρρ., κεφαλαιωδῶς.

dicere κατὰ κύρια κεφάλαια ἐκθέτω.

captivus, i, ἀ., ὁ ἐν πολέμῳ ἄλoύς, ὁ αἰχμάλωτος (πολέμου).

carior, συγκρ. τοῦ carus.

carus, προσφιλής, ἀγαπητός.

castellum, i, οὐ., φρούριον.

castrum, i, οὐ. (ὀχυρὰ θέσεις, φρούριον). 2) πληθ. castra, ōrum, οὐ., στρατόπεδον Hn 5, 4. C 1, 2.

castra nautica ναυτικὸν στρατόπεδον, ναύσταθμος (χαράκωμα πρὸς προστασίαν τῶν εἰς τὴν ξηρὰν ἀνελκυσμένων νεῶν) Hn 11, 6. 3)

πόλεμος, στρατεία Hn 2, 4. 13, 3.

casus, ūs, ἀ., (πτώσις) 2) σύμπτωμα casu (ἀφαιρ.) τύχη, κατὰ τύχην.

causa, ae, αἰτία, λόγος Hn 11, 3.

ἀφορμὴ Hn 3, 1. causa (ἀφαιρ.) ἥς προτάσσεται πτώσις γενική) ἔνεκα.

rei publicae causā τῆς πο-

λιτείας ἕνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι
τῆς πολιτείας.

cecīdi. ἰδ. cado.

cecīni. ἰδ. cano.

cēdo, cessi, cessum, 3. (χωρῶ). 2)
ἀναχωρῶ, καταλείπω. hosti ὑπο-
χωρῶ τῷ πολεμῖ (τ.ἔ. κάμπτο-
μαι πρὸ τῶν ὑπερτέρων δυνάμεων
τοῦ ἐχθροῦ). pertinaciae (δοτ.)
ὑποχωρῶ εἰς τὴν ἰσχυρογνωμοσύ-
νην.

celāris = celavēris, ἰδ. celo.

celer, celēris, celēre (ταχύς).

2) (ἐπὶ φαρμάκου) ταχέως ἐνε-
ργῶν, φέρων ἀποτέλεσμα ἰδ. facilis.

celeriter, ἐπίρρ., ταχέως.

cēlo, 1. (ἀπο)κρύπτω (τινά τι, ἢ
τι ἀπὸ τινος).

cēno, 1. δειπνῶ. apud aliquem
δειπνῶ παρὰ τινι. cenātum est
(ἀπροσώπως) δεῖπνον ἐγένετο, ἐ-
δείπνησαν.

censor, ōris, ἀ., ὁ τιμητής.

censorius, ii, ἀ., ὁ χρηματίσας τι-
μητής, ὁ διατελέσας τιμητής.

censūra, ae, τιμητεία.

centiens, ἀριθμ. ἐπίρρ., ἑκατοντάκις.

centum, ἀριθμ. ἄκλ., ἑκατόν. am-
plius centum milia = amplius
quam centum milia πλέον ἢ
ἑκατόν χιλ., πλείονες τῶν 100 χιλ.

certus, (βέβαιος). 2) συγκριτ.
certior. certiore facio aliquem
βεβαιότερον καθίστημί τινα, πλη-
ροφωρῶ τινα (γραπτῶς ἢ προφο-
ρικῶς).

cessi, ἰδ. cedo.

(cetērus ἕτερος), cetēra, cetērum.

(Ἀντὶ τοῦ ceterus λέγεται reli-
quus). 2) ἐπίθ.: λοιπός Hn 1, 1
A 13, 3. 3) οὗς. ceteri, ἀ., οἱ ἄλλοι
Hn 9, 4. 10, 3. Μετὰ γενικῆς δια-
ρετικῆς A 15, 1.

cibus, i, ἀ., τροφή, τρόφιμα.

circiter, ἐπίρρ. περί + αἰτ., περί-
που.

circumdēdi, πρκμ. τοῦ circumdo.

circum - do, 1. περιβάλλω.

circum-ēo, ii, itum, circumire,

περιέρχομαι, ἐρευνῶ, περιπολῶ.

circumirem, ἰδ. circumeo.

circum-vēnio, 4. (ἐχθρικῶς περι-
έρχομαι), κυκλῶ. circumvenior
insidiis (ἀφαιρ.) κυκλοῦμαι δι' ἐ-
νεδρῶν, ἐμπίπτω ἐνέδραις.

citerior, ἀ., καὶ θ.. ius, οὐ. (γεν.
-ōris), ὁ ἐπὶ τάδε, ὁ ἐντεῦθεν.

citerior Hispania ἰδ. Πίν. Ἱστορ.

civilis, e, (πολιτικός). 2) τοῦ πο-
λιτικοῦ βίου.

civis, is, ἀ., πολίτης.

civitas, ātis, πόλις (ἐν τῷ συνόλῳ),
κράτος C 3, 3. 2) πόλις Hn 3,
2. 3) πολιτεία, πόλις A 3, 3. 4)
πόλις (δῆμος, κοινότης) A 4, 5.

clam, ἐπίρρ., κρύφα.

clandenstinus, (κρυπτός), μυστι-
κός, κρύφιος.

clārē, ἐπίρρ., λαμπρῶς.

clārius, συγκριτ. τοῦ clarus.

clārus, ἔνδοξος.

classiarius (ἀνήκων τῷ στόλῳ). 2)

οὐς. πληθ. classarii, ἀ., οἱ ναυτικοὶ στρατιῶνται, αἱ ἐπιβάται». classis, is, στόλος. classe κατὰ θάλασσαν.

cláudo, cláusi, cláusum, 3. (περι)κλείω.

cláusus, ἰδ. claudio.

coactus, ἰδ. cogo.

coepi, coepisse, (ῥ. ἐλλειπτικόν), ἡρξάμην. morbus levior esse coepit ἡ νόσος ἤρχισε νὰ εἶναι ἐλαφροτέρα (μᾶλλον ὑποφερτή), ἤρχισε νὰ ἐνδίδῃ (νὰ δεικνύῃ σημεῖα ὑποχωρήσεως). conici (πρόφ. conijici) coepta sunt νὰ ῥίπτονται (νὰ ῥίπτωσιν) ἤρχισαν.

cogito, 1. σκέπτομαι, amice cogito ἔχω φιλικὰς σκέψεις, (διαθέσεις), cognitus, ἰδ. cognosco.

cognōmen, īnis, οὐ., ἐπωνυμία, ἐπωνύμιον, ἐπώνυμον.

cognosco, nōvi, nītum, 3. γινώσκω. 2) γινώσκω ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, μανθάνω A 13, 7. 18, 1. 3) εὐρίσκω, βλέπω (δ ι α π ι σ τ ῶ ν ω) Hm 2, 1.

cognomīne, ἀφαιρ. τοῦ cognomen. cognovi, ἰδ. cognosco.

cogo, (ἐκ τοῦ co [ὁ ἐν συνθέσει = cum πρόθ.] καὶ ago), cōēgi, cōactum, 3. (συνάγω). 2) ἀναγκάζω.

cohortatio, ōnis, (παράινεσις). 2) διαταγή, ὁδηγίαι (= praecepta) Hn 11, 1.

collēga, ae, ἀ., συνάρχων.

col-ligo (cum καὶ lego), legi, lec-

tum, 3 (συνδέω). 2) συνάπτω, συναθροίζω.

collis, is, ἀ., λόφος.

col-lōco, 1. (con ἀντὶ com [=cum] καὶ lōco τίθῃμι ἐν τόπῳ). 2) καθίστημι, τοποθετῶ Hn 11, 4. 3) δίδωμι τινὶ γυναικῶν (= in matrimonium do) A 19, 4.

colloquium, ii, οὐ., συνδιάλεξις.

colo, colui, cultum, 3. ἐργάζομαι. 2) color litteris (ἀφαιρ.) τιμῶμαι δι' ἐπιστολῶν (λαμβάνω γραπτῶς τεκμήριον τῆς ἐκτιμήσεως). comitas, ātis, εὐπροσηγορία.

comitor, 1. ἀποθ. (συνοδεύω). 2) προπέμπω (εἰς τὸν τάφον). comitantibus omnibus bonis προπεμπόντων ὅλων τῶν καλῶν, τῇ συνοδείᾳ πάσης τῆς καλῆς κοινωνίας. com-memōro, 1. ἀναμνησκῶ Hn 2, 3. 2) μνημονεύω, ἀναφέρω, ἐκθέτω, A 21, 5.

com-mitto, 3. συνάπτω. (ἀρχίζω) Hn 11, 3. 2) me fluctibus civilibus (δοτ.) ἐμπιστεύω (δίδωμι) ἐμαυτὸν τῇ πολιτικῇ δίνῃ, (ἀφίνω τὸν ἑαυτὸν μου νὰ παρασυρθῇ εἰς τὸν κλύδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου).

commūnis, e, κοινός. 2) εὐπροσηγορος, προσηγής, καταδεκτικός.

com-mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

com-pārēo, rūi, —, 2. (κατὰ) φαίνομαι, (καταδεικνύομαι).

com-pāro, 1. παρασκευάζω.

com-pello, pūli, pulsum, 3. συν-

ωθῶ. 2) ὥθῶ, ἄγω, περιάγω.
 com-pērio, pēri, pertum, 4. μαν-
 θάνω, πληροφοροῦμαι.
 complēo, ēvī, ētum, 2. πληρῶ
 Hn 9, 3. 2) διαβιῶ, ζῶ, (συμ-
 πληρῶ ἐν ζωῇ) A 21, 1.
 complēssem, ἰδ. compleo.
 complūres, οὐδ. complūra (γεν.
 complurium, πλείονες). 2) ἄρκε-
 τοί (ὅχι ὀλίγοι, κάμποσοι).
 compōno, 3. (συντίθημι). bellum
 τὸν πόλεμον καταπαύω (τελειώ-
 νω) Hn 1, 5. Hn 6, 2. bellum
 εἰρήνην ποιοῦμαι Hn 7, 1.
 compositūrus, ἰδ. compōno.
 comprehendo, prehendi, prehen-
 sum, 3. συλλαμβάνω.
 com-prōbo, 1. (συναινῶ), ἐγκρίνω,
 ἀποδέχομαι. publice comproba-
 tum est δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κρά-
 τος) ἀποδεκτὸν ἐγένετο (ἐνεκρί-
 θη).
 compūli, ἰδ. compello.
 conātus, ἰδ. conor.
 con-cīdo (con καὶ caedo), cīdi,
 cīsum, 3. (κατακόπτω). 2) κατα-
 σφάζω, φονεύω.
 conciliātor, ōris, ἄ., ὁ πρωταίτιος
 (γάμου), ὁ μεσίτης, ὁ προζενη-
 τής.
 concilīo, 1. 1) συνάπτω διὰ φιλίας,
 (ζητῶ νὰ κερδίσω τὴν φιλίαν, τὴν
 συμμαχίαν) Hn 10, 2. 2) pacem
 εἰρήνην ποιῶ (ὡς μεσίτης). nup-
 tias συνάπτω γάμον. fortunam
 δημιουργῶ, παρασκευάζω (θεμε-

λιῶ) τὴν τύχην (τὴν εὐτυχίαν). 3)
 ἐπιδραψιλεύω A 19, 3.
 concitasse = concitavisse, ἰδ. con-
 cito.
 concito, 1. (παρορμῶ). 2) κινῶ,
 διεγείρω, προκαλῶ.
 con-cupisco, pīvi,—, 3. (ἐ ν α ρ κ τ.
 con - καὶ cupio) ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ.
 non intemperanter concupiscere
 quod a plurimis (ἐνν. concu-
 pisci) videas (= videat aliquis)
 τὸ μὴ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν, ὅπερ
 ὑπὸ πλείστων (ὅτι ἐπιθυμεῖται)
 δύνασαι νὰ ἴδῃς (δύναταί τις νὰ
 ἴδῃ).
 con-curro, curri, cursum, 3. (συν-
 θέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσ-
 βάλλω, συμπλέκομαι.
 concursus, ūs, ἄ., συμπλοκή, προσ-
 βολή.
 condiciō, ōnis, (κατάστασις). 2)
 ὅρος, ὅροι Hn 6, 2. A 2, 4. ἰδ. ae-
 quus. 3
 condiscipulātus, ūs, ἄ., συμμαθη-
 τεῖα.
 condiscipūlus, i, ἄ., συμμαθητής.
 confectum, ἰδ. conficio.
 con-fēro, contūli, collātum, con-
 ferre, (συγκομίζω). 2) confero
 me ζητῶ καταφύγιον, καταφεύ-
 γω Hn 9, 1. μεταβαίνω A 2, 2. 3, 2.
 conferrem, ἰδ. confero.
 con-ficio (con-fācio), fēcī, fec-
 tum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τε-
 λῶ Hn 2, 4. 3) tībrum (oratio-
 nes) βιβλίον (λόγους) ἐπεξεργά-

ζομαι (συγγράφω).

con-flīgo, flixi, flictum, 3. συμ-
πλέκομαι, συγκρούομαι.

conflīxi, ιδ. confliquo.

congrēdiōr (con-grādior), con-
gressus sum, congrēdi, 3. ἀποθ.
(συνέρχεται). 2) ἔρχομαι εἰς χεῖ-

ρας, συμπλέκωμαι, συγκρούομαι.

congressus, ιδ. congradior.

con-īcio (πρόφερε conjicio), iēcī,
iectum, 3. (con-καὶ iācio), ῥί-
πτω (ἐντός).

conjunctē, ἐπίρρ. (συνδεδεμένως).
2) ἐν φιλικῷ δεσμῷ. Ὑπερθ. co-
niunctissime ἐν φιλικωτάτῳ δε-
σμῷ.

coniunctio, ōnis, (σύνδεσμος), ὁ
διὰ τοῦ γάμου σύνδεσμος, ἐπιγα-
μία, συγγένεια.

conor, 1. ἀποθ. πειρῶμαι. multa
stulte conor πολλά ἀνοήτως ἐπι-
χειρῶ, κάμνω πολλάς ἀνοήτους ἀ-
ποπειράς.

con-scendo (con- καὶ scando),
scendi, scensum, 3. navem εἰσ-
βαίνω ναῦν, ἐπιβαίνω νεώς.

conscriptus (παθ. μτχ. τοῦ con-
scribo, ἐγγράφω) = ἐγγεγραμμέ-
νος. patres conscripti = Senato-
res (οἱ Συγκλητικοί).

consecutūrus, ιδ. consequor.

con-sēquor, 3. ἀποθ. παρακολου-
θῶ, συνοδεύω A 19, 3. 2) προ-
φθάνω Hn 7, 7. 3) (ἐπι) τυγχάνω
Hn 10, 5. A 19, 2. 21, 1.

con-sēro, rūi, rtum, 3. (συνείρω).

2) manum συνάπτω μάχην.

con-servo, 1. διασφῶ, φυλάττω.
res meas τὰ ἑαυτοῦ πράγματα
(τὴν ιδιωτικὴν μου περιουσίαν).
Hn 10, 1. odium διατηρῶ τὸ μῆ-
σος. iusiurandum διατηρῶ (σέ-
βομαι) τὸν ὅρκον, δὲν παραβαίνω
τὸν ὅρκον.

con-sidēro, 1. (μετ' ἀκριβείας πα-
ρατηρῶ). 2) σκέπτομαι.

consilium, ii, οὖ., συμβούλιον. con-
silia interiora τὰ ἐνδότερα συμ-
βούλια (τὰ ἰδιαίτερα καὶ ἐμπι-
στευτικὰ [μετὰ τοῦ βασιλέως] συμ-
βούλια). consilia clandestina μυσ-
τικὰ συμβούλια, κρύφια συνεν-
νοήσεις. 2) πρόθεσις, σκοπὸς Hn
1, 5. 3) ἀπόφασις A 21, 6. 22, 3.
4) δόλος, στρατηγικὴ ἐπιδεξιότης,
(πολεμικὸν) τέχνασμα Hn 11, 7.
consobrīna, ae, θυγάτηρ θείας πρὸς
μητρός, (πρώτη) ἐξαδέλφη.

conspexi, ιδ. conspicio.

con-spicio (con- καὶ τὸ ἄχρ. spe-
cio), spexi, spectrum, 3. καθο-
ρῶ. conspici in neutram par-
tem οὔτε εἰς τὸ ἐν μέρος οὔτε εἰς
τὸ ἄλλο νὰ διακρίνεται (νὰ μὴ κά-
μνη ἐντύπωσιν ὑπερβολικῆς πολυ-
τελείας ἢ ὑπερβολικῆς ἀπλότητος).
constantia, ae, (εὐστάθεια). con-
stantia vocis atque vultus (γεν.)
μετ' εὐσταθείας τῆς φωνῆς καὶ
τοῦ προσώπου, (χωρὶς νὰ ἀλλοιω-
σῇ τὴν φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον).
con-stitūo (con- καὶ statūo), tui,

tūtum, 3. καθίστημι, ιδρύω, ἐ-
γείρω. 2) οἰκοδομῶ A 13, 2.
con-sto, stiti, —, 1. (συνέστηκα).
2) συνίσταμαι, προέρχομαι.
consuēram = consuevērām, ιδ.
consuesco.
con-suesco, suēvi, suētum, 3. εἴω-
θα, συνηθίζω.
consuetūdo, inis, ἔθος, ἕξις τοῦ
βίου A 14, 2. 2) φιλόφρων ὁμιλη-
τικότης, θέλητρον τῆς συνανα-
στροφῆς (ὥραῖοι τρόποι) A 1, 4.
consul, ūlis, ἄ., ὑπατος. consule ἡ
consulibus (ἀφαιρ. ἀπόλυτος = γεν.
ἀπολύτῳ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης)
ὑπάτου ὄντος ἡ ὑπάτων ὄντων, ἐπὶ
τῆς ὑπατείας τοῦ... ἡ τῶν...
consulāris, is, ἄ., ὁ διατελέσας ὑ-
πατος, ὁ χρηματίσας ὑπατος.
consulātus, ūs, ἄ., ὑπατεία.
consūlo, lūi, ltum, 3. (βουλευομαι)
2) mihi consūlo, φροντίζω λαμ-
βάνω πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ, βοηθῶ
ἐμὲ αὐτὸν A 21, 5.
consultum, i, οὖ., ἀπόφασις, δό-
γμα, senatūs consultum Συγκλή-
του δόγμα (ἀπόφασις).
consultus, (βεβουλευμένος). 2) iu-
ris consultus, ἄ., ὁ νομομαθής.
con-sūmo, 3. (κατ)αναλίσκω, δαπα-
νῶ. consūmor φθίνω, ἐκτῆχομαι.
con-temno, mpsi, mptum, 3. (κα-
ταφρονῶ). 2) morbum καταφρο-
νῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμβάνω
τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρὰν ἐποψιν
(δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).

contentus, εὐχαριστημένος. con-
tentus sum ἀρκοῦμαι, μένω εὐ-
χαριστημένος.
contextus, (συνεχῆς ὡς τὸ ὕφα-
σμα). 2) συνεχῆς, ὁλόκληρος (ἀνευ
χάσματος), ἔχων ἀλληλουχίαν.
continens, ntis, (συνέχων). 2) συν-
έχων, συγκρατῶν ἑαυτὸν, μεμετρη-
μένος, (οἰκονόμος).
continentia, ae, (ἐγκράτεια), τὸ
μεμετρημένον, οἰκονομία.
con-tinēo (con- καὶ tenēo), tinūi,
tentum, 2. (συνέχω). 2) περιέχω,
περιλαμβάνω.
contrā, ἐπίρρ., ἐναντίον, κατὰ + γεν.
con-trāho, traxi, tractum, 3. (συ-
σπῶ). 2) συναθροίζω.
contrariūs, (ἀντίος). 2) e contra-
rio τοῦναντίον.
contūli, ιδ. confero.
con-vēnio, 4. συνέρχομαι. 2) non
convēnit (ἐνν. i n t e r s c r i p-
t o r e s) δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία
[μεταξὺ τῶν συγγραφέων], οἱ συγ-
γραφεῖς διαφωνοῦσι, Hn 13, 1. col-
loquium convēnit (πρkm.) συνέν-
τευξις συνεφωνήθη, συνεφώνησαν
(ὥρισαν) συνέντευξιν. condiciones
non convenērunt (ἐνν. i n t e r
e o s) οἱ ὅροι δὲν συνεφωνήθησαν,
περὶ τῶν ὅρων δὲν ἔμειναν σύμφωνοι,
δὲν ἐπῆλθε συμφωνία μεταξὺ
τῶν.
convīva, ae, ἄ., (ὁ συμβιῶν). 2) ὁ
συμπότης, ὁ συνδαιτυμῶν, ὁ σύν-
δειπνος.

convivium, ii, οὖ., (ἡ συμβίωσις).

2) ἐστίασις, συμπόσιον.

con-voco, 1. συγκαλῶ.

copia, ae, (ἀφθονία). 2) copiae (πληθ.) στρατός, (στρατιωτ. δύναμις).

copula, ae, σύνδεσμος, ένωτικός κρίκος, δεσμός (φιλίας).

cornu, ūs, οὖ., κέρας, κέρατον (ζφού) Hn 5, 2. 2) κέρας (πτέρυξ στόλου) Hn 8, 4.

corōna, ae, (κορώνη). 2) στέφανος.

cor-rumpo (con-καί rumpo), rūpi, ruptum, 3. (φθείρω). 2) διαφθείρω (χρήμασι), δεκάζω.

corruptus, id. corrumpo.

cottidianus, ó καθ' ἡμέραν, καθημερινός, συνήθης.

credo, didi, ditum, 3. ἐμπιστεύω

Hn 8, 3. 2) πιστεύω, quod vix

credendum (= credibile) sit ὅπερ (=καί τοῦτο) μόλις ἤθελεν

εἶναι πιστευτόν. 3) παρενθετικῶς:

νομίζω, πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα A 18, 5.

creō, 1. (δημιουργῶ). 2) ἀποδείκνυμι, ἐκλέγω.

cresco, crēvi, crētum, 3. αὐξάνω.

2) crēvit virtutum laude ηὔξησε (ηὔξθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ ἐπαίνου τῶν ἀρετῶν, διὰ τῆς ἀτομικῆς ἀξίας.

crēvi, id. cresco.

crimen, inis, οὖ., (κρῖμα, ἔγκλημα).

2) πληθ. αἱ αἰτιάσεις, αἱ ἐνοχοποιήσεις.

cubitus, i, ἄ., (καί cubitum, i, οὖ., κύβιτον), ἀγκών.

cūius, γεν. τοῦ qui.

cultus, ūs, ἄ., (περιποίησις τοῦ σώματος καί τῆς ζωῆς). 2) cultus domesticus ἡ τοῦ οἴκου ἐξυπνρήσεις (διότι ὅλα ἐγίνοντο ἐν τῷ οἴκῳ, ἄρτος, εἶδη ἐνδυμασίας καί ὑποδήσεως). cultus cottidianus ó καθημερινός (συνήθης) βίος (ἐν τῷ οἴκῳ), ó καθημερινός τρόπος τοῦ ζῆν.

cum, I. πρόθ. μετ' ἀφαιρετικῆς, μετὰ (+ γεν.), σύν. Τοπικῶς: 1) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὁμοῦ Hm 1, 5. 4, 2. Hn 8, 1 ὅθεν erat cum eo ἦτο μετὰ τοῦτου (ἀνεστρέφετο αὐτόν) Hm 3, 2. 2) πρὸς δῆλωσιν ἐχθρικῆς διαθέσεως = ἐναντίον Hn 4, 1. 3) πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος Hn 7, 5. 11, 1. 12, 5.

cum, II. σύνδ. 1) χρον.: (τότε) ὅτε, ἀφοῦ Hm 2, 1. 2) (χρον. καί αἰτιολ. ἅμα) A 20, 2. 3) (χρον. καί ὑποθ. ἅμα) ὅταν, ἐάν Hn 2, 6. 4) μετὰ πρτ. ἢ ὑπερσ. ὑποτακτ. ἐν ᾧ ἡ ἀφοῦ (+ ἀορ. ὀριστ. = cum historicum). 5) αἰτιολογ. ἐπειδὴ Hn 10, 4. 11, 6. C 2, 2 (cum moraretur). A 2, 2. 6, 5. 17, 1. 20, 3. 20, 5. 21, 2. 6) ἐνδοτικόν, εἰ καί, ἂν καί, καίτοι Hm 2, 4. Hn 1, 3. 8, 4. C 2, 2. A 6, 2. 13, 1. 14, 2. cum quidem εἰ καί μάλιστα A 22, 2. 7) ἐπὶ ἀορίστου ἐπαναλήψεως, ὅσα-

κίς, (ἐάν) A 2, 4. 20, 1. 2.

cunctus, σύμπας.

cupiditas, ātis, ἐπιθυμία τοῦ πολεμεῖν, τὸ φιλοπόλεμον. cupiditas notitiae clarorum virorum ἡ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν (ἡ γεν. notitiae κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ noscendi γεν. γερουνδίου = τοῦ γνωρίσαι).

cupīdus, (ἐπιθυμητικός), cupidissimus litterarum fuit ἐνθερμος φίλος τῶν γραμμάτων ὑπῆρξεν (ἡγάπα πολὺ νὰ ἀναγιγνώσκῃ καὶ νὰ μελετᾷ συγγραφεῖς).

cupīo, pīvi (ἡ īi), pītum, 3. ἐπιθυμῶ.

cura, ae, φροντίς, πρόνοια Hn 9, 4. A 21, 5. 2) φροντίς, εὐσυνειδησία A 15, 2. ἡ (ἐξ ὑποχρεώσεως) φροντίς A 20, 4.

curatio, ōnis, (φροντίς). 2 (ιατρικῇ) θεραπεία (κοῦρα).

curo, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι. curo aedem reficiendam (γερούνδιον) ἐπιμελοῦμαι (φροντίζω) περὶ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ.

custodio, īvi, ĩtum, 4. φυλάττω.

D

darem, ĩd. do.

datus, ĩd. do.

dē, πρόθ. μετ. ἀφαιρ., ἐκ ἀπό. 1) τοπ. ἐκ, ἀπό C 2, 2. 2) ἀντὶ γεν. διαιρετικῆς C 3, 1. A 14, 2 (πολλάκις). 3) περὶ + γεν. Hn 2, 2. 2, 6. A 6, 3. 18, 6.

dēbēo (ἐκ τοῦ de-hābeo), būi, bītum, 2. ὀφείλω, καθήκον ἔχω. nemi dubium esse debet οὐδενὶ ἀμφίβολον νὰ εἶναι ὀφείλει (πρέπει). 2) ἀπολύτως: ὀφείλω, χρεωστῶ A 2, 4.

debilito, 1. (ἀσθενῶ [—όω] τινα, πηρῶ). 2) ἀναχαιτίζω τινὰ ἐν τῇ δράσει. debitor ἐξασθενῶ (—έω).

de-cēdo, 3. ἀποχωρῶ, (καταλείπω τὴν ἐπαρχίαν ἅμα τῇ λήξει τοῦ στρατηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους) C 1, 4. 2) ἀναχωρῶ Hn 1, 5. 3) ἀποχωρῶ τοῦ βίου, ἀποθνήσκω A 2, 1. 22, 3. 4) (ἐπὶ ἀψύχων, π.χ. ἐπὶ πυρετοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑποχωρῶ, ἐλαττωῦμαι A 22, 3.

decem, δέκα.

decēo, decūi, —, 2. Ἀπροσώπως: decet πρέπει, ἀρμόζει, εἶναι πρέπει.

de-cerno, decrēvi, decrētum, 3. (δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω). 2) διαλύω διὰ τῶν ὅπλων τὴν διαφοράν, ἀποφασίζω διὰ τῶν ὅπλων. cum hoc (ἀφαιρετ. ἄρσεν.) decernit πρὸς τοῦτον (ἐναντίον τοῦτου, τοῦτω) συνάπτει (ἀποφασιστικὴν) μάχην. classe erant decreturi διὰ τοῦ στόλου (διὰ ναυμαχίας) ἔμελλον νὰ ἀποφασίσωσιν, ἔμελλον νὰ ναυμαχήσωσι.

de-clāro, 1. φανερόν ποιῶ, δηλῶ, ἀποκαλύπτω Hn 11, 2. 2) δῆλον καθίστημι, δηλῶ, περιγράφω, καθιστῶ σαφές A 18, 6.

decretūrus, ιδ. decerno.

dedērem, ιδ. dedo.

dedēris, ιδ. do.

dedi, ιδ. do.

de-do, dedīdi, dedītum, 3. παρα-
δίδωμι, παραδίδω.

de-dūco, 3. (κατάγω). 1) συμπα-
ραλαμβάνω ως συνοδόν C 1, 4. 2)
ἄγω, φέρω Hn 11, 1.

deductus, ιδ. deduco.

deduxi, ιδ. deduco.

de-fendo, ndi, nsum, 3. ὑπερα-
σπίζω.

de-fensum, (ὑπτιον τοῦ defendo)
Hn 6, 1.

de-fēro, 3. (κατάγω). 2) προσφέ-
ρω, ἀπονέμω Hn 3, 1. A 6, 4. 19,
3. 3) (παρα)δίδω A 4, 2. 4) γνω-
στοποιῶ Hn 3, 1. 12, 2.

de-hortor, 1. ἀποθ., ἀποτρέπω. de-
hortando impedio διὰ τῆς ἀ-
ποτροπῆς (ἀποτρέπων) κωλύω.

deinde (dein-de), ἐπίρρ., ἔπειτα.
primum... deinde πρῶτον... ἔ-
πειτα, (πρῶτον... δεύτερον).

delātus, ιδ. defero.

de-lecto, 1. (ἐφελκύω). 2) delec-
tor non minus animo quam
ventre εὐφραίνομαι ὅχι ὀλιγώτε-
ρον [=καί] διὰ τοῦ πνεύματος ἢ
[=καί] διὰ τῆς κοιλίας.

delectus μτχ. παθ. τοῦ delīgo,
lāgi, lectum, 3. (ἐκλέγω) ἐκλελε-
γμένος, ἐκλεκτός Hn 4, 3.

delēo, ēvi, ētum, 2. καταστρέφω.
ἀφανίζω.

de-līgo, 1, ἐπιδέω, προσδένω.

de-mīgro, 1. μετοικῶ.

de-pello, depūli, depulsum, 3.
ἀποδιώκω.

de-pōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφα-
λεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn
9, 3. 2) animam παραδίδω τὸ
πνεῦμα (καταλείπω τὴν ζωὴν), ἀ-
ποθνήσκω. odium καταθέτω, ἀπο-
βάλλω (ἀφίνω, δὲν ἔχω πλέον) τὸ
μῖσος.

de-porto, 1. (κατακομίζω). 2) tri-
umphum κατάγω θρίαμβον.

de-prīmo (de καὶ prēmō), de-
pressi, depressum, 3. καταπιέζω.
2) καταστέλλω, διακόπτω A 22, 2.

desciscō, scīvi (καὶ συνηθέστερον
descīi), scītum, 3. μεθίσταμαι,
ἀποσχιρῶ.

descīvi, ιδ. descisco.

de-scribo, 3. περιγράφω. versibus
(ἀφαιρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει).

de-sēro, serūi, sertum, 3. ἀπολεί-
πω, παρκατῶ εἰς τὸ μέσον (ἀφί-
νω 'ς τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ).

desiderium, īi, οὐ., πόθος (λυπηρὰ
ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας τινός).

desidēro, 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ A 16,
3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ A 13, 3.

de-sīno, desīi, desītum, 3. παύω,
παύομαι.

desisto, destiti, —, 3. παύω, παύο-
μαι, ἀφίσταμαι (μτχ. μέλλ. desti-
tūrus).

desperatio, onis, ἀπελπισμός, ἀ-
πελπισία, ἀπόγνωσις.

desperātus, (παθητ. μτχ. τοῦ des-
pēro, 1. (ἀπελπίζω), ἀπηλπισμέ-
νος, ἀπελπισ. desperatis rebus
(ἀφαιρ.) ἐν ἀπελπιστικῇ καταστά-
σει τῶν πραγμάτων.
de-spiciō (de καὶ τὸ ἄχρηστον
spēcio βλέπω), spexi, spectrum,
3. καταθεῶμαι. 2) καταφρονῶ, δὲν
φροντίζω περὶ... A 6, 4.
de-spondēo, spondi, sponsum, 2.
ἐγγυῶ, ὑπισχνοῦμαι, ἀρραβωνίζω.
destitērim, id. desisto.
destiti, id. desisto.
de-tēgo, texi, tectum, 3. (ἀποστε-
γάζω, ἀφαιρῶ τὴν στέγην, ἐρει-
πώνω). detectus ἡρειπωμένος.
detrimentum, i, οὔ., βλάβη, ζη-
μία. A 2, 3. 2) βλάβη, ἀπώλεια
Hn 5, 2. 3) ἀπώλεια, μείωσις C 2, 4.
detūli, id. defero.
devīci, id. devinco
de-vinciō, vinxi, vinctum, 4. (δέ-
νω). 2) προσελκύνω, «ἐπάγομαι».
de-vinceo, vīci, victum 3. κατα-
νικῶ, παραλύω, ἀποσυντίθηναι. Hn
1, 2.
devinxit, id. devincio.
dexter, ēra, ērum, (ἡ dexter,
dextra, dextrum), δεξιός.
dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2)
συμφωνῶ, ὀρίζω, προσδιορίζω (χρo-
νικὸν ὅριον ἀποδόσεως [προσδιορί-
ζω τὴν λήξιν] τοῦ δανείου) A 2, 4.
dictātor, ōris, ἄ., δικτάτωρ (γεν.
δικτάτωρος), Hn 5, 1. 3. (τ.ἔ.
μὲ ἀπόλυτον ἐξουσίαν).

dictus, id. dīco.
dies, diēi, ἄ., (καὶ ἐνίοτε θ. ἀλλ' ἐν
τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἄρσ.), ἡ-
μέρα. paucis diebus (= post pau-
cos dies ἢ paucis diebus post)
μετ' ὀλίγας ἡμέρας. die quinto
postquam... τὴν τετάρτην ἡμέ-
ραν ἀφοῦ... — in dies ὁσημέραι,
ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (καθημε-
ρινῶς). idē λ. ita.
difficilis, e, δύσκολος, χαλεπός, dif-
ficile est δύσκολον εἶναι. 2) δυσ-
μεταχείριστος, παράξενος, ιδιό-
τροπος A 5, 1.
dignitas, ātis, (ἡ διὰ τῆς προσω-
πικῆς ἀξίας ἀποκτηθεῖσα) ἐκτίμη-
σις, τιμὴ A 21, 1. 2) θέσις, τάξις,
τὸ ἀξίωμα (τοῦ ἱππέως) A 1, 1.
6, 2. 5. 19, 2. pro dignitate ἀνα-
λόγως τοῦ (ἱππικοῦ) ἀξιώματος
(κατὰ τρόπον ἄξιον τῆς κοινωνι-
κῆς θέσεώς του ὡς ἱππέως) A 2, 2.
dignitati servire φροντίζω ὑπὲρ
τῆς ἀξιοπρεπειᾶς τῆς θέσεώς μου.
dilectus, ūs, ἄ., στρατολογία.
dilexi, id. diligo.
diligens, ntis, (μτχ. τοῦ diligo),
ἐπιμελής τῶν συμφερόντων τῆς
περιουσίας (ἐπὶ διαχειρίσεως χρη-
στοῦ οἰκογενειάρχου), οἰκονόμος.
diligenter, ἐπίρρ., (προσεκτικῶς).
2) μετ' ἀκριβείας.
diligentiā, ae, προσεκτικὴ (ἐπιμε-
μελημένη) καὶ ἀδιάλειπτος δρα-
στηριότης, (φιλοπονία) Hn 7, 5.
C 3, 4. A 13, 4. 2) οἰκονομία.

(φειδῶ, ὀλιγάρχεια) A 13, 5. 3) cura diligentiaque φροντίς (μέριμνα) καὶ προσοχή (προθυμία) ἰδ. adhibeo. A 21, 5.

di-līgo (dis καὶ lēgo), lexi, lectum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγαπῶ (ἐξ ἐκτιμήσεως), ἐκτιμῶ.

di-mīco, 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.

di-mitto, 3. (διαπέμπω). 2) ἀποπέμπω, ἀφίνω τι νὰ ἀπέλθῃ Hn 3, 3. 4, 1. 3) vitam alieno arbitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφίνω, παραιτῶ) τὴν ζωὴν τῇ ἄλλοτρίᾳ αὐθαιρεσίᾳ Hn 12, 5.

di-rīpio (dis καὶ rāpio), ripui, reptum, 3. (διαρπάζω). 2) πορθῶ, ἐξολοθρεύω, ἐρημῶ, δηῶ, λαφυραγωγῶ.

dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior ἀποχωρῶ (ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης) ἀνώτερος τ.ἑ. νικητής.

disiēci, ἰδ. disicio.

dis-īcio (πρόφερε dis-jicio [ἐκ τοῦ dis καὶ iācio, προφ. jacio] ῥίπτω, βάλλω), disiēci, disiectum, 3. (διαρρίπτω). 2) domum a fundamentis κατασκάπτω τὸν οἶκον ἀπὸ θεμελίων (κατεδαφίζω).

dispalātus (μετοχή τοῦ ἀχρήστου ἀποθετικοῦ ῥήμ. dispālōr, 1. διασκορπίζω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ), διεσπαρμένος.

dissensi, ἰδ. dissentio.

dis-sentio, 4. διαφωνῶ, ἀντιδοξῶ, ζῶ ἐν διχονοίᾳ.

dis-sīdēo (dis καὶ sēdeo), sēdi,

sessum, 2. διίσταμαι, διέστηκα.

2) dissidebat ab eo διεφέρετο αὐτῷ (εἶχε διαφορὰς πρὸς αὐτόν), ἦτο πολέμιος αὐτοῦ.

dis-socio, 1. (διαζεύγνυμι). 2) φέρω εἰς διχόνοιαν, διαίρῶ, διασπῶ. dissociatis animis civium (ἀντὶ dissociatis civibus) διχονοησάντων τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πολῖται διέστησαν (πολιτικῶς).

districtus (μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ ῥ. dstringo, strinxi, strictum, 3. σύρων διαχωρίζω), ἀπὸ πολλῶν πλευρῶν (πολλαπλῶς) ἀπησχολημένος.

dīti, δοτ. τοῦ dives.

dīū, ἐπίρρ., πολὺν χρόνον, συγκρ. diutius πλείονα χρόνον, μακρότερον.

diuturnitas, ātis, μακροχρονιότης.

dives, ītis, πλούσιος (δοτ. dīti, ἀντὶ τοῦ συνήθους divīti) A 1, 2.

divinatio, ōnis, μαντική.

divīnus, θεῖος. divīna res θεῖον πρᾶγμα, ἡ θυσία, τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς (= sacrificium).

dīvus, ī, (τιμητική προσωνυμία), ὁ ἀποθεωθεὶς, θεός. divi filius = divi C a e s a r i s filius A 19, 2.

do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδωμι, παρέχω, δωρῶ. manūs (ἐνν. vinculis) δίδω (προτείνω τὰς χεῖρας εἰς δεσμά), ὁμολογῶ ὅτι ἡττήθην. filiam δίδω τὴν θυγατέρα ὡς γυναῖκα, ἐκδίδωμι τὴν θυγατέρα. locum nocendi παρέχω εὐνοϊκὸν (διὰ τὸν ἀντίπαλον)

σημεῖον (= locum), λαβήν, εὐ-
καιρίαν πρὸς βλάβην μου. operam
ut... προσπαθῶ νά... operam ho-
noribus δίδω ἐπιμέλειαν ταῖς τι-
μαῖς, ἐπιδιώκω (πολιτικά) ἀξιώμα-
τα. tempore dato εὐκαιρίας (εὐ-
νοικῆς) δοθείσης (τυχοῦσης). do
verba (φράσεις τῶν κωμικῶν) παρέ-
χω λόγους κενούς, φράσεις κενάς
(ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἔργα), ἐξαπα-
τῶ (γ ε λ ά ω πρβλ. τὸ ἡμέτερον :
αὐτά 'ναι λόγια). do vela ventis
δίδω τὰ ἱστία τοῖς ἀνέμοις, ἀναπε-
τάννυμι τὰ ἱστία, ἐκπλέω. senatus
datur ἡ Σύγκλητος δίδεται (κυρίως
: aditus ad senatum = ἡ εἴσοδος
εἰς τὴν Σύγκλητον), ἐπιτρέπεταιί
τινι νά τύχη ἀκροάσεως παρὰ τῆς
Συγκλήτου. me do alicui rei, id.
committo 2.
docēo, docūi, doctum, 2. 1) διδά-
σκω. 2) διαφωτίζω.
docilitas, ātis, εὐμάθεια. docili-
tas ingenii ἀντιληπτική ἱκανότης,
εὐκολος ἀντίληψις.
doctor, ōris, ἄ., διδάσκαλος.
doctrīna, ae, (διδασκαλία). 2) παι-
δευσις (γενική), διαπραγματεύσις
μεθοδικῇ C 3, 4. 3) γνώσις A 1, 2.
4) μὀρφωσις διανοίας, φιλοσοφι-
κῇ παιδευσις A 3, 3. 4, 1. 17, 3.
dodrans, ntis, ἄ., (κατὰ τὴν ση-
μασίαν ἀπὸ τοῦ de-quadrans =
1/4 ἑλαττον, ἦτοι libra ἧ ἄs libra-
lis μεῖον 1/4, ἦτοι 3/4 τῆς libra.
Μία libra = 327,45 γραμμ.) 2)

heres ex dodrante κληρονόμος τῶν
τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν 3/4 τῆς
περιουσίας) A 5, 2.
dolor, ōris, ἄ., ἀλγηδών, πόνος A
21, 3. 4. 6. 2) ἄλγος, λύπη, θλίψις
A 4, 5.
dolus, i, ἄ., δόλος, τέχνασμα, ἀπά-
τη.
domesticus, οἰκιακός, τοῦ οἴκου
A 13, 4. 13, 7. 2) domesticae opes
αἱ ἴδιαι (αὐτοῦ) δυνάμεις, αἱ ду-
νάμεις τοῦ βασιλείου (αὐτοῦ).
domi, id. domus.
domicilium, ii, οὐ., (κατοικία). 2)
ἔδρα, διαμονή.
domus, ūs, (δόμος) οἶκος Hn 7, 7.
A 22, 1. μόνιμος κατοικία A 3, 3.
οἶκος, οἰκία. Τύποι μετ' ἐπιρρη-
ματ. σημασίας : domi (πτῶσ. το-
πικῆς) ἐν τῇ πατρίδι Hn 1, 2. A
3, 3. ἐν τῷ οἴκῳ Hn 9, 3. A 13, 4.
domum εἰς τὸν οἶκον (οἰκίαν) A
13, 6. domo ἐκ τῆς πατρίδος Hn
8, 1.
donicum, σύνδ. (ἀρχαῖος τύπος
ἀντὶ τοῦ donec), μέχρι τῆς ἡμέ-
ρας καθ' ἣν, μέχρις οὔ.
dono, 1. δωροῦμαι (δωρῶ). dono
aliquem aliquā re δωροῦμαί τινα
πράγματί τινι. δωροῦμαί τινί τι.
dubito, 1. ἀμφιβάλλω, quod nemo
dubitāt (ἀντὶ d e q u a r e nemo
dubitāt) περὶ οὗ οὐδεὶς ἀμφιβάλ-
λει. non dubito (μεθ' ὑποτακτικῆς
δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι (πιστεύω ὅτι).
2) non dubito μετ' ἀπαρεμφάτου

(χρόνου ἐνεστῶτος) δὲν ὁκνῶ νά...
δὲν διστάζω νά...

dubius, ἀμφίβολος. sine dubio ἄνευ ἀμφιβολίας, ἀναμφιβόλως.

dūco, duxi, ductum, 3. ἄγω Hn 3, 3. 8, 4. 2) ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ, Hn 2, 4. (κατ' ἑλλειψιν τοῦ me) secum ἐμὲ μεθ' ἑαυτοῦ, ἀπάγω (παίρνω καὶ φεύγω) Hn 9, 4. 3) νομίζω, θεωρῶ. continentis debet duci ἐγκρατοῦς (μεμετρημένου ἀνδρὸς γνώρισμα ὀφείλει) πρέπει νά θεωρῇται. nefas duco μετ' ἀπαρεμφ. = θεωρῶ ἀσεβές, θεωρῶ (ὥς) ἱεροσυλίαν νά...

dulcis, e, (ἡδύς). 2) τερπνός.

dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. ὀριστικῆς ἐνῶ, ἐν ᾧ χρόνῳ Hn 12, 1. Μετὰ παρατακικοῦ ἀντὶ ἐνεστῶτος Hn 2, 3.

duo, duae, duo, δύο.

duplex, icis (διπλοῦς). 2) διπλοῦς, διάφορος (δύο ἐκδοχῶν).

dux, ducis, ἄ., (ὁδηγός). 2) ἀρχηγός, ἡγεμών.

duxi, id. duco.

E

ē (οὐδέποτε πρὸ φωνήεντος ἢ τοῦ h) καὶ ex (πρὸ φων. καὶ συμφ.), πρόθ. μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς : ἐκ, ἀπὸ Hn 6, 4. A 24, 1. 2) πρὸς δῆλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους : ἀπό, ἐκ A 19, 4. 3) ἀντὶ γεν. διαίρ. Hn 3, 3. 12, 1. 12, 3.

A 5, 2 (ex hereditate). 3) πρὸς δῆλωσιν αἰτίας ἢ ἀποτελέσματος : ἔνεκα, ἐκ, διὰ Hn 7, 5. C 2, 1. 2, 2. A 1, 3. 20, 3. 21, 3. 5) πρὸς δῆλωσιν συμφωνίας : συμφώνως πρὸς Hm 3, 1. Hn 7, 3. 7, 5. A 5, 2 (ex dodrante). 6, 2. (id. res publica). 13, 6. 6) πρὸς δῆλωσιν ἐπιρρηματικῆς σχέσεως : Hn 1, 2. (e contrario). ex quo = ὅθεν Hn 5, 4.

ea, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται parte ἢ viā) ἐκείνη, κατ' ἐκείνην τὴν ὁδόν.

eamque = et eam, id. is.

eandem, αἰτ. τοῦ eadem, id. idem.

ēdictum, i, οὐ., διάγραμμα, διάταξις (ἐδικτον, ἡδικτον). Ἀναλαμβάνοντες τὴν ἀρχὴν οἱ τιμηταὶ ἐδημοσίεον διάγραμμα εἴτε παραλαμβάνοντες τοῦτο τελείως ἀμετάβλητον παρὰ τῶν προκατόχων (edictum tralatitium διάγραμμα παραδιδόμενον), εἴτε προσθέτοντες εἰς τοῦτο νέας ἰδίας διατάξεις. Ὁ τιμητῆς Κάτων ἀναλαβὼν τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολλὰς νέας διατάξεις κυρίως πρὸς περιστολὴν τῆς πολυτελείας.

ēdo, edidi, editum, 3. ἐκδίδω. in vulgum ἐκδίδω εἰς τὸ δημόσιον, δημοσιεύω.

ef-fēro (παλαιότερον ec-fero), ex-tūli, elātum, efferre, ἐκφέρω. 2) ἐκφέρω, ἐκχομίζω, κηδεύω A 17, 1. 22, 4.

ef-ficio (ex καὶ fācio), fēci, fec-

tum, 3 (ἐξεργάζομαι), 2) κατορθῶ C 2, 2. efficio ut ἐνεργῶ νά...
 3) ἀποτελῶ, συναθροίζω (= colligo) Hn 10, 5.
 ef-fūgio, 3. (ἐκφεύγω). 2) διαφεύγω τινά (τάς ἐνέδρας τινός).
 effūsus (κυρίως παθ. μτχ. τοῦ ef-fundo ἐκχέω) = ἔκχυτος. 2) ἄμετρος, ἄνευ μέτρου (εἰς εὐρεῖαν κλίμακα), ὑπερβολικός.
 egi, ιδ. ago.
 egō, ἐγώ.
 egōmet (ego ἐγὼ καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν -met) ἐγὼ αὐτός.
 e-grēdiōr (e καὶ grādior), egres-sus sum, egrēdi, 3. ἀποθ. ἐξέρχομαι.
 ei, δοτ. τῆς ἀντων. is, ea, id.
 eius, γεν. τῆς ἀντωνυμίας is.
 eiusdemque = et eiusdem, ιδ. idem.
 elātus, ιδ. effero.
 elēgans, ntis, φιλόκαλος, κομψός.
 elegantia, ae (κομψότης). 2) elegantia vitae (κομψότης τοῦ βίου), εὐγενής διαγωγή (συμπεριφορά), λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν τρόπων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς σχέσεσιν.
 elephantus, i, ἀ., ἐλέφας.
 elīcio (e καὶ lācio), cūi, cītum, 3. (ἐξάγω). 2) verbosiores epistulas (= extorqueo) ἀποσπῶ, προκαλῶ ἐπιστολὰς σχοινοτενεστέρας, (διεξοδικωτέρας τοῦ συνήθους).

eloquentia, ae, εὐγλωττία, δεινότης τοῦ λέγειν.

emax, ācis, (ὠνητικός). 2) ἔχων ἀγορομανίαν, μανιώδης ἀγοραστής (ἀντιθ. vendax).

enim, σύνδ. (μετὰ μίαν ἢ πλείονας λέξεις ἐν ὅλον ἀποτελούσας), διότι (= γάρ).

e-numēro, 1. ἀπαριθμῶ, διηγοῦμαι, «καταλέγω».

1. eō, ἐπίρρ., ἐκεῖσε Hm 3, 1. 2) eo-ut εἰς τοιαύτην κατάστασιν (τόσον)—ὥστε Hm 2, 3. 2) eo... ut εἰς τοιοῦτον (τοσοῦτον) σημεῖον ὥστε.

2. ēo, ii (καὶ īvi), itum, īre, πορεύομαι. 2) ἀνέτως ὁδεύω (ἀντιθ. repo ἔρπω) Hn 3, 4. 3) eo in ius de meā re μεταβαίνω εἰς τὸ δικαστήριον περὶ ὑποθέσεώς μου, καταγγέλλω τινά ὡς ἔνοχον ἰδιωτικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημί τινα εἰς δίκην).

3. eō, ἀφαιρ. τοῦ is.

1. eōdem, ἀφαιρ. τοῦ idem.

2. eōdem, ἐπίρρ., εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, εἰς τὸ αὐτὸ μέρος Hn 11, 2. A 2, 3.

eōque = et eō, ἐπίρρ., Hm 3, 1. ephēmēris, idis, «ἐφημερίς», τὸ ἡμερολόγιον (ἡμερολογιακὸν βιβλίον τῶν καθ' ἡμέραν οἰκιακῶν ἐξόδων). epistūla, ae (κάλλιον τοῦ epistōla), ἐπιστολή, (ἔγγραφον).

eques, equitis, ἀ., (ἵππεύς). 2) ἐν. καὶ πληθ., ὁ ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἵππείων.

equester, tris, tre (ἵππικός), 2) ὁ τῇ ἵππικῇ (ἵππαδι) τάξει ἀνήκων. equitātus, ūs, ἄ., τὸ ἵππικόν, οἱ ἵππεις.

equus, i., ἄ., ἵππος.

erga, πρόθεσις μετ' αἰτιατικῆς : (εἰς, πρὸς), 2) ἐναντίον, κατὰ + γεν.

Hm 4, 3. Hn 1, 3. 10, 1.

error, ōris, ἄ., πλάνη, ἀπάτη.

erūdīo (ex καὶ rudis, τραχύς), īvi, ītum, 4 (ἐξημερώνω). 2) ἐκπαιδεύω. erudivit filium ἐδίδαξε (διὰ διδασκάλων) τὸν υἱόν, (ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

eruditus, (ἐξαισιώως) μορφωμένος. e-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐκρήγνυμι). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος): αἰφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ.

et, σύνδ., καὶ et-et καὶ -καί. 2) καί, ἀλλὰ (ὅταν προηγῇται ἄρνησις) A 22, 2.

etiā, σύνδ., ἔτι, καί. 2) πρὸς ἐπίρρῳσιν τοῦ συγκριτικοῦ: ἔτι A 5, 3. 3) ἀκόμη καὶ Hm 2, 3.

etiamnum, ἐπίρρ., ἔτι καὶ νῦν (καὶ τώρα ἀκόμη).

etsi, σύνδ., εἰ καί, καίτοι.

ex-acūo, cūi, cūtum, 3. (ἀκονῶ).

2) παροξύνω, παρορμῶ.

ex-ardesco, exarsi, exarsum, 3. (ἐκκαίνομαι). 2) bellum exarsit ὁ πόλεμος ἐξήφθη (ἔσχαψε).

exarsi, ἰδ. exardesco.

ex-cēdo, 3. (ἐξέρχομαι), ἀποχωρῶ.

excellenter, ἐπίρρ., ἐξαιρέτως.

ex-cīo, cīvi (καὶ cīi), —, 4. (ἀνακινῶ).

2) καλῶ ἐσπευσμένως, μετακαλῶ.

exemplum, i, οὐ., (ἐκ τοῦ eximo.

ex em - p - lum = τὸ ἐκλελεγμένον), παράδειγμα. exempla re-

rum παραδείγματα πραγμάτων, πρακτικὰ παραδείγματα, γεγονότα.

ex-ēo, īi, ītum, īre, 4. ἐξέρχομαι, 2) fama exit φήμη διαδίδεται. (θρυλεῖται).

exercitus, ūs, ἄ., στρατός. Πληθ.

-ūs = milites, copiae Hn 8, 1.

ex-haurio, hāusi, hāustum, 4. ἐξαντλῶ.

existimatio, ōnis, (γνώμη). 2) ὑπόληψις, τιμή.

exisse, ἰδ. exeo.

existimo, 1. νομίζω Hn 12, 2. A 6, 1. 2) ἐκτιμῶ. magni aestimo

μεγάλως ἐκτιμῶ C 1, 2. 3) σχηματοπλίζω γνώμην, σταθμῶ A16, 4

20, 5. 4) -mor θεωροῦμαι A 6, 1.

exitus, ūs, ἐξοδος Hn 12, 3.

ex-pēdīo (ex καὶ pes πούς, κυρίως τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλ-

λάσσω), īvi, ītum, 4. ἐκποδῶν ποιоῦμαι. 2) expedio me ἐκσφί-

ζω ἐμαυτόν, ἀπαλλάττομαι (ξεμπλέκω, γλυτώνω).

expendo, pendi, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω, [κυρίως χρήματα])

ὅθεν πληρώνω, ἀποτίνω, ἐξοφλῶ.

2) aliquid expensum (μτχ. παθ. πρκμ.) fero sumptui ὡς ἀπο-

τετισμένον (ἐξωφλημένον) φέρω τι εἰς τὰ ἐξοδα, καταχωρίζω τι

ἐν τοῖς οἰκιακοῖς ἐξόδοις, χρεώ-

νω (ἐν τοῖς λογιστικοῖς βιβλίοις) τὴν μερίδα τῶν οἰκιακῶν ἐξόδων, δαπανῶ.

expensum, ἰδ. expendo.

ex-perior, pertus sum, periri, 4. ἀποθ. «πειρῶμαί τινος», ἀναμετροῦμαι πρὸς τινα.

ex-pers, pertis (ex καὶ pars), ἄμοιρος. expers periculi ἄμοιρος (ἐλεύθερος, ἀπηλλαγμένος) κινδύνου.

ex-plōro, 1. ἐξετάζω.

ex-pōno, 3. ἐκτίθηναι, καθιστῶ γνωστόν, περιγράφω.

exposcendus, ἰδ. exposco.

ex-posco, poposci, —, 3. (ἐξαιτῶ). 2) αἰτῶ τινα ἔκδοτον, ἐξαιτοῦμαι (πρὸς τιμωρίαν) τὴν παράδοσιν τινος.

exposui, ἰδ. expono.

ex-pugno, 1. (κερδαίνω μαχόμενος, κυριεύω διὰ πολιορκίας). 2) vi expugno «κατὰ κράτος αἰρῶ», κυριεύω ἐξ ἐφόδου (ἐξ ἐπιδρομῆς).

exque (ex καὶ -que δύο λέξεις)

exque eā ἀντὶ ex eāque ἰδ. is.

ex-splendesco, [exsplendui], —, 3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.

externus, ἐξωτερικός. externum malum (=externum bellum ἐξωτερικὸν κακὸν) ἐξωτερικὸς πόλεμος, ἡ μάστιξ τοῦ ἐξωτερικοῦ πολέμου (ἀντιθ. intestinum bellum).

extra, πρόθ. μετ. αἰτ., ἐκτός.

extrēmo, ἐπίρρ., τελευταῖον Hm 2, 3.

extrēmus (ὑπερθ. τοῦ extērus ὁ ἔξω), τοπικῶς καὶ χρονικῶς: ἔσχατος. Συγκρ. exterior.

extūli, ἰδ. efferro.

exul, ūlis, ἀ., ὁ φυγάς, ὁ ἐξόριστος.

F

facile, ἐπίρρ., οὐκόλως.

facilis, e, εὐκόλος Hn 40, 3. 2) (ἐπὶ φαρμάκου) μὴ φέρων πόνους, ἀνώδυνος A 21, 2. ἰδ. celer.

facilitas, ātis, (εὐκολία τρόπων), πραότης.

facio, fēci, factum, 3. ποιῶ. aliquem imperatorem ἀναγορεύω (ἀναδεικνύω) τινὰ στρατηγόν. civem παρέχω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, πολιτογραφῶ τινα. librum ἐπεξεργάζομαι, συγγράφω βιβλίον. finem facio belli τέρας τοῦ πολέμου θέτω. mentionem μνείαν ποιῶμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ στρατιωτικῆς πορείας). progressum προσδεύω. cohortationem δίδω διαταγὴν (ὁδηγίαν). proelium navale ναυμαχίῳ. detrimentum existimationis ὑφίσταμαι ἀπώλειαν (μείωσιν) τῆς ὑπολήψεως. facio pacem εἰρήνην ποιῶμαι. facio alicui potestatem mei δίδω λαβὴν εἰς τινα εὐκόλου συλλήψεως μου (ἰδ. potestas). nihil reliqui (γεν. διαίρ.) facio οὐδὲν τοῦ λοιποῦ ποιῶμαι, οὐδὲν παραλείπω, οὐδὲν παραμελῶ, [κάνω τὸ πᾶν].

aliquid pulchre θαυμασίως [κα-
λὰ] γνωρίζω τι. versuram δια-
πραγματεύομαι (συνάπτω) νέον
δάνειον (πρὸς ἐξόφλησιν προγενε-
στέρου δανείου). Οἱ τοιοῦτόν τι
πράττοντες οἰονεὶ *vertebant*
(μετέβαλλον) *creditorem* (= ἤλ-
λασσον δανειστήν). *palam* ποιῶ
γνωστόν, διαδίδω. 2) ἀνατρέφω,
μορφῶ. *domi factus* οἶκοι εἰθισμέ-
νος, γεγυμνασμένος.

facto, ἰδ. *fio*. *quo facto* οὗ (=
τούτου δὲ) γενομένου, μεθ' ὃ γε-
γονός, οὗ ἕνεκα, διὰ τοῦτο.

factum, ἰ, οὖ., γεγονός, συμβάν,
Hn 6, 3. Πληθ. ἔργα, πράξεις A.
18, 6.

facturus, ἰδ. *facio*.

factus, ἰδ. *facio* καὶ *fio*.

facultas, ātis, εὐκαιρία Hn 9, 1.
2) (ἐνδεχομένη περίπτωσις), ἡ δυ-
νατότης A 2, 2. 3) Πληθ. τὰ μέσα
πρὸς καταβολὴν τῶν ἐξόδων, πε-
ριουσία, τὰ οἰκονομικά Hn 6, 2.
fāma, ae, (φήμη) 2) διάδοσις, θρῦ-
λος.

fames, is, πείνα.

famīlia, ae, (ἐκ τοῦ *famulus* οἰκέ-
της, ὑπηρέτης) τὸ σύνολον τῶν ὑ-
πηρετῶν (δούλων), οἱ ὑπηρεταί,
οἱ οἰκέται A 13, 3. 2) οἱ συγγενεῖς,
[τὸ συγγενολόγι] A 18, 2. 18, 3.
ἰδ. *pater familiās*.

familiāris, e, οἰκεῖος, φίλος A 16,
2. *res familiāris*, τὰ πατρῶα, ἡ
περιουσία A 2, 3. 4, 3. 6, 4. 2) οὐς.

πιστός (ἔμπιστος) φίλος A 5, 1.
familiaritas, ātis, (σχέσις οἰκογε-
νειακῇ) οἰκειότης (αἱ καλὰ σχέ-
σεις).

familiariter, ἐπίρρ., οἰκειῶς, στε-
γῶς, συγκρ. *familiarius*.

familiās (γεν. = *familiae*) ἰδ. *pa-
ter familiās*.

fastigium, ii, οὖ., (κορυφή) 2)
βαθμὸς (κοινωνικός).

favēo, fāvi, fāutum, 2. (μετὰ δοτ.)
εὐνοῶ.

febris, is, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ.
= πυρετοῦ προσβολαί.

fecēro, ἰδ. *facio*.

feci, ἰδ. *facio*.

ferē, ἐπίρρ., σχεδόν, περίπου.

fēro, tūli, lātum, *ferre*, ὑποφέρω,
ὑπομένω A 1, 3. φέρω Hn 4, 3.
calamitates belli (ὑποφέρω) τὰ
δεινὰ (τὰς συμφοράς) τοῦ πολέ-
μου. *fructum* κομίζομαι τὸν καρ-
πὸν (τὴν ἀμοιβήν), ἀμείβομαι
διά... (ἰδ. καὶ *fructus*). 2) ὑπο-
μένω (ὑποφέρω) τινὰ (τὰς ἰδιο-
τροπίας τινός) A 5, 1 ἰδ. *nobilis*
καὶ *expendo*.

ferocia, ae (τὸ ἀτίθασον). 2) ἀγε-
ρωχία, εὐψυχία.

ferrum, i, οὖ., (σίδηρος). 2) ἡ διὰ
τῶν ὅπλων βία, τὰ ὅπλα.

ficilis, e, (πήλινος ἐκ τοῦ *fin-
go* πλάττω). *vas fictile* (πληθυντ.
vasa fictilia) σκεῦος, πήλινον, ἀγ-
γεῖον κεράμειον.

fidens, ntis (κυρίως μτχ. τοῦ *fi-*

do.) θαρρῶν, θαρραλέος. fidens animus ἡ αὐτοπεποίθησις ἰδ. animus.

fides, εἰ, (πίστις). 2) ἔνορκος διαβεβαίωσις, ὑπόσχεσις Hn 2, 3. 4. προστασία Hn 9, 3.

fiduciā, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη. spe fiduciāque (ἀντὶ spe fidentissima) διὰ λίαν σταθερᾶς ἐλπίδος.

filius, ii, ὁ., υἱός.

filia, ae, θυγάτηρ.

finis, is, ὁ., (ὅριον, ὁρόσημον). 2) πληθ. τὰ σύνορα, ἡ περιοχὴ Hn 8, 1. 3) τέλος, τέρμα Hm 1, 3.

fīo, factus sum, fieri (παθ. τοῦ facio) γίγνομαι. 2) συμβαίνω, ἐπέρχομαι A 14, 2. domi factus γεγυμνασμένος, μορφωμένος ἐν τῷ οἴκῳ (οἰκοδιδάκτος) A 13, 4.

fistula, ae, σῦριγξ. 2) συρίγγιον [φίστουλας], συριγγῶδες ἀπόστημα. fistulae puris συρίγγια πύου, συριγγώδη (πυορροοῦντα) ἀποστήματα.

flagitium, ii, οὖ., αἰσχύνη, ὄνειδος, ἀτιμία.

flagro, 1. φλέγομαι.

flēo, ēvi, ētum, 2. κλαίω. flens atque osculans κλαίων καὶ φιλῶν, (ἐν μέσῳ δακρύων καὶ φιλημάτων).

fluctus, ūs, ὁ., κύμα A 6, 1. 2) fluctus (πληθ.) civiles ὁ πολιτικὸς σάλος, ἡ δίνη (τὰ νέφη) τοῦ πολιτικοῦ βίου, ὁ τῶν στάσεων χειμῶν (καταιγὶς) ἰδ. committo.

foederātus, (σύμμαχος). 2) civitas foederata, πόλις ἔνσπονδος, πόλις σύμμαχος (τοῖς Ῥωμαίοις). foedus, foederis, οὖ., συνθήκη.

fore, μέλλ. ἀπρμφ. τοῦ sum ἀντὶ futurum esse.

foret, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ sum ἀντὶ esset (forem, -es, -et, πληθ. -ent). foris, is, θύρα, (συνήθως κατὰ πληθυντ. fores, ium).

forma, ae, μορφή, ἐξωτερικὴ ὄψις, τὸ ἐξωτερικόν.

formōsus, ὠραῖος (καλοκαμωμένος).

fortē, ἐπίρρ., (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ fors τύχη) = διὰ τῆς τύχης. si forte (μεθ' ὑποτακτ.) ἂν τυχόν (ἀντὶ exspectans si forte) Hn, 8, 1.

fortis, e (ἰσχυρός). 2) γενναῖος, ἀνδρεῖος. Ὑπερθ. fortissimus.

fortitūdo, dinis, ἀνδρεία, θάρρος, τόλμη.

fortuito, ἐπίρρ., ἀπὸ τύχης, τυχαίως πως.

fortūna, ae, εἰμαρμένη A 19, 1. 2) τύχη, εὐτυχία Hm 4, 1. 3) α) τύχη, μοῖρα A 3, 3. 19, 2. β) (ἰδίᾳ κατὰ πληθυντ.) ἡ περιουσία, τὰ ὑπάρχοντα Hn 9, 3. A 2, 3. 4, 2. 21, 1.

forum, i, οὖ., (ἀγορά). 2) ἡ ἀγορὰ ὡς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστικῆς δράσεως. in foro esse coepit ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἤρχισεν, (ἤρχισε τὴν πολιτικὴν δράσίν του).

frater, tris, ἀ., ἀδελφός.
 frequens, ntis, (πυκνός, πολυάριθμος). 2) συχνός.
 frequentia, ae, (πυκνότης). 2) frequentia, (ἀφαιρ.) vulgi μετὰ συροῆς τοῦ λαοῦ (τοῦ πλήθους).
 fructus, ūs, ἀ., καρπός. 2) fructus rei familiaris αὐξήσις τῆς ἀτομικῆς περιουσίας. fructus pietatis καρπός (κέρδος) τῆς εὐσεβείας, (ἀμοιβή διὰ τὴν εὐσέβειαν).
 frumentum, i, οὖ., σῖτος.
 frūor, fructus sum, frui, 3. ἀποθ. (καρποῦμαι). 2) aliquo εὐχαριστοῦμαι μὲ τὴν συναναστροφὴν (συντροφιά) τινος, συναντῶμαι εὐχαρίστως μὲ τινα.
 frustrā, ἐπίρρ., (ἐκ τοῦ fraus ἀπάτη), μάτην. frustra facio aliquid μάτην ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ, ἀστοχῶ.
 frustror (ἐκ τοῦ frustra), —, 1. ἀποθ. (ματαιῶ). 2) me ipsum ἀπατῶ ἐμὲ τὸν ἴδιον, ἐμαυτὸν ἀδικῶ, βλάπτω.
 fuēram, ἰδ. sum.
 fuērim, ἰδ. sum.
 fuga, ae, φυγή.
 fugāram = fugavēram, ἰδ. fugo.
 fūgio, fūgi, fugitum, 3. φεύγω. 2) rei publicae procurationem ἀπέχομαι τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας, (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν).
 fugisse, ἰδ. fugio.
 fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγὴν.
 fui, ἰδ. sum.

fundamentum, i, οὖ., θεμέλιον.
 funus, funēris, οὖ., κηδεία, ἐκφορά, ταφή.
 futūrus, ἰδ. sum.

G

gener, ěri, ἀ., γαμβρός, (ὁ ἀνὴρ τῆς θυγατρὸς) A 21,4.
 generātus, (πεφυκώς). 2) ab aliquo καταγόμενος ἀπὸ τινος = ortus.
 generōsus, (εὐγενής τὴν καταγωγὴν), γενναϊόφρων, μεγαλόψυχος, ἱπποτικὸς A 3, 1.
 gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος.
 genus, genēris, οὖ., (γένος). 2) εἶδος.
 gēro, gessi, gestum, 3. (φέρω — φορῶ). 2) me παρέχω ἐμαυτὸν, συμπεριφέρομαι. me splendide ζῶ μεγαλοπρεπῶς. rem πράττω τι (κατ' ἐξοχὴν τὰ τοῦ πολέμου) διοικῶ. res ἐπιχειρήσεις (στρατιωτικὰς) διεξάγω. bellum διεξάγω πόλεμον, πολεμῶ. consulatum (praeturam) ἀσκῶ τὴν ὑπατείαν (τὴν στρατηγίαν). honores διαχειρίζομαι τὰς τιμὰς (τὰς ἀρχάς, τὰ τιμητικὰ ἀξιώματα), περιβάλλομαι ἀρχήν. res geruntur male τὰ πράγματα διεξάγονται (ἔχουσι) κακῶς. res gestae (πληθ.) αἱ πράξεις (κατ' ἐξοχὴν αἱ πολεμικαί), τὰ πολεμικὰ ἔργα, τὰ ἐν πολέμῳ ἔργα.
 gestum, ἰδ. gero.
 gloriōr, 1. ἀποθ. hac re (de hac re) ἢ hoc (αἰτ.) καυχῶμαι, μέγα

φρονῶ ἐπὶ τούτῳ.
 graecē, ἐπίρρ., ἑλληνιστί.
 graecus, ἑλληνικός. res graecae ἡ
 γραμματεία καὶ ἡ ἱστορία τῆς (ἀρ-
 χαίας) Ἑλλάδος.
 Grāius, ἰδ. Πίν. Ἱστορ. καὶ Γεωγρ.
 λ. Hercules καὶ Graius saltus.
 gratia, ae, (χάρις). 2) δημοτικό-
 της, εὐνοία (ἐξ ἐκτιμήσεως) A 2, 4.
 6, 2. 21, 1. 3) καλή (φιλική) συν-
 εννόησις, συμφιλίωσις A 17, 1 ἰδ.
 redeo.
 grātus, (ἀρεστός). 2) εὐκτός, ἐπι-
 θυμητός.
 gravis, e, βαρύς, δεινός, ὀξύς.
 gravitas, ātis, (βαρύτης). 2) ἀξία,
 σοβαρότης.

H

habēo, ūi, itum, 2. ἔχω. aliquem
 collēgam ἔχω τινὰ (ὥς) συνάρ-
 χοντα. aliquem actorem aucto-
 remque ἔχω τινὰ ὥς βοηθὸν ἐν
 τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ συμβουλῇ
 (συνεκτελεστὴν καὶ σύμβουλον,
 χεῖρας καὶ νοῦν). castra στρατο-
 πεδεύω. 2) ἔχω ἐν ἐμοί, δεικνύω A
 18, 4. 3) ποιῶ. hāc oratione ha-
 bitā τούτου τοῦ λόγου γενομένου,
 ταῦτα εἰπών. iudicium nullum ha-
 bere δὲν ἐγκαλοῦμαι εἰς δίκην, δι-
 καστήριον. 4) παρέχω. honores ἐ-
 πιδαφιεύω τιμὰς, τιμῶ. 5) ἔχω
 εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn 7, 2. A
 13, 4. 6) κρατῶ Hn 12, 2. 7) cog-
 nitum habeo (ἐγνωσμένον ἔχω),
 γινώσκω κατὰ βάθος, percep-

tum habeo (ἐντονώτ. τοῦ perci-
 pio) νοῶ κατὰ βάθος, [χ ω ν ε ὕ ω]
 A 17, 3. cognitum habeo (ἐντο-
 νώτ. τοῦ cognosco) ἔχω τινὸς ἀ-
 κριβῆ γνῶσιν, γνωρίζω τι κατὰ
 βάθος A 18, 1. 8) satis habeo + ἀ-
 πρμφ. = ἀρκοῦμαι νά... 9) habeo
 mihi curae [δοτ.] + ἀπρμφ. =
 φροντίζω (νά...), ἐπιμελοῦμαι. 10)
 θεωρῶ. habeor νομίζομαι [π ε ρ -
 ν ὦ γιά]. 11) δεικνύω, φανερώνω
 A 13, 2. 12) me habeo [=sum]
 (εἶμαι ἐν τινι καταστάσει), διά-
 κειμαι, ἔχω Hn 2, 1. 13) eius
 (τ.ἑ. v e r s ū r a e) condicionem
 aequam habeo τούτου (τοῦ νέου
 δανείου) ὅρον παραδεκτὸν (δίκαι-
 ον) συνάπτω.

habito, 1. κατοικῶ. bene habito
 καλῶς (ἀνέτως, μετ' ἀνέσεως) κα-
 τοικῶ (ἔχω ὠραῖο σπίτι).

hāc, ἐπίρρ., ταύτη, διὰ ταύτης τῆς
 ὁδοῦ.

hactenus, ἐπίρρ., μέχρις ἐνταῦθα.

hasta, ae (δόρυ). 2) hasta publi-
 ca δημοπρασία (εἰς ὄνομα καὶ διὰ
 λογαριασμὸν τοῦ Κράτους). Κατὰ
 παλαιὸν ἔθος, ὅτε ἐπωλοῦντο λά-
 φυρα πολέμου, εἰς ἐνδειξιν ἐπη-
 γνύετο δόρυ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔ-
 θος τοῦτο διετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας
 πωλήσεις, ἥτοι εἰς τοὺς πλειστη-
 ριασμοὺς τῆς περιουσίας προγρα-
 φομένων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πο-
 λῖται ἀπέφευγον κατὰ συνείδησιν
 νὰ μετέχωσι τοιούτων δημοπρα-

σιῶν. Ἰδ. accedo.
 hereditas, ātis, κληρονομία.
 heredium, ii, οὐ., κληρονομία. heredium a patre relictum κληρονόμημα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθὲν (πατρικόν), μικρὸν πατρικὸν κτῆμα.
 heres, ēdis, ἑρ., κληρονόμος.
 hic, haec, hoc, (γεν. huius, δοτ. huic κ.τ.λ.) οὗτος, ὅδε.
 hīc, ἐπίρρ. ἐνταῦθα.
 hinc, ἐπίρρ., ἐνταῦθεν. (τοπ. κ. χρον.)
 his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. hic, haec, hoc.
 historia, ae, (ἱστορία). 2) συστηματική ἱστορία. contexta συνεχῆς ἱστορία, ἱστορικὴ πραγματεία, (ἀντίθετον : βιογραφία) A 16, 3. 3) historiae (πληθ.), τὰ ἱστορικὰ ἔργα C 3, 3.
 hodiē, ἐπίρρ., σήμερον.
 homo, hominis, ἄ., ἄνθρωπος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῷον) Hn 3, 4. 2) κατὰ πληθυντ. ἄνθρωποι (κόσμος) A 13, 6.
 honos, ōris, ἄ., τιμή, ἐκδήλωσις τιμῆς A 6, 4. 2) ἡ (ἐκ τῶν ἀξιωματῶν) φήμη, ὑπόληψις A 18, 5. 3) ἀρχή, πολιτικὸν ἀξίωμα, αἱ τιμαὶ C 1, 1. A 6, 2.
 hortātū (ἀφαιρ. τοῦ οὐσιαστ. hortatus), μετὰ γεν., τῇ προτροπῇ (τινός).
 hortus, i, ἄ., (κῆπος). 2) πληθ. «παράδεισος», περιβόλος (πάρκo) hospitium, ii, οὐ., φιλοξενία.

hostia, ae, ἱερεῖον, σφάγιον, θῦμα.
 hostis, is, ἄ., (ὁ πολέμιος), ὁ ἐχθρὸς (τῆς πατρίδος).
 hūc, ἐπίρρ., εἰς τοῦτον τὸν τόπον, εἰς τοῦτο τὸ μέρος.
 huic, δοτ. ἐνικῇ τοῦ hic, haec, hoc.
 humanitas, ātis, φιλοφροσύνη, «εὐμουσία», εὐγένεια τρόπων ἀπορρέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀτόμου (πνευματικῇ καὶ ἠθικῇ ἀγωγῇ). 2) ἀνωτέρα, (ὕψηλή, λεπτὴ) μόρφωσις A 3, 3. 3) λεπτότης τρόπων, κοινωνικότης, εὐγένεια A 16, 1.
 humilis, e, (χαμηλός, χθαμαλός). 2) ταπεινός.

I

iacio, (πρόφερε jacio), iēcī, iactum, 3. ῥίπτω, βάλλω.
 iacto, (θαμιστικὸν τοῦ iacio) (ῥίπτάζω). 2) ῥίπτω (ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).
 iam (πρόφ. jam), ἐπίρρ. ἤδη.
 ianua, ae, (πρόφ. janua), θύρα.
 ibi, ἐπίρρ., αὐτοῦ, ἐκεῖ. 2) ibi=in cēna ἐν τῷ δεῖπνῳ Hn 12, 1.
 idem, eādem, idem, ὁ αὐτὸς (γεν. eiusdem, δοτ. eidem). hic idem αὐτὸς οὗτος.
 idēō, ἐπίρρ. (τούτου ἕνεκα). 2) ideo ...quod τούτου ἕνεκα... (διότι).
 idoneus, ἐπιτήδειος, κατάλληλος.
 igitur, σύνδ., λοιπόν.
 ignōro, 1. ἀγνοῶ, διατελῶ ἐν ἀγνοίᾳ.
 iis, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. is, ea, id.

ille, illa, illud, (γεν. illius, δοτ. illi κ.τ.λ.) ἐκεῖνος.

il-lūdo (in καὶ ludo), lūsi, lūsum, 3. ἐμπαίζω.

illustris, e, (φαινός). 2) ἐπιφανής (τὸ γένος) Hn 3, 2. 3) res illustris ἔργον αἰγλήεν (ἔξοχον) A 18, 2. illūsus, i. illudo.

imāgo, gīnis, (εἰκών). 2) πληθ. αἱ κῆρῖναι εἰκόνες τῶν προγόνων.

imitātor, ōris, α., μιμητής, ζηλωτής.

immīsi, iδ. immitto.

im-mitto, 3. («ἐὼ τρέχειν», «σεύω»). 2) «ἀνίημι», ἀφίνω ἐλεύθερον νὰ δράμῃ, ἐξαπολύω, ἐξαποστέλλω.

immōlo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ mola = κριθαὶ χονδροκοπανισμένοι, ἃς μετεχειρίζοντο ἐν ταῖς θυσίαις), θυσιάζω, θύω.

im-pēdio (in καὶ pes), īvi, itum, 4. ἐμ-ποδ-ίζω, κωλύω, ἀποτρέπω.

imperātor, ōris, α., ἀρχηγός, στρατηγός Hm 2, 3. Hn 3, 1. 5, 2 C 3, 1. 2) αὐτοκράτωρ στρατηγός, δηλ. ὁ νικητής καὶ τροπαιοῦχος στρατηγός A 19, 1.

imperium, ii, οὗ., (διαταγή). 2) ἀρχηγία, στρατηγία Hm 3, 3. Hn 7, 3. 3) summa imperii (τὸ ὅλον τῆς ἀρχῆς), ἡ ὑπερτάτη ἐξουσία, ἀρχιστρατηγία. 4) ἐξουσία (τοῦ διατάσσειν), δύναμις Hn 5, 3. orbis (γεν.) terrarum ἐξουσία τῆς οἰκουμένης, κοσμοκρατορία. 5) χώρα, βασιλείον, κράτος Hm 2, 5.

im-pēro, 1. προστάσσω, διατάσσω. ...alicui ut. προστάσσω τινί, ἵνα, (διατάσσω νά...).

im-pertio, īvi, itum, 4. (ποιῶ τινα κοινωνόν τινος). 3) doctrinis quibus puerilis aetas impertiri debet, erudivit διὰ τῶν γνώσεων, πρὸς ἃς ἡ παιδικὴ ἡλικία γνώριμος νὰ καθίσταται ὀφείλει, ἐξεπαίδευσε, τ.ἔ. δι' ἐκείνων τῶν γνώσεων, αἵτινες εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας τῶν παιδίων. impetrārim = impetravērim, iδ.

impetro.

impētro, 1. (ἐκτελῶ). 2) ἐπιτυχάνω, κατορθώνω τὸ ἐπιζητούμενον.

impraesentiārum, (δημώδης ἐκφρασις) ἐν τῷ παρόντι, τ.ἔ. in praesentiā harum (r e r u m).

imprudenter, ἐπίρρ., ἀφρόνως.

īmus καὶ (īfīmus) ὑπερθ. τοῦ συγκρ. inferior, κατώτατος iδ. intestinum.

in, πρόθ. I. 1) (μετ' αἰτιατ.) εἰς 2) ἐναντίον Hn 2, 3. C 2, 3. 3) χρον. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως iδ. dies 4) (ἀντὶ τοῦ ergā) πρὸς A 17, 2 II. (μετ' ἀφαιρ.) : 1) ἐπὶ τόπου· ἐν Hn 5, 1. 2, 3. 11, 4. C 1, 1. 3, 5. A 18, 1. 2. 3. 20, 3. 2) ἐπὶ χρόνου κατὰ + αἰτ. Hn 4, 3. C 1, 2. 2, 2. A 1, 3. 17, 1. 21, 5. 3) πρὸς δῆλωσιν ἄλλων σχέσεων : α') πρὸς δῆλωσιν περιστάσεων, ὅφ' ἃς διατελεῖ ἡ συμβαίνει τι:

horum in concursu τούτων ἐν τῇ συμπλοκῇ. in omni procuratione ἐν πάσῃ διοικήσει. in similitudine esse διχονοῶ, διαφωνῶ. β') πρὸς δῆλωσιν προσώπων, οἷς ἀνέκει τι. erat in puero ὑπῆρχεν ἐν τῷ παιδί. in adolescentulo...erat ἐν τῷ νεαρῷ (ἐν τῷ νέῳ ἀνδρὶ) ὑπῆρχε. γ') πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος, ἢ τῆς καταστάσεως, ἐν ᾗ τις εὐρίσκεται : in sestertio ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... [ιδ. sestertius]. δ') πρὸς δῆλωσιν ἀριθμοῦ : in eis (ἀντὶ in numero eorum) μετὰ τούτων Hm 2, 4. Hn 4, 4. 12, 2.13, 2. A 13, 3. ε') πρὸς δῆλωσιν πραγμάτων, εἰς ὧν τὴν σχέσιν ἀφορᾷ τι : pacem conciliavit, in quo (= in qua re) εἰρήνην ἐποίησεν, ἐν ᾧ πράγματι, (ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὁποίαν).

in-cendo (in καὶ cando), ndi, nsum, 3. ἀνάπτω Hn 5, 2. 2) ἐξάπτω Hn 2, 1.

in-cido (in καὶ cado), cidi,—, 3. (εἰσπίπτω). 2) εἰσχωρῶ.

in-cipio (in καὶ cāpio), cēpi, ceptum, 3. (ἐπιχειρῶ). 2) ἄρχομαι.

in-cito, 1. (ἐλαύνω τι). 2) προτρέπω, παροτρύνω (εἰς ἀμίλλαν).

incognitus, ἄγνωστος.

incōla, ae, ἄ., κάτοικος.

incredibilis, e, ἀπίστευτος. incredibile dictū (β' ὑπτιον τοῦ ῥ. dico) ἀπίστευτον εἰπεῖν, λόγου χρει-

τον, πίστεως μεῖζον.

incuria, ae, ἀμέλεια, ἀφροντισία. inde, ἐπὶ., (ἐντεῦθεν). 2) μετὰ ταῦτα. indicium, ii, οὖ., (ἐνδειξις). 2) τεκμήριον.

indico, 1. δηλῶ, φανερώω, καταδεικνύω, (προδίδω).

in-digēo (indu [= in] καὶ egeo), ūi, —, 2. ἐνδεῶς ἔχω τινός. alienarum opum ἐνδεῶς ἔχω (λαμβάνω ἀνάγκην) ξένης βοήθειας. medicinā (ἀφαιρ.) κάμνω χρῆσιν (ἔχω χρεῖαν) φαρμάκων.

in-dūco, 3. (εἰσάγω). 2) παρασύρω Hn 5, 3. 3) προτρέπω Hn 8, 1. 4) in errorem εἰς πλάνην εἰσάγω, (πᾶρα) πλανῶ.

inductus, ιδ. induco.

indulgentia, ae, ἐπιείκεια (ὕποχρεωτικοὶ τρόποι).

indulgēo, dūsi, [dultum], 2. (χαρίζομαι). 2) εἶμαι (ὕπερβολικῶς) ἐπιεικής, δὲν πιέζω τοὺς ὀφειλέτας (να καταβάλωσι τὸ χρέος των εἰς τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας).

industria, ae, δραστηριότης, ἐνεργητικότης C 3, 1. 2) φιλοπονία C 3, 4. 3) ἐθελοπονία A 13, 4.

in-ēo, ii (σπανιώτ. ivi), itum, ire, (εἰσέρχομαι). 2) rationem σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σχέδιον. consilium λαμβάνω ἀπόφασιν.

in-ermis, e, (in καὶ arma), ἄοπλος.

inertia, ae, (ἐκ τοῦ iners [in στερητ. καὶ ars τέχνη] = ἄτεχνος). 2)

ἡ πρὸς φυγοπονίαν ῥοπή, ῥαθυμία, ὀκνηρία.

in-fēro, intūli, illātum, inferre, (εἰσφέρω). 2) bellum in Italiam μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ θέατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἰταλίαν. arma Italiae (δοτ.) πολεμῶ κατὰ τῆς Ἰταλίας.

infestus, δυσμενής. animo infesto ἐν πνεύματι δυσμενεῖ, ἐχθρικῶς, μετὰ μίσους, μισῶν.

infimi, ōrum (ιδ. imus), οὖς., οἱ ταπεινότατοι (κατὰ τὴν τάξιν).

infinītus, (ἄπειρος). 2) ὑπέρμετρος.

in-fitior, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ in-fitias ire αἰτ. πληθ.) ἀρνοῦμαι.

ingenium, ii, οὖ., (φυή). 2) φυσικὸν δῶρον, εὐφυΐα, πνεῦμα.

inīcio [πρόφ. injīcio] (in καὶ iācio), iēcī. iectum, 3. ἐμβάλλω, προξενῶ.

inīi, iniēram, ιδ. in eo.

inimicitia, ae, ἐχθρα. Συνήθως ἐν τῷ πληθ. : ἐχθρικαὶ διαθέσεις.

inimicus (in καὶ amicus), ἐχθρικός. inimicissimus, (ἐχθεστός).

2) οὖς. ὁ θανάσιμος ἐχθρός.

inīquus (in καὶ aequus) ἄνιστος. 2) ἄδικος.

inīitum, ii, οὖ., ἀρχή. initio (ἀφαιρ.) κατ' ἀρχάς.

in-nitor, innixus sum, innīti, 3. ἀποθ. στηρίζομαι.

innixus, ιδ. innitor.

inopīa, ae, ἔνδεια, inopia publica, ἔνδεια δημοσία, οἰκονομικαὶ τοῦ

κράτους δυσχέρειαι.

inprīmīs (imprimis καὶ in prīmīs), ἐπίρρ., ἐν τοῖς πρώτοις, πρὸ πάντων, κατ' ἐξοχήν, ἰδίᾳ.

inquam, inquis, inquit, (ἐλλειπτικὸν ῥῆμα), λέγω, -εις, -σι.

in-sciens, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ. inscientibus iis ἀγνοούντων τούτων, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).

insidiae, arum (πληθ.) ἐνέδρα Hn 4, 3. 5, 3. 2) δόλος, ἐπιβουλὴ Hn 12, 2.

insidior, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.), ἐνεδρεύω.

in-stitūo (in καὶ statūo), tūi, tūtum, 3. (ιδρύω). 2) ἀρχίζω, ἀναλαμβάνω Hn 2, 4. C 3, 3. A 14, 2. 3) ἀποφασίζω Hn 8, 3.

insūla, ae, νῆσος.

intel-lēgo (inter-lego), exi, ectum, 3. ἐννοῶ (διὰ τῶν αἰσθήσεων ἢ τοῦ νοῦ), διακρίνω. 2) συμπεραίνω Hn 5, 4.

intemperanter, ἐπίρρ., ἀκράτως, ἀμέτρως.

inter, πρόθ. μετ' αἰτ., μεταξύ.

inter-cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2)

intercedit obtrectatio ἀναφύεται [ὑπάρχει ἔς τὸ μέσον] ἀνταγωνισμὸς (ζηλότυπος). querimonia ἀφορμὴ παραπόνων παρεμπίπτει, ἀναφύεται. 3) παρέρχομαι (περνῶ) A 20, 2.

intercessisse, ιδ. intercedo.

interdum, ἐπίρρ., ἐνίοτε.

inter-ēo, ire, διαφθείρομαι, ἀπόλ-

λυμαι Hm 4, 3. Hn 2, 4. 2) ἀπο-
θνήσκω (χάνω τὴν ζωὴν μου) Hn
13, 1.

interfēci, ἰδ. interficio.

inter-fīcio (inter καὶ fācio), fēci,
fectum, 3. (φθείρω). 2) ἀποκτεί-
νω. interficior ἀποθνήσκω, φο-
νεύομαι.

interficiundus (=interficiendus
ἰδ. interficio), φονευτέος. ad hunc
interficiendum πρὸς τὸ φονεῦ-
σαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον τού-
του.

interiērim, ἰδ. intereo.

interim, ἐπίρρ., ἐν τῷ μεταξύ (χρό-
νῳ).

interiōr, ἄ. καὶ θ., interiūs, οὐ.,
(γεν. interiōris), συγκρ. ἐνδότε-
ρος, ἰδ. consilium.

interiērem, ἰδ. intereo.

interitus, ūs, ἄ., ἀπώλεια, θάνατος.

inter-pōno, 3. (τίθημι ἐν τῷ μέ-
σῳ). 2) με παρεμβαίνω, ἐπεμ-
βαίνω, (δανείζω χρήματα).

interpretor, 1. ἐρμηνεύω, ἐξηγῶ.

inter-sum, (ἐν τῷ μέσῳ εἰμί, πα-
ρευρίσκομαι), συμμερίζομαι, συμ-
μετέχω, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος
(ἀναμειγνύομαι).

intestīnum, i, οὐ., ἔντερον. imum
intestīnum τὸ ὀρθὸν ἢ ἀπευθυ-
σμένον ἔντερον, τ.ἔ. ἡ τελευταία
μοῖρα τοῦ παχέος ἐντέρου.

intestīnus (ἐκ τοῦ intus ἐντός·
πρβλ. ἐντόσθια ἐκ τοῦ ἐντοσθεν,
ἐντοσθι), ἐσωτερικός, ἐμφύλιος,

(ἀντίθετον: externus ἐξωτερικός).
intīme, ἐπίρρ., οἰκειότατα.

intra, πρόθ. μετ' αἰτ. (ἐνδον). 2)
ἐν τῇ σφαίρᾳ + γεν. Hn 11, 4.

in-vēnio, 4. (εὐρίσκω). 2) ἀνακα-
λύπτω, ἐξευρίσκω.

inventūrus, ἰδ. invenio.

in-veterasco (ἐναρктиκὸν τοῦ in-
vetēro), rāvi,—, 3. ἐγγηράσκω.
2) (ἐπὶ χρέους) διαιωνίζω, διαιω-
νίζομαι, παλαιοῦμαι, χρονίζω A
2, 5.

invictus (in καὶ vinco), ἀήττητος,
ἀνίκητος.

invidīa, ae, φθόνος.

invīto, 1. καλῶ, προσκαλῶ.

iocor, 1. ἀποθ. (πρόφερε jocor),
ἀστειεύομαι. iocans παίζων, χά-
ριν παιδιᾶς.

Iovi, δοτ. τοῦ Iuppiter.

ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτὸς
οὗτος (ὁ ἴδιος). 2) μετὰ σημασίας
ἐπιρρηματικῆς: ἀκριβῶς Hn
10, 5.

irascor, irātus sum, irasci, 3. ἀποθ.
ὀργίζομαι.

irātus, παρωργισμένος ἰδ. iras-
cor.

ire, ἀπαρμφ. τοῦ ῥήμ. eo.

ir-ridēo (in καὶ rideo), rīsi, rīsum,
2. ἐγγελῶ, μυκτηρίζω, σκώπτω.

is, ea, id, (γεν. eius, δοτ. ei), οὗτος.

itā, ἐπίρρ., οὕτω, τόσον, non ita
multis diebus (ἀφαιρ. χρόνου) οὐχὶ
τόσον πολλὰς ἡμέρας ὕστερον, ὁ-
λίγας ἡμέρας ἔπειτα.

itaque, καὶ οὕτω (=et ita) A 15,
1. 2) σύνδ. ὅθεν.

itemque (=et item ἐπίρρ.) ὡσά-
τως, ὡς καί.

iter (ἐκ τοῦ it[īn]er), γεν. itinēris
οὐ., πορεία, (πορεία τοῦ στρατοῦ).
itērum, ἐπίρρ., τὸ δεύτερον Hn 5, 3.

C 2, 2. 2) δεύτερον Hn 6, 1.

itinēre, ἀφαιρ. τοῦ iter.

iubēo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum
2. κελεύω, διατάσσω, παραγγέλλω.

iūcundus (πρόφ. jucundus), τερ-
πνός, τερψίθυμος A 14, 1. 2) εὐ-
χάριστος, προσφιλής A 16, 1.

iudiciūm (πρόφ. iudiciūm), ii, οὐ.
κρίσις. 2) δικαστήριον, δίκη A 6, 3.
ιδ. habeo. 3) (κρίσις) iudicio (ἀ-
φαιρ.) ἐκ πεποιθήσεως, ἐσκεμμέ-
νως A 15, 3.

iūdīco (πρόφ. iudīco), 1. δικάζω,
καταδικάζω. 2) exulem iudico
aliquem (κρίνω τινὰ ἐξόριστον),
καταδικάζω τινὰ εἰς ἐξορίαν, ἐξο-
ρίζω. hostem iudicatum καίπερ
κριθέντα (κηρυχθέντα) ἐχθρόν (τῆς
πατρίδος). 3) κρίνω, ἀποφασίζω
Hn 13, 2. A 13, 3. 16, 1. 20, 5.

4) συνάγω, συμπεραίνω A 15, 3.
Iuppiter (πρόφ. Juppiter), γεν.
Iovis, δοτ. Iovi, αἰτ. Iovem, ἀ-
φαιρ. Iove, ἀ., Ζεὺς, Iuppiter
optimus maximus Ζεὺς ἄριστος
μέγιστος.

iūro (πρόφ. juro), 1. ὀμνύω, ὀρκί-
ζομαι.

iūs (πρόφ. jus), iuris, οὐ. δίκαιον,

δικαιοσύνη. 2) δικαστήριον A 6, 3.

3) iuris consultus, ἀ., ὁ νομομα-
θής, (δεινὸς νομικός).

iūs-iurandum, (γεν. iuris iurandi
δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure iu-
rando), οὐ., ὅρκος (τῶν πολι-
τῶν), ἑνορκος διαβεβαίωσις. 'Ο
ὅρκος τῶν στρατιωτῶν ἐλέγετο sa-
cramentum.

iussi, ιδ. iubeo.

iuvencus, i, ἀ., (πρόφ. juvencus),
νέος ταῦρος, μόσχος.

iūvit, ιδ. iuvo.

iūvo (πρόφ. juvo), iūvi, iūtum,
1. βοηθῶ, ὑποστηρίζω.

iuxta (πρόφ. juxta), πρόθ. μετ'
αἰτ. = παρὰ + αἰτ., ἐπὶ + δοτ.
πλησίον.

K

Kālendae, ārum ἐκ τοῦ (calo =
καλῶ), Καλάνδαι (Καλένδαι), τ.ῆ.
ἡ πρώτη ἡμέρα ἐκάστου μηνός.
prīdie Kal. (=Kalendas) Aprīles
τῇ προτεραιᾷ τῶν Καλανδῶν τοῦ
'Απριλίου (ἦτοι τῇ 31 Μαρτίου).

L

labor, ōris, ἀ., μόχθος, ταλαιπωρία.

laccio, īvi, itum, 3. «καταπει-
ράζω», προκαλῶ.

lacrima, ae, (δάκρυμα), δάκρυ.

lapis, īdis, ἀ., (λίθος). 2) «ἄρος»,
«στήλη», κατὰ παράλειψιν τοῦ
ἐπιθ. miliarīus (= ἔχων 1000), ὁ
μυριοδείκτης λίθος, τὸ μυριάριον
(=1000 ῥωμαϊκὰ βήματα), ιδὲ
καὶ passus.

largitio, ōnis, (φιλοδωρία). 2) ἀθέμιτος γενναιοδωρία, δεκασμός, δωροδοκία (κατὰ τὰς ἐκλογάς).

laus, laudis, ἔπαινος, ἐπαινετική ἀναγνώρισις.

lautus, (κυρ. μτχ. τοῦ lavo λούω ὅθεν λελουμένος, λ ο υ σ μ έ ν ο ς).

2) μεγαλοπρεπής, sum imprimis lautus ζῶ μεγαλοπρεπέστατα («ζῆν ἐν πᾶσι λαγῶις»), εἶμαι πολὺ γενναϊδωρος (ἐν τῇ ζωῇ).

lectica, ae, ἐκ τοῦ lectus [λέκτρον], κλινίδιον, φορητὴ κλίνη, κοινὸν φορεῖον.

lecticula, ae, (ὑποκοριστ. τοῦ lectica), μικρὸν ἀπέριττον (ἀπλοῦν) φορεῖον.

lectio, ōnis, ἀνάγνωσις.

lector, ōris, ἀ., ἀναγνώστης.

legatus, i, ἀ., πρεσβευτής, ἀπόστολος Hn 7, 2. 12, 2. 12, 4. 2) ὁ μετὰ τὸν Ῥωμαῖον ἐπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὑπαρχος A 6,4.

lĕgo, lĕgi, lectum, 3. ἀναγιγνώσκω.

lĕvis, e (κοῦφος). 2) ὁ μὴ ἔχων βαρύτητα, ἀσήμαντος, μηδαμινός, ἐλαφρὸς A 13, 6. 3) ἐπὶ νόσου : ἀνεκτός A 22, 3. 4) κουφόνους (ἐλαφρόμυθος), ἄστατος, A 15, 1.

lĕvo, 1. ἀνακουφίζω.

lex, legis, νόμος.

libenter, ἐπίρρ., ἀσμένως.

liber, bri, ἀ., βιβλίον.

liberalis, e, (τοῦ ἐλευθέρου). 2) ἐλευθέριος, εὐγενής, ὑποχρεωτικός.

liberalitas, ātis, ἐλευθεριότης, γενναιοδωρία.

liberaliter, ἐπίρρ., φιλοξένως, ἐλευθερίως.

librarius, ii, ἀ., ἀντιγραφεὺς βιβλίων. Δι' αὐτῶν διεδίδοντο τὰ εἰς ὀλίγους τότε κυκλοφορούμενα χειρόγραφα βιβλία.

littera, ae, (γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαβήτου). 2) πληθ. ἡ ἐπιστολή.

3) Graecae litterae, τὰ ἑλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἡ ἑλλην. γραμματεία. 4) γράμματα, ἐλευθέριοι τέχναι (σπουδαί) C 3, 1. A 1, 2.

5) ἡ συγγραφική, τὸ συγγράφειν Hn 13, 2.

litteratus (δεδιδραγμένος). 2) κατηρτισμένος ἐν τινι γλώσσῃ, (ἐγγράμματος).

litus, ōris, οὐ., ἀκτή, παραλία.

locuplĕto, 1. πλουτίζω (τι διά τινος).

locus, i, ἀ., (πληθ. loca, ōrum, οὐ.) τόπος, μέρος Hm 1, 2. Hn 11, 1. A 20, 1. τόπος (διαμονῆς) Hn 12,3.

τοποθεσία, ἔδαφος Hm 2, 4. Hn 3,4. εὐνοϊκὸν (διὰ τὸν ἀντίπαλον) σημείον, εὐκαιρία βλάβης Hm 1,2.

longē, ἐπίρρ., (μακράν). 2) πολὺν καιρόν. Συγκρ. longius (=diutius).

longus, μακρὸς, σχινοτενής (ἐπὶ τόπου καὶ χρόνου).

lumbus, i, ἀ., ἰσχίον (ἐξ οὗ lumbago ἰσχυάς, ὀσφυαλγία).

luxuria, ae, τρυφή, πολυτέλεια.

M

magis, επίρρ., μάλλον.

magister, tri, ἄ., (ἄρχων). 2) magister equitum ἑπταρχος.

magistrātus, ūs, ἄ., ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαί, οἱ ἄρχοντες), οἱ δύο ὕπατοι Hn 7, 2. 2) ἡ ἀρχή τοῦ σωφétου (ἐν Καρχηδόνι) Hn 7,5. 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη) ἀρχή, ἄρχων A 18, 1. 4) τὸ δημόσιον ὑπούργημα A 18, 6.

magnificus, μεγαλοπρεπής, (μεγαλοπρεπῶς ζῶν).

magnitūdo, īnis, (μέγεθος). 2) μέγα ποσοστὸν A 14, 3. magnitudo animi μεγαλοψυχία.

magnus, μέγας, ἐκτεταμένος A 12, 3. 2) πολυάριθμος Hn 3, 2. magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χρήματα. 3) σημαντικός, σπουδαῖος Hm 4, 1. C 1, 2. 3, 1. A 2, 4. 16, 1. 20, 5. Συγκριτ. maior ἄ. καὶ θ., maius οὐ. (γεν. maiōris) μεῖζων. maiōres, um, ἄ., οἱ πρόγονοι. Ὑπερθ. maxīmus μέγιστος.

mālē, επίρρ., κακῶς, οὐχὶ ἐπιτυχῶς.

mallet, πρτ. ὑποτ. τοῦ ῥ. malo.

malo, malūi, malle (mage [= magis] + volo), μάλλον θέλω, προτιμῶ.

mālum, i, οὐ., τὸ κακόν, τὸ δεινόν.

malum externum ὁ (πλήρης δεινῶν) ἐξωτερικὸς πόλεμος Hm 2,1.

Πληθ. mala, ōrum, οὐ., ἡ δεινὴ θέσις Hm 2, 3.

manceps, cīpis, ἄ., (ὁ ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2) nullius rei manceps οὐδενὸς πράγματος (οὐδεμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐργολήπτης, ἐργολάβος, (μισθωτής, ἐνοικιαστής).

mando (ἐκ τοῦ manus καὶ do), 1. παραγγέλλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστευομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός.

mānēo, nsi, nsum, 2. μένω, παραμένω.

mansi, id. maneo.

manus, ūs, χεῖρ id. do. 2) δύναμις, στρατὸς Hm 4, 3.

mare, is, οὐ., θάλασσα. et terrā et marī καὶ κατὰ γῆν (κατὰ ξηρὰν) καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (= fretum) Hm 4, 1.

maritīmus, παραθαλάσσιος. 2) θαλάσσιος A 6, 1.

mater, tris, μήτηρ.

matrimonīum, īi, οὐ., γάμος, συνοικέσιον.

matūrē, επίρρ., προώρως.

maxīmus, id. magnus.

medicīna, ae, φάρμακον, ἱατρικόν.

medīcus, i, ἄ., ἱατρός.

medimnus, i, ἄ., μέδιμνος (μέτρον ἄττικόν). Γεν. πληθ. medimnum. Ὁ ἄττικὸς μέδιμνος ἦτο (= 6 modii) περίπου λίτραι 52, 53.

mediocris, e, μέτριος, μέσος A13,3. 2) μτφρ. μέτριος, μικρός, ὀλίγος A 13, 4.

meditor, 1. (πρβλ. (μέδ-ομαι), ἀποθ. διανοοῦμαι (σχεδιάζω)).

mēmōr, ōris, μνήμων.

memōria, ae, (μνήμη). 2) φήμη, διήγησις, διάδοσις Hn 8, 2. 3) μνήμη, (οἱ ἐπιγιγνόμενοι) Hn 13, 3. mendaciūm, ii, οὐ., ψευδός.

mens, mentis, νοῦς, διάνοια, φρόνημα.

mensis, is, ἀ., μῆν. in singulos menses καθ' ἑκάστον μῆνα, μηνιαίως.

mensūra, ae, μέτρον, τὸ μετρεῖν.

mentio, ōnis, μνεῖα. mentione facta μνεῖας γενομένης.

mercennarius, μισθοφορικός.

merēo, ūi, itum, 2. (ἄξιός εἰμι). 2) primum stipendium mereo τοῦ πρώτου (στρατιωτικοῦ) μισθοῦ εἶμαι ἄξιός, τελῶ (κάμνω) τὴν πρώτην στρατείαν.

meritō, ἐπίρρ. δικαίως.

-met, μόρ. ἐγκλιτ. γε ἰδ. egomet.

metior, mensus sum, 4. ἀποθ. μετρῶ.

meus, ἐμός.

mihi, δοτ. τοῦ ego.

mīgro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάττω τὸν βίον (ἀποθνήσκω).

miles, litis, ἀ., στρατιώτης.

mille, ἄκλ., χιλιάς, χίλιοι. Πληθυντ. milia passuum trecenta χιλιάδες βημάτων τριακόσιαι.

mīnor, ἀ., κ. θ., mīnus οὐ. (γεν. minōris συγκρ. τοῦ parvus), μικρότερος. minor quinque et viginti annis natus (ἰδ. nascor) ἥσ-

σων τῶν πέντε καὶ εἴκοσιν ἐτῶν γεγονώς, νεώτερος τῶν 25 ἐτῶν, μόλις εἴκοσιπενταετής.

mīnus, συγκρ. ἐπίρρ., ἥττον, ὀλιγώτερον. minus robustus=non robustus ὅχι τόσον ἰσχυρός, ὀλιγον ἰσχυρός.

mīror, 1. ἀποθ. θαυμάζω, ἐκπλήττομαι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ. mīsi, ἰδ. mitto.

mitto, mīsi, missum, 3. πέμπω, στέλλω, γράφω ἐπιστολήν, ἐπιστέλλω A 16, 3. 20, 1.

moderatio, ōnis, μετριάσμός, ἡ (ἐν τῇ βιοτικῇ οἰκονομίᾳ) μετρίότης, περιορισμός.

modiūs, μέτριος, (ὅσον πρέπει). modius, ii, ἀ., μόδιος (μέτρον σιτηρῶν, περίπου 8,754 λίτρας=1/6 τοῦ ἀττικοῦ μεδίκνου). Γεν. πληθ. (ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ) modium.

mōdō, ἐπίρρ., μόνον. modo-modo ὅτε μὲν-ὅτε δέ. non modo... sed etiam οὐ μόνον ἀλλὰ καί.

mōdus, i, ἀ., τρόπος 2) modus mensurae τὸ μέτρον (τοῦτο) τοῦ μετρεῖν (ἦτοι οἱ 6 μόδιοι) A 2, 6.

mons, montis, ἀ., ὄρος.

monumentum, i, οὐ., (μνημεῖον).

2) τάφος (=sepulcrum).

morbus, i, ἀ., νόσος. morbus oculorum νόσημα, νόσος τῶν ὀφθαλμῶν, ὀφθαλμία.

mōrior, mortūs sum, mōri, 3. ἀποθ. ἀποθνήσκω.

mōror, 1. ἀποθ., διατρίβω. cum diu-

tius morarētur, ἐπειδὴ μακρότερον (χρόνον ἢ ὁ σ ο ν ὁ νόμος ἐπέτρεπε) διέτριβε. 2) λαμβάνω, καταλαμβάνω θέσιν (ἐπὶ στρατηγῶν) Hn 5, 1. 3) διατρίβω (ἐπὶ τόπου) A 20, 1.

mors, mortis, θάνατος.

mos, moris, ἄ., ἔθος A 6, 2. 2) πληθ. (ἡθικῶς) ὁ χαρακτήρ, τὸ ἦθος C 3, 5. A 5, 3. 14, 2. 19, 1. 3) τὰ ἦθη (τοῦ ἔθνους ἢ τῆς χώρας) Hm 3, 3. τὰ ἦθη (τῶν προγόνων) A 18, 1.

multiplico, 1. (πολλαπλασιάζω) 2) multiplicandis (ἀφαίρ.) usūris διὰ πολλαπλασιασμοῦ (ἐπισωρεύσεως) τόκων, ἐπισωρεύσει τόκων (ὥστε οὗτοι νὰ αὐξάνουν τὸ χρέος).

multitudo, īnis, πληθὺς, πληθθος, σμῆνος (κ ο π ά δ ι).

multo, ἐπίρρ., πολλῶ, πολύ.

multus, πολὺς Hn 1, 2. 5, 3. 2) πολὺς, υπερβολικὸς A 13, 5. 3) οὐς. multa, ōrum, οὐ., πολλὰ Hn 2, 3. 4) πολὺς, μέγας C 3, 4.

munditia, ae, (καθαριότης). 2) κομψότης, (ἀπλότης μετὰ καλαισθησίας).

municipium, īi, οὐ., ἰσοτελὴς πόλις. Πόλις ἐκτὸς τῆς 'Ρώμης κειμένα, ἰδίᾳ ἐν τῇ 'Ιταλίᾳ κατ' ἰδίους νόμους καὶ ὑπὸ ἰδίους ἄρχοντας κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται ταύτης εἶχον τὰ δικαιώματα τοῦ ῥωμαίου πολίτου.

munio, īvi, itum, 4. (ὀχυρῶ). 2) itinera (τεχνικὸς ὄρος) = κατασκευάζω (ἀνοίγω), χαράττω ὁδοὺς (πρὸς δίοδον τοῦ στρατοῦ).

munus, ěris, οὐ., λειτουργία, (καθῆκον). 2) δῶρον, δωρεὰ Hn 7, 3. 12, 3. 3) munus fortunae εὐνοια τύχης, ἀγαθὴ τύχη.

murus, i, ἄ., (τοῖχος). 2) muri (πληθ.) τὰ τεῖχη τῆς πόλ., τεῖχισμα.

mutatio, ōnis, μεταβολή. rei publicae μεταβολὴ τῆς πολιτείας, πολιτικὴ ἀναστάσις (ταραχή).

mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

N

nactus, ἰδ. nanciscor.

nam, σύνδ., διότι.

namque, σύνδ., διότι.

nanciscor, nactus sum, nancisci 3. ἀποθ. λαγχάνω. sorte provinciam nactus Hispaniam κλήρω (ὥς) ἐπαρχίαν λαχὼν [ἀφοῦ ἔλαβε] τὴν 'Ισπανίαν. 2) morbum περιπίπτω εἰς νόσον (πρβλ. τὸ ἡμέτερον: ποῦ τὴν πέτυχα τὴν ἀρώστια).

narro, 1. διηγοῦμαι.

nāscor, nātus sum, nāsci, 3. ἀποθ. ex aliquo γεννῶμαι ἐκ τινος. natus Drusilla (ἀφαίρ.=Drusillae filius) ὁ ἐκ τῆς Δρουσίλλης. natus γεγονώς. domi natus οἰκογενής.

natīo, onis, ἔθνος.

natūra, ae, φύσις A 22, 2. 2) χα-
ρακτήρ, φύσις, φυσική κλίσις, τὸ
φυσικὸν A 5, 1. 17, 3.

natus, ιδ. nascor.

naufragium, ii, οὐ., ναυάγιον.

naúticus, ναυτικός, castra nau-
tica, τὸ ὁρμητήριον τῶν νεῶν,
νεώριον (σταθμὸς τῶν πλοίων, ὅσ-
τις ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὀχυρώσεων
μετὰ φρουρᾶς πρὸς φύλαξιν τῶν
νεωλοκουμένων πλοίων).

navālis, e, ναυτικός. proelium na-
vale ναυμαχία.

navis, is, ναῦς.

nē, (ἐπίρρ.). 2) σύνδ., ἕνα μὴ, ὅ-
πως μὴ.

-nē, μόρ. ἐγκλιτ., εἰ, ἄν...

nēs ἢ nēque, σύνδ., οὔτε, μήτε, καὶ
οὐ, καὶ μὴ, καὶ δέν, καὶ νὰ μὴ.

necesse, ἀκλ., necesse est δεῖ, ἀ-
νάγκη εἶναι.

necessitūdo, inis, (ἀνάγκη). 2)
σύνδεσμος (ὑπηρεσιακός), C 1, 3.
Οἱ ταμίαι ἦσαν συνημμένοι πρὸς
τοὺς ἀρχηγούς, ὑφ' οὗς ὁ κληῖρος
(=sors, τ.ἑ. ἡ τοῦ θείου κρίσις)
εἶχεν αὐτοὺς ὑπηγμένους δι' ἀρ-
ρήκτου ἡθικοῦ δεσμοῦ. Ὁ δεσμός
οὗτος οὐδὲν διέφερεν ἐκείνου, ὁ
ὅποῖος συνέδεε τὰ τέκνα πρὸς
τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦτο ἡ ταιαύτη
σχέσις, καθὼς ἡ συγγενική, ἐκα-
λεῖτο necessitudo. 3) εἰκειότης,
στενὸς δεσμός ἢ σχέσις μεταξὺ
συγγενῶν, δεσμοὶ συγγενείας A
19, 4.

nefās (nē καὶ fās), (μόνον κατ' ὀ-
νομ. καὶ αἰτ.) τὸ ἀνόσιον, πᾶν ὅ,τι
ἀπαγορεύει ὁ θεὸς καὶ ὁ φυσικὸς
νόμος, ἱεροσυλία ιδ. duco ἐν τέ-
λει.

nēgo, 1. ἀρνοῦμαι Hn 12, 3. λέγω
ὅτι δέν... Hm 1, 5.

negōtium, ii (nec καὶ otium), ἀ-
σχολία, ἔργον, ὑπόθεσις.

nēmo, γεν. nullius, δοτ. nemini,
αἰτ. neminem, ἀφαιρ. nullo (ἐκ
τοῦ nē καὶ hēmo [= homo]),
οὐδεὶς A 6, 3. 2) ἐπιθετικῶς =
nullus A 19, 3.

neptis, is, ἐγγόννη.

neque, ιδ. nec. 2) neque multo
post οὐ πολλῷ ὕστερον, μετ' οὐ
πολύ.

néuter (nē-ūter), néutra, néutrum
οὐδέτερος. in néutram partem,
εἰς οὐδέτερον μέρος (δηλ. οὔτε
πέρα πολύ, οὔτε πολὺ ὀλίγον) ιδ.
conspicio.

nihil, (γεν. nullius rei, δοτ. nulli
rei, ἀφαιρ. nulla re), οὐδέν.

nihil, ἐπίρρ., κατ' οὐδέν A 21, 5.

nihilō, ἐπίρρ., (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ ni-
hilum, i, οὐ., οὐδέν). nihilō
setius οὐδέν ἤττον.

ni-si, σύνδ. εἰ μὴ, ἐὰν μὴ (=si non).
nego nisi (=dico non... nisi) λέ-
γω ὅτι δέν... ἐὰν μὴ, λέγω ὅτι τό-
τε μόνον..., ἐάν.

nobilis, e, (γνωστός [ἐκ τοῦ no-
sco]). 2) οὐσ. πλθ. nobiles, ium
ἀ., οἱ εὐγενεῖς. Οὕτως ἐκαλοῦντο ἐν

'Ρώμη ἐκεῖνοι, ὧν οἱ πρόγονοι
 ἤρξαν ἀνωτέρας ἀρχάς C 2,3. 3)
 ὀνομαστός. nobilis feror φέρομαι,
 θεωροῦμαι (ὧν νέος) διακεκριμέ-
 νος A 1, 3.
 nocendus, ἰδ. noceo.
 noeō, cūi,—, 2. (μετὰ δοτ.) βλά-
 πτω.
 noctū, ἐπίρρ., νύκτωρ, (ἐν καιρῷ)
 νυκτός.
 nōlo (ἐκ τοῦ ne-vōlo), nolūi, nol-
 le (ἀνώμ.), δὲν θέλω.
 nomen, īnis, οὐ., ὄνομα. sine no-
 minibus ἄνευ ὀνομάτων, (ἄνευ
 δηλώσεως ἐκάστοτε τοῦ ὀνόμα-
 τος). suo nomine ἰδ. suus.
 nomīno, 1. ὀνομάζω.
 nōn, οὐ, οὐκ, (ὅχι, δέν).
 nonaginta, ἀριθμ., ἐνενήκοντα.
 nonnihil, ἔστιν ὅ τι, τί. nonnihil
 tempōris τὶ χρόνου, χρόνον τινά.
 οὐσ. nonnulli, ōrum, ἄ., τινές.
 nōnus, ἑνατος.
 notitīa, ae, γνῶσις, γνωριμία.
 nōto, 1. σημειῶ, ἀναγράφω C 3, 4.
 A18,2. ἀναφέρω, μνημονεύω A18,3.
 novem, ἑννέα.
 novus, νέος.
 nox, noctis, νύξ.
 nūbo, psi, ptum. 3. (καλύπτω διὰ
 πέπλου), 2) ἐπὶ γυναικὸς alicui
 λαμβάνω τινά σύζυγον (ὑπανδρεύ-
 ομαι).
 nullus, (γεν. nullius, δοτ. nullī,
 κ.λπ.) οὐδεὶς C 2,4. A 6,3. 14,3.
 18,2. 2) οὐσ. οὐδεὶς Hn 5, 1.

num, (μόρ. ἐρωτημ.), εἰ, ἄν...
 numērus, i, ἄ., ἀριθμὸς A 12, 4. 2)
 δύναμις Hn 2, 1.
 numquam, ἐπίρρ., οὐδέποτε.
 nune, ἐπίρρ., νῦν, τώρα.
 nuntio, 1. (ἀν)αγγέλλω.
 nuptīae, ārum, μόνον κατὰ πληθ.
 (ἐκ τοῦ nubo), γάμος.
 nūpta, μτχ. ἰδ. nubo.

O

ob, πρόθ. μετ' αἰτ. διὰ + αἰτ., ἔ-
 νεκα.
 ob-dūco, 3. (προσάγω). 2) ob-
 ductā nocte (ἐνν. caelo) ἔξα-
 πλωθείσης τῆς νυκτός (ἐπὶ τοῦ
 οὐρανοῦ), νυκτὸς ἐπιγενομένης, ὑ-
 πὸ τὸ σκότος τῆς νυκτός, (ἐν νυκτὶ
 σκοτεινῇ).
 obductus, ἰδ. obduco.
 obiēci, ἰδ. obicio.
 obicīo (πρόφ. objicīo, ob καὶ
 jācio), iēcī, iectum, 3. (προβάλλω).
 2) me ἀντεπεξέρχομαι, ἀντι-
 τάσσομαι. 3) obicior ἀντιτάσσο-
 μαι quo repentīno visu obiecto
 οὗ (= τούτου δὲ) τοῦ ἀπροσδο-
 κήτου θεάματος ἀντιταχθέντος, διὰ
 τῆς ἀντιτάξεως τοῦ αἰφνιδίου τού-
 του φαινομένου.
 obītus, ūs, ἄ., (ob + eo), θάνατος.
 ob-sēcro (ob καὶ sacro), 1. ἐξορ-
 κίζω, ἱκετεύω ἰδ. oro.
 ob-sēquor, 3. ἀποθετ. (ἔπομαι).
 2) studiis (δοτ.) = εἶμαι (ψυχῇ
 καὶ σώματι) ἀφιερωμένος εἰς

τὰς μελέτας, ἐπιδίδομαι A 2, 2. observantiā, ae, (λεπτή εὐλάβεια). μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορά, ἐπιφυλακτικότης (ἀποχή ἀπὸ πάσης πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς θέσεως). obses, obsidis, ἄ., ὄμηρος. ob-sidēo (ob καὶ sēdeo), sēdi, sessum, 2. πολιορκῶ. obstinatio, ōnis, ἰσχυρογνωμοσύνη taciturnā obstinatione διὰ τῆς σιωπηρᾶς ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς. obtestatio, onis (ἐπιμαρτυρία). obtestationes patris οἱ τοῦ πατρὸς ἐξορκισμοί, (αἱ θερμαὶ) ἱκεσίαι (παράκλησεις) τοῦ πατρὸς. obtigi, id. obtingo. ob-tinēo (ob καὶ tēnēo), tinūi, tentum 2. κατέχω, καταλαμβάνω A 6, 4. 2) διατηρῶ A 1, 1. ob-tingo (ob καὶ tango), tigi,—, 3. (ἐφάπτομαι). 3) τυγχάνω τινί, κλήρῳ δίδομαι. obtrectatio, ōnis, (κακοήθης) ἄμιλλα, κακεντρεχῆς ἀνταγωνισμός. obviam, (ἐπίρρ., εἰς ἀπάντησιν). 2) obviam venio ἀντεπεξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι, id. καὶ venio. occasio, ōnis, εὐκαιρία. oc-cido. (ob καὶ caedo κόπτω), cīdi, cīsum, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης). Hamileāre occiso τοῦ Ἀμίλκα φονευθέντος, μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα. occupatio, onis, ἀσχολία, ἐνασχόλησις.

oc-cūpo (ob-cāpio), 1. κατέχω. sum occupatus in apparando (ἐνν. bellum ἢ copias) εἶμαι ἀπρησχολημένος περὶ τὸ παρασκευάζειν (τὸν πόλεμον ἢ τὰς πολεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν πολεμικὴν παρασκευήν. occupo saltus, exitus (αἰτ. πληθ.) κατέχω, καταλαμβάνω τὴν κλεισώρειαν, τὰς ἐξόδους.

octoginta, ὀγδοήκοντα.

oculus, i, ἄ., ὀφθαλμός.

odium, ii, οὐ., μῖσος. odium patrum τὸ (παρὰ) τοῦ πατρὸς κληρονομικὸν μῖσος.

of-fendo, ndi, nsum, 3. προσκρούω, (πειράζω).

offensio, ōnis, σύγκρουσις, δυσarrέσκεια, δυσarrέστησις.

officium, ii, οὐ., 1) (προθυμία εἰς τὸ ἐξυπηρετεῖν), ἐξυπηρετικότης, καλωσύνη A 2, 6. 2) ἔφεσις τοῦ ποιῆσαι τὸ καθήκον, συναίσθησις ἢ ἐπίγνωσις τοῦ καθήκοντος, καθήκον A 6, 5.

o-mitto (ob καὶ mitto), 3. παραλείπω (ἐν τῇ διηγῇσει).

omnis, e, πᾶς Hn 2, 1. 9, 2. 2) ὅλος, ὁλόκληρος Hn 3, 1. 9, 3. A 3, 2. 14, 3.

opera, ae (ἐργασία, προσπάθεια). 2) cuius opera (ἀφαιρ.) οὗ τῇ ἐνεργείᾳ (παροτρύνσει, ὑπαιτιότητι) Hn 7, 3. 3) δρᾶσις, ὑπηρεσία C 1, 1. operio, rui, rtum, 4. καλύπτω, σκεπάζω.

opīnor, 1. ἀποθ. νομίζω.
 oppīdum, ī, οὐ., πόλις.
 op-plēo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ
 (γεμίζω).
 opplētus, īd. oppleo.
 op-prīmo (ob καὶ prēmō), pressi,
 pressum, 3 (καταπιέζω). 2) κα-
 ταβάλλω, ἀφανίζω.
 op-pugno (ἐντονώτερον τοῦ obsi-
 dēo), 1. πολιορκῶ.
 ops (ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μόνον ἐν
 τῇ γεν. opis, αἰτ. opem καὶ ἀφαιρ.
 ope) πληθ. opes (γεν. opum),
 δύνამεις, ἰσχὺς Hn 10, 2. 2) βοή-
 θεια Hn 1, 3. 3) χρηματικὰ μέσα,
 περιουσία A 2, 2. 4.
 optīmus (ὑπερθετ. τοῦ bonus),
 ἄριστος, ἐξαίρετος, ἐξαισίος, ἐπι-
 τηδεύτατος, ἐπιδεξιώτατος.
 oratio, ōnis, λόγος, ὁμιλία (σύντο-
 μος) A 22, 1. 2) λόγος γραπτὸς
 C 3, 3.
 orātor, ōris, ὁ., ῥήτωρ.
 orbis, is, ὁ., (κύκλος). 2) orbis
 terrarum ἡ οἰκουμένη.
 ordīno, 1. κατατάσσω κατὰ хро-
 νολογικὴν σειρὰν (ἀντὶ ordine
 enumerō) ἐν (χρονολογικῇ) δια-
 δοχῇ καταγράφω.
 ordo, ordinis, ὁ., τάξις A 18, 3. 2)
 τάξις, θέσις (ἐν τῇ κοινωνίᾳ) A 13,
 6. ordo equester ἡ ἱππὰς τάξις, ἡ
 τάξις τῶν ἱππέων, ἡ ἱππικὴ τάξις.
 origō, gīnis, (γένεσις). Πληθ. O-
 rigīnes «Ἀρχαῖ» C 3, 3. 3) γένος,
 οἰκογένεια A 1, 1. 3) familia-

rum, γενεαλογία, γενεαλογικὸν δέν-
 δρον A 18, 2.
 orior, ortus sum, orīri, 4. ἀποθ.
 (ἀνατέλλω, προκύπτω), 2) orior
 a + ἀφαιρ. (ἧ καὶ ἄνευ τῆς προ-
 θέσ.) κατάγομαι ἀπό... — notans
 quis a quōque (=et a quo) or-
 tus (ἐνν. esset) quos honores
 (cepisset) quibusque tempori-
 bus cepisset (honores) ἀναφέρων
 τίς [ἦτο] (πῶς ὠνομάζετο) [καὶ]
 ἀπὸ ποίου κατήγετο, ποίας ἀρχάς
 (τιμητικὰ ἀξιώματα) [κατέλαβε]
 καὶ κατὰ ποίους χρόνους (πότε)
 κατέλαβεν (αὐτάς) A 18, 3.
 oris, īd. os.
 ornātus, (κεκοσμημένος). 2) ἐξωπλι-
 σμένος, σεσαγμένος (μὲ πυργίσκον),
 μεθ' ὅλης τῆς σκευῆς του. Hn 3, 4.
 orno, 1. (κοσμῶ). 2) κλείζω, λαμ-
 πρύνω.
 oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro at-
 que obsecro θερμῶς ἱκετεύω, (ἐξ-
 ορκίζω) īd. obsecro.
 ortus, īd. orior.
 ōs, ōris, οὐ., (στόμα). 2) (φωνητι-
 κὸν ὄργανον), λόγος (ἐκλυσιτικός).
 oscūlor, 1. ἀποθ. (κατα) φιλῶ.
 os-tendo, ndi, ntum, 3. (ἐπι)δει-
 κνύω Hn 11, 2. 2) δηλῶ Hn 12, 5.
 ostentatio, ōnis, μεγαλαυχία, καύ-
 χησις, ἐπίδειξις (ματαίᾳ).
 otium, īi, οὐ., (ἀπραγμοσύνη). 2)
 (ἡ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη
 ἡσυχία) ἀσφάλεια καὶ γαλήνη»
 εἰρήνη (ἀντίθ. bellum).

P

pacī, δοτ. τοῦ pax.

paene, ἐπίρρ., σχεδόν.

palam, ἐπίρρ., (φανερῶς), ἰδ. facio.

par, paris, ὅμοιος, ὁ αὐτός, ἴσος.

pari modo καθ' ὅμοιον τρόπον,

δηλ. (χρονολογικῶς) C 3, 4. par

non sum ἴσος δὲν εἶμαι, (ἀριθμη-

τικῶς εἶμαι κατώτερος). par prin-

cipibus (δοτ.) ὅμοιος τοῖς μεγά-

λοις (τ.ἔ. ἐγνώριζε νὰ τηρῇ τὴν

ἐμπρέπουσαν στάσιν κατὰ τὰς σχέ-

σεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους).

par... ac ὅμοιος... ἤ, ὅμοιος...

καί, ὁμοιός τινι... in pari peri-

culo sum εἶμαι ἐν μέσῳ (ἐν κατα-

στάσει) ὁμοίου κινδύνου Hm 2, 1.

pārēo, rūi, —, 2. (φαίνομαι). 2)

ὑπακούω, πείθομαι.

pāro, 1. bellum παρασκευάζω πό-

λεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πό-

λεμον.

pars, partis, μέρος, τμήμα A 2, 3.

2) πλευρὰ Hn 12, 3. 3) κόμμα A

2, 2 partes Sullānae (Cinnānae)

ἡ μερίς, τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα (τοῦ

Κίννα). partes optimae τὸ ἀρι-

στοκρατικὸν (τ. ἔ. τὸ Συγκλητι-

κὸν) κόμμα, ἦτοι οἱ optimātes,

(γεν.) -ium.

parum, ἐπίρρ., ὀλίγον. non parum

ὄχι μικρόν, ἱκανῶς, ἀρκοῦντως.

passus, Hn 13, 3. A 2, 4. ἰδ. patior.

passus, ūs, ἄ., βῆμα, ῥωμ. βῆμα

= 5 πόδες, δηλ. 1,48 μέτρον. Ἐ-

πομένως milia (οὐδ. πληθ. τοῦ

mille) passuum decem = χιλιάδες

βημάτων δέκα (= 10 ῥωμ. μίλια),

δηλ. 14.800 μ., ἦτοι 15 περίπου

χιλιόμετρα.

patē-facio, 3. (ἐκ τοῦ pateo καὶ

facio ἀνεῶχθαι ποιῶ), ἀνοίγω.

loca τὰ δύσβατα μέρη κἄνω βα-

τά, προσιτά, ἀνοίγω δρόμους, ὁ-

δοποιῶ τὰ ἄβατα.

patēfēci, ἰδ. patefacio.

patēo, tūi, —, 2. ἀναπέπταμαι. ho-

nore patent τὰ ἀξιώματα ἀνα-

πέπτανται (εἶναι προσιτά), ἡ

πρὸς τὰς τιμὰς ἄγουσα εἶναι ἐλευ-

θέρα (ἀνοικτή).

pater, tris, ἄ., πατήρ. 2) πληθ. ὡς

τιμητικὴ προσωνομία τῶν συγ-

κλητικῶν (οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους):

patres conscripti (=senatores)

[ἰδ. conscriptus]. pater familias

(familias εἶναι ἀρχαϊκὸς τύπος

τῆς γεν. ἐνικοῦ ἀντὶ familiae), ἄ.,

ὁ οἰκοδεσπότης, ὁ οἰκογενειάρχης.

paternus, πατρικὸς, τοῦ πατρός.

pātiōr, passus sum, pāti, 3. ἀποθ.

ὑποφέρω, ἀνέχομαι A 15, 1. 2) ἐ-

πιτρέπω, (παρὰ)δέχομαι Hn 13.

3. A 2, 4. 5.

patriā, ae, πατρίς.

pāucus, (πρβλ. παῦ-ρος, σχεδόν

μόνον κατὰ πληθ. ἀριθ.), ὀλίγοι

(τὸν ἀριθμόν).

pāulum, ἐπίρρ., μικρόν, ὀλίγον. pau-

lum modo ὀλίγον μόνον.

pax, pacis, (εἰρήνη). 2) σύναψις εἰ-

ρήνης, συνομολόγησις εἰρήνης A 18, 2.

pecunia, ae, χρήματα, περιουσία.
 pecuniōsus, πολυχρήματος, εὐκα-
 τάστατος.
 pedester, stris, stre, πεζικός, τῆς
 ξηρᾶς.
 pedissequus, i, ἀ., (pes καὶ sequor)
 ὁ ἀκόλουθος (δοῦλος ἀκολουθῶν ἢ
 συνοδεύων τὸν κύριον ἐξερχόμε-
 νον).
 pello, pepuli, pulsum, 3. ὠθῶ,
 ἐξωθῶ. 2) τρέπω εἰς φυγὴν, ἀπο-
 κρούω, νικῶ.
 pendo, pependi, pensum, 3. (στα-
 θμῶ, ζυγίζω). 2) πληρώνω.
 pepuli, id. pello.
 per, πρόθ. μετ' αἰτιατ. διὰ (γεν.):
 α) τοπικῶς Hn 4, 2. per lumbos
 κατὰ τὰ ἰσχία. β) πρὸς δῆλωσιν
 τῆς αἰτίας: per senatum ἔνεκα
 τῆς συγκλήτου, καλυψούσης (μὴ
 ἐπιτρεπούσης) τῆς συγκλήτου.
 peraeque, ἐπίρρ., πᾶν ἐξ ἴσου,
 (πᾶν ὁμοίως), κατὰ κανόνα, κα-
 νονικῶς.
 per-āgo, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέ-
 ρας. rebus peractis τῶν πραγμά-
 των εἰς πέρας ἀχθέντων (μετὰ τὴν
 διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων).
 propositum φέρω εἰς πέρας τὸν
 σκοπὸν τὴν (ἀπόφασιν). consu-
 latu peracto τῆς ὑπατείας περα-
 τωθείσης (μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑ-
 πατείας).
 Perceptus, id. habeo.
 per-cipio (per-cāpio), cēpi, cep-
 tum, 3. (καταλαμβάνω). 2) γινω-

ρίζω, ἐκμανθάνω.
 per-dūco, 3. (διάγω). 2) ἄγω Hn
 4, 3.
 peregrinatio, ōnis, ἀποδημία, δια-
 τριβὴ ἐν ξένῃ χώρῃ.
 per-ēo, ii, itum, ire, ἀπόλλυμαι,
 ἀποθνήσκω.
 per-fūgio, fūgi,—, 3. καταφεύγω
 (τίθεμαι ἐν ἀσφαλείᾳ) Hn 7, 6.
 perfunctus, id. perfungor.
 per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ.
 (ἐπιτελῶ). 2) laboribus (ἀφαιρ.)
 ὑφίσταμαι, ὑπομένω (περὶ ἄω)
 μόχθους.
 pericūlum, i, οὖ., κίνδυνος.
 peritūrus, id. pereō.
 peritus, ἔμπειρος.
 per-mitto, 3. (ἀφίνω τινὰ νὰ δι-
 ἐλθῇ). 2) rem arbitrio (δοτ.) κα-
 ταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν (τινός),
 ἐξαρτῶ τι ἀπὸ τινος (προσώπου).
 perpetūo, ἐπίρρ., διηνεκῶς, ἀδια-
 λείπτως, καθ' ὅλον τὸν βίον.
 perpetūus, (διηνεκής), ὅλος C 1,3.
 2) odium perpetuum μῖσος διαρ-
 κές, ἀδιάλειπτον, ἄσβεστον Hm 4,3.
 per-scribo, 3. γράφω, ἱστορῶ (λε-
 πτομερῶς, διεξοδικῶς,
 ἀκριβῶς).
 persecutus, id. persēquor.
 per-sēquor, 3. ἀποθ. διώκω ἀκα-
 ταπαύστως, ἀγωνίζομαι διηνεκῶς
 Hm 1, 4. 2) (ἐνν. scripturā=γρα-
 φῇ) ἐκθέτω ἐγγράφως (κατὰ χρο-
 νολογικὴν σειράν), περιγράφω, πρα-
 γματεύομαι C 3, 4.

per-suādeo, āsi, āsum, 2. πείθω.
 persuasēram, ιδ. persuadeo.
 (pertaedet), pertaesum est, 2.
 ἀπρόσ. (κόρος ὑπάρχει). 2) ne-
 gotii suscepti κόρος, ἀγδία, ἀ-
 νία (βαρεμός) ἔλαβέ με τοῦ ἀνα-
 ληφθέντος (ὑπ' ἐμοῦ) ἔργου, ἐγ-
 καταλείπω ἔξ ἀνίας τὸ ἀναληφθὲν
 ἔργον. A 15, 2.
 per-terrēo, rūi, rītum, 2. κατα-
 πλῆττω.
 perterrītus, ιδ. perterreo.
 pertinaciā, ae, τὸ ἐπιμονόν, ἐπιμονή.
 pertinēo (per-tēneo), linūi, (ten-
 tum), 2. (διατείνω). 2) συνεισφέ-
 ρω, συντελῶ, ἀφορῶ, ἀποσκοπῶ.
 per-turbo, 1. ταραττώ, εἰς ταραχὴν
 φέρω, εἰς ταραχὴν ἐμβάλλω.
 per-vēnio, 4. ἀφικνούμαι, perve-
 nio ad desperationem περιέρχο-
 μαι (φθάνω) εἰς ἀπελπισμόν, ἀ-
 πελπίζω (ἀπελπίζομαι).
 per-verto, 3. (ἀναστρέφω). 2) per-
 verto mores διαστρέφω, διαφθεί-
 ρω τὰ ἤθη.
 petiērim = petiverim, ιδ. peto.
 pēto, īvi καὶ īi, ītum, 3. (ὀρμῶ,
 πρβλ. πέτομαι), ἐπιφέρωμαι 2) pe-
 to ut παρακαλῶ νά... 3) Etruriam
 διευθύνωμαι εἰς Ἑ. Hn 4, 2. 4)
 honores θηρεύω τὰ ἀξιώματα sa-
 lutem fugā ζητῶ τὴν σωτηρίαν
 διὰ τῆς φυγῆς. 5) petor καταζη-
 τοῦμαι.
 piētas, ātis, (εὐσέβεια, αἵσθημα
 ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς πάν-

τας εἰς οὓς τοῦτο ὀφείλεται, ἤτοι:
 πρὸς θεούς, πατρίδα, γονεῖς καὶ
 στενοὺς συγγενεῖς). 2) σεβασμός,
 εὐσέβεια, ἡ πρὸς τοὺς συγγενεῖς
 ἀγάπη A 5, 1. ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς
 ἀγάπη A 17, 1.
 plebes, ēi, ὁ λαὸς (ὡς τάξεις, ἐν
 ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πατρικίους
 καὶ τὴν σύγκλητον) ιδ. tribunus.
 plerique, pleraeque, plerāque, οἱ
 πολλοί, ἡ πλειονότης.
 plerumque, ἐπίρρ., ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
 στον, κατὰ μέγιστον μέρος.
 plumbum, i, οὐ., μόλυβδος.
 plurimus, ὑπερθ. (τοῦ plus) πλεῖ-
 στος.
 plūš, plūris, (συγκρ. τοῦ multus)
 πλείων, πλέον. plures (ἀρσ.) ar-
 mati μέγας ἀριθμὸς ὠπλισμένων.
 2) plus ὡς οὐσ. οὐδέτ. (μετὰ
 γεν.): plus salis πλέον κομψότη-
 τος, περισσοτέρα κομψότης. 3) ὡς
 ἐπίρρ., πλέον.
 poena, ae, ποινή.
 Poenus καὶ συνήθ. πληθ. Poeni,
 ōrum, καὶ ἐπίθετον Poenicus,
 (ιδεὶ Πίνακα ἱστορ. καὶ γεωγραφ.)
 ἀντὶ Punīcus = Karthaginiensis
 (πρβλ. poena [ποινή] — pūnio,
 moenia—mūnio).
 poēta, ae, ἀ., ποιητής.
 poētīcē, ēs, (αἰτ.-en), (ἐλληνικὴ
 καὶ ῥωμαϊκὴ) ποίησις.
 poētīcus, ποιητικὸς, ἀφορῶν (εἰς...)
 pol-licēor, citus sum, 2. ἀποθετ.
 ὑπισχνούμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.

pompa, ae, πομπή. pompa funē-
ris, πομπή κηδείας, μεγαλοπρεπής
κηδεία (ἀκολουθία ταφῆς).
pōno, posūi, positum 3. (τίθη-
μι). 2) principem (τάττω τινά)
ἀρχηγόν (ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρα-
τοῦ). pono castra στρατοπεδεύω.
pono statuam ιδρύω, ἀνεγείρω
ἀνδριάντα.
popūlus, i, ἄ., λαός, δῆμος.
porto, 1. κομίζω (κουβαλῶ).
possessio, ōnis, κτήσις (ιδία κτή-
σις ἀκινήτου), κτήμα.
possem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ possum.
possum, potūi, posse, δύναμαι.
ut omnes honores quos possent
(ἐνν. h a b ē r e) haberent ὥστε
να ἐπιδαψιλεύσονται πάσας τὰς τιμὰς,
ἅς ἠδύναντο νά (ἐπιδαψιλεύσω-
σιν).
post, πρόθ. μετ' αἰτ., μετὰ + αἰτ.
2) ἐπίρρ., ἔπειτα. multo post
πολλῶ (πολύ) ὕστερον.
postēā, ἐπίρρ., ὕστερον, μετὰ ταῦτα.
posteaquam, σύνδ. ἀφοῦ = post-
quam.
postērus, ὕστερος, ὕστεραῖος.
postquam, σύνδ. μετὰ πρkm. ὀριστ.
ὥς, ἀφοῦ. 2) μετὰ ὑπερσυντ. ὀριστ.
ὕστερον ἢ, ἐξ οὗ, ἀφ' οὗ.
postūlo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn 2,4.
2) ἀπαιτῶ (μετ' αἰτ. καὶ ἀπρμφ.)
Hn 12, 3.
posuēro, ιδ. pono.
potens, ntis (δυνάμενος). 2) ὑ-
περθ. potentissimus μέγx δυ-

νάμενος, μεγίστην ἐπιρροήν ἔχων
(ἄσκων).
potentia, ae, ἰσχὺς (προσωπικὴ
ἐπιρροή ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν
ἰσχὺν τῶν νόμων), αὐθαιρεσία.
potēram, πρτ. ὀριστ. τοῦ possum.
potestas, ātis, δύναμις, ἰσχὺς A
4, 1. 2) ἐξουσία (τοῦ τιμητοῦ) C
2, 3. 3) sum in potestate meā
εἶμαι αὐτεξούσιος, δὲν ἐξαρτῶμαι
ἀπὸ ἄλλου. alicui potestatem sui
facere παρέχω λαβὴν τοῦ ἐαυ-
τοῦ μου πρὸς τινά, ἀφίνω τὸν ἐαυ-
τόν μου ἐκτεθειμένον, ὥστε νά συλ-
ληφθῇ ὑπὸ τινος (ὡς αἰχμάλωτος).
Hn 9, 1.
potius, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον ὑπερθ.
potissimum μάλιστα, κατὰ προ-
τίμησιν, κατὰ πρῶτον Hn 11,6.
ἀκριβῶς, κατ' ἐξοχὴν A 3, 3.
potuēro, ιδ. possum.
potuisse, πρkm. ἀπρμφ. τοῦ ῥ.
possum.
praebeō (prae καὶ hābeo), būi,
bitum, 2. (παρέχω). 2) me eā-
dem diligentia (ἀφαιρ.) δεικνύω
ὁμοίαν περίσκεψιν (κατὰ λέξιν :
παρέχω ἐμαυτὸν ὁμοίως περισκέ-
ψεως).
praeceptum, i, οῦ., διδασκαλία,
δόγμα A 17, 3. 2) διαταγή, ἐντο-
λή. praecepto (ἀφαιρ.) μετὰ γεν. :
κατὰ διαταγὴν (τινος) Hn 11, 4.
prae-cipio (prae καὶ cāpio) προ-
λαμβάνω. 2) ut διατάσσω... νά.
prae-cipue, ἐπίρρ., ὅλως ἰδιαιτέρως,

ἐξαίρετως.

prae-dīco, 3. προλέγω A 16, 4.

prae-dīco, 1. ἀναφέρω, μνημονεύω
A 13, 7.

praedium, ii, οὖ., κτήμα, γαιοκτη-
σία.

praeesse, id. praesum.

praefectūra, ae, ἄξιωμα ἐν τῷ στρα-
τῷ προερχόμενον ἐν τῇ διοικήσει
ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπά-
του ἢ στρατηγού εἰς ῥωμ. ἱππεῖς,
διοίκησις, ὑπαρχία.

praefectus, i, ἀ., ἐπιτηρητής, ἐπό-
πτης (ἐν Καρχηδόνι). Ἀντιστοι-
χεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ῥώμῃ.

praefui, id. praesum.

praemium, ii, οὖ., βραβεῖον, ἀντα-
μοιβή.

praes, praedis, ἀ., (ἡ ὑπὲρ ἐργο-
λήπτου τινὸς παρὰ τρίτου διδο-
μένη εἰς τὸ δημόσιον ἐγγύησις).
2) ὁ (ἀξιόχρεως) ἐγγυητής.

prae-scribo, 3. (προγράφω). 2) ἐκ
τῶν προτέρων παραγγέλλω, προ-
διαγράφω, διατάσσω.

praesens, ntis, παρὼν id. prae-
sum.

praesidium, ii, οὖ., (φρουρά, στρα-
τός). 2) πληθ. = castra nautica.

praestitisse, id. praesto.

prae-sto, stiti, stitum, 1. ὑπερ-
βάλλω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω Hn
1, 2. A 3, 3. 18, 5. 2) ἐκτελῶ, πρα-
γματοποιῶ, ἐκπληρῶ A 15, 1.

prae-sum, fui, esse (προΐσταμαι).

2) ἀναλαμβάνω διοίκησιν, διοικῶ

praeesse coepit (praefuit ἤρξε).

3) potestati προΐσταμαι ἐξουσίας.
διευθύνω (διοικῶ) ἀρχήν, ἄξιωμα.

praeter, πρόθ. μετ' αἰτ., πλήν, ἐκτός
Hn 3, 4. A 14, 3. 2) παρὰ + αἰτ.

Hn 12, 5. 3) κατ' ἐξάίρεσιν, ἐκτός
A 1, 3. 2, 4.

praeter-ēā, ἐπίρρ., ἐκτός τούτων,
πρὸς τούτοις, πλήν τούτου.

praeter-ēo, ii, itum, ire, παρέρ-
χομαι. 2) ἀφίνω ἀμνημόνευτον.

praeteribo, id. praetereo.

praeterquam, ἐπίρρ., ἐκτός, πλήν.
praeterquam quod ἐκτός ὅτι.

praetor, ōris, ἀ., (πραίτωρ), στρα-
τηγός (τὸ ὑπάτον πολιτικὸν ἄξιωμα
ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ).

praetūra, ae, στρατηγία.

prēces, γεν. precum (κατὰ πληθ.)
δέησις, παρακλήσις.

prēmo, pressi, pressum, 3. (πιέ-
ζω), καταδιώκω (πεισματωδῶς),
πρόσκειμαι. 2) premor valetu-
dine κατατρύχομαι ὑπὸ τῆς ἀσθε-
νείας, (παλεύω μὲ τὴν ἀρρώστια).

pretium, ii, οὖ., (τιμή). 2) ἀργύ-
ριον, χρήματα.

(prex), id. preces.

pridīe, ἐπίρρ., τῇ προτεραίᾳ. pri-
die Kal(endas) Aprīles τῇ προ-
τεραίᾳ τῶν Καλανδῶν τοῦ Ἀπρι-
λίου (τῇ 31ῃ Μαρτίου).

prīmo, ἐπίρρ., πρῶτον, κατ' ἀρχάς.

prīmum = primo, ὁ ιδέ.

prīmus, πρῶτος.

prīnceps, cīpis, ἀ., (ἄρχων), πρῶ-

τος Hm 3, 3. 2) ἀρχηγός, ἐπὶ κεφαλῇς Hn 2, 6. ἡγεμὼν A 20, 5. 3) μέγας, σπουδαῖος, διακεκριμένος A 17, 3. πληθ. principes οἱ πρόκριτοι (πολιῖται), οἱ μεγάλοι Hn 9, 3. A 3, 1. 4) principes οἱ πρωτεύοντες, οἱ μεγάλοι πολιτικοὶ ἄνδρες A 16, 4. 19, 2. principātūs, ūs, ἄ., ἡ πρώτη τάξις, τὰ πρωτεῖα A 5, 4. (κυρίως ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ) C 2, 2. prior, ἄ., καὶ θ., prius, οὐ. (γεν. priōris) συγκρ. πρότερος. pristīnus, πρότερος. prius, ἐπίρρ. συγκρ., πρότερον. priusquam, σύνδ., πρὶν ἢ, πρίν. privātus, i, ἄ., ὁ ἰδιώτης (ἄνευ δημοσίου ὑπουργήματος). privignus, i, ἄ., ὁ πρόγονος, (ὁ (π ρ ο γ ο ν ό ς)). pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ.: κατὰ + αἰτιατ. πρὸς + αἰτιατ. ἐν σχέσει πρὸς... probabilis, e, (εὐλογος, πιθανός). 2) δόκιμος. prōbo, 1. (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκιμάζω, ἐγκρίνω. procuratio, ōnis, (ἐπιμέλεια). 2) διοικήσεις, δημοσία ὑπηρεσία. pro-cūro, 1. negotia φροντίζω περὶ τῶν ὑποθέσεων. proditus, id. prodo. pro-do, dīdi, dītum, 3. (προσφέρω) 2. memoriae (δοτ.) παραδίδω τι τῇ μνήμῃ (τῇ ἱστορίᾳ, τοῖς ἐπιγιννομένοις). memoria prodita

est εἰδησις διεδόθη. pro-dūco, 3. (προάγω). 2) dolo (ἀφαιρ.) in proelium προάγω διὰ δόλου, δολάζω πρὸς μάχην. 3) vitam μηχανώνω (παρατείνω) τὴν ζωήν. productus, id. prodūco. proelium, īi, οὐ., (συμπλοκή). 2) μάχη. navale proelium (ναυτική μάχη), ναυμαχία. profectus, id. proficiscor. professus, id. profiteor. proficiscens (ἀντὶ profectūrus = μέλλων νὰ πορευθῇ) Hn 2, 3. id. proficiscor. pro-ficiscor, fectus sum, proficisci, 3. ἀποθ. πορεύομαι. Hn 2, 3. βαδίζω ἐναντίον 5, 1. 8, 1. in castra εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς τὸν πόλεμον), ἐκστρατεύω. profitēor (pro-fāteor), fessus sum, 2. ἀποθ. ὁμολογῶ, λέγω. pro-flīgo, 1. καταβάλλω, κατανικῶ. pro-fūgiō, 3. (προφεύγω). 2) domo φεύγω ἐκ τῆς πατρίδος. progressus, ūs, ἄ., πρόοδος, προκοπή. pro-hibeo (pro-hābeo), būi, bītum, 2. ἀπείργω. transitū (ἀφαιρ.) ἀπείργω (ἀπὸ) τῆς διαβάσεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν. prolābor, lapsus sum, lābi, 3. ἀποθ. (πρόσω ὀλισθαίνω). 2) ἐπὶ κτηρίου: εἶμαι ἔτοιμος νὰ καταρρεύσω, (ἀπειλῶ κατάρρευσιν).

pro-mitto, 3. (καθίημι). 2) ὑπισχνοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.
 pro-nuntio, 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀπαγγέλλω, ἀπομνημονεύω.
 1. propāgo, 1. διαδίδω, (μεταφυτεύω). 2) fines imperii ἐπεκτείνω τὰ ὅρια τοῦ βασιλείου.
 2. propāgo, gēnis, (βλάστημα ἀμπέλου). 2) πληθ. γενεαλογία (οἰκογενείας), γενεαλογικὸν δένδρον, (στέμμα οἰκογενειακόν).
 propatūlum, i, οὖ. (κυρ. μέρος ἐκτιθέμενον εἰς τὰ ὄμματα πάντων), προαύλιον, αὐλή.
 propere, ἐπίρρ., ταχέως, ἐν σπουδῇ.
 propinquus, ὁ ἐγγύς, πλησιόχωρος.
 propius, ἐπίρρ. (συγκρ. τοῦ prope ἐγγύς) κατ' αἰτ., ἐγγύτερον.
 pro-pōno, 3. (προτίθημι). 2) quaestionem προβάλλω, (προτείνω) ζήτημα. remedia προτείνω (ὀρίζω) φάρμακα.
 propositum, i, οὖ., (τὸ προκείμενον), σκοπός.
 propter, πρόθ. (μετ. αἰτ.), ἕνεκα, διὰ + αἰτ.
 pro-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐξορμῶ). 2) tanta vis morbi prorūpit τοσαύτη ὁρμή τῆς νόσου ἐπέπεσε, μετὰ τοσαύτης ὁρμῆς ἐνέπεσεν (ἐξεδηλώθη) ἡ νόσος.
 pro-sēquor, 3. ἀποθ. προπέμπω.
 prosperitas, ātis, εὐτυχία A 19, 3.
 prosperitas valetudinis ἀκμή εὐρωστίας, καλὴ (ἄκρα) ὑγεία.

pro-spicio (pro-spēcio), spexi, spectum, 3. (προσρῶ). 2) βλέπω μακράν, παρατηρῶ.
 pro-ut, ἐπίρρ., «καθ' ὅ», ὥς, καθάπερ.
 providēo, 2. (προνοῶ). 2) λαμβάνω πρόνοϊαν, (προφυλακτικὰ μέτρα), ἐπινοῶ πανουργίαν.
 provincia, ae, ἐπαρχία.
 proximus, ὑπερθ. (τοῦ propior), ἐγγύτατος, πλησιέστατος Hn 11, 4. 2) προσεχῆς Hn 3, 2.
 prudentia, ae, εὐφύτα, πρόνοια, περίσκεψις, ψυχραιμία. 2) τέχνησμα Hn 11, 7.
 publico, 1. (δημοσιῶ).. 2) bona δημεύω τὴν περιουσίαν.
 publicē, ἐπίρρ., (δημοσίχ). 2) ἐν ὀνόματι τῆς πολιτείας A 3, 1. δημοσίχ ἀποφάσει, ἐπισήμως Hn 3, 1. 3) διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου. A 2, 4. 3, 1.
 publicus, δημόσιος, τοῦ κράτους.
 puer, ĕri, ἄ., παῖς, νεανίας. 2) δοῦλος (ἀσχέτως ἡλικίας, πρβλ. «παῖς» γκαρσόν) Hn 12, 4. 12, 5. A 13, 5.
 puerilis, e, παιδικός.
 pueritia, ae, παιδικὴ ἡλικία.
 puerulus, i, ἄ., μικρὸν παιδίον.
 pugna, ae, μάχη, πόλεμος.
 pugno, 1. πολεμῶ. pugno pugnam πολεμῶ πόλεμον. hāc pugnā pugnatā ταύτης τῆς μάχης πολεμηθείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομένης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).
 pulchrē, ἐπίρρ., καλῶς, ἐπιδεξίως.

pullūlo, 1. ([βλαστάνω] φουρτώ-
νω ἐπὶ τῶν βλαστῶν τῶν δέν-
δρων καὶ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν). 2) δια-
δίδομαι.

pulsus, ἰδ. pello.

puppis, is, θ. πρύμνα.

puris, γεν. τοῦ pus.

pus, puris, οὖ., πύον.

puto, 1. νομίζω.

Q

quā, ἐπίρρ., (ἐννοεῖται viā ἢ
p a r t e δι' ἧς ὁδοῦ, δι' οὗ μέ-
ρους), ὅπου.

quācumque, ἐπίρρ., ὅπουδήποτε.

quaero, sīvi, situm, 3. ζητῶ, θέλω.

Hn 11, 2. 2) quaero ab aliquo
ἔρωτῶ τινα, ζητῶ νὰ μάθω παρὰ
τινος.

quaesīvi, ἰδ. quaero.

qualis, e, ὁποῖος. hoc quale sit
τοῦτο ὁποῖον (ὁποίας σπουδαί-
ουτος ἢ σημασίας) εἶναι...

quaestio, ōnis, ζήτημα.

quaestor, ōris, ἀ., ταμίης.

quam, ἐπίρρ., ἢ (μετὰ τὰ συγκριτι-
κὰ καὶ τὸ alius) clarius quam
possent λαμπρότερον ἢ ὅσον θὰ
ἠδύναντο A 1,3. 2) aliud acroā-
ma quam (ἀντὶ τοῦ praeter = ἐ-
κτός) anagnosten ἄλλο ἀκρόαμα
ἐκτός τοῦ ἀναγνώστου. 3) μετὰ
ὑπερθετικῶν: quam plurimas...
serpentes ὡς πλείστους... ὅφεις,
ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρους
Hn 10, 4.

quamdiu, ἐπίρρ., ἐφ' ὅσον (χρόνον)
Hn 5, 4. 13, 3. A 3, 2. 2) (ὁ)πό-
σον χρόνον A 20,1.

quamquam, σύνδ., εἰ καί. 2) ἀλλ'
ὅμως, ἐν τούτοις, ἄλλως τε A 16,2.
20,1.

quam-vis, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2)
καὶ ἐάν.

quanto, ὅσω. tanto-quanto το-
σούτῳ—ὅσω, τοσοῦτον—ὅσον.

quantum, οὖσ., οὖ. καὶ (αἰτ. ἐνι-
κοῦ) ὡς ἐπίρρημα, ὅσον A 19, 1.

quantus, πόσος A 20, 5. 2) (ἡλί-
κος) πόσον μέγας Hn 5, 4.

quā-re, ἐπίρρ., δι' ὅ, ἔνεκα, ὅθεν.
'Αλλ' ἐν βίῳ Κάτωνος (2,3) κε-
χωρισμένως, διότι εἶναι δύο λέξεις
quā-re=ut eā re ἵνα διὰ τούτου
τοῦ πράγματος.

quartus, τέταρτος.

quaterni, nae, na (γεν. quater-
num), ἀνὰ τέσσαρας, τέσσαρες.
-que, ἐγκλιτ. τε, καί. 2) ἀλλὰ Hm
1,2.

quemlibet, αἰτ., τοῦ quilibet, ὃ ἰδέ.
quēo, quīvi, —, (quīre), (μετ'
ἀρνήσεως καὶ ἀπρμφ.) δύναιμαι.

querimonia, ae, παράπονον (μεμ-
ψιμορία), ἀφορμὴ παραπόνων.

qui, quae, quod, ἀντων. ἀναφ.
ὅς, ἥ, ὃ Hm 1,5. Hn 3,1. 5,4.
7,3. 8,4. 11,3. C 3,4. A 1,4.
2,5. 3,1. 5,4. 6,5. 14,3. 15,3.
16,3. 17,2. 18,3. 18,5. 20,3.
2) ἀντὶ συνδ. qui = et is ἢ sed
is ἢ is autem ἢ is enim ἢ is

igitur, cuius=huius enim διότι
 τούτου A 2,2. quā=et eā A 15,2.
 quibus=iis igitur A 18,4.— Μεθ'
 ύποτ. α) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ἀποτε-
 λέσματος: qui = ut is ὥστε οὗτος
 Hn 5,4. 11,3. A 5,1. 5,4. 14,2.
 18,2. β) πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ: qui
 =ut is ἵνα οὕτως Hn 7,2. 7,5. 7,7.
 12,2. C 2,3. γ) πρὸς δῆλωσιν αἰ-
 τίας: qui = cum is ἐπειδὴ οὗτος
 Hn 1,3. 12,2. A 6,4.

quicquam, ἰδ. quisquam.

quidem, ἐπίρρ., γε, τῇ ἀλη-
 θείᾳ, μάλιστα. 2) τοῦλάχιστον A
 14,1.

quilibet, quaelibet, quodlibet (ἐ-
 πιθετικῶς ἢ quidlibet οὐσιαστι-
 κῶς) ὅστις θέλει (κατὰ λέξιν: ὅ-
 στις ἀρέσκει), ὅστισδήποτε, πᾶς
 τις, ὁ τυχών. quemlibet amplis-
 simum triumphum πάντα τινὰ
 μεγαλοπρεπέστατον θρίαμβον.

quin, σύνδ. ὅστις δέν, ὥστε δέν,
 ὅστις (ὥστε) νὰ μή... 2) χωρὶς νὰ A
 2,2. 20,1.

quini, ae, a, (γεν. quinum), ἀνά
 πέντε, πέντε.

quinque, πέντε.

quinque(n)s, πεντάκις.

quintus, πέμπτος.

quis, quid τίς; τί; Hn 12,5. A
 17,1. 18,3.

quisquam, quidquam (ἢ quic-
 quam), γεν. cuiusquam, δοτ. cui-
 quam, τίς, τί.

quisque, quaeque, quidque (οὐ-

σιαστικῶς καὶ quodque ἐπιθετι-
 κῶς), ἕκαστος, πᾶς (τις).

quisquis, quidquid, (ἢ quicquid)
 (πᾶς) ὅστις, ὅστισδήποτε.

quīvi, ἰδ. queo.

quō ἐπίρρ., ὅπου, εἰς ὅποῖον μέρος

Hn 9,1. 2) πρὸς ἐπίτασιν τοῦ συγ-
 κριτικοῦ: quo magis Hn 10,2.

quod, σύνδ., ἕως, ἐφ' ὅσον (χρό-
 νον).

quod, ὅτι, διότι 2) quod nisi ἐὰν
 δὲ μή.

quodam - mōdo ἐπίρρ., τρόπον τι-
 νά.

quoniam, σύνδ., ἐπειδὴ (βεβαίως),
 ἐπειδὴ (τώρα πλέον), ἐπειδὴ (λοι-
 πόν).

quōque, ἐπίρρ., ὡσαύτως, καί, ἔτι,
 προσέτι. 2) tum quoque ἀκόμη
 τώρα (τὴν στιγμὴν αὐτήν).

quotannis, (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ quot
 anni=ὅσα ἔτη εἶναι), ἐπίρρ., κατ'
 ἔτος.

quotienscumque, ἐπίρρ., ὡσάκις καί,
 ὅποσάκις καί, ὅποτεδήποτε.

R

ratio, ōnis (λογαριασμός) 2). σφέ-
 διον, ὁδός, μέσον Hn 10,3. 3)
 (λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογι-
 σμός, μεμετρημένη καὶ λογικὴ
 χρῆσις τοῦ χρήματος A 14,3.
 ratus, ἰδ. reor.

recēpi, ἰδ. recipio.

re-cīpio (re καὶ cāpio), cēpi,

ceptum, 3. (ἀναλαμβάνω). 2) me ἐπ'ανέρχομαι Hn 11, 2. 3) ὑποχωρῶ Hn 11,4.

re-eūso (re καὶ causa=δὲν δέχομαι, ἀρνοῦμαι), 1. illud recusavit ne postularent ἡρνήθη (δὲν ἡθέλησε) νὰ ἀπαίτησιν, ἀπέκρουσε τὴν ἀπαίτησιν των ἐκείνην ὅπως..., τὸ μόνον ὅπερ παρεκάλεσεν ἦτο νὰ μή... .

reddidi, ἰδ. reddo.

red-do, didi, dītum, 3. ἀποδίδω Hn 7,2. 2) ἀποκαθιστῶ Hm 2,5.

3) καθιστῶ, ποιῶ Hn 2,1. A 19,4.

red-ēo, īi, ītum, īre, ἐπιστρέφω. 2) numquam in gratiam redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλικὴν συνεννόησιν (συμφιλίωσιν) ἐπ'ανέρχομαι, οὐδέποτε συμφιλιοῦμαι (τ.ἔ. οὐδέποτε ἤρισα).

redīi, ἰδ. redeo.

redītus, ūs, ἀ., (ἐπάνοδος). 2) πρόσδοτος, ἔσοδος, εἰσόδημα.

re-fēro, rettūli, relātum, referre me ἀποσύρομαι, ἐπαναπλέω.

re-ficiō (re καὶ faciō), fēci, fecitum, 3. (πάλιν ποιῶ). 2) res reficiuntur τὰ πράγματα (αἱ συνθῆκαι) βελτιοῦνται (καλυτερεύουν), ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω A 20,3.

regnum, ī, οὐ., βασιλείον.

relictum, ἰδ. relinquo.

religiōse, ἐπίρρ., (μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς

περισκέψεως (σταθμήσεως).

relinquo, liqui, lictum, 3. καταλείπω scriptum (οὐδ. μτχ.) γραπτῶς καταλείπω, ἀναγράφω, ἱστορῶ (=memoriae prodo [ἰδ. prodo]). 2) arma καταθέτω τὰ ὅπλα.

reliqui, ōrum, ἀ., οἱ λοιποί, τὰ λείψανα Hn 6,4. reliqua τὰ λοιπὰ A 19,1. 3) nihil reliqui facio, ἰδ. facio.

reliquus, λοιπός, ὑπόλοιπος. 2) οὐσ. ἰδ. facio A 21, 5.

remediūm, īi, οὐ., φάρμακον, (γιατρικόν).

re-migro, 1. ἐπ'ανέρχομαι.

re-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀποδίδω, ἀπολύω.

remōtus, ἰδ. removeo.

re-mōvēo, mōvi, mōtum, 2. ἀπομακρύνω Hn 2,4. 2) ἀποκρούω, ἀπωθῶ Hm 2,4. 3) ἐκποδὼν ποιῶμαι (παρὰμερίζω) Hn 10,3.

re-nōvo, 1. ἀνανεῶ.

re-nuntio, 1. ἀναγγέλλω.

rēor, rātus sum, rēri, 2. ἀποθ. νομίζω. ratus (μτχ. πρκμ. μετὰ σημασ. ἐνεστώτος), νομίζων, ἐν ᾧ ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι.

repentē, ἐπίρρ., ἐξαίφνης, ἀπροσδοκήτως.

repentinus, αἰφνίδιος, ἀπροσδόκητος.

re-pērio, reppēri, repertum, 4. ἀνευρίσκω Hn 11,3. 2) εὕρισκω C 3,2. causam bellandi εὕρισκω

αἰτίαν τοῦ πολέμου (πολέμου).
 repo, psi, ptum, 3. (ἔρω). 2) βα-
 διζω ἔρω (ἀντίθετον εο).
 re-pōno, 3. καταθέτω (ὡς περίσ-
 σευμα).
 reppēri, ἰδ. reperio.
 re-primo, pressi, pressum, 3. ἐπέ-
 χω, (σταματῶ τι).
 requīro (re-quæro), quisīvi, qui-
 sītum, 3. ζητῶ πληροφορίας (πε-
 ρί τινος πράγματος).
 rēs, rēi, I. πρᾶγμα. in omnibus re-
 bus ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν, ἐν
 παντί. Συχνάκις πρὸς περιγραφὴν
 προηγουμένης ἐννοίας ἢ προτάσεως
 C 2, 3. Hn 1,3. 7,7. A 16,3. 2)
 πράγματα, συνήκαι, σχέσεις Hn
 1,4. 3) αἰτία, ἀφορμή, μέσον
 C 2,2. 3,3. A 21,1. 4) ἐπιχείρησις
 (ἐργολαβία) A 6,3. 5) πλῆθ. res
 τὰ χρήματα, ἡ περιουσία Hn 10,1.
 res familiaris, ἰδ. familiaris. 6)
 τὰ ἄριστα (πράγματα) A 13,1. ἰδ.
 utor. 7) res domesticæ οἰκιακαὶ
 ὑποθέσεις. 8) res mandata τὸ ζη-
 τηθέν, ὑπόθεσις δ' ἣν παρακαλεῖ-
 ται τις. II. πρᾶξις, ἔργον Hn 11,6.
 C 3, 4. A 18,2. 17,1. Κυρίως πολε-
 μικά ἔργα C 3, 3 res gestæ πρᾶ-
 ξεις, συμβάντα, κατορθώματα, res
 maximæ κυριαρχικὴ ἐξουσία, ὑ-
 ψίστη δύναμις. III. res Graecæ,
 res Italicae ἑλληνικὴ, ῥωμαϊκὴ
 ἢ τῶν ἰταλικῶν πόλεων ἱστορία.
 res-publica (γεν. δοτ. rei publi-
 cae, αἰτ. rem publicam, ἀφαιρ.

re publicā), τὸ κοινόν, ἡ πολι-
 τεία, τὸ κράτος C 2,2. 2,4. A
 3,2. 6,2. e re publica (συμφώ-
 νως) πρὸς τὸ συμφέρον (ἐν τῷ
 συμφέροντι) τῆς πολιτείας A 6,2.
 2) ἡ πολιτικὴ, ὁ πολιτικὸς βίος A
 6,1. ἰδ. versor.
 re-scisco, scīvi ἢ scīi, scītum, 3.
 πληροφοροῦμαι, μανθάνω.
 re-servo, 1. me (διατηρῶ, διαφυ-
 λάττω) ἐμαυτὸν (ἐν ζωῇ).
 re-sisto, stīti, (stītum), 3. ἀνθί-
 σταμαι Hn 3,1. 5,4. 2) ne (μεθ'
 ὑποτακτ.) ἀντιτείνω νὰ μή...
 re-spondēo, spondi, sponsum, 2.
 ἀνταποκρίνομαι. mihi responde-
 tur^r εἰς ἐμὲ ἀποκρίσις δίδεται (ἀ-
 ποκρίνονται), λαμβάνω τὴν ἀπάν-
 τησιν.
 responsum, i, οὖ., ἀποκρίσις, ἀ-
 πάντησις.
 restīti, ἰδ. resisto.
 re-stituo (re-stātuo), tūi, tūtum,
 3. (πάλιν ἀνορθῶ). 2) ἀνακτῶμαι
 (κερδίζω ἐκ νέου).
 re-tinēo, tinūi, tentum, 2. (οὐκ
 ἐὼ ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω. sen-
 sit... neque sibi diutius vitam
 esse retinendam ἐνόησεν (ἀντε-
 λήφθη)... ὅτι δὲν ἔπρεπε (δὲν
 ὤφειλεν) ἐπὶ μακρότερον χρόνον
 τὸν βίον ἐαυτῷ νὰ παρατείνῃ. 3)
 (γνωρίζω νὰ) διατηρῶ A 20,5.
 rettūli, ἰδ. refero.
 revertor, reversus sum καὶ (re-
 verti), reverti, 3. ἀποθ. ἐπιστρέφω.

revōco, 1. ἀνακαλῶ. patriam defensum (α' ὕπτιον) revocatus τὴν πατρίδα ἵνα ὑπερασπίσῃ ἀνακληθεῖς.

rex, regis, ἄ., βασιλεύς. 2) reges (βασιλεῖς) (ὕπατον ἀξίωμα τῶν δύο ἐν Καρχηδόνι ἀνωτάτων ἀρχόντων), σωφέται (καρχηδονιστὶ schofet).

rīsus, ūs, ἄ., γέλως, καγχασμός. robustus (δρύνος). 2) opibus (ἀφαιρ.) minus esse robustum (ἔβλεπεν ὅτι ἦτο) ὅχι τόσον ἰσχυρὸς κατὰ τὰς δυνάμεις (ἔβλεπεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις).

rogātū, (ἀφ. τοῦ rogātus αἰτήσεις) μετὰ γεν. = τῇ παρακλήσει (τινός).

rogo, 1. (ἐρωτῶ). 2) παρακαλῶ, παρακλητικῶς ζητῶ (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου « ἐρωτῶ » = παρακαλῶ) Hn 7,3. παθ. quidquid rogabatur ὅ,τι παρεκάλει τις αὐτόν A 15, 1.

ruber, bra, brum, ἐρυθρός.

rusticus, ἀγροτικός.

S

sacrifico, 1. θύω, θυσιάζω.

saepē, ἐπίρρ., πολλάκις.

sāl, sālis, ἄ., (ἄλας). 1) καλαισθησία (γ ο ὤ σ τ ο), κομψότης.

saltus, ūs, ἄ., ὄρος δασῶδες, δρυμὸς Hn 3,3. 3,4. Πληθ. ὑψώματα σχηματίζοντα στενόν, κλεισώρεια, στενόν (πέρασμα), πέρασμα, στε-

νὰ διαβάσεις Hn 4,3.

salus, ūtis, σωτηρία. 2) ἀνάρρωσις (ἐξ ἀσθενείας) A 21, 6.

salutāris, e, σωτήριος.

sancio, nxi, netum, 4. (κυρῶ π.χ. νόμον). 2) necessitudinem (καθερῶ) συνδέω, συνάπτω (ἔτι στενότερον) τοὺς δεσμούς τῆς συγγενείας.

sanctus, ἱερός, ὑπερθ. sanctissimus λίαν ἱερός θεωρούμενος.

sano, 1. θεραπεύω.

sapientia, ae, φρόνησις, σύνεσις.

sarmentum, i, οὖ., (κλών, βλαστός), πληθ. φρυγάνων δέσμη, φρύγανα.

satis, ἐπίρρ., ὥς ἐπὶθ. ἢ οὐσ. 1) ἐξαρκῶν, ἱκανός. hoc unum satis erit dictum (hoc unum dictum erit satis) τοῦτο μόνον λεχθὲν θὰ εἶναι ἱκανόν. 2) ἄλις, ἀρκετόν, satis habeo μετ' ἐνεστώτος ἀπρμφ. = ἀρκοῦμαι (εἶμαι εὐχαριστημένος) νά . . .

satis-facio, 3. (ἱκανὸν ποιῶ τινα). 2) μετ' αἰτιατ. καὶ ἀπρμφ. = πείθω τινά ὅτι..., δίδω ἐπαρκῇ ἐξήγησιν ὅτι...

saucius, τετρωμένος, τραυματισθείς.

scapha, ae, σκάφη, μικρὰ λέμβος.

scilicet, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ sci[re] licet εἰδέναι ἔξεστι), δηλονότι, δηλαδὴ.

scio, scivi καὶ scii, scitum, 4. γινώσκω, γνωρίζω.

scribo, psi, ptum, 3. γράφω. aliquid de pace scriptum est περὶ

τῆς εἰρήνης ἐγγράφη τι (τὸ περιε-
μενον τοῦ ἐγγράφου ἀφεώρα εἰς
τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης). scribo
alicui ἢ ad aliquem γράφω τινί,
ἢ πρὸς τινα.

scriptum, ἰδ. scribo καὶ relinquo.
sē ἢ sēsē, ἑαυτόν, ἑαυτήν, ἑαυτοῦς,
ἑαυτὰς κ.λπ.

secum = cum se, μεθ' ἑαυτοῦ, μεθ'
ἑαυτῶν κ.λπ.

secundus (ἐκ τοῦ sequor ἔπομαι),
δεύτερος. 2) εὐνοὺς. secundā for-
tūnā ἀγαθῇ τύχῃ, ὑπὸ εὐτυχεῖς
συνθήκας, εὐτυχῶς.

secutus, ἰδ. sequor.

sed, σύνδ., ἀλλά.

se-decim, δέκα καὶ ἕξ, δέκα ἕξ.

se-grēgo, 1. (ἀπαγελάζω). 2) ἀπο-
κλείω.

se-iungo (πρόφ. sejungo), nxi,
nctum, 3. διαχωρίζω, ὀρίζω.

semel, ἐπὶρρ. ἀριθμ., ἅπαξ (μὴ
φ ο ρ ά).

semper, ἐπὶρρ., ἀεί, πάντοτε.

senatus, ūs, ά., σύγκλητος. 2) ἡ
ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀκρόασις Hn
7,6. senatus populusque Ro-
manus ἡ ῥωμαϊκὴ κυβέρνησις,
τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος (ἡ βουλευ-
τικὴ καὶ νομοθετικὴ ἐξουσία τῆς
Ῥώμης).

senectus, ūtis, γῆρας. extrema ἡ
summa senectus βαθύτατον γῆ-
ρας.

senex, senis (ἐκ τοῦ sen[ic]lis),
γέρων, πρεσβύτερος, ἐν βαθεῖ γήρατι

C 3,3. A 16,1. 2) συγκρ. senior
γέρων πως C 3,2.

sēni, δοτ. ἐνικοῦ τοῦ senex A 16,1.
sēni, sēnae, sēna, ἀνά ἕξ, ἕξ A 2,6.
sensi, ἰδ. sentio.

sententiā, ae, γνώμη. 2) ex sen-
tentiā κατὰ γνώμην (κατ' εὐχὴν,
ἐπιτυχῶς).

sentiō, sensi, sensum, 4. αἰσθάνομαι
A 21, 4. 2) ἀντιλαμβάνομαι,
ἐννοῶ Hn 2,2.

separatim, ἐπὶρρ., ἰδίᾳ (χωριστά).

sepēlio, peliui, pultum, 4. θάπτω,
ἐνταφιάζω.

septem, ἐπτά.

septuagesimus, ἐβδομηκοστός.

septuaginta, ἐβδομήκοντα A 21,1.

sepultus, ἰδ. sepelio.

sēque (se καὶ -que = et se) Hn
11,7.

sēquor, secutus sum, sēqui, 3.
ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius
ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος,
συνεκρατεύω μετὰ τινος. ali-
quem in provinciam (ὡς βοη-
θός) συνοδεύω τινὰ μέλλοντα νὰ
ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν ῥωμαϊκῆς
ἐπαρχίας.

sermo, ōnis, ά., (ὁμιλία, λόγος).
2) γλῶσσα. Graeco sermone ἐλ-
ληνικῷ λόγῳ, ἑλληνιστί.

serpens, ntis (ἐνν. bestia), ὄ-
φεις, (γεν. πληθ. serpentium).

serviō, iui, itum, 4. (εἶμαι ἢ ὑπη-
ρετῶ ὡς δοῦλος). 2) paci ὑπηρε-
τῶ τῇ εἰρήνῃ, (στρέφω πᾶσαν τὴν

προσοχήν μου εἰς..., ἐργάζομαι ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, τίθεμαι ὅλος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς εἰρήνης). 3) ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, προνοῶ ὑπέρ... A 6,5.

serviundum, ἀντὶ serviendum, ἰδ. servio.

servulus, ἰ, ἀ., (τὸ ὑποκοριστικὸν περιφρονητικῶς), δοῦλος.

sestertius, ἱ, ἀ., (ἐκ τοῦ semis [= semi-as ἡμισσάριον] καὶ tertius ἔνν. n u m m u s τρίτον ἡμισσάριον, δύο καὶ τὸ τρίτον ἡμισυ = τρίτον ἡμισσάριον, πέντε ἡμισσάρια, τ.ἔ. τρία ἡμίσεος δέοντα = 2 1/2 ἀσσάρια). Σηστέριος, ῥωμαϊκὸν ἀργυροῦν νόμισμα ἔχον βραδύτερον 4 ἀσσαρίων ἀξίαν περίπου 0,25 τῆς προπολεμικῆς δραχμῆς. 2) sestertium, ἱ, οὐ, (κυρίως γεν. πληθ. τοῦ sestertius ἀντὶ centēna milia sestertium (= sestertiorum) μετὰ ἀριθμ. πολλὰ πλασιαστικοῦ ἐπιρρήματος = 100.000 σηστέριοι, περίπου 25.000 δρχ.). Κατὰ ταῦτα in sestertio centie(n)s = (δοθέντος ὅτι sestertium = 100.000, in sestertio centie(n)s εἶναι 100.000 σηστ. × 100 ἦτοι 10.000.000 σηστ.) περ. 2.500.000 δρχ., in sestertio vicie(n)s (εἶναι 100.000 σηστ. × 20 ἦτοι 2.000.000 σηστ.) περ. 500.000 δρχ. Ἰδὲ in γ)

setius (καὶ secius συγκρ. τοῦ secus = ἄλλως ἢ ὅσον πρέπει), ἐπίρρ., ἦττον.

neque eo setius οὐδὲν ἦττον ὅμως. severē, ἐπίρρ., αὐστηρῶς.

severitas, ātis, αὐστηρότης, σοβαρότης.

sex, ἑξ.

sexaginta, ἐξήκοντα.

si, σύνδ., εἰ, ἐάν, ἂν.

sic, ἐπίρρ., οὕτως, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὥδε. 2) οὕτω, τόσον A 1,4.3) τόσον μόνον, ἐπὶ τῷ ὄρω... A 6,4.

significo, 1. δηλώ.

signum, ἰ, οὐ., σημεῖον, τεκμήριον, ἀπόδειξις. 2) signum pugnae τὸ σημεῖον (τῆς ἐνάρξεως) τῆς μάχης. silva, ae, (ὕλη, δάσος). 2) κῆπος σύνδενδρος, (πάρκo).

similitudo, dīnis, ὁμοιότης.

simul, ἐπίρρ., ὁμοῦ Hn 6, 4, 2) συγχρόνως Hn 2,4. 7,2. 9,5. 13,3.

simulo, 1. (ἀπεικάζω). 2) προσποιοῦμαι [καμώνομαι].

simultas, ātis, (ἄμιλλα). 2) ἔλλειψις ὁμονοίας, διχόνοια, διαφωνία, παρεξήγησις.

sine, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἄνευ.

singulāris, e, (μόνος). 2) ἐξαίρετος, διαφέρων πάντων.

singuli, ae, a, ἕκαστος, in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως. singulis (δοτ.) ἐκάστω, κατὰ κεφαλὴν.

socer, eri, ἀ., πενθερός.

societas, ātis, (κοινωνία). 2) συμμαχία.

solēo, solitus sum, 2. (ῥῆμα ἡμι-

αποθετικόν), εἴωθα, συνηθίζω.
 solūtus, ἰδ. soleo.
 soll-ers, rtis, (sollus [= totus] καὶ ars), ἔμπειρος, ἐπιδέξιος.
 solum, ἐπίρρ., μόνον.
 solvo, lvi, lūtum, 3. λύω. naves τὰς ναῦς, (τὰ πρυμνήσια τῶν νεῶν), ἀπαίρω. 2) epistulam λύω (ἀνολύω) τὴν ἐπιστολήν.
 soror, ōris, ἀδελφή.
 sors, sortis, κληρὸς C 2,1. non pro sortis necessitudine οὐχὶ συμφώνως πρὸς τὸν στενὸν δεσμὸν (τὴν ὑπηρεσιακὴν σχέσιν), τὸν ὁποῖον ὁ κληρὸς εἶχεν ὀρίσει (μεταξὺ τῶν).
 sortē, ἀφαιρ. τοῦ sors.
 specimen, mīnis, οὗ., (δεῦγμα). 2) ἀπόδειξις, τεκμήριον.
 sperārāt = speravērat, ἰδ. spero.
 spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes), ἐλπίζω.
 spēs, spēi, ἐλπίς. 2) ἰδιοτελεῖς σκοποὶ A 6,5.
 splendīdē, ἐπίρρ., λαμπρῶς.
 splendidus, λαμπρὸς, ἀξιοπρεπῶς ζῶν, ἀξιοπρεπῇ παράστασιν ἔχων.
 sponsālia, ium, οὗ., πληθ. μνηστεία, ὑπόσχεσις γάμου, ἀρραβῶνες.
 statim, ἐπίρρ., εὐθύς.
 statūa, ae, ἀνδριάς.
 statūos ūi, ūtum, 3. (ἔστημι). 2) ἀποφασίζω.
 stipendīum, ii, οὗ., (φόρος) ἐκ τοῦ stips [τὸ εἰσφερόμενον κέρμα, ἔρπνος] καὶ pendo [=τίνω, πληρώνω]. 3) (ἡμερήσιος) στρατ. μισθός.
 stirps, pis, (στέλεχος). 2) ἡ πρώτη

γενεαλογικὴ καταγωγὴ, γένος, γενεά.

sto, stēti, stātum, 1. ἔστηκα. pari fastigio (ἀφαιρ.) ἵσταμαι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ (ἐπὶ τοῦ ὁμοίου) κοινω-
 νικοῦ ἐπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi stat + ἀπρμφ. = ἔχω στερεὰν ἀπό-
 φασιν νά... (εἶμαι ἀποφασισμένος).
 studēo, dūi, —, 2. (σπουδάζω). 2) προθυμοποιούμαι, ἐπιθυμῶ, προσπαθῶ (κοιτάζω νά...).
 studiōsus, (ἐπιμελής). 2) studio-
 sus litterarum σπουδάζων περὶ τὰ γράμματα, φίλος τῶν γραμμά-
 των, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.
 studiūm, ii, οὗ., σπουδὴ, ζήλος A 1,4. 2) studia principum αἱ τάσεις (αἱ προσπάθειαι, κομματικοὶ ἀνταγωνισμοί), τὰ πολιτικὰ πάθη τῶν μεγάλων ἀνδρῶν A 16,4. 3) (πληθ.) ἡ μετὰ μεγάλης θελήσεως διαρκὲς πρὸς τι ἐνασχόλησις τοῦ νοῦ. studia litterarum ἡ περὶ τὰ γράμματα (τὰς ἐπιστήμας) σπουδὴ. 4) αἱ σπουδαί, αἱ κλίσεις (ἀτόμου τινὸς) A 2,2.
 stultē, ἐπίρρ., μωρῶς, ἀνοήτως.
 suavitas, ātis (ἡδύτης). 2) sua-
 vitas oris atque vocis ἡδύτης (γλυκύτης) τοῦ λόγου καὶ τῆς φωνῆς (τοῦ τόνου τῆς φωνῆς) A 1,3.
 πρβλ., τὸ γαλλ. diction.
 sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρ., ὑπὸ + αἰτ.
 subēgi, ἰδ. subigo.
 sub-igo (sub καὶ āgo), ēgi, actum, 3. ὑποτάσσω.

subilō, ἐπίρ., ἀφφνης, ἀπροσδοκῆτως.
 sub-lēvo, 1. (ἀνακουφίζω). 2) κα-
 θιστῶ δυνάτον, διευκολύνω.
 sub-scribo, 3. (ὑπογράφω). 2) συν-
 υπογράφω ὡς συγκατήγορος τὴν
 καταγγελίαν τοῦ κυρίου κατηγο-
 ρου, «κλητὴρ ἐπιγράφομαι».
 sub-texo, χῆι, xtum, 3. (συν-
 υφαίνω). 2) παρενείρω, παρεμ-
 βάλλω.
 sub-urbānus, προάστειος, πλησίον
 τῆς πόλεως (Ῥώμης) κείμενος.
 suc-cēdo (sub καὶ cedo), 3. (ὑπέρ-
 χομαι) 2) alicui διαδέχομαι (τινα)
 ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.
 suc-cumbo, cubūi, cubitum, 3.
 (κατακλίνομαι). 2) ὑπείκω, ἐνδύ-
 δω, ὑποκύπτω, succumbente pat-
 riā=si succumbēret patria ἐάν
 ἡ πατρις ἤθελεν ἐνδῶσει (ἤθελεν
 ὑποκύψει).
 suffectus (μτχ. τοῦ sufficio), ἐπι-
 κατασταθεὶς, ὁ ἐπικατάστατος, ὁ
 εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου ἐκλεγείς.
 sui, sibi, se ἢ sese, ἑαυτοῦ, ἑαυτῆς,
 ἑαυτῶν κ.λπ.
 sum, fui, esse, εἶμαι. sum alicui
 aptissimus προσαρμόζομαι τινι,
 (προσκολλῶμαι τινι). sum alicui
 iucundissimus (εἶμαι τινι εὐαρε-
 στότατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερ-
 βολὴν) ὑπὸ τινος ἀγαπῶμαι. sum
 in pari periculo (εἶμαι ἐν μέσῳ
 [ἐν καταστάσει | ὁμοίου κινδύνου],
 ὁμοίως κινδυνεύω. numerus erat
 viginti milium ὁ ἀριθμὸς ἦτο

εἴκοσι χιλιάδων (ἀνῆρχετο, συν-
 εποσοῦτο εἰς...). sum adversus
 aliquem εἶμαι ἐναντίον (ἢ ἀντίπα-
 λός) τινος. sum in amicitia cum
 aliquo εἶμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς
 διαβιῶ) πρὸς τινα. sum eādem
 mente εἶμαι (ἐμφοροῦμαι) τῶν
 αὐτῶν διαθέσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς
 διαθέσεις. sunt in suā potestate
 εἶναι ἐν τῇ ἑαυτῶν ἐξουσίᾳ (εἶναι
 αὐτεξούσιοι). sum optimarum
 partium εἶμαι τοῦ ἀριστοκρατικοῦ
 κόμματος. continentis est εἶναι
 (ἴδιον) οἰκονόμου. est signum
 continentiae εἶναι σημεῖον οἰ-
 κονομίας (προδίδει οἰκονομίαν).
 est signum diligentiae εἶναι ση-
 μεῖον ἐπιμεμελημένης φιλοπονίας.
 aliquid est indicio (δοτ.) εἶναι
 τι τεκμήριον (χρησιμεύει πρὸς ἀπό-
 δεῖξιν). reliquum est ut... ὑπόλοι-
 πον εἶναι (ὑπολείπεται) νά...
 summa -ae, (τὸ ὅλον). 2) summa
 imperii ἀρχιστρατηγία Hn 3,1,3)
 κοσμοκρατορία, ἡγεμονία Hn 8,3.
 summus καὶ supremus (ὑπερθ.)
 ἀνώτατος, ὑπάτος. summas (am-
 phōras) opērit καλύπτει τὴν ἐπι-
 φάνειαν (τὸ ἄνω μέρος) τῶν ἀμφο-
 ρέων.
 sūmo, mpsi, mptum, 3. λαμβάνω.
 sumpsī, id. sumo.
 sumptuosus, δαπανηρὸς, φιλοδά-
 πανος, πολυέξοδος, σπάταλος A
 13, 5. πολυδάπανος, πολυτελὴς
 A 14,3.

sumptus, ūs, ἄ., δαπάνη, ἔξοδα. 2) δαπάνη εἰς (πολυτελεῖς κατασκευαῖς) A 13,2.

supellex, supellectilis, οἰκὸςκευή (ἐπιπλᾶ κ.λπ.).

superārat=superavērat.

superārim=superavērim.

superesse, ἰδ. supersum.

superior, ἄ. καὶ θ., ius οὐ. (γεν. iōris συγκρ. τοῦ supērus) πρότερος, παρελθὼν C 1, 4. Hn 4,4.2) ἰσχυρότερος, κραταιότερος Hn 8,4. 3) ὑπέρτερος, νικητῆς Hm 1, 2. Hn 1,2:

supēro, 1. (εἶμαι ὑπεράνω). 2) ὑπερτερῶ, ὑπερβάλλω Hn 1,1. 3) νικῶ, καταβάλλω, classe «ναυσικρατῶ», ναυμαχίᾳ νικῶ Hn 11,7. 4) superior ὑπερτεροῦμαι, εἶμαι (ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος.

superstes, stitis, ἐπιζῶν. sum superstes alicui ἐπιβιῶ, ἐπιζῶ τινι, ζῶ μετὰ τὸν θάνατόν τινος.

super-sum, περισσεύω, ὑπολείπομαι. 2) temporibus (δοτ.) ἐπιβιῶ, ζῶ μετὰ τὴν πάροδον τῆς κρίσεως (τῆς νόσου).

suprā (ἐκ τοῦ superā parte), ἐπίρρ., ἄνωτέρω.

suprēmus=summus.

sus-cipio (sub[=su(b)s] καὶ cāpio). cēpi, ceptum, 3. (ὑποστηρίζω). 2) negotium ἀναλαμβάνω, ἀναδέχομαι ἔργον. inimicitias ἐπισύρω ἔχθρας. bellum ἐπιχειρῶ (ἀποδύομαι εἰς) πόλεμον.

suspicio, ōnis, ὑποψία.

sus-tineo (sub [=su(b)s] καὶ te-
nēo), tinūi, tentum, 2. (βαστάζω). 2) vim hostium ὑπομένω (ἀποκρούω) τὴν ὁρμὴν τῶν πολεμίων.

sustūli, ἰδ. tollo.

suus, ἐαυτοῦ. 2) suae res ἡ ἰδίᾳ αὐτοῦ περιουσία. suo nomine accusare ἰδίᾳ αὐτοῦ ὀνόματι κατηγορεῖν (εἶμαι ὁ μόνος, ὁ κύριος κατήγορος εἰς ποινικὴν δίκην). 3) οὐς., sui, ōrum ἄ., οἱ οἰκεῖοι, οἱ συγγενεῖς A 17, 2. 20,1.

T

tabellarius, ii, ἄ., κῆρυξ γραμματοφόρος, ὁ κομιστής.

taciturnus, σιωπηρὸς, σιωπηλός. talis, e, τοιοῦτος. 2) οὕτω μέγας A 5,4.

tam, ἐπίρρ., οὕτω, τόσον πολὺ.

tam... quam τόσον... ὅσον.

tamen, ὅμως.

tamquam, ἐπίρρ., (ὥσπερ, ὥσεί). 2) ἀντὶ τοῦ tamquam si Hn 2,2 (μὲ ὑποτακτ.).

tanto (ἄφαιρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ antecēdo), τοσοῦτω, τοσοῦτον.

tantum, ἐπίρρ., (τόσον πολὺ). 2) τόσον μόνον, ἀπλῶς Hn 10,5.

tantus, τοσοῦτος Hn 13,2. C 3,2. A 15,2. 18,6. 2) τόσος, οὕτω πολὺς, οὕτω μέγας A 14,2. hic tantus vir οὗτος ὁ μέγας ἀνὴρ.

- tectum, i, οὖ., (στέγη). 2) οἶκος, οἰκημα.
- temēre, ἐπίρρ., (τυχόντως, ἀλογίστως), nullus dies... temere οὐδεμία σχεδὸν ἡμέρα εὐκόλως... A 20, 2. (ιδ. intercedo).
- templum, i, οὖ., ναός.
- temporibus, ιδ. tempus.
- tempus, ōris, οὖ., χρόνος. tempore reliquo ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ. suo tempore ἐν τῷ οἰκείῳ χρόνῳ, ἐν χρονολογικῇ τάξει A 18,2. 2) εὐκαιρία Hn 2,3. 3) πληθ. οἱ χαλεποὶ καιροί, ἡ κρίσις τῆς ἀσθενείας A 22, 2.
- tenēo, nūi, ntum, 2. (κρατῶ). 2) aram ἐπιθέτω τὰς χειρας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ (ὥς οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου). 3) κατέχω Hn 1,5. 4) principatum eloquentiae κρατῶ τὰ πρωτεῖα (τὰ σκῆπτρα) τῆς εὐγλωττίας, εἶμαι ὁ πρῶτος ῥήτωρ. me uno loco διαμένω ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἐμμένω, πραγματοποιῶ, ἐκτελῶ A 15,2.
- tenesmos (ἀντὶ tenesmus), i, ἀ., κωλικὴ νόσος μετὰ τάσεως πρὸς ἀφόδυσιν, «τενισμὸς» (τάνυμα).
- tento, 1. (ψηλαφῶ). 2) δοκιμάζω, ἀποπειρῶμαι A 1, 2. 3) κλητεύω, ἐνάγω C 2, 4.
- terni, ae, a, ἀνὰ τρεῖς, τρεῖς. ter-na milia ἐνν. sestertium (= 3.000 σηστέρτιοι).
- terra, ae, γῆ, ἡπειρος, ξηρά.
- terror, ōris, ἀ., τρόμος.
- tertiō, ἐπίρρ. τὸ τρίτον (τρίτην φορὰν).
- tertius, τρίτος.
- testamentum, i, οὖ., διαθήκη.
- testimoniū, ii, οὖ., τεκμήριον, ἀπόδειξις.
- testis, is, ἀ., μάρτυς.
- timor, ōris, ἀ., φόβος.
- tollo, sustūli, sublātum, 3. (αἵρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Hn 9,4. 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀναιρῶ, ἐξολοθρεύω Hn 5,3.
- totus (γεν. totius, δοτ. totī), ὅλος, ὁλόκληρος, πᾶς. totā Africā ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν ὅλην.
- trādo (trans-do), dīdi, dītum, 3. παραδίδω. non suae esse virtutis arma adversariis tradere (εἶπεν ὅτι) δὲν εἶναι ἴδιον τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς (τῆς ἑαυτοῦ ἀξιοπρεπείας) τοῖς πολεμίοις τὰ ὅπλα νὰ παραδώσῃ. 2) (ἐπὶ διδασκαλίου) διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς) A 1,3.
- trādūco (trans-duco), 3. διαβιβάζω.
- traduxi, ιδ. traduco.
- traicēi, ιδ. traicio.
- trā-icēio (πρόφερε trajicēio), iēcī, iectum, 3. διαβιβάζω.
- tranquillitas, ātis, ψυχικὴ γαλήνη, ψυχικὴ ἡρεμία.
- tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαληνῶ. tranquillatis rebus ἀφοῦ τὰ πράγματα (τὰ πολιτικὰ μίση) καθησύχασαν (ἡρέμησαν, κατηυνάσθησαν), ἀφοῦ ἐγένεν ἡσυχία.

trans-ēo, īre, διαβαίνω, διαπερῶ.

transii, id. transeo.

transitus, ūs, ἀ., δίοδος.

trecenti, ae, a, τριακόσιοι.

tribūnus, i, ἀ., (φύλαρχος). tribunus militum χιλιάρχος. Ἐκαστῇ λεγεὼν εἶχεν 6 ἐκ περιτροπῆς διοικοῦντας χιλιάρχους. tribunus plebei (γεν. τοῦ plebes) δῆμαρχος.

tribūo, būi, būtum, 3. (νέμω). 2) litteris (δοτ.) nonnihil temporis ἀφιερῶ χάριν τῶν γραμμάτων χρόνον τινά (μέρος τι τοῦ χρόνου). 3) παρέχω, χορηγῶ A 19,3. 4) cum tribui (ἀπαρμφ. τοῦ tribuor) vidērent ἐπειδὴ ἔβλεπον ὅτι ἀπεδίδετο, (ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀποδοθῇ), ὅτι ὠφείλετο, ὅτι προήρχετο ἐκ... A 6,5.

tridūum, i, οὖ., τριήμερον.

triennium, ii, οὖ., τριετία.

triginta, τριάκοντα.

triticeum, i, οὖ., σῖτος.

triumphus, i, ἀ., θρίαμβος. Ὁ θρίαμβος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν ἀμοιβῶν τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας. Ἐψηφίζετο ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῷ ἐπιστρέφοντι νικητῇ καὶ τροπαιοῦχῳ στρατῇ γῶ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῇς τῶν λεγεόνων εἰσῆρχετο ἐν πομπῇ εἰς τὴν Ῥώμην καὶ ἀνῆρχετο εἰς τὸν ναὸν τοῦ Καπιτωλίου Διός.

tuēor, tuītus ἢ tūtus sum, 2. ἀποθ. (προσβλέπω). 2) φυλάττω. valetudinem (προ) φυλάττω (δια-

τηρῶ) τὴν ὑγείαν μου.

tuli, id. fero.

tum, ἐπίρρ., τότε tum quoque καὶ τότε (ἀκόμη).

tumultus, ūs, ἀ., (ταραχῇ). 2) (ἀιφνιδία) στάσις, (ἐπανάστασις).

U

ubi, ἐπίρρ., ὅπου, ἐνθα Hm 1,2.

Hn 12,3. 2) ubi, σύνδ. χρόν., ὥς, εὐθὺς ὥς Hn 8,2. 11,2.

ullus, (γεν. ullius, δοτ. ulli), (προηγούμενης ἀρνήσεως) τίς, οὐδεὶς.

ultimus (ὑπερθ. τοῦ ἀχρήστου ulter, ultra, ultrum), ἔσχατος A 20,4. 2) ἀρχαιότατος, ὁ πλέον ἀπομεμακρυσμένος A 1,4.

umquam, (προηγούμενης ἀρνήσεως) ποτέ, οὐδέποτε.

undē, ἐπίρρ., ὅθεν, ὁπόθεν.

undique, ἐπίρρ., πανταχόθεν.

universus (ἐκ τοῦ unus + μτχ. versus), ὁμοῦ, πᾶς. 2) πληθ. πάντες, σύμπαντες (ὁ δῆμος, τὸ πλῆθος).

unus (γεν. unius, δοτ. unī), εἷς Hn 12,1. 2) εἷς, μόνος Hn 1,2 (ἀντίθετον multi), 3,4. 3) ὁ εἷς, ὁ μὲν Hn 3,3. 4) εἷς καὶ ὁ αὐτός Hn 12,3. 5) ὑπὲρ πάντα ἄλλον.

urbānus, ἀστικός (τῆς Ῥώμης). urbs, urbis, πόλις. 2) Ῥώμη Hn 5,1. C 2,2. A 20,1. (πρβλ. ἄστν = Ἀθῆναι. Πόλις = Κων/νούπολις. Πόντος = Εὐξείνιος πόντος). usque, ἐπίρρ., (διηνεκῶς). 2) μετ

ἄλλης προθ. (τοπικῶς) usque a rubro mari ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. 3) χρον. usque ad μέχρι Hn 2,5. 7,1. C 2,4. 3,4. A 16,3. usūra, ae, (χρησίς). 2) (ὠφέλεια ἀπὸ δεδανεισμένου κεφαλαίου) τόκος. usūs, ūs, ἄ., χρησίς, χρησιμοποίησις (τοῦ χρήματος) A 14,3. 2) usus benivolentiaque (ιδ. benevolentia) A 20, 5. 3) ūsū (ἀφαιρ.) vēnit διὰ τῆς χρήσεως (διὰ τῆς συνήθους τῶν πραγμάτων φορᾶς) πράγματι συμβαίνει, ἢ (ἐάν τὸ usū ληφθῇ ὡς δοτ. πτώσεως=usui) ἔρχεται εἰς χρῆσιν, πράγματι συμβαίνει, ἐπακολουθεῖ=fieri solet (εἴθως γίνεσθαι, λαμβάνει χώραν) Hn 12,3. quae nunc usū veniunt (ὅσα νῦν συμβαίνουν) τὰ σημερινὰ γεγονότα A 16, 4. usus (sum), ιδ. utor.

ūt, I. ἐπὶρρ., ὡς, ὥσπερ. 1) ἐν παρενεστικαῖς προτάσεσι πρὸς σαφεστέραν ἀνάπτυξιν C 1,1. ut tum erant tempora καθὼς τότε ἦσαν οἱ χρόνοι, ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ χρῆμα δὲν ἦτο ἄφθονον), παραδείγματος χάριν A 18,3. 21,5. 22,4. 2) ut—sic καθὼς — ὁμοίως Hn 7,4. 3) ἐπὶ χρόνου: ὡς, εὐθὺς ὡς (συνήθ. μετὰ πρkm. ὀριστ.) Hm 2,1. Hn 7,4. C 1,2. A 21,5.— II. σύνδ. μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς δῆλωσιν ἐνεργείας, ἀκολουθείας κ.λπ. ἢ προηγ. δεικτικῶν = ὥστε (νά)...

Hm 1, 4. 1,5. 2,1. Hn 2,2. 4,3. 10,5. 12,1. A 1,3. 2,6. 15,1. 18,1. 2. 20,3. 21,1. 21,2. 21, 3. 5. 2) πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ = ἵνα Hn 2,1.

ūter, utra, utrum, πότερος (γεν. utrius).

uterque, utrāque, utrumque (ἐν. γεν. utriusque, δοτ. utriūque) ἐκάτερος, ἀμφότεροι. Καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν: Hn 4,4. A 14,2. 20,5. 2) οὐδ. ἐν. ὡς οὐσιαστικὸν quod utrumque ὕπερ ἐκάτερον (τούτων δὲ τῶν δύο ἕκαστον). Πληθ. utri-que (ὅταν ἐκατέρωθεν εὐρίσκωνται οἱ ἀντίπαλοι) Hn 11,1. (ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύο μόνον) Hn 4,2.

ūtī, ἀπρμφ. τοῦ utor.

utilitas, ātis, χρησιμότης, ὠφέλεια.

ūtor, ūsus sum, ūti, 2. ἀποθ. χρῶμαι. aliquo doctōre χρῶμαί τινι διδασκάλῳ, ἔχω τινὰ (ὡς) διδάσκαλον. beneficio (ἀφαιρ.) δέχομαι (λαμβάνω) τὴν τιμὴν. omnibus optimis rebus (ἀφαιρ.) ἀπολαύω τῶν εὐγενεστάτων ἀπολαύσεων τοῦ βίου. prosperitate valetudinis ἀπολαύω ἁγρας (ἐξαιρέτου) ὑγείας. patre usus est diligenti πατέρα ἔσχεν οἰκονόμον. 2) τηρῶ A 14,2.

utpōte. (ὡς δυνατὸν [ἐστίν]). 2)

ἄτε + μετοχῇ.

utrius, ιδ. uter.

utrobique, ἐπὶρρ., ἐκατέρωθι, ἀμφοτέρωθι (καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).

utrum (εἰσάγει τὸ πρῶτον μέλος πλαγίως ἐρωτήσεως), πότερον. utrum—an πότερον (ποῖον ἐκ τῶν δύο)—ἤ.

V

valens, ntis, (ῥωμαλέος). 2) ἰσχυρὸς (ἐπὶ προσώπων) Hn 6,2. (ἐπὶ πόλεων) Hn 2,4.

vālō, lūi, —, 2. (ὕγιαινω). 2) εἶμαι δυνατός, ἰσχυρὸς Hn 10,2. 3) ἔχω δύναμιν (ἐπιρροήν) A 5,3. valetūdo, dinis, κατὰστασις ὑγείας, (εὐρωστία), ὑγεία A 21, 5. 2) νόσος τῶν (ὀφθαλμῶν), ὀφθαλμία Hn 4,3.

vallum, i, οὖ., (περι)χαράκωμα, πρόχωμα.

variūs, ποικίλος.

vas, vasis, οὖ., (ἀρχαιότ. vasum, ὄθεν), ὁ πληθ. μόνον κατὰ τὴν β' κλίσι. vasa, orum, σκεῦος, ἀγγεῖον. vates, tis, ἄ., μάντις, προφήτης.

-ve, ἐγκλ. (ἐν τέλει λέξεως) ἤ, A 18,6.

vectīgal, ālis, οὖ., πρόσσδος, nova vectigalia νέαι πρόσσοδοι Hn 7,5.

vehor, vectus sum, 3. ὀχοῦμαι. 2) in naye ὀχοῦμαι ἐπὶ νεώς, πλέω. vēl (κυρίως προστακτ. τοῦ volo = λαβὲ κατὰ προτίμησιν) σύνδ., ἤ. vel—vel ἤ—ἤ, εἴτε—εἴτε.

vellem, παρατ. ὑποτακτ. τοῦ volo. vellemne (εἶναι δύο λέξεις: vellem πρ. ὑποτ. τοῦ volo καὶ -ne).

velum, i, οὖ., ἱστίον (τῶν πλοίων). velut, ἐπίρρ., ὥς, ὥσπερ, καθάπερ. venenātus, δηλητηριώδης, ἰοβόλος. venēnum, i, οὖ., δηλητήριον, ἰός.

venīo, venī, ventum, 4. ἔρχομαι, ἀφικνοῦμαι. 2) venio obviam alicuius ἔρχομαι εἰς ὑπάντησίν τινος, ἀντιτάσσομαι τινι (ἐχθρικῶς). 3) venit usu, ἰδ. usus. venter, tris, ἄ., γαστήρ, κοιλία (κοιλίας ἀπολαύσεις, καταφαγία). ventus, i, ἄ., ἄνεμος.

verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός. verbum, i, οὖ., λόγος, λέξις. pluribus verbis (ἀφ.) διὰ πλείονων λέξεων, ἐν ἐκτάσει. 2) λόγος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον) A 5,2. verē, ἐπίρρ., ἀληθῶς, δικαίως.

verēor, veritus sum, 2. ἀποθ. (αἰδοῦμαι). 2) vereor ne φοβοῦμαι μή, δὲν θέλω νά... Hn 2,1. 3) asperitatem alicuius «αἰδοῦμαι», εὐλαβοῦμαι, σέβομαι (μετὰ σεβασμοῦ ἢ εὐλαβείας) φέρομαι πρὸς τὴν τραχύτητά τινος. 4) aliquem σέβομαι τινα A 15, 1.

verō, σύνδ., δέ, ἀλλά.

versor, 1. ἀποθ. (στρέφομαι), διάγω, διατρίβω, in Sabīnis ἐν τοῖς Σαβίνοις, τ.ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων. in re publicā πολιτεύομαι, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτικῇ), δρῶ ὥς πολιτικὸν πρόσωπον.

versūra, ae, (στροφή). 2) δάνειον (χρηματικόν). versuram facere

νέον δάνειον δανείζομαι ἰδ. καὶ facio.
versus, ūs, ἀ., (ἀλλάξ). 2) στίχος,
ποίησις.

verto, rti, rsum, 3. στρέφω, ver-
to puppes ἀνακρούω πρύμναν,
στρέφω τὰς πρύμνας πρὸς τὸ μέ-
ρος τῶν πολεμίων, ἔνα φύγω, τρέ-
πομαι εἰς φυγὴν, ὑποχωρῶ.

verus, ἀληθής. si verum est ut,
ἐὰν ἀληθὲς εἶναι ὅτι..., ἐὰν ἀλη-
θεύῃ ὅτι..., ἐὰν εἶναι γεγονὸς ὅτι...
veto, tūi, tūtum, 1. (κωλύω). 2)
vetor + ἀπρμφ. = κωλύομαι νά...,
ἀπαγορεύεται εἰς ἐμέ νά...

vetustas, ātis, παλαιότης, πολυε-
τία, πολυκαιρία, πολυχρονιότης.

vetustus, παλαιός, ἀρχαῖος.

via, ae, ὁδός.

vicesimus, εἰκοστός.

viciens, ἐπίρρ., εἰκοσάκις.

vicissem, ἰδ. vinco.

victus, ἰδ. vinco.

vidēo, vīdi, vīsum, 2. βλέπω,
παρατηρῶ, ἀντιλαμβάνομαι A 13,
4. 2) μετ' ἀρνήσεως = δὲν γνωρίζω
Hn 11,6. Παθ. 1) φαίνομαι. vi-
detur potuisse φαίνεται ὅτι ἤ-
θελε δυνήθῃ, φαίνεται ὅτι θὰ ἤ-
δύνατο Hn 1,2. 2) θεωροῦμαι.
(περὶ νῶ γιὰ...) Hm 1,2. 2,5.
C 3,4. A 3,1. 15,2.

viginti, εἴκοσι.

villa, ae, ἐξοχικὴ οἰκία, ἔπαυλις.

vinco, vīci, victum, 3. νικῶ.

vir, viri, ἀ., ἀνὴρ. 2) πληθ. στρα-
τιῶται, ἄνδρες.

virgo, gīnis, παρθένος, virgo fi-
lia νεαρά παρθένος.

virtus, ūtis (ὅ τι ἀπαιτεῖται παρ'
ἀνδρὸς καὶ περιποιεῖ τιμὴν καὶ εὐ-
γένειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα
αὐτοῦ). 2) virtus bellīca ἀρετὴ
πολεμική, ἀνδρεία Hm 1,4. Hn 1,1.
3) δραστηριότης, ἰκανότης Hn 1,2.
4) ἀρετὴ, χαρακτήρ, ἀξιοπρέπεια
Hm 1,5.— Πληθ. 1) αἱ ἐκάστοτε
γενναῖαι πράξεις, τὰ ἥρωικά ἔργα,
τὸ ἔνδοξον παρελθὼν Hn 12, 5. 2)
ἀτομικὴ ἀξία C 2, 4.

vis, αἰτ. vim, ἀφ. vi. Πληθ. vires
virīum, virībus, κλπ. (βίαι). 2)
ὁρμὴ Hn 11,4. 3) φορὰ, σφοδρότης
A 21,3. 4) ἔφοδος, προσβολὴ Hn
3,2.

visum īri, μέλλ. παθ. ἀπρμφ. (ἰδ.
videor).

visus, ūs, ἀ., θέαμα.

vīta, ae, (ἀντὶ τοῦ vivita, βιο-τῇ)
βίος, ζωή.

vitīum, īi, οὐ., (κακία). 2) σφάλ-
μα, λάθος, ἀμάρτημα.

vīto, 1. (ἀπο)φεύγω.

vīvo, vixi, victum, 3. ζῶ. vivo
afluentius διάγω (ζῶ) πολυτελέ-
στερον (εὐμαρέστερον, ἐν ἀφθο-
νοῖς). vivo cum aliquo ζῶ μετὰ
τινος, σχετίζομαι πρὸς τινα.

vivus, ζωός, ζωντανός. 2) = vi-
vens. Hannibale vivo = Hanni-
bale vivente τοῦ Ἀννίβα ζῶντος.
ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀννίβα.
vix, ἐπίρρ., μόγις, μόλις. quod vix

credendum sit ὅπερ (=καὶ τοῦ-
το) μόλις δύναται νὰ εἶναι πι-
στευτόν, ὅπερ μετὰ δυσκολίας ἤ-
θελέ τις πιστεύσει.

vixi, ἰδ. vivo.

voco, 1. (καλῶ). 2) καλῶ, προσκα-
λῶ (εἰς δεῖπνον).

volo (ἐκ ρίζ. Fel.—ἔθεν ἔλδομαι),
vol-ūi, velle (ἀνώμ.), θέλω, ἐπι-
θυμῶ. 2) καθορίζω A 19, 1.

volūmen, mīnis, οὐ., (ἐλιγμός). 2)

βιβλίον, σύγγραμμα C 3,5. A 18,1.
3) τόμος, βιβλίον (ὡς τμήμα ὅ-
λου) A 16, 3.

voluntas, ātis, (βούλησις), «προ-
αίρεσις», πρόθεσις, σκοπός.

vox, vocis (λέξις, φωνή), τόνος
τῆς φωνῆς.

vulgus, ī, οὐ., (ὄχλος). 2) πληθός
τὸ κοινόν, (ὁ κόσμος) ἰδ. edo.

vultus, ūs, ὤ., (σχῆμα προσώπου).
2) πρόσωπον, ἑκφρασις προσώπου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή	Σελ.	5
2. Κείμενον	»	10 - 27
α) Hamilcar	»	10 - 11
β) Hannibal	»	12 - 18
γ) Cato	»	19 - 20
δ) Atticus	»	20 - 27
3. Έρμηνευτικά σημειώσεις	»	28 - 61
α) 'Αμίλκας	»	28 - 31
β) 'Αννίβας	»	31 - 43
γ) Κάτων	»	43 - 47
δ) 'Αττικός	»	47 - 61
4. Πίναξ ιστορικός και γεωγραφικός	»	62 - 72
5. Λεξιλόγιον	»	73-136

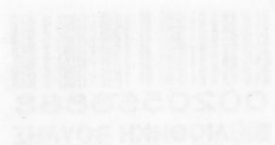
Διορθωτής τυπ. δοκιμίων: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΕΣΙΣΟΓΛΟΥ
(Απ. Δ.Σ. 2823/30-4-71)

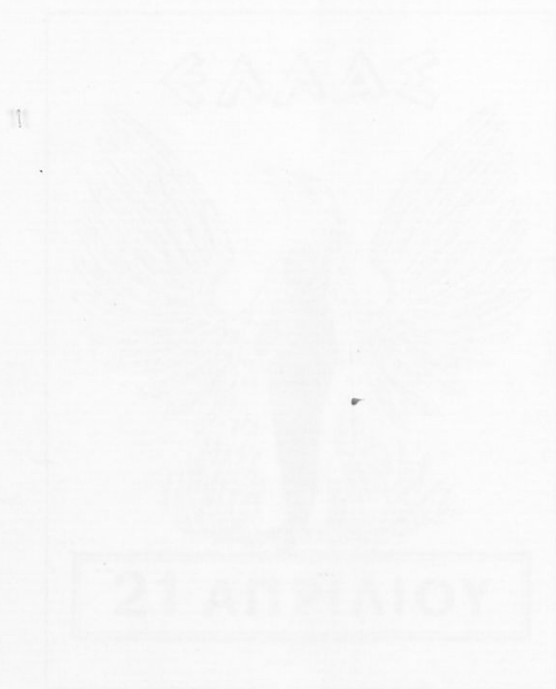

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΘ' 1971 (VI) ΑΝΤΙΤΥΠΗΛ 40.000—ΣΥΜΒΑΣΙΣ 2108/10-4-1971

*Εκτύπωσις — Βιβλιοδεσία ΑΦΟΙ Γ. ΡΟΛΗ *Αμαρουσίων 59 — *Αμαρουσίων

0020556888

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

